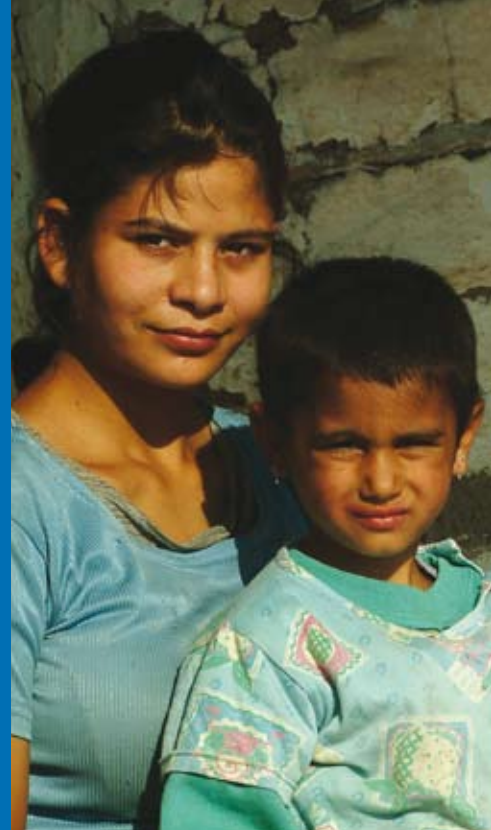

Република Македонија

Следење на состојбата кај децата и кај жените

Мултииндикаторско кластерско истражување
2005-2006 година

Државен
завод за
статистика

 MICS

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Мултииндикаторско
кластерско истражување
2005-2006 година**

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКА
Септември 2007

Свој придонес во извештајот дадоа:

Сузана Стојановска

Весна Димитровска

Рут Феук

Мултииндикаторското кластерско истражување (MICS) во Република Македонија го спроведе Државниот завод за статистика со техничка и финансиска помош од Детскиот фонд на Обединетите нации (УНИЦЕФ).

Истражувањето е спроведено како дел од третата рунда истражувања (MICS3), спроведена во над 50 земји во светот во периодот 2005-2006 година, по двете рунди на Мултииндикаторското кластерско истражување за здравствената состојба на децата и жените коишто беа спроведени во 1995 година и во 2000 година. Алатките за спроведување на истражувањето се темелат врз моделите и стандардите развиени со проектот за глобално MICS истражување, создадени за собирање информации за состојбата на децата и на жените во земјите низ светот. Дополнителни информации за глобалниот проект MICS може да се добијат на следната веб-страница www.childinfo.org.

Финансиска поддршка беше обезбедена и од страна на Британската амбасада во Скопје и Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

Република Македонија - Мултииндикаторско кластерско истражување 2005-2006.

Финален извештај, Скопје, Државен завод за статистика на Република Македонија.

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,

Скопје

364-784/-785-053.2(497.7)“2005/06”

364-784/-785-053.2(497.7)“2005/06”

614.1-055.26(497.7)“2005/06”

614.1-053.2(497.7)“2005/06”

МУЛТИИНДИКАТОРСКО кластерско истражување : 2005-2006. -

Скопје : Државен завод за статистика, 2007. - 180 стр. : табели

; 29 см

ISBN 978-9989-167-90-4

а) Деца - Здравствена состојба - Македонија - 2005-2006 -

Истражувања б) Жени - Здравствена состојба - Македонија -

2005-2006 - Истражувања

COBISS.MK-ID 70466314

Збирна табела

Мултииндикаторско кластерско истражување (MICS)
и индикатори на Милениумските развојни цели (MDG),
Република Македонија, 2005-2006

Тема	MICS индикатор број	MDG индикатор број	Индикатор	Вредност
СМРТНОСТ КАЈ ДЕЦАТА				
Смртност кај децата	1	13	Стапка на смртност на деца под 5-годишна возраст	17 на 1000
	2	14	Стапка на смртност на доенчиња	16 на 1000
ИСХРАНА				
Состојба со исхраната	6	4	Недоволна тежина	2 процент
	7		Заостанување во растот	9 процент
	8		Исцрпеност	2 процент
Доење	45		Навремено започнување на доењето	27 процент
	15		Стапка на ексклузивно доење	16 процент
	16		Стапка на континуирано доење	
			12-15 месеци	45 процент
		20-23 месеци	22 процент	
	17		Стапка на навремено дополнително хранење	18 процент
	18		Зачестеност на дополнително хранење	17 процент
	19		Соодветно хранети доенчиња	16 процент
	9		Доенчиња со ниска родилна тежина	6 процент
	10		Сооднос на доенчиња мерени при раѓање	93 процент
ЗДРАВЈЕ НА ДЕТЕТО				
Имунизација	25		Имунизација против туберкулоза	97 процент
	26		Имунизација против детска парализа	81 процент
	27		Имунизација против дифтерија, тетанус, пертусис	82 процент
	28	15	Имунизација против сипаници, рубеола, заушки	80 процент
	31		Целосно вакцинирани деца	60 процент
	34		Домашно лекување на дијареа	6 процент
	35		Примено ОРТ или поголеми количини течности и континуирано хранење	45 процент
	23		Барање на здравствена помош при сомневање за постоење на пневмонија	93 процент
	22		Лекување со антибиотици при сомневање за постоење на пневмонија	74 процент
Користење на цврсти горива	24	29	Цврсти горива	36 процент
ЖИВОТНА СРЕДИНА				
Вода и санитарен систем	11	30	Користење подобрени извори на вода за пиење	99 процент
	13		Прочистување на вода	11 процент
	12	31	Користење на подобрени санитарни системи и објекти	93 процент
	14		Фрлање на детски измет	50 процент
РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЈЕ				
Контрацепција и незадоволена потреба	21	19c	Преваленца на контрацепција	14 процент
	98		Незадоволена потреба за семејно планирање	34 процент
	99		Задоволена потреба за семејно планирање	29 процент
Здравје на мајката и новороденчето	20		Предродилна здравствена заштита	98 процент
	44		Содржина на предродилната здравствена заштита	99 процент
	4	17	Стручна помош при породување	98 процент
	5		Породувања во здравствени установи	98 процент
РАЗВОЈ НА ДЕТЕТО				
Развој на детето	46		Поддршка во учењето	85 процент
	47		Поддршка на таткото во учењето	61 процент
	48		Поддршка во учењето: детски книги	49 процент
	49		Поддршка во учењето: не-детски книги	51 процент
	50		Поддршка во учењето : материјали за играње	1 процент
	51		Грижа од малолетни	9 процент

Тема	MICS индикатор број	MDG индикатор број	Индикатор	Вредност
ОБРАЗОВАНИЕ				
Образование	52		Предучилишно образование (возраст 3 - 4 години)	11 процент
	53		Подготвеност за одење во училиште	76 процент
	54		Нето стапка на опфат во основно образование	95 процент
	55	6	Нето стапка на посетеност на основно образование	95 процент
	56		Нето стапка на посетеност на средно образование	63 процент
	58		Стапка на проодност кон средно образование	95 процент
	59	7б	Стапка на завршено основно образование	83 процент
	61	9	Полова еднаквост: Основно училиште	0.96 однос
			Средно училиште	1.15 однос
Писменост	60	8	Стапка на писменост на возрастни	97 процент
ДЕТСКА ЗАШТИТА				
Регистрирање во матична книга на родените	62		Регистрирање во матична книга на родените	94 процент
Детски труд	71		Детски труд	6 процент
	72		Студенти коишто работат	94 процент
	73		Работници коишто студираат	6 процент
Детска дисциплина	74		Дисциплинирање на детето Психолошка/физичка казна	69 процент
Рани бракови	67		Брак на возраст под 15 години	1 процент
			Брак на возраст под 18 години	12 процент
	68		Млади жени на возраст од 15 до 19 години кои се во брак/во заедница	2 процент
	69		Разлики во возраста меѓу брачните другари	10 процент
Семејно насилство	100		Ставови во однос на семејното насилство	21 процент
Посебни потреби	101		Деца со посебни потреби	10 процент
ХИВ/СИДА, СЕКСУАЛНО ОДНЕСУВАЊЕ, СИРАЦИ И ВУЛНЕРАБИЛНИ ДЕЦА				
Знаења и ставови за ХИВ/СИДА	82	19б	Општи знаења за превенција од ХИВ меѓу младите	24 процент
	89		Знаења за пренесување на ХИВ од мајка на дете	56 процент
	86		Ставови кон луѓето болни од ХИВ/СИДА	16 процент
	87		Жени кои знаат каде треба да се тестираат за ХИВ	45 процент
	88		Жени кои биле тестирани за ХИВ	3 процент
	90		Опфат со совети за заштита од пренесување на ХИВ од мајка на дете	12 процент
Сексуално однесување	84		Возраст при прв сексуален однос кај младите	1 процент
	92		Разлика во возраст меѓу сексуалните партнери	5 процент
	83	19а	Користење на кондом при сексуален однос со друг партнер	70 процент
	85		Сексуален однос со висок ризик во последната година	80 процент
Деца сираци	75		Преваленца на сирачиња	2 процент
	78		Услови за живеење на децата	0.4 процент

Содржина

Збирна табела	3
Содржина.....	5
Список на табели	7
Список на графикони	9
Список на кратенки	10
Предговор.....	11
Заклучно резиме	12
I. Вовед	15
Историјат	15
Цели на истражувањето.....	16
II. Примерок и методологија на истражувањето.....	17
Дизајн на примерокот.....	17
Избор на кластери.....	18
Избор на домаќинства во рамките на кластерите	18
Прашалници	19
Обука и теренска работа.....	19
Обработка на податоците	19
III. Примерок и карактеристики на домаќинствата и испитаниците	21
Опфат на примерокот	21
Карактеристики на домаќинствата.....	21
Карактеристики на испитаниците	22
IV. Смртност кај децата	23
V. Исхрана	25
Состојба со исхраната.....	25
Доење.....	26
Новороденчиња со ниска родилна тежина.....	28
VI. Здравје на детето	31
Имунизација.....	31
Орален третман за рехидрација.....	32
Барање на стручна помош и антибиотска терапија за пневмонија.....	34
Користење на цврсти горива.....	35
VII. Животна средина.....	37
Вода и санитарен систем	37
VIII. Репродуктивно здравје.....	41
Контрацепција	41
Предродилна здравствена заштита	42
Помош при породување	43
IX. Развој на детето	45
X. Образование.....	47
Посетување на предучилишни установи и подготвеност за училиште.....	47
Опфат во основните и во средните училишта	48
Писменост кај возрасните.....	49

XI. Детска заштита	51
Регистрирање во матична книга на родените	51
Детски труд.....	51
Детска дисциплина.....	52
Рани бракови	53
Семејно насилство.....	54
Деца со посебни потреби	54
XII. ХИВ/СИДА, сексуално однесување и деца сираци.....	55
Познавања за пренесување на ХИВ и користење на кондом	55
Сексуално однесување поврзано со пренесувањето на ХИВ	58
Услови за живеење на децата и деца сираци	59
Табели	61
Листа на референци	121
Анекси	123
Анекс А. Список на персоналот вклучен во истражувањето.....	125
Анекс Б. Дизајн на примерокот	126
Анекс В. Процена на грешките во примероците	129
Анекс Г. Табели за квалитетот на податоците.....	142
Анекс Д. Глобални индикатори на MICS: броители и именители.....	149
Анекс Ѓ. Прашалници	153

Список на табели

Табела НН.1:	Резултати од интервјуата со домаќинства и поединци.....	62
Табела НН.2:	Старосна поделба во домаќинството според полот.....	62
Табела НН.3:	Состав на домаќинствата.....	63
Табела НН.4:	Структура на жени според одредени белези.....	64
Табела НН.5:	Структура на деца под 5 години според одредени белези.....	65
Табела СМ.1:	Смртност кај децата.....	66
Табела СМ.2:	Вкупно родени деца и процент на умрени.....	66
Табела NU.1:	Детска потхранетост.....	67
Табела NU.2:	Прво доење.....	68
Табела NU.3:	Доење.....	69
Табела NU.3w:	Шеми на исхрана на доенчиња по возраст.....	70
Табела NU.4:	Соодветно хранети доенчиња.....	71
Табела NU.8:	Доенчиња со ниска родилна тежина.....	72
Табела СН.1:	Имунизација во првата година од животот.....	73
Табела СН.2:	Имунизација според карактеристиките на испитаниците.....	73
Табела СН.4:	Терапија со орална рехидрација.....	74
Табела СН.5:	Домашно лекување на дијареа.....	75
Табела СН.6:	Барање здравствена заштита при сомнеж за пневмонија.....	76
Табела СН.7:	Лекување на пневмонија со антибиотици.....	77
Табела СН.7A:	Познавање на двата знака за опасност од пневмонија.....	78
Табела СН.8:	Користење на тврди горива.....	79
Табела СН.9:	Користење на тврди горива според типот на шпоретот или огнот.....	80
Табела EN.1:	Користење на подобрени извори на вода.....	81
Табела EN.2:	Прочистување на водата во домаќинствата.....	82
Табела EN.3:	Потребно време да се пристигне до изворот на вода.....	83
Табела EN.4:	Лице кое полни вода.....	83
Табела EN.5:	Користење на санитарни средства за отстранување/фрлање на измет.....	84
Табела EN.6:	Фрлање на детски измет.....	85
Табела EN.7:	Користење на подобрени извори на вода и подобрен санитарен систем.....	86
Табела RH.1:	Користење на контрацепција.....	87
Табела RH.2:	Незадоволена потреба за контрацепција.....	88
Табела RH.3:	Установа за предродилна здравствена заштита.....	89
Табела RH.4:	Предродилна здравствена заштита.....	90
Табела RH.5:	Помош при породување.....	91
Табела CD.1:	Помош од семејството за учење.....	92
Табела CD.2:	Материјали за учење.....	93
Табела CD.3:	Деца оставени сами или со други деца.....	94
Табела ED.1:	Предучилишно образование.....	95
Табела ED.2:	Опфат во основното училиште.....	96
Табела ED.3:	Нето стапка на посетување на основно образование.....	97
Табела ED.4:	Нето стапка на посетување на средно образование.....	98
Табела ED.4W:	Деца на возраст за средно образование коишто посетуваат основно училиште.....	99
Табела ED.6:	Стапка на завршување на основно и премин во средно образование.....	100
Табела ED.7:	Полова еднаквост во образованието.....	101
Табела ED.8:	Писменост кај возрасните.....	102
Табела СР.1:	Регистрирање во матична книга на родените.....	103
Табела СР.2:	Детски труд.....	104
Табела СР.3:	Деца работници кои посетуваат настава и ученици ангажирани во детски труд.....	105
Табела СР.4:	Детска дисциплина.....	106
Табела СР.5:	Рани бракови.....	107
Табела СР.6:	Разлика во години меѓу сопружниците.....	108
Табела СР.9:	Ставови во однос на семејното насилство.....	109

Табела СР.10: Деца со посебни потреби	110
Табела НА.1: Познавања за превенција од пренесување на ХИВ.....	111
Табела НА.2: Препознавање на погрешните сфаќања за ХИВ/СИДА	112
Табела НА.3: Обемни знаења за пренесување на ХИВ/СИДА	113
Табела НА.4: Знаења за пренесување на ХИВ од мајка на дете	114
Табела НА.5: Ставови кон луѓето со ХИВ/СИДА	115
Табела НА.6: Знаење на установа за тестирање на ХИВ	116
Табела НА.7: Опфат со тестирање и советување за ХИВ во рамките на пренаталната здравствена заштита	117
Табела НА.8: Сексуално однесување со зголемен ризик од ХИВ инфекција	118
Табела НА.9: Користење на кондом при последниот високоризичен сексуален однос	119
Табела НА.10: Услови за живеење на децата и деца сираци.....	120

Список на графикони

Графикон НН.1:	Состав на домаќинството според возраста и полот	22
Графикон СМ.1:	Стапка на смртност на деца под 5 години според карактеристиките	24
Графикон СМ.2:	Родени и процент на умрени	24
Графикон НУ.1:	Процент на деца под петгодишна возраст кои се потхранети	26
Графикон НУ.2:	Процент на мајки коишто започнале со доење еден час и еден ден по раѓањето	27
Графикон НУ.3:	Исхрана на бебињата според возраста: Процентуална поделба на децата на возраст под 3 години според исхраната, по возрасни групи	28
Графикон НУ.5:	Процент на бебиња со тежина под 2500 грама при породувањето, Република Македонија, 2005	29
Графикон СН.1:	Процент на деца од 12 до 23 месеци коишто ги примиле препорачаните вакцини до 12 месеци	32
Графикон СН.2:	Процент на деца на возраст од 18 до 29 месеци моментно вакцинирани од детски болести, Република Македонија, 2005	32
Графикон СН.3:	Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа кои примиле ОРТ	33
Графикон СН.4:	Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа кои примиле ОРТ или многу течности и продолжиле со исхраната	34
Графикон ЕН.1:	Процентуална поделба на членовите во домаќинството според изворот на вода за пиење	37
Графикон НА.1:	Процент на жени што имаат познавања за пренесувањето на ХИВ/СИДА	57
Графикон НА.2:	Сексуално однесување со зголемен ризик од инфекција со ХИВ	58

Список на кратенки

AIDS	Стекнат синдром на недоволен имунитет
BCG	Bacillus-Cereus-Geuerin (туберкулоза)
CSPro	Систем на обработка на податоци од пописот и од истражувања
DPT	Дифтерија, пертусис, тетанус
EPI	Програма за имунизација
GPI	Индекс на паритет според полот (однос на посетеност на женскиот-машкиот пол во основното и во средното образование)
HIV	Вирус на недоволен имунитет
IUD	Интраутерински уред
LAM	Метод на лактациона аменореа
MDG	Милениумски развојни цели
MICS	Мултииндикаторско кластерско истражување за состојбата на децата и на жените
MoH	Министерство за здравство
NAR	Нето-стапка на посетеност
ppm	Милионити дел
ORT	Орална терапија за рехидрација
SPSS	Статистички пакет за општествени науки
UNAIDS	Програма на Обединетите нации за ХИВ/СИДА
UNDP	Програма за развој на Обединетите нации
UNFPA	Фонд за населението при Обединетите нации
UNGASS	Специјална седница на Генералното собрание на Обединетите нации за ХИВ/СИДА
UNICEF	Детски фонд на Обединетите нации
WFFC	Свет по мерка на децата
WHO	Светска здравствена организација

Предговор

Државниот завод за статистика на Република Македонија, одговорен за спроведувањето на MICS-2005 во Република Македонија (Мултииндикаторско кластерско истражување за состојбата на децата и на жените) ја искажува својата благодарност на Детскиот фонд на Обединетите нации (УНИЦЕФ) за методолошката и советодавната помош при спроведувањето на истражувањето.

Особено би сакале да искажеме благодарност до Амбасадата на Велика Британија, УНИЦЕФ и УНДП за нивниот благороден финансиски придонес. Исто така, УНИЦЕФ даде свој придонес во финансирањето на обуката, во обезбедувањето опрема и во техничката помош преку своите канцеларии во Република Македонија, Женева и Њујорк. Канцелариите на УНИЦЕФ во земјата и во регионот и Глобалниот тим на MICS дадоа непроценлива и континуирана поддршка. Се надеваме дека и во иднина ќе продолжиме да работиме на таков продуктивен начин. Четирите регионални работилници организирани за истражувачките тимовите на тринаесет земји кои во моментот ја користат оваа методологија, беа извонредно корисни како потврда за тоа дали со истражувањето се исполнуваат високите меѓународни стандарди и дали се подобрени вештините и знаењето на нашите тимови.

Особено би сакале да искажеме благодарност на г-дин Тревор Крофт за неговата техничка помош и за контролата на квалитетот.

Упатуваме посебна благодарност до истражувачкиот тим составен од многу луѓе и институции. Над стотина луѓе беа вклучени во техничката и теренската работа. Тимовите вклучуваа координатори, теренски персонал и персонал за внес на податоците коишто професионално ја завршија својата работа. Би сакале да се заблагодариме на 5287 семејства коишто се согласија да учествуваат и да бидат интервјуирани.

Воедно, би сакале да им се заблагодариме на следните министерства и останати организации за нивната одлична соработка и тоа:

Министерството за здравство, како и на Републичкиот завод за здравствена заштита
Министерството за образование и наука
Министерството за локална самоуправа
Министерството за труд и социјална политика
Министерството за животна средина и просторно планирање
Светската здравствена организација

Заклучно резиме

Резиме

Мултииндикаторското кластерско истражување за состојбата на децата и на жените во 2005 година (MICS) е национално истражување на домаќинства, жени и деца. Главни цели на истражувањето се да се обезбедат најнови информации за состојбата на децата и на жените во Република Македонија и да се обезбедат потребни податоци за следење на напредокот во насока на остварување на целите од декларацијата Свет по мерка на децата. Исто така, целта на MICS е да обезбеди потребни податоци за оценување на прогресот направен во остварувањето на Милениумските развојни цели поврзани со децата во средината на декадата. Резултатите се однесуваат на периодот ноември 2005 година кога е спроведена теренската работа.

Образование

Единаесет проценти од децата на возраст од 36 до 59 месеци посетуваат предучилишно образование во раното детство. Опфатот е речиси десет пати поголем во градските подрачја отколку во руралните.

Во однос на основното образование, 95 проценти од децата на возраст за основно образование посетувале основно училиште (во училишната 2005/2006 година). Практично и не постои разлика помеѓу стапките на посетување на училиште во однос на машки/женски деца и градски/селски подрачја. Во однос на средното образование, 63 проценти од децата на средношколска возраст (од 15 до 18 години) во Република Македонија посетуваат средно училиште. Има поголем процент на девојчиња (68 проценти) на оваа возраст кои посетуваат училиште отколку момчиња (59 проценти). Во урбаните средини, 71 процент од децата посетуваат училиште, додека во руралните, процентот на деца кои посетуваат средно училиште изнесува 56 проценти.

Вода и санитарен систем

Деведесет и еден процент од популацијата има вода која преку цевки е доведена до куќата или во дворното место. Овој процент е повисок во урбаните места (96 проценти) отколку во руралните средини (84 проценти). Во руралните средини, 10 проценти од населението имаат бунари со пумпа и 4 проценти имаат заштитен бунар.

Деведесет и три проценти од населението користи санитарни средства за исфрлање на изметот. Деведесет проценти имаат тоалет којшто е поврзан со канализационата мрежа или со септичка јама. Септичките јами почесто се среќаваат во руралните средини; 53 проценти од селското население користат септичка јама, а во урбаните средини, 12 проценти од населението спаѓаат во оваа категорија.

Детска потхранетост

Два процента од децата на возраст под пет години имаат недоволна тежина, девет проценти се премногу ниски за својата возраст (со забавен развој), а два процента се премногу слаби за својата висина (изнемоштени).

Децата чии мајки имаат средно образование најмалку е веројатно дека ќе бидат со недоволна тежина и ниски во споредба со децата чии мајки се помалку образовани.

Доење

Приближно 16 проценти од децата на возраст до шест месеци ексклузивно се дојат, ниво кое е значително пониско од она што се препорачува. На возраст од 6 до 9 месеци, 18 проценти од децата добиваат мајчино млеко и цврста или полуцврста храна. На возраст од 20 до 23 месеци, 22 процента од децата продолжуваат да се дојат.

Имунизација

Деведесет и седум проценти од децата на возраст од 18 до 29 месеци примаат БЦЖ вакцина до навршување на 12 месеци. Првата доза од DPT вакцина (дифтерија, пертусис, тетанус) ја имаат примено 94 проценти од децата. Процентот опаѓа во следните дози на DPT вакцина на 90 проценти за втората и 82 проценти за третата доза. Исто така, 95 проценти од децата примаат Polio 1 (вакцина против детска парализа) на возраст до 12 месеци, а вакцинирањето со оваа вакцина опаѓа до 81 процент на третата доза.

Осумдесет проценти од децата примаат вакцина против сипаници (во форма на вакцина против сипаници, рубеола, заушки) на возраст до 18 месеци. Шеесет проценти од децата ги примиле сите осум препорачани вакцини според националниот календар на имунизација.

Акутна респираторна инфекција

Шест проценти од децата под пет години имале акутна инфекција на дишните патишта две недели пред истражувањето. Сите тие деца биле однесени во соодветна здравствена установа.

Интегрирано справување со инфекции во детството

Меѓу децата под петгодишна возраст за кои бевме информирани дека имале дијареа две недели пред спроведувањето на истражувањето, 45 проценти добиле ОРТ или зголемени количини на течност и хранење како што предлага програмата за интегрирано справување со инфекциите.

Триесет и седум проценти од мајките/старателите коишто ги констатирале двата опасни знака на пневмонија наведоа дека детето треба итно да се однесе во здравствена установа.

Седумдесет и четири проценти од мајките кажаа дека користеле антибиотик кај детето за кое се сомневале дека има од пневмонија во последните две недели.

ХИВ/СИДА

Дваесет и два процента од жените на возраст од 15 до 49 години имаат познавања за начините на спречување на пренесувањето на ХИВ по сексуален пат: шеесет и еден процент веруваат дека односот само со еден верен, неинфициран партнер може да го спречи пренесувањето на ХИВ вирусот, 60 проценти веруваат дека со користење на кондом во текот на секој чин на сексуален однос и со апстинирање од секс (28 проценти) може да се спречи пренесувањето на ХИВ. Овој процент е повисок меѓу жените со повисоко образование.

Триесет и два процента од жените на возраст од 15 до 49 години точно идентификуваа три погрешни концепти на пренесување на ХИВ инфекција – дека ХИВ не може да се пренесе со делење на храна или преку натприродни средства и дека лице кое изгледа здраво може да биде инфицирано со ХИВ.

Шеесет и два процента од жените во репродуктивната возраст ги познаваат сите три начини на пренесување ХИВ од мајката на детето.

Четириесет и пет проценти од жените знаат за местото каде што може да направат тест за проверка од СИДА. Три проценти се тествирале од коишто 92 проценти ги добиле резултатите.

Осумдесет и четири проценти од жените покажуваат дискриминаторско однесување кон луѓето заразени од ХИВ/СИДА.

Дваесет и четири проценти од жените имаат солидни познавања за пренесување на ХИВ/СИДА. Процентот на познавање е позитивно поврзан со нивото на образование на жената.

Контрацепција

14 проценти на жените кои се во брак или живеат во заедница за време на истражувањето користеле контрацепциски средства. Најпопуларен начин е користењето на кондом, којшто го користат 5 проценти мажени жени, а потоа следи користењето на таблети и дијафрагма.

Предродилна здравствена заштита

Речиси сите жени во Република Македонија добиваат некаков вид на предродилна заштита и 98 проценти добиваат предродилна заштита од квалификуван персонал (лекар, медицинска сестра, акушерка)

Помош при породување

Во текот на две години пред истражувањето, 84 проценти од породувањата биле асистирани од лекар, гинеколог-акушер и 14 проценти од сестра, акушерка. Под еден процент од породувањата биле изведени без помош при породувањето.

Регистрирање во матична книга на родени

Деведесет и четири проценти од родените деца под петгодишна возраст во Република Македонија се пријавени, односно регистрирани. Не постојат битни разлики во пријавувањето на родените според полот, возраста, градската/селската или образовната категорија.

Детски труд

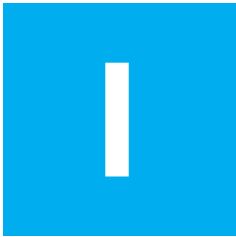
Шест проценти од децата на возраст од 5 до 14 години се ангажирани во некоја форма на детски труд. На помалку од еден процент од децата на возраст од 5 до 14 години кои се ангажирани им се плаќа. Околу три проценти од децата учествуваат во неплатена работа надвор од домаќинствата, а три проценти од децата се ангажирани во домашни бизниси.

Деца сираци и услови за живеење на децата

Вкупно 94 проценти од децата на возраст од 0 до 17 години живеат со родителите. Околу 0.4 проценти од децата не живеат со биолошките родители, а процентот на деца чишто еден или двајца родители се починати изнесува околу 2 проценти од сите деца на возраст од 0 до 17 години. Почест случај е починат татко отколку мајка.

Вовед

Историјат

Овој извештај се темели врз Мултииндикаторското кластерско истражување за состојбата на децата и на жените во Република Македонија, спроведено во 2005 година од страна на Државниот завод за статистика. Истражувањето дава важни информации за состојбата на децата и на жените во

Република Македонија и се темели, во голем дел, врз потребите за следење на напредокот во насока на целите коишто произлегуваат од меѓународните договори и тоа: Милениумската декларација, донесена од страна на сите 191 земја-членка на Обединетите нации во септември 2000 година и Акциониот план за Свет по мерка на децата донесен од страна на сите 189 земји-членки на

Табела 1.1 Заложба за акција: Национални и меѓународни обврски за известување

Владите коишто ја потпишаа Милениумската декларација, Декларацијата за Свет по мерка на децата и Акциониот план, исто така, се обврзаа на следење на напредокот на општите и на конкретните цели што тие ги содржат:

„Редовно ќе ги следиме на национално ниво и, онаму каде што е соодветно, на регионално ниво и ќе го оценуваме напредокот кон целите на сегашниот Акционен план на национално, регионално и глобално ниво. Според тоа, ќе ги зацврстиме нашите капацитети за собирање, анализа и распределба на податоците според пол, возраст и други релевантни фактори коишто би можеле да доведат до разлики и ќе ги поддржиме истражувањата фокусирани на детето. Ќе ја зголемиме меѓународната соработка за поддршка на напорите за градење на статистички капацитети и ќе изградиме капацитет во заедницата за мониторинг и планирање“ (Свет по мерка на децата, став 60).

„Ќе вршиме периодични ревизии на прогресот на национално и на локално ниво со цел поефикасно да се концентрираме на пречките и да ги забрзаеме акциите...“ (Декларација Свет по мерка на децата, став 61).

Акциониот план (став 61), исто така, повикува на посебно ангажирање на УНИЦЕФ во подготвувањето на периодични извештаи за постигнатиот прогрес:

„Како светска водечка агенција за деца, од Детскиот фонд на Обединетите нации, во тесна соработка со владите, соодветните фондови, програми и специјализираните агенции во системот на Обединетите нации и со сите останати учесници, се бара да продолжи со подготвување и распределба на информациите за напредокот направен во спроведувањето на Декларацијата и на Акциониот план.“

Исто така, Милениумската декларација (став 31) повикува на подготвување на периодичен извештај за напредокот:

„Бараме од Генералното собрание редовно да врши ревизија на прогресот во спроведувањето на одредбите од оваа Декларација и го замолуваме Генералниот секретар да дава периодични извештаи на разгледување на Генералното собрание и како основа за натамошна акција“.

Специјалната седница за деца при Обединетите нации, одржана во мај 2002 година. Овие две заложби се градени врз ветувањата дадени од страна на меѓународната заедница на Светскиот самит за деца одржан во 1990 година.

Со потпишувањето на овие меѓународни договори, владите се обврзаа на подобрување на условите на децата во нивните држави и за следење на напредокот во насока на постигнување на тие цели. На УНИЦЕФ му беше доделена улогата да даде поддршка на оваа задача (види на страна 15).

Владата на Република Македонија го објави својот прв извештај за Милениумските развојни цели (MDG) во јуни 2005 година. Извештајот е концентриран околу осумте милениумски развојни цели и двата индикатори на MDG коишто се прилагодени во контекст на националниот развој на земјата. Од 48 индикатори на милениумските развојни цели, во моментот има 12 за коишто Државниот завод за статистика има податоци. Мултииндикаторското кластерско истражување за состојбата на децата и на жените произведе податоци за други 9 индикатори кои претходно не беа достапни во земјата.

Во февруари 2005 година Владата донесе Национален акционен план за деца со којшто се врши ревизија на напредокот и на чекорите коишто се преземаат за подобрување на состојбата на децата во земјата. Планот служи како основа за креирање политики за правата на децата во следните десет години.

Македонската влада го подготви својот прв извештај за Комитетот за права на детето, а воедно подготви и извештај за прогресот направен околу целите на Декларацијата Свет по мерка на децата.

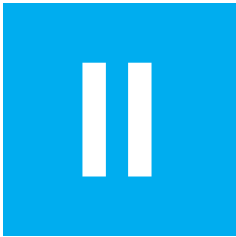
Мултииндикаторското кластерско истражување за состојбата на децата и на жените е многу важно за навремено обезбедување на податоци за појдовната точка во однос на овие процеси.

Овој завршен извештај ги дава резултатите на индикаторите и темите опфатени во истражувањето.

Цели на истражувањето

Истражувањето MICS за состојбата на децата и на жените во 2005 година има за цел:

- Обезбедување најнови информации за состојбата на децата и на жените во Република Македонија;
- Обезбедување податоци потребни за мониторинг на прогресот во однос на целите од Милениумската декларација, целите на Свет по мерка на децата и останатите меѓународно усогласени цели како основа за идна акција;
- Придонес во подобрувањето на податоците и на системите за мониторинг во Република Македонија и зацврстување на техничката експертиза за дизајн, спроведување и анализа на ваквите системи.

Примерок и методологија на истражувањето

Дизајн на примерокот

Примерокот за MICS истражувањето за состојбата на децата и на жените во Република Македонија беше направен за оценување на голем број индикатори во врска со состојбата на децата и на жените на национално ниво и на некои индикатори на пониски нивоа (урбано и рурално подрачје и за осум региони). Исто така, примерокот е направен за да даде веродостојни проценки за многу индикатори за ромската популација.

Македонскиот дизајн на MICS за 2005 година користи двостепен модел, каде што географски подрачја се осумте региони (Скопски регион, Пелагониски регион, Вардарски регион, Североисточен регион, Југозападен регион, Југоисточен регион, Полошки регион и Источен регион) и два слоја (урбан и рурален) во секој регион, вкупно 16 слоја.

Направен е модел од вкупно 5250 домаќинства со 350 групи (кластери) и 15 домаќинства избрани во рамките на секој кластер.

Примерокот понатаму е раслоен за вклучување на посебен слој на ромското население, поделувајќи го секој слој на ромски и неромски слој, создавајќи други 12 слоеви (4 од оригиналните слоеви немаа избрани кластери за ромскиот примерок) со 70 кластери кои се распоредени за ромското население од првичните 350.

Рамката на примерокот е Пописот на населението од 2002 година, користејќи податоци за поделбата на населението на жени на возраст од 12 до 46 години, деца од 0 до 2 години и ромско население.

Распределбата на кластери за секој домен е направена земајќи го бројот на жени на возраст од 12 до 46 години од податоците од Пописот, 2002 година и користејќи го коефициентот за бројот на жените во секој слој до вкупниот број за одредување на распределбата на кластерите во секој слој ($350 \cdot m_j / \sum m_j$, каде што m_j е бројот на жени на возраст од 12 до 46 години во слојот според Пописот од 2002 година, како што следува, и тоа:

Регион	Табела XX7	Урбана/ рурална	Вкупно образ.	Вкупно жени 12-46	Жени Ромки	Вкупно кластери	Кластери Роми	Кластери од не-Роми
Скопски	1	1	1435	113833	6627	75	31	44
	1	2	400	37555	426	25	1	24
Пелагониски	2	1	593	40204	1987	26	9	17
	2	2	478	17239	28	12	0	12
Вардарски	3	1	293	24752	425	16	1	15
	3	2	202	9096	158	6	2	4
Југоисточен (Куманово)	4	1	246	27219	1383	18	6	12
	4	2	374	17391	24	12	0	12
Југозападен (Охрид)	5	1	278	27273	751	18	4	14
	5	2	438	31472	99	21	1	20
Југоисточен (Струмица)	6	1	267	19655	98	14	0	14
	6	2	353	24291	58	16	0	16
Полошки (Тетово)	7	1	267	25404	1267	17	4	13
	7	2	590	60613	137	40	1	39
Источен (Штип)	8	1	472	34709	1877	23	9	14
	8	2	419	16804	100	11	1	10
Вкупно			7105	527510	15445	350	70	280

Избор на кластери

Изборот на кластери е направен со подготовка на список со сите кластери во секој слој, наредени според вкупниот број на жени на возраст од 12-46 години во времето на Пописот, 2002 година (коишто би биле на возраст од 15 до 49 години во времето на анкетата во 2005 година) со кластер со најголем број на жени коишто се први на списокот. Од тој список, избрани се првите К кластери каде што К е бројот на кластерите коишто треба да се избераат во слојот според изборната табела погоре. Изборот на кластерите со најголем број на жени доведе до пристрасност во целокупниот избран примерок, особено кај кластерите коишто содржеа домаќинства со поголем од просечниот број на членови во семејството. Бидејќи домаќинствата со најголем број на членови покажуваат тенденција да бидат од посиромашните заедници, пристрасноста веројатно ќе продуцира резултати коишто се нешто полоши од реалната слика за населението. По ревизијата на резултатите, сепак, целокупната тенденција/пристрасност не е голема, но може да варира во разни региони.

Избор на домаќинства во рамките на кластерите

Наталитетот во Република Македонија е низок и домаќинствата со дете под 5-годишна возраст се под 20 проценти од домаќинствата на национално ниво. Бидејќи за нивоата би бил потребен многу голем примерок за обезбедување доволно голем примерок за оценки на деца на возраст под 5 години, примерокот на домаќинствата со деца над 5-годишна возраст беше преценет.

Изборот на домаќинствата е направен по пат на сортирање на списокот на домаќинства во секој

кластер во две групи: Домаќинства со деца на возраст под 5 години и оние без деца на возраст под 5 години. Од овие две групи, 12 домаќинства требаше да се избераат од првата група и 3 домаќинства од втората група. Информациите во врска со идентификацијата на домаќинствата со деца на возраст под 5 години се темелат врз податоците од Пописот, 2002 година, за деца на возраст од 0,1 и 2 години во времето на Пописот (1 ноември 2002 година) и се ажурирани со информациите за домаќинствата коишто пријавиле родени во 2003 и 2004 година според важечките податоци за пријавување за 2003, односно 2004 година.

Изборот на 12 домаќинства е направен користејќи случаен избор во рамките на првата група (ТНЦ4). Во рамките на втората група, домаќинствата се наредени според тоа дали домаќинството има соодветна жена или не (соодветноста на жените е дефинирана како жени на возраст од 12 до 46 години, според податоците од Пописот) домаќинствата со соодветни жени се на списокот пред оние без соодветни жени. Изборот на три домаќинства во втората група повторно е направен случајно.

Потребно е посебно пондирање на податоците за секое домаќинство во зависност од урбаниот или руралниот слој во 8-те региони како и дали примерокот на кластер е од ромските потпримероци или не и дали припаѓа на групата домаќинства со деца на возраст под 5 години или во групата на домаќинства без деца на возраст под 5 години. Исто така, податоците за членовите на домаќинството и податоците од прашалникот за жените понатаму се пондерирани за да се прилагодат на склоностите и пристрасностите во распределбата по старосна група и по пол за да одговараат на распределбата од Пописот.

Прашалници

Во анкетата се користени три групи прашалници и тоа: 1) Прашалник за домаќинство за прибирање на информации за сите *de jure* членови на домаќинството (обично за членовите коишто живеат во домаќинството), за домаќинството и за живелиштето; 2) Прашалник за жени којшто се однесува за сите жени на возраст од 15 до 49 години и 3) Прашалник за деца на возраст под 5 години којшто се применува за мајки или старатели на сите деца на возраст под 5 години коишто живеат во домаќинството. Прашалниците ги содржат следните елементи и тоа:

Прашалникот за домаќинство ги содржи следните елементи:

- Список на домаќинството
- Образование
- Вода и санитарен систем
- Карактеристики на домаќинството
- Детски труд
- Детска дисциплина
- Посебни потреби

Прашалникот за поединечни жени се применува за сите жени на возраст од 15 до 49 години коишто живеат во домаќинствата и ги содржи следните елементи:

- Смртност на децата
- Здравје на мајката и на новороденото
- Брак/заедница
- Контрацепција
- Ставови кон семејното насилство
- Сексуално однесување
- ХИВ/СИДА

Прашалникот за деца на возраст под пет години се применува за мајки или старатели на деца под петгодишна возраст¹ коишто живеат во домаќинствата. Нормално, прашалникот се применува за мајки со деца под 5-годишна возраст; во случаите кога мајката не е на списокот во домаќинството, се открива примарниот старател на детето и се разговара со него.

Прашалниците ги содржат следните елементи:

- Пријавување на новородените и предучилишно образование
- Развој на детето
- Доење
- Нега за време на болест
- Имунизација

▪ Антропометрија

Прашалниците се темелат врз моделот на прашалник MICS3². Од англиската верзија на моделот MICS3, прашалниците се преведени на македонски и на албански јазик и претходно тестирани во осум општини во градски и селски подрачја во периодот 13 -14 октомври 2005 година. Врз основа на резултатите од претходната проба, направени се измени во текстот и во преводот на прашалникот. Примероци од прашалниците се дадени во Анексот Г.

Обука и теренска работа

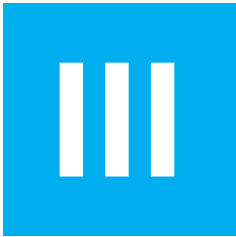
Обуката за теренска работа се спроведе за 15 дена во 5 града и тоа во: Куманово, Тетово, Скопје, Штип и Охрид (по 3 дена во секое место) во периодот од 17 до 31 октомври 2005 година. Обуката вклучуваше предавања за техниките на водење разговор (интервју) и за содржината на прашалниците, како и разговори помеѓу лицата што се на обука за да стекнат пракса во поставувањето на прашањата. Кон крајот на обуката, лицата што се обучуваа поминаа 2 дена практично вршејќи интервјуа во 8 општини во рамките на Скопскиот регион.

Податоците беа собрани од 20 тима, секој составен од 4 лица коишто водеа интервју, еден контролор и супервизор. Теренската работа започна на 4 ноември и заврши на 30 ноември 2005 година.

Обработка на податоците

Податоците се внесувани користејќи го софтверот CSP. Податоците се внесени на 20 компјутери од страна на 20 оператори за внес на податоци и 4 контролори. За обезбедување на контрола на квалитетот, сите прашалници се двојно внесувани и направени се интерни контроли на доследноста. Процедурите и стандардните програми разработени според глобалниот проект MICS3 и прилагодени за прашалниците во Република Македонија се користени насекаде. Обработката на податоците започна истовремено со прибирањето на податоците на 10 ноември 2005 година и заврши на 15 декември 2005 година. Податоците беа анализирани користејќи ја софтверската програма на статистичкиот пакет за општествени науки, (SPSS) верзија 14, а за таа цел беше разработена моделска синтакса и табулациони планови од страна на УНИЦЕФ.

Примерок и карактеристики на домаќинствата и испитаниците

Опфат на примерокот

Првично беа избрани 5250 домаќинства за примерокот. За време на теренската работа бројот на домаќинствата што беа идентификувани се зголеми на 5379 поради фактот што во некои случаи беа најдени повеќе од едно домаќинство во едно живеалиште. Во ваквите случаи се следеа насоките од MICS3, а во случаите каде што беа најдени две домаќинства во едно живеалиште, и двете домаќинства беа вклучени во анкетата. Од вкупно 5379 идентификувани домаќинства, 5287 беа најдени во станувите. Од нив, 4701 беа успешно интервјуирани добивајќи одговор од домаќинството со стапка од 89 проценти. Во интервјуираните домаќинства беа идентификувани 7539 жени (на возраст од 15 до 49 години). Од нив, 7397 беа успешно интервјуирани добивајќи стапка на одговор на прашалникот од 98 проценти. Исто така, 4578 деца под петгодишна возраст се наведени во прашалникот за домаќинства. Од нив, комплетно се пополнети прашалници за 4548 деца, а стапка на одговорени прашалници изнесува 99 проценти. Вкупните стапки на одговор од 87 и 88 проценти се пресметани за интервјуата на жени, односно интервјуата на деца на возраст под 5 години (Табела НН.1). Стапките на добиени одговори беа слични низ регионите и местата.

Карактеристики на домаќинствата

Распределбата на анкетираното население по возраст и по пол е дадена во табелата НН.2. Распределбата, исто така, е искористена за креирање на пирамида на населението на сл. НН.1. Во 4701 успешно интервјуирани домаќинства, идентификувани се 26 423 членови на домаќинствата. Од нив, 13 249 се мажи, а 13 174 жени. Тие бројки покажуваат дека со анкетата е проценета

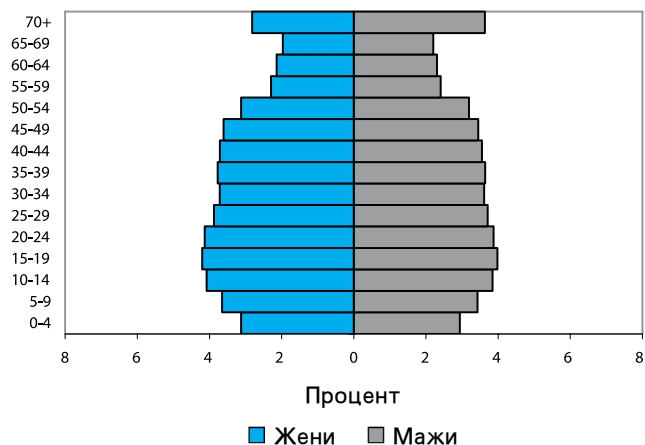
просечната големина на домаќинствата што изнесува 5.6 членови по домаќинство што е соодветно на податоците од Пописот од 2002 година (5.5).

Во табелата НН.2 и на сл. НН.1 е прикажана распределба на членовите на домаќинствата по пол и петгодишни старосни групи. Оваа распределба е речиси еднаква за машкиот и за женскиот пол. Поради нискиот наталитет, има мал број на деца во групата од 0 до 4 години. Најголем број на лица е идентификуван во групата од 15 до 19 години. Бројот во секоја старосна група, потоа, постојано опаѓа сè до возрасната група од 30 до 34 години со благо зголемување во групата од 35 до 39-годишна возраст. По 40-годишната возраст, населението почнува полека да се намалува сè до возраста од 55 години кога има поголемо опаѓање. Односот помеѓу машкиот и женскиот пол покажува извесни варирања во првите 50 години од животот, а потоа бројот на жените дефинитивно го надминува бројот на мажите. Дваесет и шест проценти од населението го сочинува групата на деца на возраст од 0 до 17 години. Бројот на машките деца е нешто поголем во однос на женските деца (27 спрема 25 проценти). Вештачки големиот број на население на крајот од кривата е резултат на фактот што сите луѓе над 70-годишна возраст се сметаат како една група.

Во табелата НН.3 се дадени основните информации за домаќинствата и тоа: полот на носителот на домаќинството, регионот, урбаната/руралната состојба, бројот на членовите во домаќинството и етничката³ припадност на носителот на домаќинството. Тие основни карактеристики, исто така, се користени во следните табели на овој извештај. Вредностите во табелите ги прикажуваат набљудувањата на главните категории што се предмет на анализи во извештајот.

Графикон НН.1: Распределбата на домаќинствата според возраст и пол, Република Македонија, 2005

Пондерираните и непондерираните бројки за домаќинствата се еднакви, бидејќи пробните пондери беа нормализирани (види Анекс Б). Табелата го покажува и бројот на домаќинствата каде што е идентификувано најмалку едно дете на возраст под 18 години, најмалку едно дете под 5 години и најмалку една соодветна жена на возраст од 15 до 49 години. Околу 61 процент од домаќинствата се градски, а 39 проценти се селски домаќинства. Скопскиот регион е најголем од осумте региони со 26 проценти на домаќинства, додека, пак, Источниот регион е следен по големина со 14 проценти. Според етничката припадност на носителот на домаќинството, 65 проценти се Македонци, 25 проценти се Албанци и околу 3 проценти се Роми. Повеќето домаќинства имаат помеѓу 2 и 7 членови. Дваесет проценти од домаќинствата имаат барем по едно дете на возраст под пет години и 97 проценти најмалку еден член од женски пол на возраст од 15 до 49 години. Се забележува дека пондерираните и непондерираните броеви на случаи во голема мерка варираат за некои карактеристики, како на пр. бројот на членови во домаќинствата и етничката припадност на носителот на домаќинството. Ова е така поради преголемиот број земени примероци на домаќинства со деца на возраст под 5 години и на ромски домаќинства и истата ситуација треба да се очекува и кај моделот на сложениот примерок којшто се користи во ова истражување. Поради комплексната природа на дизајнот на примерокот, и покрај пондерирањето на податоците може да има некои карактеристики за кои дистрибуцијата на примерокот според одредени карактеристики не се совпаѓа со дистрибуцијата на истите карактеристики од Пописот.

Карактеристики на испитаниците

Податоците во Табелите НН.4 и НН.5 даваат информации за основните карактеристики на анкетираниите женски лица на возраст од 15 до 49 години и на

децата под 5-годишна возраст. И во двете табели, вкупниот број на пондерирани и непондерирани набљудувања е еднаков бидејќи примерокот од пондери е нормализиран (стабилизиран). Исто така, за обезбедување на корисни информации во однос на основните карактеристики на жените и децата, табелите се наменети да го покажат бројот на набљудувања на секоја категорија. Тие категории се користени во следните табели на овој извештај.

Табелата НН.4 ги дава основните карактеристики на анкетираниите лица од женски пол на возраст од 15 до 49 години. Табелата содржи информации за распределбата на жените според региони, урбана-рурална средина, возраст, брачна состојба, мајчинство, образование⁴, индекс на богатството⁵ и етничка припадност. Жените на возраст од 15 до 49 години го сочинуваат најголемиот процент од примерокот - околу 15 проценти. Овој процент постојано опаѓа низ старосните групи од 45 до 49 години каде што изнесува 13 проценти. Приближно 58 проценти од анкетираниите жени во периодот на анкетата се во брак, а 59 проценти имаат раѓано. Поголемиот број жени имаат најмалку средно образование, а само четири проценти немаат никакво образование. Според етничката припадност на главата на домаќинството, 65 проценти се Македонци, 25 проценти се Албанци и околу 3 проценти се Роми. Жените од ромската етничка група претставуваат 3 проценти од испитаниците.

Некои основни карактеристики на децата под 5-годишна возраст се дадени во табелата НН.5. Тие вклучуваат поделба на децата според неколку елементи: пол, регион и место на живеење, возраст помесеци, образование на мајката и лина старателот, благосостојба и етничка припадност. Педесет и три проценти од децата се од машки пол, а четириесет и седум се од женски пол. Поделбата по возраст на децата под пет години е добро избалансирана. Приближно 7 проценти од мајките на децата под пет-годишна возраст немаат образование, а поголемиот број од мајките (55 проценти) имаат основно образование. Забележуваме дека за децата чишто мајки не живееле во домаќинството, е земено предвид образованието на старателот на детето. Според етничката припадност на главата на домаќинството, процентот на децата под 5 години е поголем во албанската група (околу 46 проценти) отколку кај македонската група (38 проценти). Ова се разликува од дистрибуцијата на децата според етничката припадност утврдена во Пописот каде што во возрасната група под 5 години 6 проценти од вкупното население се Македонци, а 2 проценти се Албанци. Ваквата разлика може да биде резултат на сложениот дизајн на примерокот и потенцијалната пристрасност која беше претходно опишана.

Смртност кај децата

Една од целите на Милениумските развојни цели и на Свет по мерка на децата е да се намали смртноста кај доенчињата и кај децата под петгодишна возраст. MDG особено повикуваат на намалување на смртноста кај децата на возраст под пет години за две третини во периодот од 1990 до 2015 година. Следењето на напредокот во однос на постигнувањето на оваа цел е важно, но целта е тешка. Мерењето на смртноста кај децата може да изгледа лесно, но обидите со користење директни прашања, како на пример, „Дали некој од ова домаќинство починал во минатата година“ даваат неточни резултати. Користењето директни извори за смртноста кај децата од историите на раѓањата е губење време, поскапо е и бара поголемо внимание во обуката и надзорот. Од друга страна, развиените индиректни методи за мерење на детската смртност даваат цврсти оценки коишто може да се споредат со оценките добиени од други извори. Индиректните методи ги намалуваат опасностите од непаметење, неточни или погрешно протолкувани дефиниции и слаба техника на водење интервју.

Стапката на смртност на доенчињата е веројатноста за смрт пред првиот роденден. Стапката на смртност на дете на возраст под пет години е веројатноста од умирање пред петтиот роденден. Во истражувањето MICS во Република Македонија, стапката на смртност на доенчињата и на децата под пет години се пресметува врз база на индиректната техника на пресметување, позната како Брасов метод (Обединети нации, 1983, 1990а, 1990б).

За примена на техниката, жените се класифицирани во 5-годишни возрастни групи од првото раѓање (ТСФБ), имено 0-4, 5-9, 10-14, 15-19 и 20-24 години, а просечниот број на родени деца и соодносот на умрени меѓу овие деца се пресметани за секоја

група на жени. Соодносите на умрени, пресметани за секоја група, се многу тесно поврзани со ризиците на смртност. Техниката ги претвора соодносите на умрени во конвенционални ризици на смртност преку употреба на неколку претпоставки кои се однесуваат на должината на изложеност на ризикот од умирање меѓу децата родени во секоја група на жени, на дистрибуцијата на прекумерната смртност кај децата и на нивото и моделот на плодност кај популацијата. Симулациите на модел на податоци покажуваат дека соодносите на умрени според ТСФБ групите на жени можат да бидат претворени во веројатности на умирање со употреба на моделирани односи, имено 2q0 (веројатност за умирање пред возраст од 2 години), за соодносот на умирање меѓу деца на жени во ТСФБ групата од 0 до 4 години, стапките на смртност под 5 години за ТСФБ групите од 5 до 9, 10-14 и 15-19 години, и 15q0 (веројатност за умирање пред возраст од 15 години) за ТСФБ групата од 20 до 24 години. Техниката, исто така, временски ги лоцира овие процени, повторно преку користење на неколку претпоставки. Ова е неопходно затоа што децата на жените чие прво раѓање било одамна, биле изложени на ризик од смртност подолг период и поради тоа нивното преживување на смртноста се однесува на подалечно време наназад, споредено со она на децата родени од жени чие прво раѓање било неодамна.

Последниот чекор во пресметките е претворањето на проценетите ризици на смртност во споредливи веројатности за умирање за секое проценување произлезено од различни ТСФБ групи на жени. За оваа цел се користи таканаречените Коал-Демени модел на животни табели. Тоа се морталитетни табели распоредени на различни нивоа на смртност кои ги прикажуваат типичните модели на смртност на населението, категоризирани во 4 фамилии - северен, јужен, источен и западен

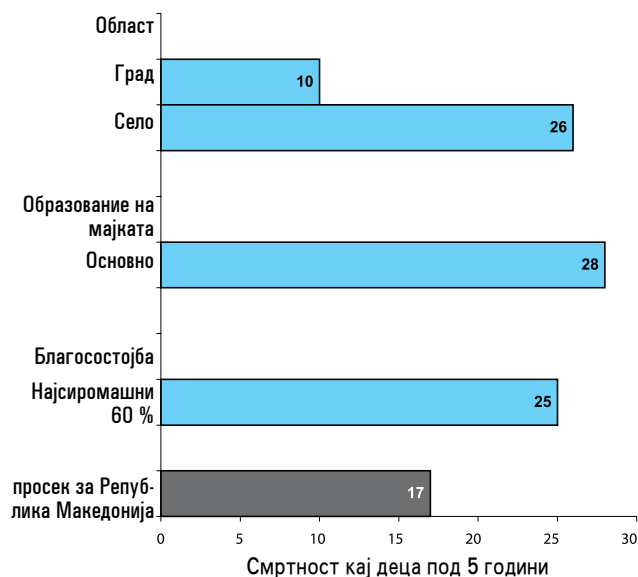
модел. Користејќи ги типичните односи меѓу ${}_2q_0$, ${}_5q_0$ и ${}_{15}q_0$ и стапката на смртност кај доенчињата во овој модел на животни табели, првичните процени на смртноста се претворени во стапки на смртност кај доенчињата, додека ${}_2q_0$, ${}_5q_0$ и ${}_{15}q_0$ се претворени во процени на ${}_5q_0$ (со тоа што ТСФБ возрасните групи 5-9, 10-14 и 15-19 продуцираат процени за стапките на смртност на деца на возраст под 5 години во почетната етапа на пресметката). Со изразување на ризиците на смртност во различни временски моменти со истиот индикатор, постои можност да се покажат трендовите во смртноста во текот на последните 15-20 години.

За пресметките во овој извештај како најпогоден беше избран источниот модел на морталитетни табели, базиран на претходните податоци за возрасната слика на смртноста во Република Македонија.

Иако релативно мали, анкетните пресметки даваат повисоки стапки на смртност кај доенчињата и во возрасната група под пет години отколку официјалните статистики. Според податоците на Институтот за заштита на мајки и деца, стапката на смртност кај доенчињата во 2005 изнесува 12,8 на 1000 живородени и стапката на смртност во возрасната група под 5 години изнесува 14,4 на 1000 живородени. Оваа разлика може да е резултат на дизајнот на примерокот, но, исто така, може да одразува одреден понизок опфат во здравствените статистики. Сепак, фокусот во употребата на овие податоци не треба да биде врз апсолутното ниво на смртност, туку врз разликите меѓу групите на население каде што се забележани суштествени разлики.

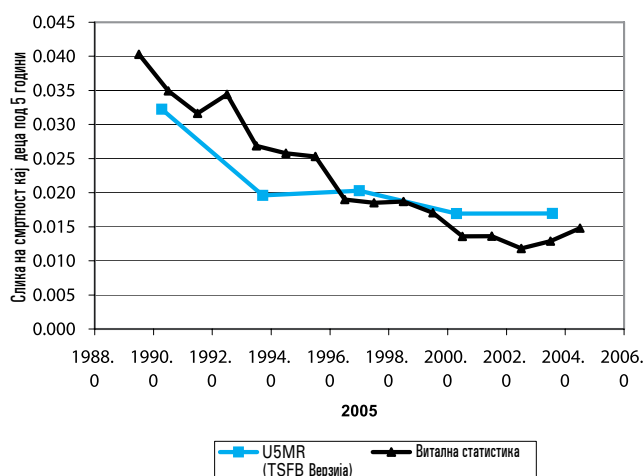
Податоците во Табелата СМ.1 дава оценки за детската смртност според разни карактеристики, а табелата СМ.2 дава основни податоци од пресметувањето на вкупните стапки на смртност на национално ниво. Стапката на смртност кај доенчињата се проценува на 16 на илјада, а веројатноста за стапката на смртност на деца под пет години (U5MR) е околу 17 на илјада. Овие процени се базирани на информациите прибрани од жени кои првпат родиле пред 0-4 години, и се однесуваат на средината на 2003 година. Постои извесна разлика помеѓу веројатностите за смртност пред петтата година од животот помеѓу урбаната и руралната средина, 10 спрема 26 на илјада. Исто така, постојат значителни разлики во смртноста во однос на нивоата на образование и богатството. Разликите во стапките на смртност кај доенчињата, според карактеристиките, исто така се прикажани на графиконот СМ.1.

Графикон СМ.1 Стапки на смртност кај деца под пет години според карактеристиките, Република Македонија, 2005

Графиконот СМ.2 прикажува серија на оценки од анкетите за U5MR врз база на одговорите на жените од разни старосни групи и се однесува на разни временски периоди, на тој начин покажувајќи ја оценетата тенденција на U5MR врз база на анкетата. Процените на MICS покажуваат опаѓање на смртноста во текот на последните 15 години. Тенденцијата прикажана со резултатите од анкетата е во согласност со резултатите од виталните податоци на пријавување/регистрација и е позитивна.

Графикон СМ.2: Тенденција на стапките на смртност кај деца под 5 години U5MR, Република Македонија

Исхрана

Состојба со исхраната

Состојбата со хранењето на децата е одраз на целокупното нивно здравје. Кога на децата им се достапни адекватни прехранбени намирници, тие не се изложени на повторлива болест и добро се негувани, го достигнуваат својот можен раст и се смета дека се добро хранети.

Погрешната исхрана е причина за повеќе од половина од смртните случаи на сите деца во светот. Недоволно исхранетите деца најверојатно ќе умрат поради храната во детството, а оние коишто ќе преживеат, постојано се болни и слабо напредуваат. Три четвртини од децата коишто умираат од причини поврзани со неисхранетост биле само слабо неисхранети – без да покажат надворешен знак за својата ранливост. Конкретната цел на Милениумските развојни цели во периодот 1990 – 2015 година е за половина да се намали бројот на луѓето кои страдаат од глад. Целта на декларацијата Свет по мерка на децата е да се намали општата распространетост на неисхранетоста на децата под петгодишна возраст најмалку за една третина (од 2000 до 2010 година), со посебно внимание на децата на возраст под 2 години. Намалувањето на општата распространетост на неисхранетоста ќе ја помогне целта за намалување на смртноста кај децата.

Кај добро нахранетото население постои референтна поделба на висината и тежината кај децата на возраст под пет години. Недоволно нахранетата популација може да се процени со споредување на децата со референтната популација. Референтната популација, користена во овој извештај, е референтноста на Светската здравствена организација/CDC/NHCHS, којашто беше препорачана за користење од страна на УНИЦЕФ и Светската здравствена организација во

периодот на спроведувањето на истражувањето. Секој од трите индикатори на состојбата со хранењето може да се изрази со стандардни единици на девијација (н-бодови) од средната вредност на референтната популација.

Тежината според возраста е мерка како за акутна така и за хронично недоволна нахранетост. Тежината на децата според возраста која е повеќе од две стандардни девијации под средната вредност на референтната популација се смета за малку или умерено недоволна тежина, додека тежината на децата која е повеќе од три стандардни девијации под средната вредност на референтната популација се класира како крајно недоволна тежина.

Височината според возраста е мерка за линеарен раст. Децата чија височина за возраста е повеќе од две стандардни девијации под средната вредност на референтната популација се сметаат за ниски за својата возраст или со неразвиен раст. Оние чијашто височина за возраста е повеќе од три пати од стандардната девијација под средната вредност се класираат како деца со крајно неразвиен раст. Неразвиениот раст е одраз на хронична неисхранетост како резултат на неуспехот на примање адекватна храна во подолг временски период и на честа или хронична болест.

Конечно, децата чија тежина за височината е повеќе од две стандардни девијации под средната вредност на референтната популација се класираат како малку или значително исцрпени, додека оние кои паѓаат повеќе од три стандардни девијации под средната вредност на референтната популација се крајно исцрпени. Исцрпеноста, обично е резултат на неодамнешен недостиг на храна. Индикаторот може да покаже значајни сезонски поместувања поврзани со промените во постоењето на храна или со зачестеноста на болест.

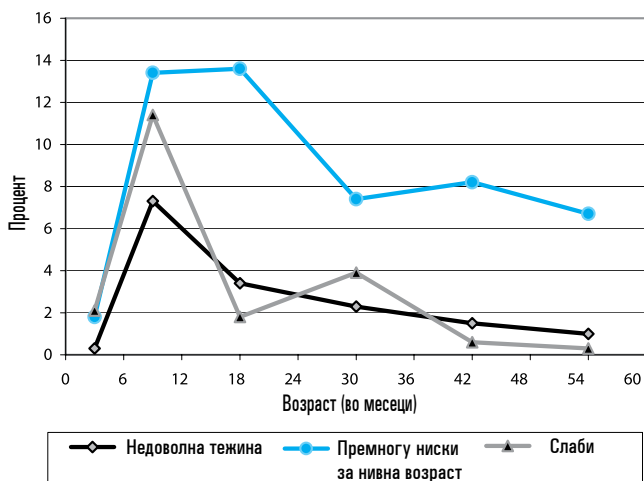
Во MICS, тежината и височината кај сите деца на возраст под 5 години беа измерени користејќи антрометричка опрема којашто беше препорачана од страна на УНИЦЕФ (УНИЦЕФ, 2006). Наодите во овој дел се темелат врз резултатите од овие мерења.

Во Табелата NU.1 е прикажан процентот на деца класирани во секоја од овие категории, базирани врз антропометричките мерења направени за време на теренската работа. Исто така, табелата содржи и процент на деца кои се со прекумерна тежина, каде што се земени предвид оние деца чијашто тежина во однос на височината е поголема од двете стандардни девијации над средната вредност на референтната популација.

Во табелата NU.1 децата чијашто тежина и височина не е измерена (приближно кај 7 проценти од децата) и децата со мерења надвор од разумниот опсег не се земени предвид. Исто така, и мал број на деца со непознати датуми на раѓање не е земен предвид.

Околу 2 процента од децата под 5-годишна возраст во Република Македонија се незначително со недоволна тежина, а помалку од половина процент се класираат како деца со крајно недоволна тежина (Табела NU.1). Девет проценти од децата се со неразвиен раст или премногу ниски за нивната возраст, а два процента се исцрпени (полугладни) или премногу слаби за својата височина.

Графикон NU. 1: Процент на деца под 5-годишна возраст

Нема разлика помеѓу процентот на деца од машки и од женски пол коишто се нешто под тежината. Поверојатно момчињата изгледаат пониски од девојчињата, додека, пак, девојчињата изгледа поверојатно се послаби од момчињата.

Децата во Југозападниот регион поверојатно се со недоволна тежина, а децата во Југоисточниот

и Североисточниот регион поверојатно се пониски од останатите деца. Децата чиешто мајки имаат средно образование најмалку е веројатно дека ќе бидат со недоволна тежина и ниски во споредба со децата чиешто мајки се без образование. Ромските деца се веројатно двапати пониски и со недоволна тежина отколку македонските и албанските деца.

Моделот на возраст покажува дека поголем процент од децата на возраст од 6 до 11 месеци се недоволно нахранети според сите три индекси во однос на децата коишто се помлади и постари (сл. NU.1). Овој модел е очекуван и се однесува на возраста на која многу деца престануваат да бидат доени и се изложени на контаминација со вода, храна и од животната средина.

Над десет проценти од децата се со преголема тежина и поверојатно е дека децата во урбаните места и децата на побогатите домаќинства се со поголема тежина.

Доење

Доењето во првите неколку години од животот ги штити децата од инфекција, претставува идеален извор на хранливи материи и е економично и сигурно. Сепак, многу мајки престануваат со доење премногу рано и честопати има притисоци да преминат на детска формула што придонесува за недоволен раст и ненахранетост и е небезбедно ако не е достапна чиста вода. Целите од Свет по мерка на децата наведуваат дека децата треба ексклузивно да се дојат 6 месеци и понатаму да се дојат со безбедно, соодветно и адекватно дохранување до 2 години и повеќе.

Светската здравствена организација и УНИЦЕФ ги даваат следните препораки и тоа:

- Ексклузивно доење во првите шест месеци;
- Продолжување на доењето две години и повеќе;
- Безбедно, соодветно и адекватно дохранување почнувајќи од 6 месеци;
- Зачестеност на дохранувањето: 2 пати на ден за доенчиња на возраст од 6 до 8 месеци; 3 пати на ден за доенчиња од 9 до 11 месеци.

Исто така, се препорачува доењето да започне во рок од еден час по породувањето.

Индикаторите на препорачаната пракса на хранење се следните:

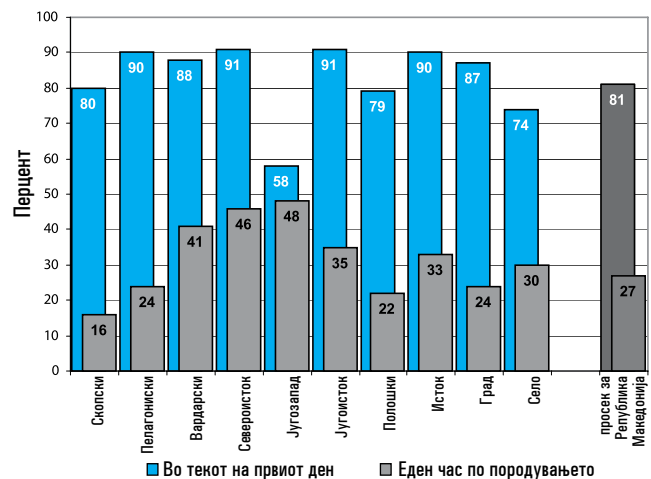
- Ексклузивно доење (< 6 месеци и < 4 месеци);
- Навремено дохранување (6-9 месеци);
- Продолжување со доењето (< 12-15 месеци и < 20-23 месеци);
- Навремено започнување со доењето (1 час по породувањето);
- Зачестеност на дохранувањето (6-11 месеци);
- Соодветно хранети бебиња (0-11 месеци).

Табелата NU.2 го дава соодносот на жените коишто започнале со доење на нивните бебиња во рамките на еден час по породувањето и на жените коишто започнале со доење во рамките на еден ден по породувањето (која ги вклучува оние што започнале еден час по породувањето). Во рамките на 2 години пред анкетата MICS, 81 процент од жените на возраст од 15 до 49 години започнале со доење 1 ден по породувањето. Дваесет и седум проценти започнале со доење еден час по породувањето. Жените на село почесто започнуваат со доење во првиот час по породувањето (30 проценти) од жените во урбаните подрачја (24 проценти). Степенот на образование на жените негативно е поврзан со веројатноста за започнување со доење во првиот час, но позитивно поврзан со започнување на доењето во првиот ден. Процентот на жени коишто дојат во првиот час по породувањето се намалува со зголемување на образованието од 33 проценти меѓу оние жени без образование до 28 проценти меѓу жените со основно образование и до 23 проценти меѓу жените со средно образование.

Во табелата NU.3 состојбата со доењето се темели врз извештаите од мајките/старателите за консумирањето храна и течности на децата 24 часа пред интервјуто. Ексклузивно доење се однесува на доенчиња кои добиваат само мајчино млеко (и евентуално витамини, додатоци од минерали или лек). Табелата покажува ексклузивно доење на бебиња во првите шест месеци од животот (посебно од 0 до 3 месеци и од 0 до 5 месеци), како и дохранување на децата од 6 до 9 месеци и

Графикон NU.2 Процент на мајки коишто започнале со доење за еден час по или еден ден по породувањето, Република Македонија

натамошно доење на децата на возраст од 12 до 15 месеци и од 20 до 23 месеци.

Приближно 16 проценти од децата на возраст од шест месеци се ексклузивно доени, ниво коешто е значително пониско од она што се препорачува. Повисок процент на децата од урбаните места исклучиво или целосно се хранат со доење (20 проценти) наспроти 10 проценти од децата на село. Поверојатно е дека посиромашните деца ќе бидат доени отколку децата од најбогатите домаќинства (10 проценти наспроти 2 проценти). Дваесет и еден процент од албанските деца исклучиво се

хранат со доење, во однос на само 3 проценти на ромските деца.

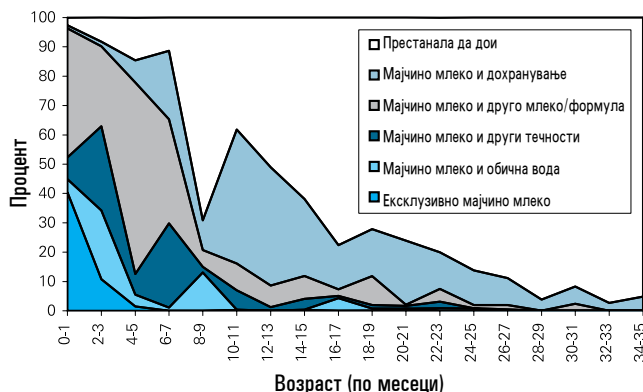
На возраст од 6 до 9 месеци, 18 проценти од децата добиваат мајчино млеко и цврста или полцврста храна. На возраст од 12 до 15 месеци, 45 проценти од децата сè уште се хранат со доење и од 20 до 23 месеци, 22 проценти сè уште се дојат. Поверојатно е дека девојчињата се хранат само со доење отколку момчињата, додека пак момчињата имаат повисоко ниво од девојчињата за навремено дохранување.

Продолжувањето со доење на возраст од 20 до 23 месеци е почесто во урбаните подрачја/места (26 проценти) отколку во руралните места (17 проценти) иако разликата е мала на возраст од 12 до 25 месеци. Процентот на деца коишто се хранат со доење од 12 до 15 месеци варира според образованието на мајката, а воедно има и битни разлики кога детето е на возраст од 20 до 23 месеци. Во последната старосна група, децата на мајки без образование имаат значително висока стапка на доење (48 проценти) отколку децата чишто мајки имаат средно образование (8 проценти). Во истата старосна група има голем диспарат во стапката на доење меѓу децата од ромската и од македонската етничка група. Овој процент е битно повисок меѓу ромските деца (53 проценти) во однос на македонските деца (12 проценти).

Графиконот NU.3 покажува детален модел на состојбата на хранење со доење по возраст на детето, во месеци. Дури и во најраната возраст, поголемиот дел од децата примаат течности или храна покрај мајчиното млеко. Околу 40 проценти од бебињата на возраст од 0 до 1 месец исклучиво се хранат со доење и овој сооднос брзо опаѓа сè додека не се доближи на нула до четвртиот месец (види Табела NU.3).

Соодветното хранење на бебињата под 12 месе-

Графикон NU.3 Модели на хранење на бебиња според возраста: Процентуална поделба на децата на возраст под 3 години, според модел на хранење по старосна група, Република Македонија, 2005

ци е дадено во Табела NU.4. Се користат разни критериуми на соодветно хранење во зависност од возраста на детето. За бебиња од 0 до 5 месеци, за соодветно хранење се смета исклучиво доењето. Бебињата од 6 до 8 месеци се сметаат дека се соодветно хранети доколку се хранат со мајчино млеко плус се дохрануваат најмалку 2 пати на ден, додека, пак, бебињата од 9 до 11 месеци се сметаат за соодветно хранети ако се дојат и ако јадат дополнителна храна најмалку три пати, односно три оброка на ден.

Седумнаесет проценти од бебињата на возраст од 6 до 11 месеци се хранат со мајчино млеко и се дохрануваат барем со минимално препорачаниот број на оброци на ден. Користењето на мајчиното млеко и дохранувањето е многу позастапено меѓу бебињата од машки пол (18 проценти) отколку меѓу женските бебиња (15 месеци). Децата на село поверојатно е дека се соодветно хранети отколку во градот. Бебињата чишто мајки имаат завршено средно образование помалку е веројатно дека се соодветно хранети (8 проценти) во споредба со оние чишто мајки имаат основно образование (23 проценти). Дваесет и девет проценти од бебињата од најсиромашните средини и само 7 проценти од најбогатите се соодветно хранети. Петнаесет проценти од македонските бебиња и 38 проценти од ромските се хранат со мајчино млеко и се дохрануваат барем минимално со препорачаниот број на оброци на ден, а тој процент кај албанските бебиња е само 9.

Шеснаесет проценти од сите доенчиња (од 0 до 11 месеци) соодветно се хранат: Резултатите не покажуваат реална разлика меѓу половите ниту пак меѓу децата од градот наспроти децата од руралните подрачја, но покажуваат пад за околу 20 проценти кај децата чии мајки се без образование, во групата на мајки со основно образование овој процент изнесува помалку од 10 проценти кај децата од мајки со завршено средно образование.

Новороденчиња со ниска родилна тежина

Тежината при раѓањето е добар индикатор не само за здравјето на мајката и состојбата со хранењето, туку и шанса за новороденото да преживее, за раст, здравје и психолошки развој. Ниската родилна тежина на бебето (под 2.500 гр.) носи сериозни ризици по здравјето на децата. Бебињата коишто се недоволно нахранети во утробата на мајката се соочуваат со зголемен ризик да умрат во текот на нивните први месеци или години. Оние коишто ќе преживеат имаат нарушена имунолошка функција и зголемен ризик да се разболуваат; веројатно тие ќе останат слабо нахранети со намалена јачина на мускулатурата во текот на нивниот живот и ќе страдаат од поголеми напади на дијабетис и

срцева болест подоцна во животот. Децата коишто се раѓаат со помала тежина, исто така, имаат и понизок IQ и препознатлива инвалидност што влијае врз резултатите во училиштето и нивната работна способност како возрасни луѓе.

Во светот во развој, недоволната тежина на бебето првенствено произлегува од лошата здравствена состојба на мајката и лошата исхрана. Најголемо влијание имаат три фактори и тоа: лошата исхрана на мајката пред зачнувањето, слабиот раст и лошата градба (најмногу како последица на недоволната нахранетост за време на нејзиното детство) и лошото хранење за време на бременоста. Несоодветното добивање во тежина за време на бременоста е особено важно бидејќи има големо учество во делот на заостанувањето на растот на фетусот. Сепак, болестите како што се дијареа и маларија, кои се чести во многу земји во развој, можат битно да го влошат растот на фетусот ако мајката се инфицира за време на бременоста.

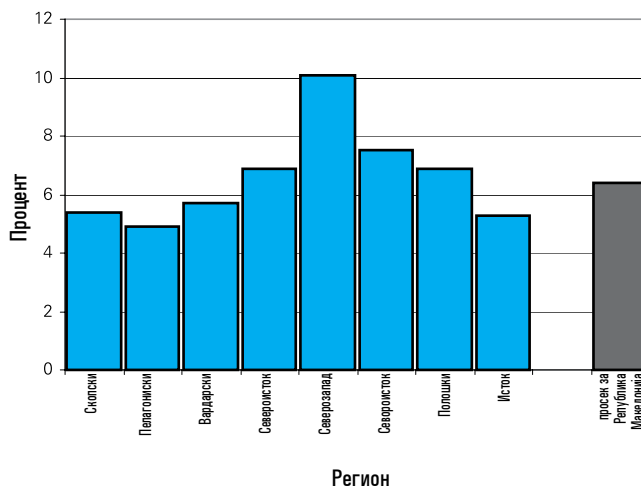
Во индустријализираниот свет, пушењето цигари за време на бременоста е водечка причина за раѓање на бебиња со мала тежина. Во развиениот свет и во земјите во развој, младите кои се породуваат кога нивните тела сè уште се недоразвиени, ризикуваат да носат бебиња со недоволна тежина.

Еден од најголемите предизвици на мерење во случај на породување на бебе со недоволна тежина е фактот што повеќе од половина од новородените во светот во развој не се мерат. Во минатото, најголем број процени за породување на бебиња со недоволна тежина во земјите во развој се темелат врз податоците собрани од здравствените установи. Меѓутоа, тие процени се пристрасни за најголемиот дел на земји во развој бидејќи најголем дел од новородените не се породуваат во болници, а оние што се породуваат во болница се репрезент само за избран пример од сите раѓања. Бидејќи многу бебиња не се мерат при породу-

вањето, а оние кои се измерени може да бидат пристрасен пример за сите породувања, тежините на бебињата при раѓањето обично не можат да се користат за оценување на зачестеноста на малата тежина на бебињата при породувањето на сите деца. Оттука, процентот на родени деца со тежина под 2500 грама се оценува со две прашања во прашалникот: Процентот на мајката за големината на детето при породувањето (т.е. многу мало, помало од просечната, поголемо од просечната, многу големо) и присетувањето на мајката за тежината на детето или тежината која е запишана на здравствениот картон, доколку детето било измерено по породувањето⁶.

Вкупно деведесет и три проценти од родените деца се измерени по породувањето и приближно 6 проценти од бебињата се оценуваат дека тежат под 2.500 грама при породувањето (табела NU.8). Општата распространетост на ниска тежина при раѓањето на детето не варира многу во урбаните и во руралните подрачја или според образованието на мајката.

Графикон NU.5 Процент на бебиња со тежина под 2500 грама при породувањето по региони, Република Македонија, 2005

Здравје на детето

Имунизација

Цел 4 на Милениумските развојни цели (MDG) е намалување на смртноста на детето за две третини во периодот од 1990 до 2015 година. Имунизацијата има клучен удел за оваа цел. Имунизацијата има спасено животи на милиони деца во трите декади од започнувањето на Проширената програма за имунизација (EPI) во 1974 година. Во целиот свет сè уште има 27 милиони деца кои биле пропуштени од рутинска имунизација и како последица на тоа, болестите коишто се спречуваат со вакцина предизвикуваат смрт кај над 2 милиона деца на возраст под пет години, секоја година.

Целта на Свет по мерка на децата е да обезбеди целосна имунизација на децата на возраст под една година кај 90 проценти на национално ниво, со најмалку 80 процентна покриеност на секоја област или еквивалентна административна единица.

Според насоките на УНИЦЕФ и Светската здравствена организација, едно дете во Република Македонија треба да прима БЦЖ (BCG) вакцина за заштита против туберкулоза, три дози на ДПТ за спречување на дифтерија, пертусис и тетанус, три дози на полио вакцина (против детска парализа) и вакцина против сипаници, сите во рамките на првите неколку месеци од животот (на 13 месеци вакцина против сипаници). Од мајките беа побарани картоните за имунизација на децата под петгодишна возраст. Анкетарите ги препишаа информациите за вакцинација од картоните во прашалникот MICS3.

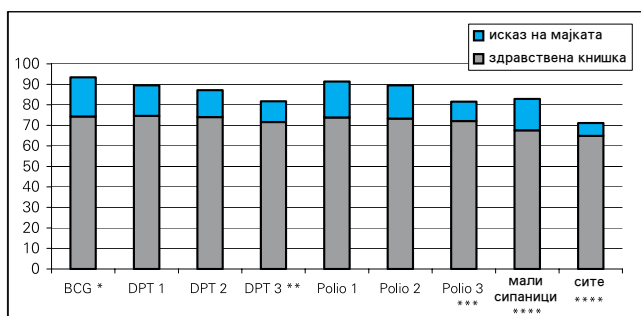
Вкупно, за 75 проценти од децата, мајката или старателот беа во можност да покажат здравствени книшки, 14 проценти изјавија дека имале здравствена книшка но не биле во можност да ја покажат, а 11 проценти изјавиле дека немале

здравствена книшка за детето. Ако детето нема здравствена книшка, или мајката не е во можност да ја покаже, беше побарано од мајката да се присети дали или не детето има примено вакцини, а за вакцинаите ДПТ и полио, колку пати има примено вакцина. Процентот на деца на возраст од 18 до 29 месеци коишто ги примиле сите вакцини е прикажан во табелата СН.1. Именителот на табелата се состои од деца на возраст од 18 до 29 месеци, така што се земени предвид само деца коишто се доволно возрасни за да бидат целосно вакцинирани. Во горниот панел, броителот ги содржи сите деца кои биле вакцинирани во кое било време пред анкетата според картонот за имунизација или исказот на мајката. Во долниот панел, вклучени се само оние коишто биле вакцинирани на возраст пред 12 месеци (на 18 месеци против сипаници). За децата без картони за вакцинација, соодносот на вакцинациите на возраст пред 12 месеци се смета дека е еднаков како и за децата со картони за вакцинација (картон на имунизираниот).

Приближно деведесет и седум проценти од децата на возраст од 18 до 29 месеци примаат БЦЖ вакцина на возраст до 12 месеци и првата доза од ДПТ (дифтерија, пертусис, тетанус) е дадена кај 94 проценти од децата. Процентот опаѓа со следните дози на ДПТ вакцината на 90 проценти за втората доза и 82 проценти за третата доза (Графикон СН.1). Исто така, 95 проценти од децата примиле вакцина Полио 1 на возраст до 12 месеци и вакцинирањето со оваа вакцина се намалува на 81 процент до третата доза. Покриеноста со вакцина против сипаници до 18 месеци е 80 проценти. Процентот на деца кои ги примиле сите осум препорачани вакцини на возраст до 12 месеци (на 18 месеци вакцина против сипаници) изнесува 60 проценти.

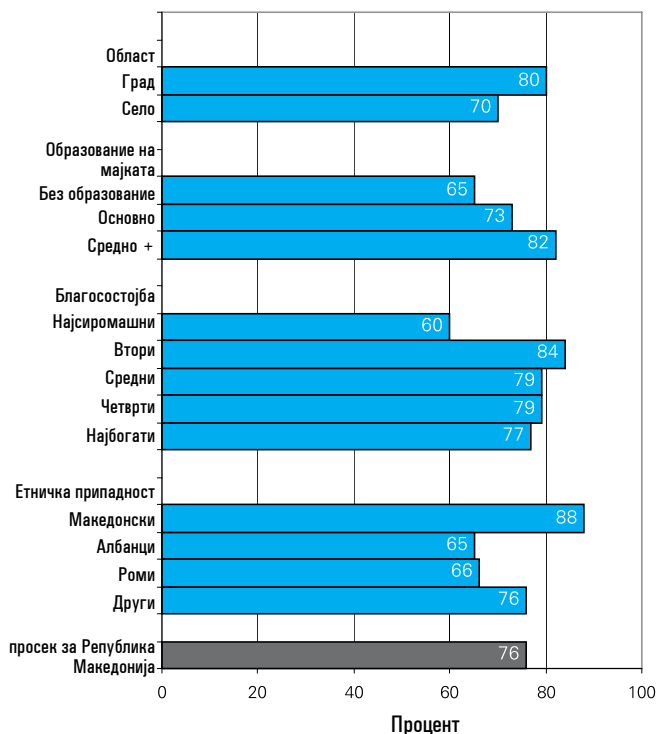
Бројките за тоа дали детето некогаш примило BCG, ДПТ1, Полио 1, и Сипаници изгледа се совпаѓаат со официјалната статистика, меѓутоа бројките за ДПТ3 и Полио 3 покажуваат опаѓање. Ако се анализираат податоците во табелата СН.1, ова опаѓање е поголемо во случаите каде што за вакцинациите се изјаснувале мајките, а не за според здравствените книшки. Веројатно само дел од мајките не се сеќаваат на бројот на ДПТ и Полио вакцинации, иако се сеќаваат дека детето примило барем една вакцина. Ова е откриено во други истражувања при што изјавите на мајките се споредувани директно со картоните за вакцинација од здравствениот центар. Но, исто така, е веројатно дека постои извесно опаѓање во стапките на вакцинации од ДПТ1 на ДПТ3 и од Полио 1 на Полио 3 кај одредени групи на популацијата. Тоа може да биде случај, на пример, за деца чии мајки се помалку образовани или за ромските деца (види СН.2).

Графикон СН.1: Процент на деца на возраст од 18 до 29 месеци кои примиле препорачани вакцини на возраст од 12 месеци, Република Македонија, 2005⁷

Податоците во Табелата СН.2 покажуваат стапки на покриеност со вакцинација меѓу децата на возраст од 18 до 29 месеци според историјатот на карактеристиките. Бројките покажуваат деца кои примиле вакцини во кое било време сè до денот на анкетата и се темелат врз информациите од картоните за вакцинација и од исказите на мајките/старателите. Процентот на деца кои во периодот на анкетата се вакцинирани против болести во детството изнесува 76 проценти. Машките и женските деца се вакцинирани речиси со иста стапка. Градските деца веројатно повеќе се вакцинирани (80 проценти) отколку децата од село (70 проценти). Покриеноста со вакцинација е повисока кај деца чии мајки имаат завршено средно образование и кај оние од најсиромашните средини. Албанските деца (65 проценти) и ромските деца (66 проценти) се помалку вакцинирани во споредба со македонските деца (88 проценти).

Графикон СН.2: Процент на деца на возраст од 18 до 29 моментно вакцинирани од детски болести, Република Македонија, 2005

Орален третман за рехидрација

Дијареата е втората водечка причина за смртност меѓу децата на возраст под пет години низ целиот свет. Поголемиот дел од смртните случаи од дијареа кај децата се последица на дехидрација поради губење на големи количини на вода и електролити од телото и поради течна столица. Решавањето на дијареата – преку орална рехидрација со сол (ORL) или со препорачана домашна течност – може да спречи многу од тие смртни случаи. Спречувањето на дијареата и на недоволната нахранетост по пат на зголемување на внесот на течности и продолжување со хранење на детето, исто така, се важни стратегии за совладување на дијареата.

Целите се: 1) да се намали смртноста за половина како последица на дијареа меѓу децата под петгодишна возраст до 2010 година во однос на 2000 година (Свет по мерка на децата); и 2) да се намали стапката на смртност за две третини меѓу децата под петгодишна возраст до 2015 година во однос на 1990 година (Милениумски развојни цели). Исто така, Свет по мерка на децата повикува на намалување на индексите на дијареа за 25 проценти.

Индикаторите се следниве:

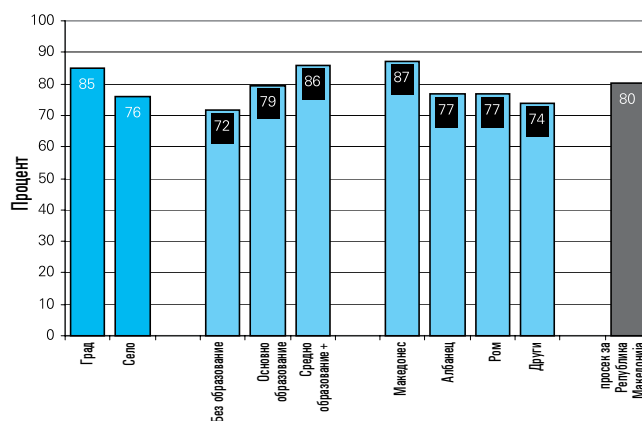
- Општа појава на дијареа
- Терапија со рехидрација
- Домашен третман на дијареа
- (ОРТ или повеќе течности) и продолжување со хранењето

Во истражувањето MICS, мајките (или старателите) беа запрашани дали нивното дете имало дијареа две недели пред анкетирањето. Доколку одоворот беше ДА, мајката беше запрашана серија прашања за тоа што детето треба да пие и јаде во текот на дијареата и дали тие се доволни во споредба со она што детето вообичаено го јаде или пие.

Во Табелата СН.4 е прикажан и процентот на децата коишто примаат разни видови препорачани течности во текот на дијареата. Бидејќи мајките можеа да набројат неколку вида на течности, процентот не достигна 100. Околу 24 проценти примиле течност преку орална терапија за рехидрација, а 63 проценти добиле домашни препорачани течности. Осумдесет и еден процент од децата на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа примиле орална терапија на рехидрација. Поверојатно е дека децата од градските средини добиле орална терапија (85 проценти) од оние во руралните средини (76 проценти). Осумдесет и шест проценти од децата чишто мајки се со завршено средно образование примиле орална терапија во однос на седумдесет и два процента од децата чишто мајки немаат никакво образование. Стапката на орална терапија на рехидрација меѓу македонските деца е (87 проценти). Стапката на орална терапија на рехидрација меѓу албанските деца, ромските деца и остнатите етнички групи е приближно иста (околу 74 - 77 проценти).

Четиринаесет проценти од децата на возраст под пет години со дијареа пиеле течност повеќе од

Графикон СН.3 Процент на деца на возраст 0-59 месеци кои добиле орална терапија на рехидрација, Република Македонија

обично, а 84 проценти пиеле иста количина или помала (Табела СН.5). Педесет и пет проценти јаделе нешто помалку, јаделе исто или повеќе (хранењето продолжило), а четириесет и два процента јаделе многу помалку или речиси воопшто не јаделе. Веројатно девојчињата јадат нешто помалку, еднакво или повеќе (66 проценти) од машките деца (40 проценти).

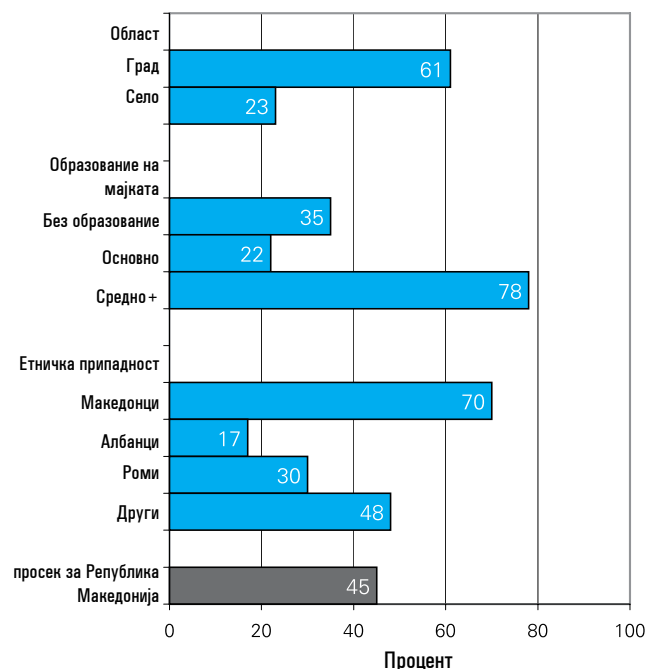
Индикаторот за домашно лекување на дијареата се дефинира како деца со дијареа коишто пиеле повеќе и продолжиле да јадат (исто, повеќе или нешто помалку). Ова ги следи препораките на Светската здравствена организација и УНИЦЕФ дека децата треба да пијат повеќе од вообичаено и да

продолжат да јадат додека се лекуваат од дијареа. Вкупно 6 проценти од децата примаат зголемена количина на течности и продолжуваат да јадат додека се лекуваат од дијареа. Постојат битни разлики во домашното лекување на дијареата според историските карактеристики.

При комбинирање на податоците од Табела СН.5 со оние од Табела СН.4 за орална терапија на рехидрација, очигледно е дека 45 проценти од децата или добиле орална терапија или внесот на течности бил зголемен, а во исто време, хранењето продолжило како што се препорачува. Кај децата од руралните средини, најверојатно три пати помалку е следено препорачаното лекување (23 проценти) отколку кај децата од урбаните средини (61 процент). Постои важна поврзаност на нивото на образование на децата со социоекономската состојба на домаќинствата. Дваесет и два процента од децата чишто мајки имаат основно образование примиле орална терапија на рехидрација или повеќе течности и продолжиле да се хранат во споредба со 78 проценти чишто мајки имаат средно образование.

Графикон СН.4 Процент на деца на возраст 0-59 месеци со дијареа кои примиле ОРТ или зголемиле примање на течности, и продолжиле со исхрана Република Македонија, 2005

Барање на стручна помош и антибиотска терапија за пневмонија

Пневмонијата или воспалувањето на белите дробови е главна причина за смртност на децата и користењето на антибиотици кај децата под 5-годишна возраст кај коишто постои сомневање

за пневмонија претставува клучна интервенција. Целта на резолуцијата Свет по мерка на децата е да се намали смртноста за една третина како последица на акутните инфекции на респираторните патишта.

Децата кај коишто постои сомневање за пневмонија се оние кај коишто болеста е проследена со забрзано и тешко дишење и чишто симптоми НЕ се поради проблем во градите и затнат нос. Индикатори за ваквата состојба се:

- Сомневање за постоење на пневмонија
- Барање здравствена заштита поради сомневање за постоење на пневмонија
- Антибиотска терапија поради сомневање за постоење на пневмонија
- Познавање на опасните знаци на пневмонија

Во Табелата СН.6 е прикажано општото сомневање за постоење на пневмонија кога е побарана здравствена заштита надвор од домот, во установа за здравствено лекување. Кај шест проценти од децата на возраст од 0 до 59 месеци постојат индикации дека имале симптоми на пневмонија две недели пред анкетата. Од тие деца, 93 проценти биле однесени на соодветен лекар, 29 проценти во државна здравствена установа, а 12 проценти во приватна клиника. Не постои разлика меѓу регионите, урбани/рурални и богати средини во однос на децата однесени на лекар. Забележани се мали разлики меѓу децата чишто мајки имаат завршено средно образование. Најверојатно тие деца биле однесени во приватна клиника наместо во државна болница (39 во однос на 23 проценти). Помалку веројатно е дека ромските деца биле однесени кај некој лекар (92 проценти).

Во Табелата СН.7 се покажува примање на антибиотици за лекување на сомнителна пневмонија кај деца под 5-годишна возраст според полот, возраста, местото на живеење и социоекономските фактори. Во Република Македонија, 74 проценти од децата на возраст под 5 години кај коишто постои сомневање за постоење на пневмонија, две недели пред анкетата примале антибиотска терапија. Табелата, воедно, покажува дека процентот на деца под петгодишна возраст со сомневање за постоење на пневмонија и коишто примиле антибиотици варира меѓу образовните групи и е повисок меѓу оние чишто мајки имаат завршено најмалку средно образование. Овој процент, исто така, е повисок кај машките деца отколку кај девојчињата и меѓу децата коишто припаѓаат на ромската етничка група.

Прашањата поврзани со познавањето на опасните симптоми на пневмонија се прикажани во Табела СН.7А. Јасно е дека познавањето на опасните симптоми од страна на мајките е важен фактор во

барањето здравствена заштита. Вкупно 37 проценти од жените ги познаваат двата опасни симптоми на пневмонија – забрзано дишење и тешко дишење. Најчестиот одговор даден од 91 процент од мајките е дека би го однеле своето дете во здравствена установа веднаш доколку тоа добие грозница. Педесет и пет проценти рекоа дека доколку детето е поболно ќе ги натера да го однесат во здравствена амбуланта, а 54 проценти го споменаа тешкото дишење, 43 проценти од мајките наведоа забрзано дишење и 37 проценти крвава столица како причина за итно носење на детето на лекар. Најмалку споменати симптоми беа слабото пиење вода (26 проценти) и неможноста за пиење вода или цицање (25 проценти).

Мајките од руралните средини и оние со завршено основно образование веројатно би споменале два симптома за барање лекарска заштита во однос на останатите мајки.

Користење на цврсти горива

Повеќе од 3 милијарди луѓе во светот користат цврсти горива (биомаса и јаглен) за своите основни енергетски потреби како и за готвење и за греење. Готвењето и греењето на цврсти горива создава високи концентрации на чад внатре во домот, сложена мешавина на загадувачи коишто му штетат на здравјето. Главниот проблем на користењето цврсти горива е производот од нецелосното согорување како и CO полиароматични јагленоводород, SO₂ и други токсични елементи. Со користењето на цврсти горива се зголемуваат ризиците од акутна респираторна болест, хронична опструктивна болест на белите дробови, рак и евентуално туберкулоза, мала тежина на

новороденото, катаракти и астма. Примарен индикатор е бројот на населението коешто користи цврсти горива како примарен извор на енергија во домаќинствата за готвење.

Информациите за типот на гориво што се користи за готвење се друг пондер на социоекономската состојба на домаќинството. Табелата СН.8 покажува дека 36 проценти од домаќинствата користат цврсто гориво за готвење (примарно дрво). Околу 61 процент користат електрична енергија. Домаќинствата во урбаните средини во поголема мерка користат електрична енергија за готвење. Користењето на дрва е поголемо во посиромашните домаќинства (78 проценти) и домаќинствата каде што главата на семејството е без образование (63 проценти). Постои битна разлика во користењето електрична енергија за готвење меѓу побогатите и посиромашните домаќинства (89 наспроти 21 процент).

Користењето само на цврсто гориво е слаба замена за загадувањето на воздухот во просторијата, бидејќи концентрациите на загадувачите се разликуваат кога исто гориво се гори во поинакви печки или огништа. Користењето на затворени печки го намалува загадувањето на внатрешноста на просторот, а отворените печки или огништа без оџаци или со поклопци покажува дека не постои заштита од штетните ефекти на цврстите горива. Типот на печка што користи цврсто гориво е прикажан во Табела СН.9. Од домаќинствата коишто користат цврсти горива, осумдесет и седум проценти користат затворена печка со оџак, а само 13 проценти користат отворена печка или огниште без оџак или поклопец. Не постојат разлики меѓу регионите, урбана/рурална средина и во однос на индексот на богатство.

Животна средина

Вода и санитарен систем

Сигурната и здрава вода за пиење е основна потреба за добро здравје. Небезбедната вода може да биде важен носител на болести како, на пример, трахома, колера и тифус. Водата за пиење, исто така, може да биде загадена со хемиски, физички и радиолошки загадувачи со штетни последици по човековото здравје. Покрај нејзината поврзаност со болеста, пристапот до вода за пиење може да биде особено важен за жените и децата, особено во руралните средини, коишто примарно се одговорни за носење вода, честопати и од оддалечени места.

Целта на MDG е во периодот од 1990 до 2015 година да се намали за половина бројот на населението без постојан пристап до безбедна вода за пиење и основен санитарен јазол. Резолуцијата Свет по мерка на децата повикува на намалување на бројот на домаќинствата без пристап до хигиенски санитарни јазли и достапна и здрава вода за пиење најмалку за една третина.

Списокот на индикатори коишто што се користат во истражувањето MICS е следниот:

Вода

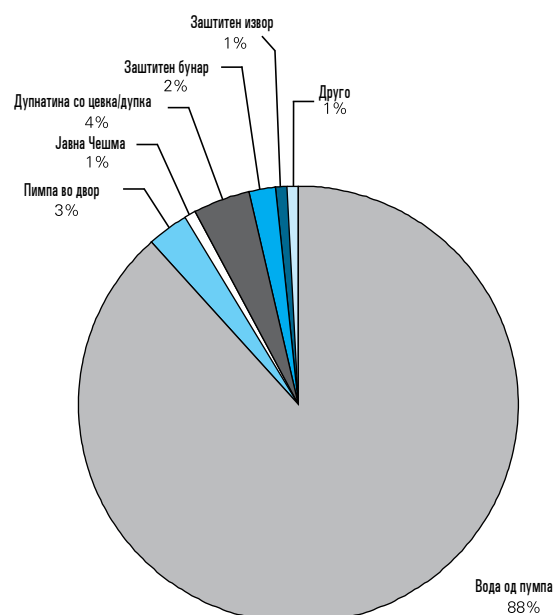
- Користење подобрени извори на вода за пиење
- Користење соодветен метод на подготовка на водата
- Потребно време да се стаса до изворот на водата за пиење
- Лице коешто носи вода за пиење

Санитарен систем

- Користење на подобрен санитарен систем
- Санитарно депонирање на детскиот измет

Поделбата, односно распределбата на населението според изворот на вода за пиење е прикажана во Табела EN.1 и на Графикон EN.1. Населението коешто користи подобрени извори на вода за пиење е она коешто користи некој од следните видови на снабдување со вода и тоа: вода од пумпи (во домот, дворот или во местото), од јавна чешма, бунар/дупнатица, заштитен бунар, заштитен извор и со собирање на дождовница. Водата во шишиња се смета како подобрен извор на вода само ако домаќинството користи подобрен извор на вода за други намени како, на пример, за миење на рацете и за готвење.

Графикон EN.1: Процентуална распределба на населението според извор на вода за пиење, Република Македонија, 2005

Деведесет и еден процент од населението користи вода од пумпи и тоа во домот или во дворот. Ваквиот пристап до вода е повисок во урбаните места (96 проценти) отколку во селата (84 проценти). Во селата, десет проценти од населението има бунар/дупнатица со пумпа, а три проценти има заштитен бунар.

Изворот на вода за пиење варира по региони (Табела EN.1). Во Скопскиот регион, 95 проценти од населението користи вода за пиење којашто се испумпува во нивниот дом или во нивното дворно место. За разлика од него, само околу 73 проценти од населението што живее во Југоисточниот регион користи вода од пумпи.

Постојат разлики во однос на пристапот до снабдувањето со вода преку пумпање во домот или во дворното место меѓу најбогатите и најсиромашните домаќинства (100 спрема 74 проценти) и во однос на образованието на носителот на домаќинството – 96 проценти во домаќинствата каде што главата на семејството има средно или повисоко образование и 85 проценти во домаќинствата каде што носителот на семејството е без образование.

Прочистување на водата во куќите е прикажано во Табела EN.2. Домаќинствата беа запрашани за начините на прочистување на водата во домот за да ја направат водата побезбедна за пиење – вриење, додавање хлор, користење филтер за вода и користење на соларна дезинфекција – ова се начини кои се сметаат за соодветно прочистување на водата за пиење. Табелата го покажува процентот на членови од домаќинствата што користат соодветни методи на прочистување на водата.

Единаесет проценти од домаќинствата користат соодветен метод на прочистување на водата. Осумдесет и седум проценти од членовите на домаќинствата не користат метод на прочистување на водата. Најзастапен метод е вриењето на водата. Домаќинствата коишто користат извори на вода во селата поверојатно применуваат соодветен метод на прочистување на водата отколку оние во градовите (14 проценти во однос на 11 проценти). Најсиромашните домаќинства поверојатно користат метод на прочистување на водата отколку најбогатите.

Времето потребно за добивње вода е прикажано во Табела EN.3 и лицето кое обично носи вода во Табела EN.4. Се забележува дека тие резултати се однесуваат на патот од домот до изворот на вода за пиење. Информациите за тоа колку пати се оди по вода на ден не ги собравме.

Податоците во Табелата EN.3 покажуваат дека за 96 проценти од домаќинствата изворот на водата за пиење е во домашните простории. За 0.3 проценти од домаќинствата 30 минути се потребни

за да стасаат до изворот на вода и да ја донесат водата, а на 0.5 проценти од домаќинствата им е потребен повеќе од 1 час за таа цел. Исклучувајќи ги домаќинствата коишто имаат вода во просториите на домот, просечното време за доаѓање до изворот на вода за пиење изнесува 19 минути. За тие домаќинства без вода во просториите на домот, времето потрошено во градовите за собирање вода е подолго од она во руралните средини.

Податоците во Табелата EN.4 покажуваат дека во повеќето домаќинства возрасна жена е обично лицето коешто носи вода (63 проценти) кога изворот на водата за пиење не е во просториите на домот. Возрасните мажи носат вода во 33 проценти од случаите, додека пак ниту едно дете, ниту женско ниту машко, не носи вода на возраст под 15 години.

Несоодветното депонирање на човековиот измет и несоодветната лична хигиена е причина за многу болести, вклучувајќи и дијареа или детска парализа. Подобрените санитарни јазли за депонирање на фекалиите подразбираат: казанче со клозетска шолја поврзани преку цевовод со канализационата мрежа, септичка јама или клозет, подобрена вентилациона јама за клозет со плоча и комбиниран тоалет.

Деведесет и три проценти од населението во Република Македонија живее во домаќинства со санитарни јазли за депонирање на фекалиите - 97 проценти во градските средини и 88 проценти во селските средини (Табела EN.5). Деведесет проценти имаат тоалет со вода поврзан со канализационата мрежа или со септичка јама. Септичките јами се многу почести во селските средини; 55 проценти од населението на село користи септички јами, а во градовите 12 проценти од населението спаѓа во таа категорија. Во градските средини под 1 процент користи нужник со дупка, досека, пак, бројот на населението на село изнесува околу 2 процента.

Покриеност на населението со тоалет со вода поврзан со канализационата мрежа е понизок во Полошкиот регион (23 проценти) каде што има најголем број на тоалети поврзани со септичка јама (72 проценти). Постои диспарат во користењето на тоалет со вода поврзан за канализационата мрежа меѓу семејните домаќинства од албанската етничка група (само 34 проценти го користат овој вид на санитарнија) и македонското и ромското население (75 и 80 проценти).

Безбедно депонирање на фекалиите на детето е кога детето користи тоалет или исфрла столица во тоалет или во клозет/нужник. Депонирањето на фекалиите кај децата на возраст од 0 до 2 години е прикажано во Табела EN.6. Бројот на децата чијшто столица се депонира на безбедно место

изнесува 50 проценти. Веројатноста за безбедно депонирање на фекалиите на детето се зголемува со образованието на мајката или старателот. Процентот на деца чишто фекалии се фрлаат во ѓубре е речиси 40 отсто. Дваесет и еден процент од децата користат тоалет или нокшир. Овој процент е поголем во градските средини (26 проценти) отколку во руралните (14 проценти). Помалку е веројатно дека ромските деца користат тоалет или нужник (10 проценти). Депонирањето на фекалиите со нивно ставање во тоалет или со миење е почесто меѓу децата на село (34 проценти) во споредба со децата од градските средини (25 проценти).

Процентуалната застапеност на членовите на домаќинствата коишто користат подобрени извори на вода за пиење и санитарни јазли за депонирање на изметот е дадена во Табела EN.7. Вкупно 92 процента од населението користат подобрени услови

на вода за пиење и санитарни јазли за депонирање на изметот. Деведесет и девет проценти користат подобрени извори на вода за пиење, а 93 проценти користат санитарни јазли за депонирање на изметот. Процентот на оние коишто користат подобрени извори на вода за пиење и на санитарни јазли за депонирање на изметот е повисок во градските отколку во руралните подрачја (97 спрема 87 проценти), а овој процент се зголемува со зголемувањето на нивото на образование на носителот на домаќинството.

Постои важна поврзаност помеѓу користење на подобрени извори на вода и подобрени санитарни системи и социоекономската состојба на домаќинствата. Само 76 проценти од најсиромашното семејно население користи подобрени извори на вода за пиење и санитарен систем за депонирање на изметот во споредба со 100 проценти од семејното население во најбогатите домаќинства.

Репродуктивно здравје

Контрацепција

Соодветното планирање на семејството е важно за здравјето на жените и на децата заради: 1) спречување на прерана или предоцна бременост; 2) продолжување на периодот помеѓу две породувања и 3) ограничување на бројот на децата. Целта на резолуцијата Свет по мерка на децата е пристап до информации и услуги за сите парови со цел спречување на прерана, пребрза, предоцна или пречеста бременост.

Во однос на употребата на контрацепција, 14 проценти жени, мажени или што живеат во заедница, се изјасниле дека користат контрацепција (Табела RH.1). Најпопуларен метод е кондом кој го користат 5 проценти жени, мажени или што живеат во заедница, потоа контрацептивна пилула што ја земаат 3 проценти мажени жени. Еден процент од мажените жени како контрацептивен метод користат дијафрагма, пена или гел. Помалку од еден процент користат периодична апстиненција, повлекување, женска стерилизација, вагинални методи или метод на лактациска аменореја. Користењето на традиционалните методи е трипати поголем во руралните подрачја во споредба со урбаните подрачја. Користењето на контрацептивната пилула е повисоко во урбаните подрачја.

Распространетоста на контрацептивните средства е највисока во Југозападниот регион со 19 проценти, а во Скопскиот регион е висока до 18 проценти. Петнаесет проценти од мажените жени во Пелагонискиот и во Полошкиот регион и дванаесет проценти во Источниот регион користат некаков вид контрацептивен метод. Во Вардарскиот, Северноисточниот и во Југоисточниот регион, употребата на контрацептивни средства е ретка; помалку од 10 проценти од мажените

жени изјавиле дека користат некој метод. Адолесцентите, се чини, користат контрацепција уште помалку од повозрасните жени. Единствено околу 1 процент жени, мажени или што живеат во заедница, на возраст од 15 до 19 години користат контрацептивен метод во споредба со 12 проценти на возраст од 20 до 24 години.

Нивото на едукација кај жените многу се поврзува со распространетоста на контрацептивите. Употребата се зголемува со нивото на едукација. Процентот на жени кои користат контрацептивен метод изнесува 8 проценти кај оние без образование до 12 проценти кај жени со основно образование и до 17 проценти кај жени со средно и високо образование. Освен разликите во распространетоста, разновидноста на методите се разликува според образованието. Околу 3 проценти од корисниците на контрацептивни средства со основно образование користат кондом. Слично, 7 проценти од корисниците на контрацептивни средства со средно и високо образование користат кондом и 3 проценти пилула.

Не постои значителна разлика помеѓу жените од различни етнички групи. Модерните методи на контрацепција преовладуваат кај жените од најбогатите класи, додека традиционалните методи најчесто ги користат посиромашните жени. Сепак, дури и најсиромашните жени веројатно по прво би користеле модерен метод отколку традиционален. Интересно е што групата на жени со средни приходи имаат најниска стапка на користење на контрацептивни средства.

Незадоволената потреба⁸ за контрацепција се однесува на плодните жени кои не користат никакви контрацептивни средства, а сакаат да го одложат следното раѓање или сакаат целосно да прекинат да

раѓаат. Во анкетата MICS се посочува на незадоволената потреба со употреба на прашања што ги извлекуваат сегашните однесувања и претпочитања што се однесуваат на контрацептивите, плодноста и претпочитања за плодноста.

Жените со незадоволена потреба за растојание помеѓу бременостите се мажени жени (или во заедница), плодни (моментално бремени или кои сметаат дека физички можат да забременат), моментално не користат контрацепција и сакаат да ги раздвојат раѓањата. За бремените жени се смета дека сакале да ги раздвојат раѓањата не сакале да раѓаат во времето кога забремениле. Жените што не се бремени се класифицираат во оваа категорија ако сакаат да имаат (друго) дете, но сакаат да го родат детето најмалку по две години или по венчавка.

Жените со незадоволена потреба за контрацепција се мажени жени (или во заедница), плодни (моментално бремени или кои сметаат дека физички можат да забременат), моментално не користат контрацепција и сакаат да ги ограничат раѓањата. Последната група опфаќа жени што се во моментот бремени, но воопшто не ја сакале таа бременост и жени што не се бремени и не сакаат да имаат (друго) дете.

Целосно незадоволена потреба од контрацепција е едноставно збирот од незадоволената потреба за растојание помеѓу бременостите и незадоволената потреба за ограничување.

Со користењето на податоците за контрацепција и незадоволена потреба, исто така се проценува процентот на задоволена потреба на контрацепција во анкетата MICS. Процентот на задоволена потреба за контрацепција се дефинира како процент од мажени жени (или во заедница) кои користат контрацепција од вкупната потреба за контрацепција. Вкупната побарувачка на контрацепција ги опфаќа жените кои во моментот на анкетата имаат незадоволена потреба (за растојание или ограничување), со оние кои во моментот користат контрацепција.

Во Табелата RH.2 се прикажани резултатите од анкетата за контрацепција, незадоволена потреба и задоволена потреба за контрацепција. Додека 14 проценти од жени на возраст од 15 до 49 години, мажени или во заедница, користат контрацепција, вкупната незадоволена потреба од контрацепција е 34 проценти. Постојат разлики кај жените според возрасната група, урбаното/руралното место на живеење и образовното ниво.

Пет проценти од жените имаат незадоволена потреба за растојание помеѓу бременостите. Овој процент е највисок кај жените на возраст од 20 до 29 години. Кај жените без никакво образование пома-

лку е веројатно да имаат незадоволена потреба за растојание (2 проценти) за разлика од жените со средно образование (6 проценти). Албанските жени и жените од другите ентитетски групи најверојатно имаат незадоволена потреба за растојание помеѓу бременостите.

Дваесетидевет проценти од жените имаат незадоволена потреба за контрацепција. Жените од урбаните региони поверојатно имаат незадоволена потреба за ограничување од оние во руралните региони. Процентот е највисок помеѓу жените на возраст од 40 до 44 години.

Процентот на задоволена потреба за контрацепција изнесува 29 проценти. Овој процент е повисок во руралните подрачја (35 проценти) за разлика од урбаните (24 проценти). За жените без никакво образование е помалку веројатно да им е задоволено барањето за контрацепција за разлика од жените со средно образование (13 проценти наспроти 33 проценти). Процентот е најнизок кај ромските жени (20 проценти).

Предродилна здравствена заштита

Пренаталниот период овозможува да се применат интервенции на бремените жени кои можат да бидат важни по нејзиното здравје и благосостојба и на нејзиното дете. Подоброто разбирање на растењето и развојот на фетусот и нивната поврзаност со здравјето на мајката придонесува за зголемено внимание за можност од пренатална нега како интервенција за подобрување на здравјето и на мајката и на новороденчето. На пример, ако се искористи пренаталниот период за жените и семејствата да се информираат за знаците и симптомите за опасност и за ризиците од породилните болки и породувањето, тоа може да го одреди правецот за да се обезбеди бремените жени, во реалноста, да се породуваат со помош на искусни даватели на здравствена нега. Пренаталниот период, исто така, дава можност да се соберат податоци за растојанието помеѓу раѓањата кои се посочуваат како важен фактор во подобрувањето на опстанокот на доенчињата. Имунизацијата против тетанус за време на бременоста може да ги спаси животите и на мајката и на детето. Според правилата за имунизација во Република Македонија, имунизацијата против тетанус не е стандардна пракса. Справувањето со анемијата за време на бременоста и лекувањето на СПБи може значително да ги подобрат резултатите и здравјето на мајката. Негативните резултати, како што се ниската родилна тежина, можат да се намалат со комбинација од интервенции за подобрување на нутрициониот статус на жените и да ги спречат инфекциите во текот на бременоста. Во последно време, можноста од

пренатална заштита, како влезна точка за превенцијата од ХИВ и нега, особено за превенцијата од пренесување на ХИВ од мајката на детето, доведе до обновен интерес во пристапувањето до и користењето на пренаталните услуги.

СЗО препорачува најмалку четири посети во пренаталниот период засновани на преглед на ефикасноста на различни модели на пренатална нега. Упатствата на СЗО се специфични за содржината на посетите во пренаталниот период, кои опфаќаат:

- Мерење на крвниот притисок;
- Испитување на урината за бактерии и протеини;
- Испитување на крвта за откривање на сифилис и тешка анемија;
- Мерење на тежина/висина (по избор).

Во Република Македонија тестирањето на крвта за време на предпородилната грижа се спроведува единствено заради откривање на сериозна анемија, а тестирањето на сифилис се спроведува доколку медицинскиот стручњак утврди знаци на инфекција.

Опфатот со пренатална нега од стручен персонал (доктор, медицинска сестра, акушерка или акушерка-помошник) е речиси универзален во Република Македонија со 98 проценти од жените кои добиваат пренатална нега барем еднаш во текот на бременоста. Опфатот со пренатална нега е речиси иста во урбаните и во руралните подрачја.

Видот на персоналот што пружа пренатална нега на жени на возраст од 15 до 49 години кои се породиле во претходните две години е претставен во Табела RH.3. Две години пред анкетата, 94 проценти од жените што се породиле добиле пренатална нега од доктор и 4 проценти од медицинска сестра или акушерка. Здравствената помош пружена како пренатална нега за жени без образование е 85 проценти, а за оние со средно образование е 99 проценти. Помалку е веројатно дека жените од ромската етничка група примаат пренатална нега од доктор отколку македонските жени (79 наспроти 98 проценти).

Добиените видови на услуги укажани на бремени жени се прикажани во табелата RH.4. Речиси сите жени во Република Македонија добиле посебна нега како дел од пренаталната нега во текот на бременоста. На 96 проценти од жените на возраст од 15 до 49 години им е земено крв, на 93

проценти им е измерен крвниот притисок, на 96 проценти им е земена урина и на 94 проценти им е измерена тежината. Тие проценти се најниски кај бремените жени од најсиромашната класа, од ромската етничка група и кај жените без никакво образование. Не постои значителна разлика помеѓу жените од урбаните и од руралните подрачја.

Помош при породување

Глобално, три четвртини од сите смртни случаи на родилки се случиле за време на породувањето и непосредно во периодот по раѓањето. Единствената најважна интервенција за безбедно мајчинство е да се обезбеди присуство на компетентен здравствен работник со акушерски вештини при секое раѓање и превоз до упатен центар за акушерска нега во итни случаи. Целта на резолуцијата Свет по мерка на децата е да обезбеди жените да имаат готов и достапен пристап до стручна нега при породувањето. Индикаторите го претставуваат процентот од раѓањата со стручно лице и процентот на породувања во институциите. Индикаторот за стручни лица при породувањето, исто така, се користи за да се следи напредокот кон милениумската развојна цел за намалување на коефициентот на смртност кај родилките за три четвртини во периодот помеѓу 1990 и 2015 година.

Во истражувањето MICS се вклучени неколку прашања за да се процени процентот на породувања каде што е присутно стручно лице. За стручно лице се смета доктор, медицинска сестра, акушерка или акушерка-помошник.

На околу 98 проценти од раѓањата во годината пред анкетата MICS присуствувал стручен персонал (Табела RH.5). Колку што жената е пообразована, толку е поверојатно дека таа се породила со помош на стручен персонал.

Околу 84 проценти од раѓањата во годината пред анкетата MICS се извршени со помош на доктор. Медицинските сестри или акушерки помогнале во 14 проценти од раѓањата. Процентот каде што доктор укажал помош е помал кај ромските жени (70 проценти) и кај жените без никакво образование (78 проценти). Околу 1 процент од породувањата биле извршени со помош на роднина или пријател, а помалку од еден процент со помош на лице коешто традиционално присуствува на породувања.

Развој на детето

Општо е прифатено дека периодот на забрзан развој на мозокот се случува во првите 3-4 години од животот и квалитетот на домашната нега е најголем фактор за развојот на детето за време на тој период. Во тој контекст, активностите на возрасните со децата, присуството на книги во домот и условите за нега се важни показатели за квалитетот на домашната нега. Целта на резолуцијата Свет по мерка на децата е „децата треба да бидат физички здрави, психички свесни, емотивно сигурни, социјално способни и подготвени да учат“.

Во истражувањето се собираа податоци за бројот на активностите што поддржуваат рано учење. Тие ја опфаќаат вклученоста на возрасните со децата во следните активности: читање книги или разгледување сликовници, раскажување приказни, пеење песни, дружење со децата надвор од домот, маалото или дворот, играње со децата и споделување на времето со децата за именување, броење и цртање.

Кај 85 проценти од децата на возраст под пет години, возрасните се вклучени во четири или повеќе активности што го унапредуваат учењето и подготвеноста за училиште во текот на 3 дена пред анкетата (Табела CD.1). Просечниот број на активности во кои се вклучени возрасните со децата е 5. Исто така, табелата укажува дека вклученоста на таткото во една или повеќе активности се случила кај 61 процент од децата. Само 3 проценти од децата живеат во домаќинство без нивните татковци.

Изложеноста на книги во раните години не само што му дава на детето поголемо разбирање за природата на печатениот текст, туку може и да му даде на детето можност да ги види другите како читаат, како што се постарите браќа и сестри кога пишуваат домашна работа. Присуството на книги е

важно за претстојниот училишен успех и за коефициентот на интелигенција, IQ.

Во Република Македонија, 51 процент од децата живеат во домаќинства каде што се присутни најмалку 3 книги што не се наменети за деца (Табела CD.2). Четириесет и девет проценти од децата на возраст од 0 до 59 месеци имаат 3 или повеќе детски книги. Иако не се набљудуваат половите разлики, децата од урбаните подрачја имаат поголем пристап до двата вида на книги од оние што живеат во рурални домаќинства. Соодносот на децата под 5-годишна возраст кои имаат 3 или повеќе детски книги е 60 проценти во урбаните подрачја, за разлика од 36 проценти во руралните подрачја. Се чини дека најсиромашните домаќинства имаат помал пристап до двата вида на книги од оние што живеат во најбогатите домаќинства. Дваесет и еден процент на деца под 5-годишна возраст живеат во најсиромашни домаќинства кои имаат 3 детски книги, додека бројката изнесува 89 проценти кај најбогатите домаќинства. Децата од ромската и албанската етничка група имаат најмал пристап до детски книги (32 и 27 проценти).

Исто така, податоците во табелата CD.2 покажуваат дека 65 проценти од децата играат со играчки купени од продавница, околу 19 проценти од децата играат со играчки направени дома, 6 проценти од децата играат со домаќински предмети и 6 проценти со предмети најдени надвор од домот (ќе забележите дека процентот не достигнува до 100 бидејќи децата можеби играат со повеќе од еден вид играчки). Околу 8 проценти немале ни еден од видовите играчки при испрашувањето на мајките/старателите. Највисок процент на деца кои немале никаква играчка се од ромската популација (околу 17 проценти) и во групата во која мајката нема никакво образование (околу 17 проценти).

Познато е дека оставањето на децата сами или во присуство на други млади деца го зголемува ризикот од незгоди. Во MICS се поставени две прашања за да се открие дали децата на возраст од 0 до 59 месеци биле оставани сами во текот на неделата пред интервјуто и дали децата биле оставани на грижа на други деца помали од 10 години.

Податоците во Табелата CD.3 покажуваат дека 8 проценти од децата на возраст од 0 до 59 месеци биле оставани на грижа на други деца, а 3 проценти биле оставани сами во текот на неделата пред истражувањето. Со комбинирање

на двата индикатора за грижа, се пресметува дека 9 проценти од децата биле оставани на несоодветна грижа во текот на неделата пред истражувањето. Не се забележува јасна разлика во однос на нивото на образование на мајката или помеѓу урбаните и руралните подрачја. Од друга страна, несоодветната грижа е пораспространета кај женските деца (11 проценти), за разлика од машките деца (8 проценти). Децата на возраст од 24 до 59 месеци повеќе се оставани со несоодветна грижа (12 проценти) отколку оние на возраст од 0 до 23 месеци (4 проценти). Се забележува мала разлика во однос на социоекономскиот статус на домаќинствата.

Образование

Посетување на предучилишни установи и подготвеност за училиште

Посетувањето на предучилишно образование со програма за организирано учење или едукација на децата е важно за подготвеноста на децата за училиште. Една од целите на резолуцијата Свет по мерка на децата е унапредување на едукацијата во раното детство.

Само 11 проценти од децата на возраст од 36 до 59 месеци посетуваат предучилишна установа (Табела ED.1). Поголем процент на момчиња (15 проценти) за разлика од девојчињата (6 проценти) посетуваат предучилишна установа. Разликите помеѓу урбаните и руралните подрачја, како и регионалните разлики се значајни – децата од урбаните подрачја за десет пати поверојатно посетуваат активности за рано учење (бројката се искачува до 19 проценти во урбаните подрачја, за разлика од руралните подрачја каде што е помала за 2 проценти). Постојат регионални отстапувања што се движат од 1 процент во Полошкиот, до 23 проценти во Вардарскиот регион. Разликите според социокономскиот статус се значајни. Дваесет и пет проценти од децата што живеат во најбогатите домаќинства посетуваат предучилишна установа, додека бројката опаѓа на само 1 процент во најсиромашните домаќинства. Релативно мал број деца се застапени на возраст од 48 до 59 месеци (8 проценти) во споредба со децата на возраст од 36 до 47 месеци (13 проценти). Постојат разлики во стапката на посетеност на децата од различни етнички групи – само 2 проценти од албанските деца посетуваат предучилишно образование во споредба со 17 проценти од македонските деца. Оваа бројка за ромските деца е 4 проценти. За крај, образованието на мајката се чини дека е тесно поврзано со веројатноста дека детето ќе посетува едукација во раното детство. Процентот на децата

што посетуваат се зголемува за помалку од 2 проценти до 23 проценти како што се зголемува образованието на мајката - од основно до средно или високо образование.

Исто така, во табелата се покажува процентот на деца во прво одделение во основното образование кои посетувале предучилишна установа претходната година, што претставува еден важен индикатор за подготвеноста за училиште. Вкупно 76 проценти од децата кои сега се на возраст од 6 или 7 години и се во прво одделение од основното образование претходната година посетувале предучилишна установа. Процентот меѓу машките деца е поголем (87 проценти) во споредба со жен-

ските деца (64 проценти), додека овој процент е речиси ист помеѓу децата што живеат во урбаните и во руралните подрачја.

Опфат во основни и средни училишта

Универзален пристап до основно образование и успехот во основно образование за децата е една од најважните цели на Милениумските развојни цели и резолуцијата Свет по мерка на децата. Образованието е важен предуслов за борба против сиромаштијата, еманципација на жените, заштита на децата од опасен и експлоатирачки труд и сексуална експлоатација, унапредување на човековите права и демократијата, заштита на животната средина и влијание врз прирастот на населението.

Индикаторите за посетување на основните и средните училишта опфаќаат:

- Нето стапка на запишување во основното образование;
- Нето стапка на посетеност на основното образование;
- Нето стапка на посетеност на средното образование;
- Нето стапка на посетеност на основното образование на деца со возраст за средно образование;
- Сооднос на образованието на женските со машките деца (или индекс за полова еднаквост – IPE).

Индикаторите на напредувањето во училиштето опфаќаат:

- Стапка на проодност кон средно образование;
- Нето стапка на завршување на основното образование.

Од децата што се на возраст за стапување во основното образование (7 години) во Република Македонија, 95 проценти посетуваат прво одделение од основното образование (ED.2).

Нема значителни разлики помеѓу момчињата и девојчињата во урбаните и руралните подрачја и регионите. Се забележува позитивен сооднос со образованието на мајката и социоекономскиот статус; кај децата на возраст од 7 години чии мајки имаат најмалку средно образование, 98 проценти посетуваат прво одделение за разлика од 83 проценти од децата чии мајки немаат никакво образование. Во најбогатите домаќинства, процентот е околу 98 проценти, за разлика од 86 проценти помеѓу децата што живеат во најсиромашните домаќинства. Ромските деца имаат најниско ниво со само 63 проценти деца кои посетуваат прво одделение од основното образование.

Во Табелата ED.3 се прикажува процентот на децата на возраст за основно образование што посетуваат основно или средно училиште. Вкупно 95 проценти од децата на возраст за основно образование (од 7 до 14 години) во Република Македонија посетуваат основно или средно училиште (Табела ED.3). Најнизок процент на деца што посетуваат основно образование може да се забележи во најсиромашните домаќинства. Овој процент се движи од 87 проценти кај најсиромашните до 100 проценти кај најбогатите домаќинства. Стапката на посетеност на ромските деца е пониска во споредба со други етнички групи (61 проценти). Во урбаните подрачја, 93 проценти од децата одат на училиште, додека во руралните подрачја оваа бројка изнесува 97 проценти. Оваа разлика главно се должи на ниската стапка на посетеност од страна на ромската популација, а Ромите

живеат претежно во урбаните подрачја. Одењето на училиште во Југоисточниот и во Пелагонискиот регион е понизок од другите региони и изнесува 81 процент. На национално ниво, постои мала разлика помеѓу одењето во основно училиште кај машките и кај женските деца.

Нето стапката на посетеност на средното училиште е прикажана во табелата ED.4. Вкупно 63 проценти од децата на возраст за средно образование (од 15 до 18 години) во Република Македонија посетуваат средно училиште (Табела ED.4). Овој процент е најнизок во Југоисточниот регион (37 проценти) и помеѓу децата од ромската популација, само 17 проценти. Во урбаните подрачја, 71 проценти од децата одат на училиште, додека во руралните подрачја овој процент изнесува 56 проценти. Посетеноста на средно училиште е строго определена од социоекономскиот статус на домаќинствата. Овој процент варира од 34 проценти кај најсиромашните до 90 проценти кај најбогатите. Седумдесет и четири проценти од македонските деца на возраст за средно образование посетуваат средно училиште, додека само 17 проценти од ромските деца на иста возраст посетуваат средно училиште. Поголем дел од девојчињата (68 проценти) од таа возраст посетуваат средно образование за разлика од момчињата (59 проценти).

Нето стапката на деца на возраст за средно образование кои посетуваат основно образование е прикажана во табелата ED.4W. Три проценти од децата на возраст за средно образование посетуваат основно училиште наместо да посетуваат средно училиште. Овој процент е повисок помеѓу децата од најсиромашните домаќинства (3 проценти), во однос на децата од најбогатите домаќинства (1 процент). Највисок процент од децата на возраст за средно образование што треба да посетуваат средно училиште е помеѓу децата од албанската етничка група – 7 проценти, за разлика од македонските деца каде што овој процент е помал од 1 процент. Вкупно 5 проценти од момчињата на возраст за средно образование се во основно училиште, додека околу 1 процент од девојчињата на иста возраст се во основно училиште.

Нето стапката на завршување на основното образование и преминување во средно образование е прикажана во табелата ED.6. Во периодот на анкетата, 83 проценти од децата на возраст за завршување на основното образование (14 години) го завршиле последното одделение од основното образование. Оваа вредност треба да се разликува од бруто стапката на завршување на основното образование која ги опфаќа децата што го завршиле последното одделение од основното образование на која било возраст. Стапката за завршување на основното образование го мери процентот на деца што го завршуваат основното

образование на (или пред) препорачаната возраст. Нема значителни разлики во завршувањето на основното образование според полот или урбаните и руралните подрачја. Сепак, најнизок процент на деца што го посетуваат последното одделение од основното образование може да се забележи во најсиромашните домаќинства. Овој процент е понизок кај децата што припаѓаат на ромската етничка група (45 проценти), за разлика од 87 проценти кај македонските деца, и помеѓу децата чии мајки немаат образование. Стапката на преминување во средно образование го мери процентот на децата што преминуваат директно од основно во средно образование. Деведесет и пет проценти од децата што го завршиле последното одделение од основното образование во претходната година во периодот на истражувањето ја посетувале првата година од средното образование. Речиси и да нема никаква разлика помеѓу урбаните и руралните деца, или машките и женските деца. Сепак, ромските деца значително помалку преминуваат во средно образование (околу 27 проценти) отколку другите деца (повеќе од 90 проценти).

Соодносот на девојчињата со момчињата што посетуваат основно и средно образование е прикажан во табелата ED.7. Табелата покажува дека половата еднаквост за основните училишта е 0,96 проценти, што укажува дека момчињата имаат мала предност во посетувањето на основното училиште. Сепак, индикаторот расте за 1.15 проценти за средно образование што укажува дека девојчињата значително повеќе посетуваат средно училиште.

Писменост на возрасните

Една од целите на резолуцијата Свет по мерка на децата е да се обезбеди описменување на возрасните. Писменоста на возрасните е, исто така, и индикатор за MDG, што се однесува и на мажите и на жените. Во MICS, бидејќи беше пополнуван анкетен прашалник само за жени, резултатите се однесуваат само на жени на возраст од 15 до 24 години. Писменоста беше проценета врз основа на способноста на жените да читаат кратка едноставна изјава или во однос на посетувањето на училиште. Процентот на писмени е прикажан на табелата ED.8. Поголемото мнозинство жени (97 проценти) на возраст до 15 до 24 години во Република Македонија се писмени. Нема значителни разлики во стапката на писменост помеѓу регионите како и помеѓу урбаните и руралните подрачја. Нивото на писменост е тесно поврзано со образованието на жените. Процентот на писменост опаѓа од 100 проценти кај оние со средно образование до 19 проценти кај жените без образование. За ромските жени помалку е веројатно да се писмени од македонските или од албанските жени (61 процент наспроти 99 проценти).

Детска заштита

Регистрирање во матична книга на родените

Конвенцијата за правата на детето вели дека секое дете има право на име и државјанство и право на заштита од лишување од својот идентитет. Пријавувањето на родените е основно средство за обезбедување на тие права на детето. Декларацијата Свет по мерка на децата ја наведува целта на развивањето на системи за обезбедување на пријавувањето на секое дете при или веднаш по раѓањето, и да се исполни неговото право да добие име и државјанство, во согласност со националните закони и важечките меѓународни инструменти. Индикаторот го претставува процентот на деца под 5-годишна возраст чие раѓање е пријавено.

Раѓањата на 94 проценти од децата под 5-годишна возраст во Република Македонија се пријавени (Табела СР.1). Нема значителни разлики во пријавувањето на родените според полот, возраста или социоекономскиот статус. За децата од Пелагонискиот регион значително е помалку веројатно нивното раѓање да биде пријавено за разлика од другите деца. Исто така, има и мали пониски нивоа на пријавување на родените деца на мајките без никакво или со основно образование во споредба со оние со средно образование. Македонските деца се пријавуваат со малку повисоки стапки од децата на другите етнички групи. Пријавени се 89 проценти од доенчињата (деца на возраст од 0 до 11 месеци), а 95 проценти од оние на возраст од 24 месеци и постари, што укажува дека некои раѓања на деца можат да се пријавуваат не при нивното раѓање, туку малку подоцна во животот.

Детски труд

Член 32 од Конвенцијата за правата на детето наведува: „Државите потписнички го признаваат Република Македонија

правото на детето за заштита од економска експлоатација и од вршење на секаква работа што може да биде опасна или да го попречува образованието на детето, или да биде штетна по здравјето на детето или физичкиот, психичкиот, духовниот, моралниот или социјалниот развој...“ Декларацијата Свет по мерка на децата спомнува девет стратегии за борба против детскиот труд, а MDG бараат заштита на децата од експлоатација. Во анкетниот прашалник на MICS, неколку од прашањата се однесуваат на детскиот труд, т.е. децата на возраст од 5 до 14 години што се вклучени во работни активности. За едно дете се смета дека е вклучено во работни активности ако една недела пред анкетата:

- на возраст од 5 до 11 години: работело најмалку еден час платена работа или 28 часа домашна работа неделно;
- на возраст од 12 до 14 години: работело најмалку 14 часа платена работа или 28 часа домашна работа неделно.

Оваа дефиниција дозволува разграничување помеѓу детскиот труд и детската работа за да се посочи видот на работа што треба да се елиминира. Затоа, овде е направена процена на минималната застапеност на детскиот труд зашто некои деца можат да бидат вклучени во опасни работни активности за неколку часа кои можат да бидат помалку од бројот назначен во критериумите објаснети погоре. Табелата СР.2 ги претставува резултатите од испитувањето за детскиот труд според видот на работата. Процентите не се додаваат за вкупниот детски труд бидејќи децата можат да бидат вклучени во повеќе од еден вид работа.

Во Република Македонија, анкетата MICS проценува дека 6 проценти од децата на возраст од 5 до 14 години се вклучени во работни активности што ги извршуваат деца. Многу помалку од 1 процент од децата се вклучени во платена работа. Околу 3

проценти учествуваат во неплатена работа за некој друг што не е член на домаќинството и 3 проценти работат за семејниот бизнис. За момчињата е поверојатно да учествуваат во неплатена работа надвор од домаќинството и во семејниот бизнис отколку девојчињата, а за помладите деца (на возраст од 5 до 11 години) е поверојатно за разлика од постарите деца (на возраст од 12 до 14 години) да се вклучени во активности што се сметаат за детски труд. Сепак, тоа се должи на поригорозната дефиниција на детскиот труд за помладите деца. Нивото на детски труд варира за помалку од 1 процент во Југоисточниот регион до речиси 15 проценти во Вардарскиот регион.

Во Табелата СР.3 се прикажува процентот на деца класифицирани како ученици ангажирани во детски труд или како деца работници кои посетуваат настава. Учениците ангажирани во детски труд се класифицираат како деца кои одат на училиште, но се вклучени во активности на детски труд во моментот на спроведувањето на анкетите. Поточно, од 85 проценти од децата на возраст од 5 до 14 години кои одат на училиште, 6 проценти се вклучени и во работни активности со деца. Од друга страна, од тие 6 проценти деца класифицирани како деца работници, мнозинството од нив, исто така, оди на училиште (95 проценти).

Дисциплинирање на децата

Како што е утврдено во декларацијата Свет по мерка на децата, „децата мора да бидат заштитени од сите форми на насилство“, а Милениумската декларација налага заштита на децата од злоупотреба, експлоатација и насилство. Во анкетата MICS за Ре-

публика Македонија, на мајките/старатели на децата на возраст од 2 до 14 години им беа поставувани низа прашања за начинот на кој родителите ги дисциплинираат нивните деца кога се немирни. За модулот за дисциплинирање на деца, по случаен избор се избираше едно дете на возраст од 2 до 14 години од едно домаќинство во текот на теренската работа. Од тие прашања, двата индикатора што се користеа за опишување на аспектите на дисциплинирање на децата беа: 1) бројот на деца на возраст од 2 до 14 години што доживеале психолошка агресија како казна или мала физичка казна или строга физичка казна; и 2) бројот на родителите/старателите на деца на возраст од 2 до 14 години коишто веруваат дека за детето да се одгледа правилно, треба да го казнуваат физички.

Во Република Македонија речиси 70 проценти од децата на возраст од 2 до 14 години се подложени барем на еден вид на психолошко или физичко казнување од нивните мајки/старатели или од други членови на домаќинството. Уште поважно, 16 проценти од децата се подложени на строго физичко казнување. Од друга страна, мајките/старателите коишто веруваат дека детето треба физички да се казнува се само 7 проценти што укажува на еден интересен контраст со фактичката распространетост на физичкото дисциплинирање.

Машките деца повеќе се подложени на строга физичка дисциплина (19 проценти) од женските деца (11 проценти). Многу е интересно тоа што разликите во однос на многу од позадинските варијабли се релативно мали. Децата на возраст помеѓу 5 и 9 години, ромските деца и децата од други ентнички групи, како и децата од најсиромашните

групи, поверојатно е да доживеат строго физичко казнување. Спротивно на тоа, за децата што живеат во најбогатите домаќинства, за децата во македонските домаќинства и за децата чија мајка има најмалку средно образование е поверојатно да биде дисциплинирани единствено со користење на ненасилни средства, т.е. не се користеле психолошки или физички средства за дисциплинирање на детето.

Рани бракови

Бракот пред 18-годишна возраст е реалност за многу млади девојки. Според светските проценки на УНИЦЕФ, над 60 милиони жени на возраст од 20 до 24 години биле мажени или во заедница пред да наполнат 18 години. Фактори што влијаат на стапката на детските бракови се: состојбата на државниот систем за пријавување во земјата што дава доказ за возраста на децата; постоењето на соодветна законодавна рамка со придружен механизам на спроведување за да се обрне внимание на случаите на детски бракови и постоењето на обичајни или религиозни закони што ја оправдуваат таа пракса.

Во многу делови на светот родителите ги охрабруваат своите ќерки да стапат во брак додека сè уште се деца со надеж дека тие ќе имаат финансиска и општествена придобивка од тој брак, а исто така и да се ублажат финансиските потешкотии на семејството. Всушност, детскиот брак претставува кршење на човековите права, се нарушува развојот на девојките и често доведува до рана бременост и општествена изолација, со малку образование и слаба стручна обука што поттикнува полово определена сиромаштија. Правото на „слободна и целосна согласност за брак“ се признава во Универзалната декларација за човекови права, со потврдување дека согласноста не е слободна и целосна кога една од страните не е доволно зрела да донесе разумна одлука за животниот сопатник. Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација на жената го спомнува правото на заштита од детски брак во член 16 кој гласи: „Веридбата и стапувањето на детето во брак не може да има никакви правни последици, а ќе се преземат сите потребни мерки, вклучувајќи ги и законодавните, за утврдување на минимална возраст за склучување брак...“ Со тоа што бракот директно не се разгледува во Конвенцијата за правата на детето, детскиот брак е поврзан со други права, како што е правото за слободно изразување на своите гледишта, правото на заштита од сите форми на злоупотреба и правото на заштита од штетни традиционални обичаи, и често му се обрнува внимание од страна на Комитетот за правата на детето. Други меѓународни спогодби што се однесуваат на детскиот брак се Конвенцијата за согласност за брак, минимална возраст за склучување брак и пријавување на брак и Африканската повелба за правата и заштитата на детето и Протоколот на Аф-

риканската повелба за човечките права и правата на народите, за правата на жените во Африка. На детскиот брак исто така се посочи и на Панафриканскиот форум против сексуална експлоатација на деца како еден вид на комерцијално сексуално искористување на децата.

Младите мажени девојки се уникатна група, иако често невидлива. Од мажените девојки и мајки на деца се бара да извршуваат многу тешки домашни работи, под притисок да покажат дека се плодни, и одговорност да ги одгледаат децата кога и тие самите се деца, се соочуваат со ограничено донесување одлуки и намалени животни избори. Момчињата се исто така погодени од детскиот брак, но овој проблем влијае на девојките во поголема мерка и интензитет. Заедничкото живеење, кога двојката живее заедно како во брак, ги покренува истите грижи за човековите права како и бракот. Кога една девојка живее со маж, честа е претпоставката дека таа станала возрасна жена иако сè уште не наполнила 18 години. Постојат дополнителни грижи поради неформалноста на врската, на пр. наследство, државјанство и социјално признавање, кои девојките во тие неформални заедници можат да ги направат ранливи на различни начини за разлика од формално признатите бракови.

Истражувањата укажуваат на тоа дека многу фактори влијаат на тоа детето да биде изложено да стапи во брак. Сиромаштијата, заштитата на девојките, семејната чест и овозможувањето на стабилност за време на нестабилни социјални периоди се значајни фактори во определувањето на ризикот девојката да се омажи додека сè уште е дете. Жени кои се омажиле на помлада возраст поверојатно е да веруваат дека понекогаш е прифатливо за мажот да ја тепа својата жена и е поверојатно и самите да доживеат домашно насилство. Разликата во годините помеѓу партнерите се смета дека придонесува кон динамиката на овие груби дејства и го зголемува ризикот од прерана смрт на еден од партнерите.

Со проблемот на детскиот брак тесно е поврзана и возраста на која девојките стануваат сексуално активни. Жените кои стапиле во брак пред возраст од 18 години имаат повеќе деца од оние што стапиле во брак подоцна. Бременоста се смета дека е главна причина за смртност и кај мажените и кај немажените девојки на возраст помеѓу 15 и 19 години, особено помеѓу најмладите од оваа група. Тоа е доказ кој укажува дека девојките што стапуваат во брак на млади години поверојатно се мажат со постари мажи кои ги ставаат во ризик од ХИВ инфекција. Родителите брзаат да ги омажат своите ќерки за да си ја заштитат честа. Барањето од таа млада жена да роди и неурамнотеженоста на моќта што е резултат на разликата во години доведува до многу мало користење на кондом помеѓу тие двојки.

Два од индикаторите го даваат процентот на жени што се омажени пред да наполнат 15 и 18 години. Законската возраст за брак во Република Македонија е 18 години без согласност на родителите. Овластен суд може во вонпроцесна постапка да му дозволи на лице на 16-годишна возраст да стапи во брак, само во случај кога судот смета дека лицето ја поседува потребната физичка и психолошка зрелост. Своето мислење судот го базира на наодите од здравствена институција, како и преку стручна помош од Центарот за социјални работи.

Процентот на мажени жени на различни возрасти е прикажан во табелата СР.5. На национално ниво, процентот на мажени девојчиња пред 15-годишна возраст е само еден отсто, а процентот на мажени пред да наполнат 18 години е 12 проценти. Овој процент се разликува помеѓу жените од различни етнички групи. Процентот на омажени пред 15-годишна возраст е највисок кај жените од ромската етничка група (11 проценти пред 15-годишна возраст и 49 проценти пред 18-годишна возраст). Не постои разлика во процентот на мажени пред 15-годишна возраст во урбаните и во руралните подрачја, но разликата се појавува во процентот на мажените пред 18-годишна возраст (10 проценти во урбаните подрачја за разлика од 16 проценти во руралните подрачја). Жените без никакво образование е поверојатно да склучиле брак пред 15-годишна возраст (11 проценти). Свкупно, 2 проценти од жените кои во периодот на анкетата се на возраст од 15 до 19 години се мажени/во заедница. За оваа возрасна група, процентот на мажените е највисок кај ромската популација и во групата без никакво образование.

Втората компонента е разликата во години на сопругниците чијшто индикатор е процентот на жени што се омажени или живеат во заедница и се 10 или повеќе години помлади од својот сопругник. Табелата СР.6 ги прикажува податоците за разликата во години помеѓу мажите и жените. Мнозинството жени на возраст од 20 до 24 години имаат сопрузи постари од 0 до 4 години. Десет проценти од жените имаат сопруг/партнер кој е постар 10 или повеќе години. Не постои значителна разлика помеѓу жените од урбаните и од руралните подрачја. Жените со пониско образовно ниво е помалку веројатно да имаат сопрузи 10 или повеќе години постари од пообразованите жени (2 напроти 14 проценти). Македонските жени е поверојатно да имаат сопруг/партнер постар од 10 години, од жените од други етнички групи.

Семејно насилство

На жените на возраст од 15 до 49 години им беа поставени прашања за да се проценат нивните ставови дали е оправдано сопрузите да ги удрат или тепаат своите жени/партнерки во различни сценарија. Овие прашања беа поставени за да се

добие индикација за културните верувања што се поврзани со застапеноста на насилството против жените од нивните мажи/партнери. Главната претпоставка е дека жените што се согласуваат со изјавите дека мажите/партнерите со право ги тепаат своите жени/партнерки според ситуациите опишани во реалноста се подложени на насилство од страна на своите мажи/партнери. Одговорите на тие прашања можат да се најдат во табелата СР.9. Дваесет и еден процент жени на возраст од 15 до 49 години веруваат дека мажот со право ја тепа својата жена/партнерка во различни околности. За жените од руралните подрачја е поверојатно да веруваат дека мажот со право ја тепа својата жена кога таа излегува без да му каже, кога таа ги занемарува децата и се кара со него. Ставовите кон домашното насилство се тесно поврзани со образованието на жената. Триесет и шест проценти од жените без никакво образование се согласуваат со некоја од тие причини, додека овој процент е понизок кај жените со средно образование (11 проценти). Жените од најсиромашните класи (32 проценти) е поверојатно да веруваат дека постои една или повеќе оправдани причини отколку жените од најбогатите класи (8 проценти). За жените од ромската етничка група е поверојатно да веруваат дека мажот со право ја тепа својата жена кога таа излегува, кога таа ги занемарува децата и кога се кара со него за разлика од македонските жени.

Деца со посебни потреби

Една од целите на декларацијата Свет по мерка на децата е да ги заштити децата од злоупотреба, експлоатација и насилство, вклучувајќи и елиминирање на дискриминацијата против децата со посебни потреби. За децата на возраст од 2 до 9 години беа поставени низа прашања за да се процени бројот на пречките или оштетувањата како што се ослабен вид, наглувост и тешкотии при зборувањето. Овој пристап е во рамките на концептот на функционална попреченост развиен од СЗО и има за цел да ги посочи последиците од сите попречености или оштетувања по развојот на детето (на пр. здравје, исхрана, образование итн.). Табелата СР.10 ги прикажува резултатите од тие прашања. Десет проценти од децата на возраст од 2 до 9 години имаат најмалку една попреченост што ја пријавиле. Овој процент е повисок кај најсиромашните - 12 проценти за разлика од 8 проценти кај најбогатите домаќинства. Ромските деца поверојатно е да имаат најмалку една попреченост што ја пријавиле. Три проценти од децата не учат што да прават како другите деца на своја возраст, 2 проценти од децата не ги разбираат инструкциите и 1 процент имаат потешкотии со видот, било дење било ноќе. За 13 проценти од децата на возраст од 3 до 9 години, нивните мајки или негуватели сметаат дека нивниот говор не е нормален. Девет проценти од децата на 2 години не можат да именуваат ниту еден предмет.

ХИВ/СИДА, сексуално однесување и деца сираци

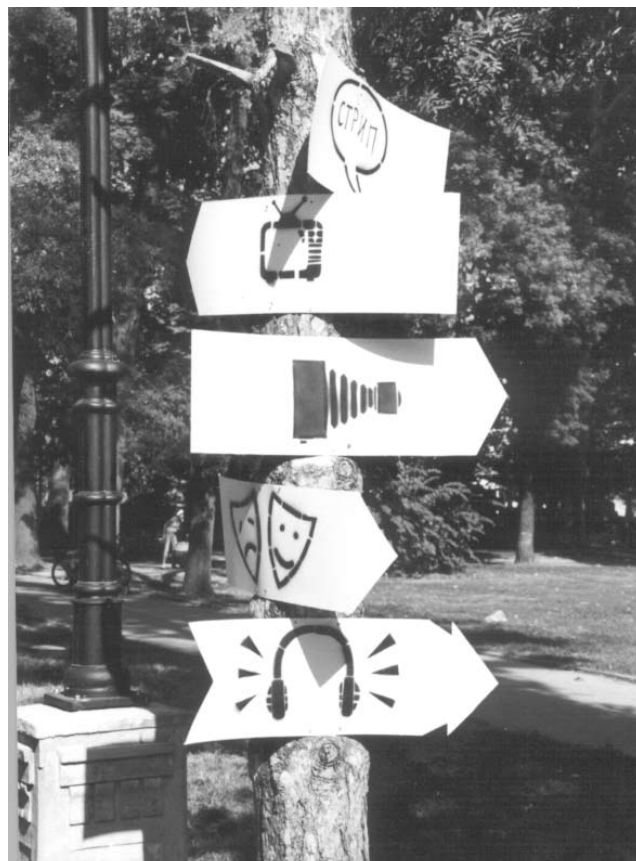
Познавања за пренесување на ХИВ и користење на кондом

Еден од најважните предуслови за намалување на стапката на инфекција со ХИВ е точното знаење како се пренесува ХИВ и постоењето стратегии за спречување на пренесувањето. Точната информација е првиот чекор кон издигнувањето на свеста кај младите за средствата за да се заштитат од инфекција. Присутни се погрешни сфаќања за ХИВ кои можат да ги збунат младите и да ги спречат напорите за превенција. Во различни региони постојат разлики во погрешните сфаќања иако некои важат како универзални (на пример, дека со делењето на храната или со каснување од комарец се пренесува ХИВ). Генералното собрание на ООН, на специјалната седница за ХИВ/СИДА (UNGASS) упати апел до владите да го подобрат знаењето и вештините на младите за самите да се заштитат од ХИВ. Индикаторите за мерење на таа цел како и MDG за намалување на ХИВ-инфекциите за половина опфаќаат подобрување на нивото на познавања за ХИВ и спречување и менување на однесувањето за да се спречи натамошното проширување на болеста. Модулот ХИВ се примени на жени на возраст меѓу 15 и 49 години.

Еден индикатор којшто се смета за индикатор на MDG и UNGASS е процентот на млади жени кои имаат подробно и точно знаење за превенцијата и пренесувањето на ХИВ. Жените беа прашани дали ги знаат трите главни начини за пренесување на ХИВ: да се има само еден верен неинфициран партнер, секогаш да се користи кондом и апстиненција од секс. Резултатите се прикажани во табелата НА.1. Во Република Македонија, 80 проценти од анкетираниите жени на возраст од 15 до 49 години слушнале за СИДА. Постои значителна разлика помеѓу жените без никакво образование (34 проценти) и жените со средно образование (96

проценти). Најсиромашните класи (58 проценти) значително помалку имаат слушнато за СИДА од најбогатите класи (96 проценти). Деведесет и пет проценти од македонските жени слушнале за СИДА, но помалку од 6 проценти од жените од другите етнички групи слушнале за СИДА.

На жените-испитанички од истражувањето MICS им беа прочитани неколку изјави за начините на пренесување на ХИВ/СИДА и беа прашани да наведат дали веруваат дали се точни трите изјави за главните начини за спречување на ХИВ/СИДА. Трите главни начини се „да се има само еден верен

проценти неинфициран сексуален партнер“, „секогаш да се користи кондом“ и „апстинирање од секс“.

Помеѓу жените на возраст од 15 до 49 години, 61 проценти сметаат дека само ако имаат еден неинфициран сексуален партнер може да се спречи пренесувањето на ХИВ, 60 проценти постојаното користење на кондом, а 28 проценти знаат дека апстинирањето од секс е начин за спречување на пренесувањето на ХИВ. Свкупно, 22 проценти ги знаат сите три начина и 71 проценти се свесни за најмалку еден од начините за спречување на пренесувањето. Триесет проценти од жените не знаат за ниеден од трите начини.

По региони, жените од Вардарскиот регион (85 проценти знаат барем за еден начин) се подобро информирани од оние во Полошкиот регион (57 проценти). Жените од урбаните подрачја (80 проценти) се подобро информирани од жените во руралните подрачја (58 проценти).

Знаењето за спречување на пренесувањето на СИДА значително се зголемува со образовното ниво. Процентот на жени (15-49 години) кои ги знаат сите три начина за спречување на пренесувањето е најнизок кај жените без никакво образование (4 проценти), кај жените со средно образование овој процент изнесува 27 проценти, а знаењето за барем еден начин за спречување на пренесувањето е само 22 проценти кај жените без никакво образование, но кај жените со средно образование е 91 проценти. Разликите во познавањата низ возрастните групи не се особено големи.

Општо, жените од албанската и ромската етничка група се помалку информирани од македонските жени. Додека 77 проценти од македонските жени веруваат дека со постојаното користење на кондом се спречува пренесувањето на ХИВ, овој процент е значително понизок помеѓу жените од албанската и ромската етничка група (34 проценти).

На Табелата НА.2 е претставен процентот на жени кои можат точно да ги посочат погрешните сфаќања за ХИВ. Индикаторот за базира на двете најчести и најважни погрешни сфаќања во Република Македонија, дека ХИВ може да се пренесува преку натприродни начини и со делење на храна. Табелата, исто така, дава информации за тоа дали жените знаат дека ХИВ не може да се пренесува со каснување од комарец и дека ХИВ може да се пренесе со делење на игли. Од анкетираниите жени, 32 проценти ги одбиваат двете најчести погрешни сфаќања и знаат дека и лице што изгледа здраво може да биде инфицирано. Седумдесет и еден процент од жените знаат дека ХИВ не може да се пренесува по натприроден пат, 41 процент од жените знаат дека ХИВ не може да се пренесува со каснување од комарец, а 57 проценти од жените знаат

дека и лице што изгледа здраво може да биде инфицирано.

Жените од руралните подрачја помалку е веројатно да знаат кои се погрешните сфаќања од урбаните жени (19 проценти наспроти 41 процент). Жените со средно образование (49 проценти) е поверојатно да ги препознаат обете погрешни сфаќања од жените со основно (11 проценти) или без никакво образование (3 проценти). Постојат значителни разлики помеѓу жените од различни етнички групи. Само 8 проценти од ромските жени можат да ги препознаат обете погрешни сфаќања за разлика од македонските жени каде што тој процент изнесува 43. Препознавањето на обете погрешни сфаќања, исто така, е позитивно поврзано со социоекономскиот статус кога се мери низ индексот на богатство, 9 проценти од најсиромашните ги препознаваат обете погрешни сфаќања за разлика од 52 проценти од најбогатите домаќинства.

Табелата НА.3 ги сумира информациите од табелите НА.1 и НА.2 и го претставува процентот на жени кои знаат два начина за спречување на пренесувањето на ХИВ и одбиваат три познати погрешни сфаќања. Обемното знаење за методите за превенција и пренесување на ХИВ сè уште е на ниско ниво иако постојат разлики според подрачјето на живеење.

Првата колона го покажува процентот на жените кои знаеле два начина за спречување на пренесувањето на ХИВ: да се има само еден верен неинфициран партнер и секогаш да се користи кондом. Околу половина од жените знаат два начина. Втората колона го покажува процентот на жените кои точно препознале две погрешни сфаќања за пренесувањето на ХИВ, дека може да се пренесе со каснување од комарец и дека лицето што изгледа здраво не може да биде инфицирано. Околу една третина од жените точно ги препознаваат овие како погрешни сфаќања. За крај, третата колона од табелата го покажува процентот на жени кои имаат обемно знаење за пренесувањето на ХИВ/СИДА. Има жени кои знаат за два начина за спречување и три погрешни сфаќања. Дваесет и четири проценти од жените на возраст од 15 до 49 години спаѓаат во оваа категорија.

Свкупно, 51 процент од жените изјавуваат дека знаат два начина за спречување, додека во урбаните подрачја 57 проценти од жените ги препознаваат двата начина. Седум проценти од најбогатите знаат два начина за спречување за разлика од само 29 проценти од најсиромашните домаќинства.

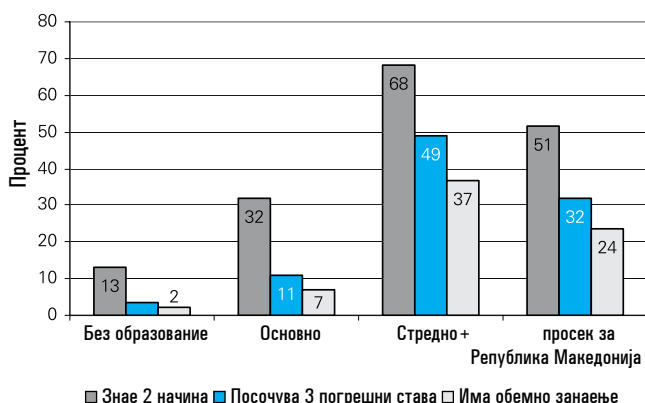
Нивото на образование е тесно поврзано со познавањата за ХИВ. Познавањата за спречување на пренесувањето на СИДА значително се зголемува со образовното ниво. Процентот на жени (15-49 години) кои знаат два начина за спречување на

пренесувањето е најнизок кај жените без никакво образование (13 проценти), или кај жените со основно образование (32 проценти), додека помеѓу жените со средно образование изнесува 68 проценти.

Дваесет и четири проценти од жените на возраст од 15 до 49 години точно ги препознаваат двата начина за спречување на пренесувањето на ХИВ и одбиваат три погрешни сфаќања за ХИВ/СИДА. Жените од руралните подрачја помалку е веројатно да имаат пообемно точно знаење за ХИВ/СИДА од жените во урбаните подрачја (14 проценти наспроти 30 проценти). Обемното точно знаење е високо кај македонското население (33 проценти) во споредба со другите етнички групи (помалку од 8 проценти и за албанската и за ромската популација). Триесет и седум проценти од жените со средно образование имаат обемно точно знаење за ХИВ/СИДА, за разлика од само 7 проценти или помалку од жените со основно или без никакво образование. Во најсиромашните домаќинства, само 5 проценти имаат обемно точно знаење, додека таа бројка расте до 40 проценти кај најбогатите. Обемното точно знаење варира по региони - од ниско со 12 проценти во Полошкиот регион до високо со 39 проценти во Вардарскиот регион.

Клучен индикатор за мерење на спремноста на земјите да се справат со епидемијата на ХИВ е процентот на млади луѓе на возраст од 15 до 24 години кои знаат два начина за спречување на ХИВ, отфрлаат две погрешни сфаќања и знаат дека лице кое изгледа здраво може да има ХИВ. Дваесет и седум проценти од младите жени имаат подробно и точно знаење за ХИВ (графикон НА.1)

Графикон НА.1 Процент на жени со обемно знаење за пренесување на ХИВ/СИДА, Република Македонија, 2005

Познавањата за пренесување на ХИВ од мајка на дете е исто така важен прв чекор за жените да бараат да се тестираат за ХИВ кога се бремени за да се избегне инфицирање на бебето. Жените треба да знаат дека ХИВ може да се пренесе во текот на бременоста, породувањето и преку доење. Нивото на знаење помеѓу жените на возраст од 15 до 49

години, што се однесува на пренесувањето на ХИВ од мајка на дете, е прикажано во табелата НА.4. Вкупно 71 проценти од жените знаат дека ХИВ може да се пренесе од мајка на дете. Процентот на жени кои ги знаат сите три начина на пренесување од мајка на дете е 56 проценти, додека 9 проценти од жените не знаат за ниту еден посебен начин.

Познавањето на сите три начина како се пренесува СИДА од мајка на дете е повисоко во урбаните подрачја (61 проценти) отколку во руралните подрачја (47 проценти) и е значително повисоко кај жените со повисоко образование (72 проценти кај жените со средно образование наспроти 17 проценти кај жените без никакво образование). Жените од албанската и ромската етничка група помалку точно ги препознаваат начините на пренесување на ХИВ од мајка на дете од македонските жени (29 проценти наспроти 70 проценти). На прашањето за механизмите преку кои се одвива пренесувањето од мајка на дете, околу 69 проценти изјавиле дека пренесувањето во текот на бременоста е можно, 60 проценти изјавиле дека пренесувањето при породувањето е можно и 62 проценти се согласиле дека СИДА може да се пренесе преку мајчиното млеко.

Индикаторите за ставовите кон луѓето со ХИВ укажуваат на стигма и дискриминација во општеството. Стигмата и дискриминацијата се ниски ако испитаниците имаат прифатлив став за следните четири прашања: 1) би се грижеле ли за член на семејството болен од СИДА; 2) би купувале ли свеж зеленчук од продавач кој е ХИВ позитивен; 3) сметате ли дека на наставничка кој е ХИВ позитивна треба да ѝ се дозволи да предава во училиште; и 4) не би сакале ХИВ статусот на член од семејството да биде тајна. Табелата НА.5 ги прикажува ставовите на жените кон луѓе со ХИВ/СИДА. Осумдесет и четири проценти на жени на возраст од 15 до 49 години се согласиле со најмалку една дискриминирачка изјава кон луѓето со ХИВ/СИДА, додека само 16 проценти изјавиле прифатливи ставови. Само 5 проценти не би се грижиле за член на семејството болен од СИДА; 65 проценти не би купувале свеж зеленчук од продавач кој е ХИВ позитивен и 55 проценти сметаат дека на наставничка кој е ХИВ позитивен не треба да ѝ се дозволи да работи. Жените од урбаните подрачја (18 проценти) е поверојатно да искажат прифатливи ставови од оние во руралните подрачја (13 проценти). Жените на возраст од 25 до 29 години е поверојатно да покажат прифатливи ставови. Дваесет и осум проценти на жени без никакво образование не се согласуваат со ни една од дискриминаторските изјави, за разлика од само 9 проценти од оние со основно образование. Ромските жени е најверојатно да не покажуваат никакви дискриминаторски ставови (23 проценти). За сите категории, вклучувајќи ги регионите, урбани/рурални подрачја, возрасни групи, обра-

зование, индекс на богатство и етничка група, процентот што искажува дискриминирачки став се зголемува од првото кон четвртото прашање.

Друг важен индикатор е знаењето каде се тестира за ХИВ и користењето на тие служби. Индикаторите прикажани во табелата НА.6 се проектирани да се види дали жените се свесни за местата каде што се тестира од ХИВ/СИДА, колку се тестирани и на колку од тестираните им биле соопштени резултатите од тестот. На некои места, релативно голем дел од луѓето што се тестирани не се враќаат да ги земат своите резултати поради страв да не ја имаат болеста, страв дека нивната приватност ќе се наруши или од други причини.

Четириесет и пет проценти од жените во репродуктивно доба во Република Македонија знаат место каде што можат да се тестираат за СИДА. Жените што живеат во урбаните подрачја е поверојатно да знаат за место за разлика од оние во руралните подрачја. Жените што живеат во Пелагонискиот регион знаат место каде што можат да се тестираат (64 проценти) и процентот е повисок од кој било регион. Потоа следи Источниот регион (55 проценти), додека овој процент е најнизок во Полошкиот регион (28 проценти). Само 17 проценти од жените со основно образование знаат место каде што можат да се тестираат за разлика од 68 проценти на жени со средно образование. Жените од албанската етничка група е помалку веројатно да знаат место каде што можат да се тестираат (18 проценти) за разлика од македонските жени (60 проценти).

Само 3 проценти од жените се тестирале. Овој процент е повисок кај жените со средно образование (5 проценти) отколку кај оние со без никакво или со основно образование (0,3 проценти). На голем дел од жените кои се тестирани им биле соопштени нивните резултати (92 проценти).

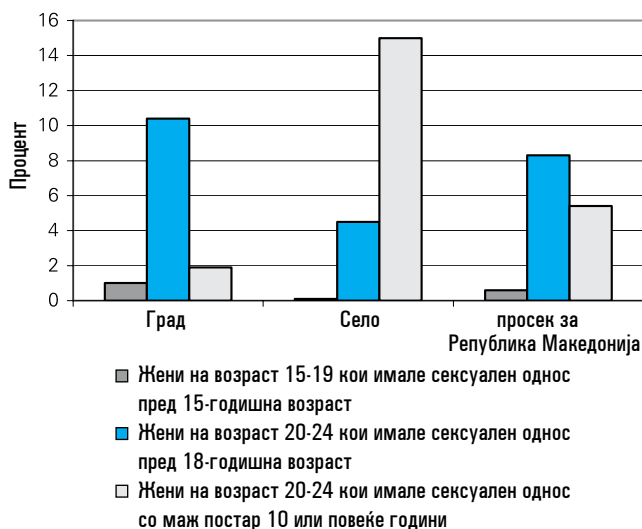
Помеѓу жените што се породиле во текот на две години пред анкетата, процентот на тие што биле на советување за ХИВ пред породувањето е прикажан во табелата НА.7. Деведесет и осум проценти на жени во Република Македонија примаат грижа пред породувањето од стручен здравствен работник, па сепак, само 12 проценти од жените добиле информација за превенција од ХИВ во текот на здравствената заштита пред породувањето. Процентот е повисок во урбаните подрачја (14 проценти) отколку во руралните подрачја (9 проценти). Посетувањето на советување за ХИВ се зголемува со нивото на образование од 7 проценти за жените без никакво образование до 17 проценти за жените со средно образование. Македонските жени е поверојатно (20 проценти) од сите други етнички групи да имаат добиено информации за превенција од ХИВ.

Сексуално однесување поврзано со пренесувањето на ХИВ

Промовирањето на безбедно сексуално однесување е важно за намалување на распространетоста на ХИВ. Користењето кондоми за време на секс, особено со нередовни партнери, е особено важно за намалување на ширењето на ХИВ. Во повеќето земји, повеќе од половина нови инфекции со ХИВ се помеѓу млади луѓе на возраст од 15 до 24 години и затоа е особено важна промената на однесувањето кај оваа возрасна група за да се намалат новите инфекции. Еден модул од прашалникот се однесуваше на жените на возраст од 15 до 24 години за да се оцени нивниот ризик од ХИВ инфекција. Ризичните фактори за ХИВ опфаќаат секс на прерана возраст, секс со постари мажи, секс со невенчан партнер со кого не живеат заедно и некористење кондом.

Зачестеноста на сексуалните односи што го зголемуваат ризикот од ХИВ инфекција кај жените е прикажана во табелата НА.8 и на сликата НА.2. Кај жените на возраст од 15 до 19 години во Република Македонија, помалку од 1 процент имаат секс пред 15-годишна возраст. Осум проценти од жените на возраст од 20 до 24 години имаат секс пред 18-годишна возраст. Постои значителна разлика помеѓу жените од урбаните подрачја (10 проценти) и од руралните подрачја (5 проценти) и помеѓу жените без никакво образование (26 проценти) и оние со средно образование (7 проценти). Жените од ромската етничка група е поверојатно да имаат секс пред 18 години (27 проценти), за разлика од жените од другите етнички групи.

Графикон НА.2 Сексуалното однесување што го зголемува ризикот од инфекција со ХИВ, Република Македонија, 2005

Пет проценти од жените на возраст од 15 до 24 години кои имале секс 12 месеци пред анкетата изјавиле дека имале секс со маж постар 10 или повеќе години. Жените во урбаните подрачја

е помалку веројатно да имале секс со маж 10 и повеќе години постар од жените во руралните подрачја (2 наспроти 15 проценти).

Промовирањето на безбедно сексуално однесување е важно за намалување на распространетоста на ХИВ. Користењето кондоми за време на секс, особено со нередовни партнери, е особено важно за намалување на ширењето на ХИВ. Повеќе од половина нови инфекции со ХИВ се помеѓу млади луѓе на возраст од 15 до 24 години и затоа е особено важна промената на однесувањето кај оваа возрастна група за да се намалат новите инфекции.

Користењето кондоми за време на секс со друг маж освен со сопругот и животниот партнер (невенчан, со кој не живее заедно) се оценуваше кај жените на возраст од 15 до 24 години кои имале секс со таков партнер во претходната година (Табела НА.9). Речиси 80 проценти од жените на возраст од 15 до 24 години кои имале секс 12 месеци пред анкетата изјавуваат дека имале секс со нередовен партнер 12 месеци пред анкетата. Од тие жени, 70 проценти изјавуваат дека користеле кондом кога имале секс со нивниот последен високоризичен партнер. Дваесет и четири проценти на жени со основно образование се изјасниле дека користеле кондом за време на високоризичен секс во годината пред анкетата, додека 73% од жените со средно или со повисоко образование користеле кондом со таков партнер. Седумдесет и шест проценти на жени од

урбаните подрачја користеле кондом за време на последниот високоризичен секс, за разлика од 46 проценти на жени од руралните подрачја.

Услови за живеење на деца и сираци

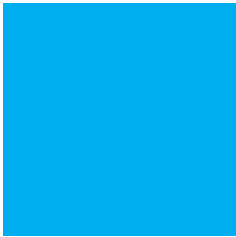
Децата сираци или оние што живеат одделени од своите родители можат да бидат изложени на зголемен ризик на осиромашување, дискриминација, откажување од имотни права на наследство, различни форми на злоупотреба и експлоатација на нивниот труд или сексуалност. Следењето на условите на децата сираци и животните услови на децата помага во препознавањето на оние што можат да бидат изложени на ризик и во следењето на промените низ времето.

Зачестеноста на децата кои живеат без ниеден родител, само со мајка и само со татко се прикажани во табелата НА.10. Вкупно 94 проценти од децата на возраст од 0 до 17 години живеат со двата родители. Процентот на деца кои не живеат ниту со еден биолошки родител изнесува 0,4 проценти, а процентот на деца на кои едниот или двата родители им се починати изнесува 2 проценти од сите деца на возраст од 0 до 17 години. Поверојатно е таткото на детето да е починат за разлика од нивните мајки. Четири проценти од децата живеат само со своите мајки, а нивните татковци живеат на друго место, но тој процент достигнува речиси 12% во Југоисточниот регион.

Ендноти

- 1 Термините „деца на возраст под 5 години“, „деца на возраст од 0 до 4 години“ и „деца на возраст од 0 до 59 месеци“ се користат наизменично во овој извештај.
- 2 Моделот на прашалник за МИЦСЗ може да се најде на веб-страницата www.childinfo.org, или во УНИЦЕФ, 2006.
- 3 Беше одредена прашувајќи „на која етничка група припаѓа главата на домаќинството?“.
- 4 Доколку поинаку не е наведено, терминот „образование“ подразбира највисоко образовно ниво на лицето што одговара низ целиот извештај кога тој се користи како променлива за образование.
- 5 Основната анализа на компонентите е направена користејќи ги податоците за поседувањето добра на домаќинството и елементите за доделување пондери на секое средство на домаќинството и за добивање бодови за богатството на секое домаќинство во примерокот. (Елементите што се користени во овие пресметки се следните: лица по соба за спиење, вид на под, вид на покрив, вид на ѕидови, вид на гориво за готвење и други средства и бела техника: електрична енергија, радио, телевизија, мобилен телефон, фиксен телефон, фрижидер, машина за садови, компјутер, машина за перење алишта, часовник, велосипед, мотоцикл/веспа, запрежна кола, автомобил/камион, моторен чамец, трактор.) Секое домаќинство доби пондери според бројот на членовите во домаќинството и членовите на домаќинството се поделени во пет еднакви групи, од најсиромашниот квантил до најбогатиот врз база на бодовите за богатство на домаќинството во коешто живеат. Индексот за богатство подразбира податоци за имот и богатство добиени според средствата на домаќинството и се користи за рангирање на домаќинството според богатството, од најсиромашно до најбогато. Индексот на богатство не дава информации за апсолутната сиромаштија, моменталните приходи или расходи, а пресметаните бодови за богатство се применливи само за посебни податоци врз кои тие се темелат. Дополнителни информации за формирањето на индексот на богатство може да се најдат во Рутштајн и Џонсон, 2004 и во Филмер и Притчет, 2001.
- 6 За детален опис види во методологијата, види во Voerma, Weinstein, Rutstein and Sommerfelt, 1996
- 7 Значи „процент на деца кои пропуштиле барем 1 од 8 вакцини“
- 8 Мерењето на незадоволената потреба во MICS е малку поразлично од она што се користи во други анкети на домаќинствата, како што се демографските и здравствените анкети (DHS). Во нив (DHS), се собираат подетални податоци за дополнителните варијабли, како што е пост-партална аменореја и сексуална активност. Резултатите од двата вида анкети воопшто не се споредливи.

Табели

Табелите од овој завршен извештај се групирани во следните теми:

Примерок и карактеристики на анкетата
Смртност кај децата
Исхрана
Здравје на детето
Животна средина
Репродуктивно здравје
Развој на детето
Образование
Детска заштита
ХИВ/СИДА, сексуално однесување и сираци

Табелите се прикажани со анализа на белезите како што се пол, регион, урбано или рурално живеалиште, образование на мајката, индекс на богати класи и етничка припадност. Големината на примерокот не секогаш е доволно голема за да даде веродостојни процени на сите овие анализи, па затоа, за структурата или процентите, препорачаната минимална големина на именителот е 25 непондирани случаи. Процентот со непондирани именители помал од 25 случаи не е прикажан во табелата, а процентот заснован на помалку од 50 случаи е прикажан во загради.

Секоја табела има фусноти кои укажуваат на индикаторите на MICS и MDG опфатени во табелите.

Табела НН.1: Резултати од интервјуата на домаќинства и поединци

Број на домаќинства, жени и деца под 5-годишна возраст со резултати од интервјуата со домаќинствата, жените и децата под 5-годишна возраст и стапка на одзив по домаќинство, жени и деца под 5-годишна возраст, Република Македонија, 2005 година

	Живеалиште					Регион					Вкупно
	Урбано	Рурално	Скопски	Пелагониски	Вардарски	Северо-источен	Југо-западен	Југо-источен	Полошки	Исто-чен	
Број на домаќинства											
Домаќинства-примероци	3170	2209	1511	606	330	450	625	462	858	537	5379
Населени домаќинства	3119	2168	1463	602	328	443	610	459	848	534	5287
Интервјуирани домаќинства	2751	1950	1271	575	313	412	524	442	686	478	4701
Стапка на одзив по домаќинство	88.2	89.9	86.9	95.5	95.4	93.0	85.9	96.3	80.9	89.5	88.9
Број на жени											
Подобни жени	4266	3273	2188	810	435	747	761	658	1263	677	7539
Интервјуирани жени	4187	3210	2160	808	433	742	734	652	1218	650	7397
Стапка на одзив по жени	98.1	98.1	98.7	99.8	99.5	99.3	96.5	99.1	96.4	96.0	98.1
Целокупна стапка на одзив по жени	86.6	88.2	85.8	95.3	95.0	92.4	82.9	95.4	78.0	85.9	87.2
Број на деца под 5-годишна возраст											
Број на подобни деца под 5-годишна возраст	2637	1941	1486	474	289	471	414	408	659	377	4578
Интервјуирана мајка/старател	2615	1933	1475	471	289	471	411	407	651	373	4548
Стапка на одзив по дете	99.2	99.6	99.3	99.4	100.0	100.0	99.3	99.8	98.8	98.9	99.3
Целокупна стапка на одзив по дете	87.5	89.6	86.2	94.9	95.4	93.0	85.3	96.1	79.9	88.6	88.3

Табела НН.2: Старосна поделба во едно домаќинство по пол

Поделба на процентот на популацијата на едно домаќинство по возрастни групи од по пет години и зависните возрастни групи и бројот на деца на возраст од 0 до 17 години, Република Македонија, 2005 година

Возраст	Машки		Женски		Вкупно	
	број	процент	број	процент	број	процент
0-4	823	6.2	774	5.9	1597	6.0
5-9	960	7.2	903	6.9	1863	7.1
10-14	1074	8.1	1012	7.7	2086	7.9
15-19	1105	8.3	1048	8.0	2152	8.1
20-24	1087	8.2	1020	7.7	2107	8.0
25-29	1019	7.7	977	7.4	1997	7.6
30-34	978	7.4	951	7.2	1929	7.3
35-39	992	7.5	958	7.3	1950	7.4
40-44	976	7.4	935	7.1	1911	7.2
45-49	949	7.2	908	6.9	1857	7.0
50-54	822	6.2	840	6.4	1662	6.3
55-59	604	4.6	635	4.8	1239	4.7
60-64	562	4.2	607	4.6	1169	4.4
65-69	517	3.9	581	4.4	1099	4.2
70+	741	5.6	956	7.3	1698	6.4
Исчезнати/Не се знае	38	.3	69	.5	107	.4
Зависни возрастни групи						
< 15	2858	21.6	2689	20.4	5546	21.0
15-64	9095	68.6	8878	67.4	17973	68.0
65 +	1259	9.5	1537	11.7	2796	10.6
Исчезнати/Не се знае	38	.3	69	.5	107	.4
Деца на возраст од 0 до 17 години						
Деца на возраст од 0 до 17 години	3547	26.8	3260	24.7	6806	25.8
Полнолетни лица 18+/Исчезнати/Не се знае	9703	73.2	9914	75.3	19617	74.2
Вкупно	13249	100.0	13174	100.0	26423	100.0

Табела НН.3: Состав на домаќинствата

Поделба на процентот на домаќинства по избрани карактеристики, Република Македонија, 2005 година

	Пондериран процент	Број на домаќинства	
		пондериран	непондериран
Пол на носителот на домаќинството			
Машки	92.4	4343	4294
Женски	7.6	358	407
Регион			
Скопски	26.1	1226	1271
Пелагониски	12.7	597	575
Вардарски	6.8	320	313
Североисточен	7.4	347	412
Југозападен	11.9	559	524
Југоисточен	9.0	422	442
Полошки	12.6	593	686
Источен	13.5	635	478
Живееалиште			
Урбано	60.8	2857	2751
Рурално	39.2	1844	1950
Број на членови во домаќинството			
1	.7	33	39
2-3	13.9	651	618
4-5	56.5	2655	1920
6-7	20.0	940	1348
8-9	5.4	255	450
10+	3.6	167	326
Етничка припадност			
Македонци	65.2	3064	2265
Албанци	25.0	1176	1407
Роми	2.6	120	701
Други	7.2	340	328
Вкупно	100.0	4701	4701
Најмалку едно дете на возраст < 18 години	68.0	-	-
Најмалку едно дете на возраст < 5 години	20.1	-	-
Најмалку една жена на возраст 15-49 години	96.8	-	-

Табела НН.4: Структура на жени според одредени белези

Поделба на процентот на жени на возраст од 15 до 49 години позадински карактеристики, Република Македонија, 2005 година

	Пондериран процент	Број на жени	
		пондериран	непондериран
Регион			
Скопски	28.0	2069	2160
Пелагониски	11.0	817	808
Вардарски	6.3	467	433
Североисточен	8.2	605	742
Југозападен	10.9	808	734
Југоисточен	8.3	613	652
Полошки	14.4	1068	1218
Источен	12.8	949	650
Живеалиште			
Урбано	60.1	4445	4187
Рурално	39.9	2952	3210
Возраст			
15-19	15.3	1129	1158
20-24	14.9	1103	1528
25-29	14.6	1078	1637
30-34	14.1	1041	1072
35-39	14.2	1054	630
40-44	13.9	1027	659
45-49	13.0	965	713
Статус брачен/во заедница			
Моментално во брак/во заедница	57.5	4251	5165
Порано во брак/во заедница	3.3	242	251
Никогаш во брак/во заедница	39.3	2904	1981
Мајчински статус			
Некогаш се породувала	58.7	4346	5188
Никогаш не се породувала	41.3	3051	2209
Образование			
Без образование	3.6	263	779
Основно	40.4	2988	3822
Средно +	56.0	4146	2796
Индекс на богатство			
Најсиромашни	18.3	1354	2275
Втори	18.1	1336	1569
Средни	20.2	1498	1348
Четврти	21.3	1577	1265
Најбогати	22.1	1632	940
Етничка припадност			
Македонци	61.4	4545	3193
Албанци	29.0	2145	2468
Роми	2.5	184	1246
Други	7.1	522	490
Вкупно	100.0	7397	7397

Табела НН.5: Структура на деца под пет годишна возраст според одредени белези

Поделба на процентот на деца на возраст под 5 години по позадински карактеристики, Република Македонија, 2005 година

	Пондериран процент	Број на деца под 5-годишна возраст	
		пондериран	непондериран
Пол			
Машки	53.4	2428	2322
Женски	46.6	2118	2223
Регион			
Скопски	37.2	1691	1473
Пелагониски	9.1	415	471
Вардарски	6.1	279	289
Североисточен	7.2	329	471
Југозападен	8.7	397	410
Југоисточен	8.3	377	407
Полошки	16.3	742	651
Источен	7.0	316	373
Живеалиште			
Урбано	54.3	2467	2615
Рурално	45.7	2080	1930
Возраст			
< 6 месеци	7.2	326	233
6-11 месеци	9.3	421	275
12-23 месеци	18.4	837	924
24-35 месеци	19.4	881	939
36-47 месеци	23.5	1067	1039
48-59 месеци	22.3	1016	1135
Образование на мајката			
Без образование	7.1	324	588
Основно	54.8	2491	2595
Средно +	38.1	1732	1362
Индекс на богатство			
Најсиромашни	28.2	1282	1653
Втори	21.7	988	931
Средни	19.4	883	789
Четврти	19.3	879	705
Најбогати	11.3	515	467
Етничка припадност			
Македонци	37.5	1704	1698
Албанци	46.1	2097	1661
Роми	5.1	231	829
Други	11.3	514	357
Вкупно	100.0	4547	4545

Табела СМ.1: Смртност кај децата

Стапка на смртност на доенчиња и деца под 5-годишна возраст по позадински карактеристики, Република Македонија, 2005 година

	Стапка на смртност кај доенчињата*	Стапка на смртност кај деца под 5 години**
Пол		
Машки	19	21
Женски	9	10
Живееалиште		
Урбано	9	10
Рурално	23	26
Образование на жените		
Без образование	25	28
Средно +	-	-
Индекс на богатство		
Најсиромашни 60%	22	25
Најбогати 40%	-	-
Вкупно	16	17

Источен модел. Датум на упатување: март 2002 година

* индикатор 2 на MICS; индикатор 14 на MDG

** индикатор 1 на MICS; индикатор 13 на MDG

Табела СМ.2: Вкупно родени деца и процент на умрени

Средна бројка на деца што се родени, деца што преживеале и процент на мртви според возраста на жените, Република Македонија, 2005 година

	Средна бројка на деца што се родени	Средна бројка на деца што преживеале	Процент на мртви	Број на жени
Возраст				
15-19	.003	.002	.045	1129
20-24	.069	.065	.057	1103
25-29	.429	.425	.009	1078
30-34	.872	.855	.020	1041
35-39	.960	.893	.069	1054
40-44	.561	.520	.073	1027
45-49	.726	.671	.076	965
Вкупно	.505	.479	.051	7397

Табела NU.1: Детска потхранетост

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци кои се сериозно или средно недоволно исхранети, Република Македонија, 2005 година

	Тежина со возраст			Висина со возраст		Тежина со висина			Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци
	% под	% под	% над	% под	% под	% под	% под	% над	
	- 2 СД*	- 3 СД*	+ 2 СД	- 2 СД**	- 3 СД**	- 2 СД***	- 3 СД***	+ 2 СД	
Пол									
Машки	2.3	.3	9.2	10.4	2.7	1.9	.2	10.6	9.2
Женски	2.3	.2	7.2	6.8	1.8	2.8	1.3	10.6	7.2
Регион									
Скопски	2.2	.2	9.9	6.5	1.5	2.4	.2	7.7	9.9
Пелагониски	3.6	.6	9.2	7.5	3.3	1.4	.3	9.1	9.2
Вардарски	.2	.0	4.9	9.2	2.6	1.1	.0	13.8	4.9
Североисточен	3.5	.2	9.7	17.7	4.1	.6	.4	19.9	9.7
Југозападен	8.4	.9	9.2	8.1	5.2	13.9	7.6	13.9	9.2
Југоисточен	1.1	.2	5.1	18.4	2.0	.7	.2	14.3	5.1
Полошки	.4	.1	5.6	7.1	1.6	.6	.0	7.2	5.6
Источен	1.0	.0	10.1	3.4	.8	.2	.0	13.9	10.1
Живеалиште									
Урбано	2.4	.4	9.7	8.2	2.5	1.3	.3	12.3	9.7
Рурално	2.2	.1	6.7	9.2	2.1	3.5	1.3	8.7	6.7
Возраст									
< 6 месеци	.3	.0	13.5	1.8	.0	2.1	.6	8.0	13.5
6-11 месеци	7.3	.7	3.1	13.4	1.6	11.4	.2	4.7	3.1
12-23 месеци	3.4	.5	5.7	13.6	4.4	1.7	.5	13.9	5.7
24-35 месеци	2.3	.1	8.2	7.5	2.2	3.9	2.9	9.1	8.2
36-47 месеци	1.6	.4	9.0	8.3	2.0	.6	.1	9.0	9.0
48-59 месеци	1.0	.0	9.8	6.7	1.8	.3	.1	13.8	9.8
Образование на мајката									
Без образование	5.3	.5	11.5	17.4	5.2	1.2	.2	7.2	11.5
Основно	3.0	.4	5.5	9.2	2.5	3.3	1.2	9.7	5.5
Средно +	.7	.0	11.8	6.2	1.4	1.1	.2	12.7	11.8
Индекс на богатство									
Најсиромашни	3.9	.3	6.9	11.2	3.0	3.5	.1	9.9	6.9
Втори	2.0	.4	5.8	7.7	1.8	1.1	.3	9.0	5.8
Средни	2.2	.2	7.5	10.3	2.9	1.0	.4	10.6	7.5
Четврти	1.2	.3	7.9	6.4	1.6	4.3	3.3	12.4	7.9
Најбогати	.8	.0	18.5	4.8	1.3	1.5	.4	13.1	18.5
Етничка припадност									
Македонци	1.5	.2	11.6	7.8	2.0	2.3	1.6	13.4	11.6
Албанци	2.8	.3	5.1	8.0	2.2	2.8	.3	8.3	5.1
Роми	5.8	.8	17.1	16.6	5.4	1.5	.5	6.9	17.1
Други	1.1	.0	5.5	11.2	1.9	.4	.0	13.4	5.5
Вкупно	2.3	.3	8.3	8.7	2.3	2.3	.8	10.6	8.3

* MICS индикатор 6; MDG индикатор 4

** MICS индикатор 7

*** MICS индикатор 8

Табела NU.2: Прво доење

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете години пред анкетата кои го доеле своето бебе еден час и еден ден по породувањето, Република Македонија, 2005 година

	Процент на родилки што доеле еден час по породувањето*	Процент на родилки што почнале да дојат еден ден по породувањето	Број на жени со жив пород во двете години пред анкетата
Регион			
Скопски	16.0	80.0	213
Пелагониски	23.8	90.4	46
Вардарски	41.3	88.2	18
Североисточен	46.2	90.7	39
Југозападен	48.1	57.7	59
Југоисточен	34.9	91.0	36
Полошки	22.2	79.1	115
Источен	33.0	90.4	41
Живеалиште			
Урбано	23.6	86.7	308
Рурално	30.1	73.7	257
Месеци по породувањето			
< 6 месеци	27.7	93.3	103
6-11 месеци	22.8	85.5	150
12-23 месеци	28.0	74.4	313
Образование на мајката			
Без образование	32.9	68.0	35
Основно	27.9	77.4	334
Средно +	23.1	88.6	197
Индекс на богатство			
Најсиромашни	36.3	80.2	158
Втори	25.4	75.4	102
Средни	29.4	86.4	104
Четврти	14.8	80.5	138
Најбогати	25.3	82.1	64
Етничка припадност			
Македонски	31.0	80.4	174
Албанци	26.8	77.7	306
Роми	24.6	82.0	19
Други	14.6	95.1	67
Вкупно	26.6	80.8	566

* индикатор 45 на MICS

Табела NU.3: Доење

Процент на живородени деца според статусот на доење за секоја возрастна група, Република Македонија, 2005 година

	Деца од 0 до 3 месеци		Деца од 0 до 5 месеци		Деца од 6 до 9 месеци		Деца од 12 до 15 месеци		Деца од 20 до 23 месеци	
	процент на исклучиво доени	број на деца	процент на исклучиво доени*	број на деца	процент на доени со мајчино млеко и цврста/ кашеста храна**	број на деца	процент на доени***	број на деца	процент на доени***	број на деца
Пол										
Машки	21.8	154	15.8	217	21.2	185	44.9	184	16.7	130
Женски	30.2	57	16.8	108	11.2	109	44.5	112	28.0	111
Живеалиште										
Урбано	25.3	157	20.1	198	11.5	167	47.6	144	26.4	122
Рурално	20.6	54	10.0	128	25.5	126	42.1	153	17.3	119
Образование на мајката										
Без образование	(*)	(*)	(8.4)	49	(34.9)	9	(81.0)	38	(47.9)	11
Основно	34.9	115	21.0	199	33.0	118	43.4	185	27.5	148
Средно +	12.6	54	8.7	78	(5.5)	165	29.7	73	8.1	82
Индекс на богатство										
Најсиромашни	15.6	73	10.0	124	34.2	84	44.8	111	40.4	57
Втори	(13.6)	45	(8.9)	69	(45.3)	24	52.2	73	9.9	61
Средни	(12.7)	44	(10.0)	56	(11.5)	58	(48.5)	48	(23.8)	47
Четврти	(*)	40	(47.1)	60	(*)	71	(34.9)	33	17.1	49
Најбогати	(*)	9	(*)	18	(*)	56	(32.2)	31	(15.5)	27
Етничка припадност										
Македонци	(13.7)	66	9.8	92	9.1	111	48.4	89	12.1	85
Албанци	37.9	100	21.4	185	(14.8)	79	41.8	173	24.4	125
Роми	(2.8)	33	(3.0)	36	(48.0)	12	56.7	14	53.3	9
Други	(*)	15	(*)	12	(*)	91	(*)	21	(*)	23
Вкупно	24.1	211	16.2	326	17.5	293	44.8	296	21.9	241

* индикатор 15 на MICS

** индикатор 17 на MICS

*** индикатор 16 на MICS

Табела NU.3w: Шеми на исхрана на доенчиња по возраст

Поделба на процентот на деца на возраст под 3 години според шемата на исхрана и возрасната група, Република Македонија, 2005 година

Возраст во месеци	Шема на исхрана на доенчиња						вкупно	број на деца
	исклучиво доени	деца доени и што пиеле само обична вода	доени и што пиеле немлечни течности	доени и хранети со друга млечна/бебе-шка храна	доени и со друга дополнителна храна	одбиени од цицање (недоени)		
0-1	40.4	4.5	7.4	44.1	1.1	2.5	100.0	95
2-3	10.8	23.4	28.7	27.3	1.6	8.2	100.0	116
4-5	1.5	4.0	7.0	65.3	7.8	14.4	100.0	114
6-7	.0	1.1	28.7	35.5	23.4	11.3	100.0	163
8-9	.0	13.1	1.9	5.7	10.1	69.2	100.0	130
10-11	.2	.2	6.6	9.1	45.7	38.2	100.0	127
12-13	.0	.0	1.3	7.3	40.4	51.0	100.0	181
14-15	.2	.2	3.7	7.8	26.2	61.9	100.0	115
16-17	.0	4.3	.8	2.2	15.1	77.6	100.0	170
18-19	.1	.7	1.2	9.8	16.0	72.2	100.0	130
20-21	.7	.0	1.0	0.9	21.7	75.7	100.0	117
22-23	.0	.9	2.2	4.0	12.5	80.4	100.0	124
24-25	.0	.8	.1	1.1	11.8	86.2	100.0	181
26-27	.0	.0	.5	1.5	9.1	88.8	100.0	136
28-29	.0	.0	.0	.1	3.7	96.3	100.0	197
30-31	.0	.0	.0	2.4	5.9	91.7	100.0	129
32-33	.0	.0	.0	.0	3.5	96.5	100.0	146
34-35	.0	.0	.0	.0	3.6	96.4	100.0	92
Вкупно	2.2	2.7	4.9	11.2	15.0	64.0	100.0	2464

Табела NU.4: Соодветно хранети доенчиња

Процент на доенчиња на возраст под 6 месеци што исклучиво се дојат, процент на доенчиња од 6 до 11 месеци што се дојат и јаделе тврда/полутврда храна барем со препорачаниот минимален број претходниот ден и процент на доенчиња соодветно хранети, Република Македонија, 2005 година

	Процент на доенчиња						број на доенчиња на возраст од 0 до 11 месеци
	0-5 месеци исклучив доени	6-8 месеци што биле доени и хранети со дополнителна храна најмалку 2 пати во последните 24 часа	9-11 месеци што биле доени и хранети со дополнителна храна најмалку 3 пати во последните 24 часа	6-11 месеци што биле доени и хранети со дополнителна храна најмалку според препорачаниот минимален број на ден*	0-11 месеци што биле соодветно хранети**		
Пол							
Машки	15.8	18.9	14.8	17.7	16.8	466	
Женски	16.8	(10.5)	18.7	15.0	15.7	280	
Живеалиште							
Урбано	20.1	7.9	27.4	14.1	16.9	422	
Рурално	10.0	(29.1)	9.1	19.4	15.7	324	
Образование на мајката							
Без образование	(8.4)	(30.4)	(42.1)	37.5	17.5	71	
Основно	21.0	39.0	9.6	22.5	21.7	401	
Средно +	8.7	(2.8)	(29.5)	8.1	8.3	274	
Индекс на богатство							
Најсиромашни	10.0	(41.6)	16.3	29.5	20.0	252	
Втори	(8.9)	(46.7)	(16.4)	28.0	16.7	116	
Средни	(10.0)	(7.9)	(7.4)	7.7	8.6	143	
Четврти	(47.1)	(*)	(25.7)	(7.7)	23.0	153	
Најбогати	(*)	(*)	(*)	(*)	(6.3)	82	
Етничка припадност							
Македонци	9.8	(5.6)	37.3	15.3	13.2	236	
Албанци	21.4	(15.2)	5.6	8.8	15.6	343	
Роми	(3.0)	(42.0)	(33.9)	38.8	14.7	54	
Други	(*)	(*)	(*)	(*)	(26.2)	114	
Вкупно	16.2	16.3	17.0	16.6	16.4	746	

* индикатор 18 на MICS

** индикатор 19 на MICS

Табела NU.8: Доенчиња со ниска родилна тежина

Процент на живородени во двете години пред анкетата што тежеле под 2500 грама при породувањето, Република Македонија, 2005

	Процент на живородени:		Број на живородени:
	под 2500 грама*	тежина при породување**	
Регион			
Скопски	5.4	88.1	213
Пелагониски	4.9	95.0	46
Вардарски	5.7	98.7	18
североисточен	6.9	95.7	39
југозападен	10.1	93.3	59
југоисточен	7.5	98.7	36
Полошки	6.9	95.8	115
Источен	5.3	95.2	41
Живеалиште			
Урбано	5.3	94.8	308
Рурално	7.8	90.4	257
Образование на мајката			
Без образование	10.5	83.3	35
Основно	6.6	90.8	334
Средно +	5.4	97.9	197
Индекс на богатство			
Најсиромашни	7.8	85.0	158
Втори	7.2	92.3	102
Средни	5.5	95.9	104
Четврти	5.3	97.9	138
Најбогати	5.4	96.7	64
Етничка припадност			
Македонци	5.4	97.0	174
Албанци	7.0	90.6	306
Роми	6.9	76.9	19
Други	6.3	96.9	67
Вкупно	6.4	92.8	566

* индикатор 9 на MICS

** индикатор 10 на MICS

Табела СН.1: Имунизација

Процент на деца на возраст од 18 до 29 месеци вакцинирани од детски болести во кое било време пред анкетата и пред првиот роденден, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца кои биле вакцинирани од:										Број на деца на возраст 18-29 месеци
	БЦГ*	ДПТ1	ДПТ2	ДПТ3**	Полио1	Полио2	Полио3***	Сипаници****	Сè*****	ништо	
Вакцинирани во кое било време пред анкетата											
Според:											
Книшка за вакцинација	74.3	74.6	74.0	71.6	73.8	73.3	72.1	67.6	64.9	.0	884
Известување од мајката	19.1	14.9	13.2	10.1	17.6	16.2	9.4	15.2	6.2	.9	884
И двете	98.0	96.6	94.3	88.3	97.0	95.0	86.4	88.4	75.5	1.0	884
Вакцинирано до 12 месеци	97.2	94.0	90.1	82.1	94.6	91.7	80.8	80.4	60.2	1.0	884

* индикатор 25 на MICS

** индикатор 27 на MICS

*** индикатор 26 на MICS

**** индикатор 28 на MICS; индикатор 15 на MDG; за сипаници се зема предвид процентот на вакцинирани до 18 месеци

***** индикатор 31 на MICS

Табела СН.2: Имунизација според карактеристиките на испитаниците

Процент на деца на возраст од 18 до 29 месеци моментно вакцинирани од детски болести, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца кои биле вакцинирани од:										Број на деца на возраст од 18-29 месеци	
	БЦГ	ДПТ1	ДПТ2	ДПТ3	Полио1	Полио2	Полио3	Сипаници	Сè	Ништо		Процент со здравствена книшка
Пол												
Машки	97.9	95.7	93.2	86.6	96.5	94.4	82.3	88.3	71.5	1.0	70.5	401
Женски	98.0	97.3	95.2	89.7	97.4	95.4	90.0	88.5	78.9	1.0	79.0	483
Живеалиште												
Урбано	97.5	97.0	95.0	89.5	96.1	95.1	91.7	89.2	80.4	1.5	82.6	479
Рурално	98.5	96.0	93.3	86.7	98.0	94.9	80.1	87.6	69.5	.3	66.3	406
Образование на мајката												
Без образование	91.2	88.4	86.1	83.3	90.8	87.9	84.4	70.8	64.6	5.3	68.8	42
Основно	98.6	97.2	94.9	87.0	97.3	94.8	83.8	87.6	72.5	.7	71.5	533
Средно +	97.8	96.6	94.3	91.1	97.2	96.2	91.1	91.9	81.7	.9	82.1	309
Индекс на богатство												
Најсиромашни	95.9	93.9	91.6	85.2	94.7	90.2	75.1	79.8	60.1	2.8	67.1	220
Втори	98.8	97.4	96.2	93.8	98.1	97.3	92.1	92.2	84.0	.0	83.8	239
Средни	100.0	99.4	96.7	88.5	99.1	98.2	91.2	88.9	79.2	.0	73.2	176
Четврти	97.9	96.5	93.3	85.3	95.9	93.4	89.1	91.4	79.1	.7	81.4	154
Најбогати	96.9	95.7	92.9	85.5	97.7	97.7	85.9	93.2	77.1	1.2	65.1	95
Етничка припадност												
Македонци	98.5	97.6	96.9	95.3	97.8	97.5	94.1	93.7	88.3	.9	89.8	351
Албанци	97.8	96.3	92.7	82.3	96.4	93.1	78.8	86.2	65.0	1.0	61.4	439
Роми	95.6	91.1	85.4	82.6	94.3	88.5	84.8	74.7	66.4	3.4	75.5	40
Други	97.0	96.2	94.2	89.8	98.5	96.5	93.3	80.5	76.2	.0	90.8	55
Вкупно	98.0	96.6	94.3	88.3	97.0	95.0	86.4	88.4	75.5	1.0	75.1	884

Табела СН.4: Терапија со орална рехидрација

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во изминатите две недели и терапија со раствор за орална рехидрација (ОРС) или друга терапија за орална рехидрација (ОРТ), Република Македонија, 2005 година

	Имале дијареа изминатите 2 недели	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци	Деца со дијареа кои биле лекувани со:			Стапка на употреба на ОРТ *	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа
			течност од пакет за ОРС	препорачана домашна течност	не се лекува		
Пол							
Машки	5.6	2428	25.0	58.5	22.6	77.4	136
Женски	9.1	2118	22.8	65.8	15.9	84.1	193
Регион							
Скопски	3.7	1691	32.1	43.4	31.6	68.4	63
Пелагониски	24.5	415	(5.8)	(94.0)	(3.4)	(96.6)	101
Вардарски	2.4	279	(*)	(*)	(*)	(*)	7
Североисточен	4.6	329	(21.5)	(46.5)	(32.9)	(67.1)	15
Југозападен	9.7	397	(59.2)	(15.7)	(27.4)	(72.6)	39
Југоисточен	4.6	377	(*)	(*)	(*)	(*)	18
Полошки	3.6	742	(40.1)	(48.4)	(29.6)	(70.4)	27
Источен	18.8	316	(13.3)	(82.5)	(6.4)	(93.6)	59
Живеалиште							
Урбано	7.6	2467	18.6	69.9	14.7	85.3	187
Рурално	6.8	2080	30.3	53.5	23.9	76.1	142
Возраст							
< 6 месеци	5.6	326	(*)	(*)	(*)	(*)	18
0-11 месеци	20.1	421	(33.3)	(61.7)	(6.1)	(93.9)	85
12-23 месеци	14.1	837	16.4	77.2	13.6	86.4	118
24-35 месеци	4.9	881	16.1	51.3	37.4	62.6	44
36-47 месеци	3.3	1067	29.6	44.9	32.6	67.4	35
48-59 месеци	2.9	1016	(33.0)	(51.8)	(24.8)	(75.2)	30
Образование на мајката							
Без образование	6.2	324	26.3	48.2	28.3	71.7	20
Основно	7.2	2491	31.0	54.6	20.8	79.2	179
Средно +	7.5	1732	13.3	76.4	14.3	85.7	130
Индекс на богатство							
Најсиромашни	10.0	1282	33.7	56.2	14.1	85.9	129
Втори	8.3	988	15.5	66.0	20.9	79.1	82
Средни	4.3	883	(30.6)	(49.3)	(31.6)	(68.4)	38
Четврти	2.4	879	(26.5)	(39.9)	(44.2)	(55.8)	21
Најбогати	11.5	515	(*)	(*)	(*)	(*)	59
Етничка припадност							
Македонци	9.1	1704	12.5	77.4	13.3	86.7	155
Албанци	6.4	2097	32.1	51.6	23.2	76.8	134
Роми	9.0	231	33.9	49.9	22.7	77.3	21
Други	3.7	514	(44.6)	(37.4)	(26.4)	(73.6)	19
Вкупно	7.2	4547	23.7	62.8	18.7	81.3	329

* индикатор 33 на MICS

Табела СН.5: Домашно лекување на дијареа

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во последните две недели кои внесувале зголемени течности и продолжиле со исхраната за време на болеста, Република Македонија, 2005 година

	Имале дијареа изминатите 2 недели	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци	Деца со дијареа кои:				Домашно лекување на дијареа*	Примиле ОРТ или внесувале зголемени течности и продолжиле со исхраната**	Број на деца на возраст 0-59 месеци со дијареа
			пиеле повеќе	пиеле исто или помалку	јаделе помалку, исто или повеќе	јаделе многу помалку или воопшто не јаделе			
Пол									
Машки	5.6	2428	20.7	74.1	39.8	59.6	8.5	26.4	136
Женски	9.1	2118	9.0	90.2	65.9	29.7	4.3	57.3	193
Регион									
Скопски	3.7	1691	18.9	78.3	39.2	60.6	6.0	26.1	63
Пелагониски	24.5	415	(6.5)	(91.7)	51.2	(40.6)	(1.6)	(48.0)	101
Вардарски	2.4	279	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	7
Североисточен	4.6	329	(37.8)	(56.6)	(65.9)	(34.1)	(13.6)	(46.9)	15
Југозападен	9.7	397	(5.3)	(89.4)	(45.2)	(52.4)	(3.7)	(22.0)	39
Југоисточен	4.6	377	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	18
Полошки	3.6	742	(36.1)	(60.0)	(47.8)	(52.2)	(22.3)	(37.2)	27
Источен	18.8	316	(9.7)	(90.0)	(83.5)	(16.5)	(2.8)	(80.3)	59
Живеалиште									
Урбано	7.6	2467	14.1	84.7	69.4	26.6	6.1	61.2	187
Рурално	6.8	2080	13.5	82.0	36.3	62.5	6.0	22.6	142
Возраст									
0-11 месеци	13.8	746	6.4	90.1	57.5	35.9	2.7	52.9	103
12-23 месеци	14.1	837	9.7	87.8	60.1	39.7	5.4	50.6	118
24-35 месеци	4.9	881	25.7	72.2	43.5	54.5	9.4	26.0	44
36-47 месеци	3.3	1067	21.9	74.7	53.5	42.5	11.4	33.4	35
48-59 месеци	2.9	1016	(29.3)	(70.7)	(45.7)	(54.3)	(9.3)	(31.2)	30
Образование на мајката									
Без образование	6.2	324	9.9	76.4	49.8	41.8	6.4	34.8	20
Основно	7.2	2491	16.9	79.8	33.0	62.8	5.0	21.5	179
Средно +	7.5	1732	10.2	89.8	86.2	13.8	7.4	77.5	130
Индекс на богатство									
Најсиромашни	10.0	1282	12.7	84.8	27.4	65.3	5.0	20.3	129
Втори	8.3	988	13.7	82.1	71.3	28.7	4.4	60.6	82
Средни	4.3	883	(29.7)	(67.4)	(39.6)	(60.4)	(9.7)	(20.7)	38
Четврти	2.4	879	(8.3)	(87.1)	(75.2)	(24.8)	(8.3)	(41.0)	21
Најбогати	11.5	515	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	59
Етничка припадност									
Македонци	9.1	1704	8.8	91.1	79.0	16.2	5.4	69.6	155
Албанци	6.4	2097	16.3	81.0	29.5	69.2	4.5	17.3	134
Роми	9.0	231	30.5	60.2	39.8	59.6	9.9	29.7	21
Други	3.7	514	(19.2)	(65.3)	(57.3)	(42.7)	(18.5)	(48.4)	19
Вкупно	7.2	4547	13.8	83.5	55.1	42.1	6.1	44.5	329

* индикатор 34 на MICS

** индикатор 35 на MICS

Табела СН.6: Барање на здравствена заштита при сомнеж за пневмонија

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија кои во изминатите две недели посетиле здравствена установа, Република Македонија, 2005 година

	Имале акутна респираторна инфекција ¹	Број на деца на возраст 0-59 месеци	Деца со претпоставена пневмонија кои посетиле:								Која било соодветна установа*	Број на деца на возраст 0-59 месеци со претпоставена пневмонија
			јавни извори				приватни извори					
			државна болница	државен здравствен центар	државна здравствена амбуланта	друга државна установа	приватна болница/ клиника	приватен општ лекар	аптека	мобилен клиника		
Пол												
Машки	7.2	2428	22.6	13.0	31.6	2.7	16.9	8.8	.0	1.1	95.0	176
Женски	4.7	2118	31.3	22.2	24.3	1.4	4.2	2.0	1.1	3.9	88.5	100
Регион												
Скопски	3.0	1691	21.5	3.8	54.2	.0	.2	8.3	.0	11.9	97.4	50
Пелагониски	16.1	415	(10.4)	(27.5)	(46.4)	(2.5)	(.0)	(8.5)	(.0)	(.0)	(95.4)	67
Вардарски	15.2	279	(9.5)	(3.9)	(8.8)	(.0)	(77.9)	(1.7)	(.0)	(.0)	(*)	43
Северо-источен	3.2	329	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	10
Југозападен	6.8	397	(39.3)	(24.6)	(18.2)	(.0)	(2.2)	(8.0)	(4.1)	(.0)	(85.8)	27
Југоисточен	11.9	377	51.0	17.2	12.1	2.9	.0	.0	.0	.0	83.2	45
Полошки	3.6	742	38.6	24.6	5.7	8.6	.0	6.3	.0	.0	83.8	27
источен	2.4	316	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	100.0	8
Живеалиште												
Урбано	5.6	2467	22.5	20.7	15.0	1.9	24.3	6.4	.0	4.3	93.7	139
Рурално	6.6	2080	29.0	11.9	43.1	2.6	.0	6.2	.8	.0	91.6	137
Возраст												
0-11 месеци	3.4	746	(26.3)	(23.8)	(25.0)	(2.8)	(2.4)	(10.7)	(.0)	(.0)	(91.0)	25
12-23 месеци	10.6	837	23.4	11.3	44.5	.6	2.9	12.5	.0	2.2	95.1	88
24-35 месеци	4.6	881	35.3	14.3	28.4	1.6	2.5	1.8	2.7	4.8	88.6	41
36-47 месеци	7.7	1067	20.6	19.9	13.1	2.1	35.7	1.2	.0	.0	91.5	82
48-59 месеци	3.9	1016	31.6	17.4	30.3	6.7	.8	4.9	.0	5.1	94.8	39
Образование на мајката												
Без образование	9.3	324	13.7	40.6	11.7	.0	2.3	18.8	.0	.0	87.1	30
Основно	6.6	2491	29.4	13.4	39.5	.9	1.1	4.4	.7	3.6	90.8	166
Средно +	4.6	1732	22.7	13.2	13.7	5.9	39.1	5.6	.0	.0	98.7	80
Индекс на богатство												
Најсиромашни	9.8	1282	27.3	19.7	37.3	2.3	1.2	5.5	.0	.0	92.6	126
Втори	7.3	988	20.1	8.8	22.0	.0	39.3	6.0	.0	2.7	96.4	72
Средни	4.0	883	(30.3)	(17.1)	(23.3)	(6.9)	(.0)	(12.1)	(.0)	(.0)	(89.7)	35
Четврти	2.9	879	(20.2)	(23.4)	(16.9)	(.0)	(9.7)	(.0)	(4.3)	(15.3)	(85.5)	26
Најбогати	3.3	515	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	17
Етничка припадност												
Македонци	6.9	1704	21.5	21.5	14.5	3.3	28.0	7.7	.0	.0	96.6	117
Албанци	5.5	2097	21.4	10.8	49.0	2.0	.0	7.1	1.0	5.1	92.8	115
Роми	5.7	231	52.0	12.1	24.6	.0	7.6	1.0	.0	.0	91.5	13
Други	5.9	514	(47.3)	(19.4)	(10.5)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(.0)	(77.2)	30
Вкупно	6.1	4547	25.8	16.3	29.0	2.2	12.3	6.3	.4	2.1	92.7	276

* индикатор 23 на MICS

Табела СН.7: Лекување на пневмонија со антибиотици

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија кои биле лечени со антибиотици, Република Македонија, 2005 година

	Имале акутна респираторна инфекција	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци	Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија кои биле лечени со антибиотици во изминатите две недели*	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија во изминатите две недели пред анкетата
Пол				
Машки	7.2	2428	81.2	176
Женски	4.7	2118	60.6	100
Живеалиште				
Урбано	5.6	2467	75.9	139
Рурално	6.6	2080	71.5	137
Возраст				
0-11 месеци	3.4	746	(46.4)	25
12-23 месеци	10.6	837	84.6	88
24-35 месеци	4.6	881	59.1	41
36-47 месеци	7.7	1065	81.2	82
48-59 месеци	3.9	1016	66.2	39
Образование на мајката				
Без образование	9.3	324	68.1	30
Основно	6.6	2491	70.1	166
Средно +	4.6	1732	83.4	80
Индекс на богатство				
Најсиромашни	9.8	1282	73.4	126
Втори	7.3	988	82.0	72
Средни	4.0	883	(63.8)	35
Четврти	2.9	879	(71.0)	26
Најбогати	3.3	515	(*)	17
Етничка припадност				
Македонци	6.9	1704	74.2	117
Албанци	5.5	2097	76.1	115
Роми	5.7	231	82.9	13
Други	5.9	514	(58.7)	30
Вкупно	6.1	4547	73.7	276

* индикатор 22 на MICS

Табела СН.7А: Познавање на двата знака за опасност од пневмонија

Процент на мајки/негуватели на деца на возраст од 0 до 59 месеци за познавање на видовите симптоми за детето веднаш да се однесе во детска установа и процент на мајки/негуватели кои го препознаваат брзото и тешко дишење како знаци веднаш да се побара здравствена заштита, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на мајки/негуватели на деца на возраст од 0 до 59 месеци кои сметаат дека детето веднаш треба да се однесе во здравствена установа ако детето:								Мајки/негуватели кои ги препознаваат двата знака за опасност од пневмонија	Број на мајки/негуватели на деца на возраст од 0 до 59 месеци
	не може да пие или цица	повеќе се разболува	добие треска	диши брзо	диши тешко	има крв во столицата	слабо пие	покажува други симптоми		
Регион										
Скопски	21.6	61.9	93.7	48.5	61.5	45.5	32.0	10.8	44.0	1691
Пелагониски	6.7	30.6	90.6	11.1	41.5	19.2	11.2	41.8	10.7	415
Вардарски	3.6	21.7	72.4	12.5	18.9	9	13.2	35.8	8	279
Североисточен	20.4	68.6	93.9	64.3	49.5	42.8	14.3	10.1	39.8	329
Југозападен	38.5	46.8	89.5	31.0	44.5	31.6	16.5	7.2	21.5	397
Југоисточен	41.3	39.2	98.5	41.6	50.4	44.4	35.0	45.1	40.0	377
Полошки	39.9	78.0	91.4	64.0	71.6	44.1	37.5	7.5	56.6	742
Источен	24.7	39.7	88.6	28.5	33.4	25.8	4.8	14.2	25.8	316
Живеалиште										
Урбано	21.9	48.5	93.2	39.1	48.5	37.2	18.9	18.8	33.3	2467
Рурално	29.4	62.7	89.4	47.8	59.4	37.3	33.5	15.7	40.3	2080
Образование на мајката										
Без образование	36.0	53.2	94.8	44.0	52.7	39.6	36.9	13.4	37.9	324
Основно	27.6	63.2	92.3	49.3	60.9	40.5	29.1	12.7	41.9	2491
Средно +	20.1	43.4	89.6	33.9	43.0	32.2	18.4	24.9	28.6	1732
Индекс на богатство										
Најсиромашни	28.4	53.3	92.0	42.8	57.1	39.1	32.6	19.8	36.7	1282
Втори	24.7	58.4	93.4	44.3	53.5	41.5	25.5	13.2	35.6	988
Средни	18.9	56.3	86.5	41.0	49.5	31.9	17.7	24.8	35.0	883
Четврти	34.6	56.3	91.8	46.6	53.5	36.9	30.2	13.3	41.2	879
Најбогати	14.4	47.8	94.1	38.7	51.0	34.5	14.0	13.3	32.4	515
Етничка припадност										
Македонци	18.3	34.8	89.9	26.3	33.9	27.8	11.8	27.3	19.5	1704
Албанци	26.0	71.4	93.6	53.4	67.2	42.6	31.1	7.6	46.2	2097
Роми	24.0	43.0	90.8	37.9	37.4	24.3	18.6	11.3	27.9	231
Други	46.8	60.0	87.9	58.9	69.7	52.8	51.9	27.2	57.6	514
Вкупно	25.3	55.0	91.4	43.1	53.5	37.3	25.6	17.4	36.5	4547

Табела СН.8: Користење на тврди горива

Структура на домаќинствата според типот на горивото за готвење и процент на домаќинства што користат тврди горива за готвење, Република Македонија, 2005 година

	Електрична струја	Течен нафтен гас (ТНГ)	Дрва	Други извори	Вкупно	Тврди горива за готвење*	Број на домаќинства
Регион							
Скопски	82.8	1.0	15.3	1.0	100.0	15.3	1226
Пелагониски	66.3	3.7	30.0	.0	100.0	30.0	597
Вардарски	58.5	13.0	28.5	.0	100.0	28.5	320
Североисточен	43.7	.1	54.3	2.0	100.0	54.3	347
Југозападен	37.8	.1	62.1	.0	100.0	62.1	559
Југоисточен	56.8	.1	41.9	1.2	100.0	41.9	422
Полошки	55.7	.0	44.2	.1	100.0	44.2	593
Источен	51.7	6.7	41.6	.0	100.0	41.6	635
Живеалиште							
Урбано	71.5	3.8	23.8	.8	100.0	23.8	2857
Рурално	44.4	.5	55.1	.1	100.0	55.1	1844
Образование на носителот на домаќинството							
Без образование	36.3	.4	63.2	.1	100.0	63.2	159
Основно	50.0	1.3	48.5	.1	100.0	48.5	2115
Средно +	71.9	3.7	23.4	.9	100.0	23.4	2425
Индекс на богатство							
Најсиромашни	21.4	.2	78.2	.2	100.0	78.2	837
Втори	43.2	2.0	54.8	.1	100.0	54.8	913
Средни	57.2	.2	42.4	.2	100.0	42.4	963
Четврти	85.1	3.4	10.8	.8	100.0	10.8	956
Најбогати	89.4	6.3	2.9	1.4	100.0	2.9	1032
Етничка припадност							
Македонци	65.6	3.8	29.8	.7	100.0	29.8	3064
Албанци	51.4	.1	48.4	.2	100.0	48.4	1176
Роми	64.7	.0	34.5	.9	100.0	34.5	120
Други	49.0	.5	50.5	.0	100.0	50.5	340
Вкупно	60.8	2.5	36.1	.5	100.0	36.1	4701

* MICS индикатор 24; MDG индикатор 29

Табела СН.9: Користење на тврдо гориво според типот на шпорет или оган

Процент на домаќинства што користат тврди горива за готвење според типот на шпоретот или оганот, Република Македонија, 2005 година

	Процент на домаќинства што користат тврди горива за готвење:				Број на домаќинства што користат тврди горива за готвење
	затворен шпорет со оџак	отворен шпорет или оган со оџак или капак	друг шпорет	вкупно	
Регион					
Скопски	85.9	14.1	.0	100.0	199
Пелагониски	77.7	22.2	.1	100.0	179
Вардарски	99.8	.2	.0	100.0	91
Североисточен	87.9	12.1	.0	100.0	195
Југозападен	78.8	18.2	3.0	100.0	347
Југоисточен	78.9	20.8	.3	100.0	177
Полошки	96.2	3.7	.1	100.0	262
Источен	92.7	7.3	.0	100.0	264
Живеалиште					
Урбано	88.9	11.0	.1	100.0	699
Рурално	84.8	14.1	1.1	100.0	1017
Образование на носителот на домаќинството					
Без образование	91.5	4.4	4.0	100.0	101
Основно	85.2	14.1	.7	100.0	1029
Средно +	87.9	12.0	.0	100.0	585
Индекс на богатство					
Најсиромашни	84.3	14.1	1.7	100.0	655
Втори	90.8	9.1	.0	100.0	501
Средни	85.6	14.4	.0	100.0	410
Четврти	78.8	20.9	.3	100.0	110
Најбогати	(99.5)	(.5)	(.0)	100.0	39
Етничка припадност					
Македонци	88.2	11.3	.5	100.0	931
Албанци	86.0	12.9	1.1	100.0	570
Роми	94.0	6.0	.0	100.0	43
Други	76.9	22.8	.3	100.0	172
Вкупно	86.5	12.9	.7	100.0	1715

Табела EN.1: Користење на подобрени извори на вода

Структура на популацијата на домаќинствата според главниот извор на вода за пиење и процент на членови од домаќинството кои користат извори на вода за пиење, Република Македонија, 2005 година

Регион	Подобрени извори							Непо- добрени извори	Вкупно	Подоб- рени извори на вода за пиење*	Број на членови на домаќин- ството
	цевов-од во домо-вите	цево- вод во дворот/ плацот	јавна чешма/ хи- дрант	дупна- тини со цевка/ дупка	зашти- тен бунар	зашти- тен извор	фла- ширана вода				
Регион											
Скопски	91.5	3.5	1.5	2.4	.1	1.0	.0	.0	100.0	100.0	6596
Пелагониски	93.6	2.1	.4	.9	.0	2.8	.1	.1	100.0	99.9	2585
Вардарски	83.4	7.5	.2	.6	8.2	.0	.0	.1	100.0	99.9	1453
Североисточен	77.7	.4	.1	8.3	4.4	9.1	.0	.0	100.0	100.0	1785
Југозападен	93.1	1.0	.1	.1	4.5	.0	.0	1.3	100.0	98.7	2820
Југоисточен	68.2	4.3	7.2	16.9	.2	.2	.0	3.1	100.0	96.9	1871
Полошки	88.1	1.6	0.8	7.4	.7	.0	.0	1.5	100.0	98.5	3773
Источен	96.8	.7	.7	.0	1.4	.1	.0	.3	100.0	99.7	2585
Живеалиште											
Урбано	95.3	1.1	1.8	.1	.3	1.2	.0	.2	100.0	99.8	13355
Рурално	79.7	4.3	.5	9.1	3.5	1.4	.0	1.4	100.0	98.6	10114
Образование на носителот на домаќинството											
Без образование	75.6	8.9	5.2	3.3	5.5	.4	.0	1.1	100.0	98.9	1009
Основно	83.5	3.8	1.6	6.1	2.0	1.6	.0	1.3	100.0	98.7	11497
Средно +	95.1	.5	.5	1.8	1.0	1.1	.0	.0	100.0	100.0	10957
Индекс на богатство											
Најсиромашни	62.0	11.5	4.1	9.7	6.2	4.1	.0	2.4	100.0	97.6	4703
Втори	89.3	.9	0.9	6.2	1.5	1.1	.0	.0	100.0	100.0	4698
Средни	93.7	.0	1.3	2.7	.0	1.3	.0	1.0	100.0	99.0	4681
Четврти	97.9	.0	.0	1.2	.7	.1	.0	.0	100.0	100.0	4708
Најбогати	99.9	.0	.0	.0	.0	.0	.1	.0	100.0	100.0	4679
Етничка припадност											
Македонци	91.3	1.8	1.0	2.9	1.1	1.8	.0	.1	100.0	99.9	13365
Албанци	85.8	3.2	.1	5.6	3.3	.9	.0	1.0	100.0	99.0	7777
Роми	86.3	9.0	2.4	1.2	.0	.0	.0	1.0	100.0	99.0	689
Други	80.1	1.8	8.0	6.0	.1	.1	.0	3.9	100.0	96.1	1637
Вкупно	88.6	2.5	1.3	4.0	1.7	1.3	.0	.7	100.0	99.3	23468

* индикатор 11 на MICS; индикатор 3 на MDG

Табела EN.2: Прочистување на водата во домаќинствата

Структура на популацијата во домаќинствата според методот на прочистување на водата за пиење што се користи во домаќинството и процент на популацијата во домаќинствата што применуваат соодветен методот на прочистување на водата, Република Македонија, 2005 година

	Прочистување на водата што се користи во домаќинствата								Сите извори на вода за пиење		
	Никакво	Вриење	Додавање на белило /хлор	Цедење преку ткаенина	Користење на филтер за вода	Соларна дезинфекција	Се остава да отстои и да се наталожи	Друго	Непознато	Соодветен начин на прочистување на водата*	Број на членови во домаќинството
Регион											
Скопски	95.5	1.0	.0	.2	3.1	.0	.0	.1	.1	4.1	6596
Пелагониски	95.8	4.0	.0	.0	.0	.0	.0	.1	.0	4.0	2585
Вардарски	99.1	.8	.0	.2	.0	.0	.0	.0	.0	.8	14537
Североисточен	84.8	15.1	2.3	.5	.0	.0	.0	.0	.0	15.1	1785
Југозападен	61.9	30.4	13.8	2.5	14.9	1.6	7.6	.1	.2	34.5	2820
Југоисточен	98.1	1.9	.0	.0	.1	.0	.0	.0	.0	1.9	1871
Полошки	76.8	15.8	.7	4.9	0.3	.0	2.5	.0	.0	16.8	3773
Источен	84.6	8.4	.0	.1	4.9	.0	2.0	.1	.0	13.3	2585
Живеалиште											
Урбано	89.0	7.1	1.0	.3	3.2	.0	1.1	.1	.1	9.5	13355
Рурално	84.2	12.0	3.2	2.4	3.3	.4	2.1	.0	.0	13.5	10114
Образование на носителот на домаќинството											
Без образование	87.8	11.3	5.7	.9	4.9	.3	.1	.0	.0	11.7	1009
Основно	86.5	10.0	2.3	1.5	2.3	.0	2.0	.0	.1	10.9	11497
Средно +	87.3	8.1	1.2	1.0	4.1	.4	1.2	.1	.0	11.6	10957
Индекс на богатство											
Најсиромашни	83.8	14.0	5.4	2.1	5.1	.1	.2	.1	.0	14.1	4703
Втори	87.9	9.7	2.1	1.1	1.3	.0	1.1	.0	.2	10.6	4698
Средни	86.5	10.2	.5	.6	2.1	.0	2.7	.0	.0	12.2	4681
Четврти	90.3	4.6	.7	1.2	3.1	.0	.3	.1	.0	8.2	4708
Најбогати	86.0	7.4	1.0	1.0	4.7	.9	3.5	.1	.0	11.2	4679
Етничка припадност											
Македонци	89.4	6.8	1.2	.6	3.3	.3	1.4	.1	.0	9.3	13365
Албанци	79.5	15.7	3.9	2.5	3.9	.0	2.2	.0	.1	17.5	7777
Роми	93.4	2.2	.0	2.0	1.4	.0	.0	.3	0.8	3.6	689
Други	99.0	.7	.1	.1	.2	.0	.0	.1	.0	.9	1637
Вкупно	86.9	9.2	1.9	1.2	3.3	.2	1.5	.1	.1	11.3	23468

* индикатор 13 на MICS

Табела EN.3: Потребно време за да се пристигне до изворот на вода

Структура на домаќинствата според времето потребно за да стигнат до изворот на вода, да наполнат вода и да се вратат и просечното време до изворот на вода за пиење, Република Македонија, 2005 година

Регион	Време за да се пристигне до изворот на вода						Вкупно	Просечно време за да се стигне до изворот на вода за пиење*	Број на домаќинства
	Вода во домовите	Помалку од 15 минути	Од 15 минути до помалку од 30 минути	Од 30 минути до помалку од 1 час	1 час или повеќе	Непознато			
Скопски	98.9	.4	.1	.0	.3	.3	100.0	(*)	1226
Пелагониски	99.0	.1	.1	.0	.1	.7	100.0	(*)	597
Вардарски	99.7	.3	.0	.0	.0	.0	100.0	(*)	320
Североисточен	83.4	9.6	.5	6.2	.3	.0	100.0	(18.4)	347
Југозападен	99.8	.1	.0	.0	.0	.0	100.0	(*)	559
Југоисточен	80.8	12.2	1.3	1.6	4.0	.1	100.0	19.6	422
Полошки	97.0	1.0	1.2	.0	.0	.8	100.0	13.3	593
Источен	98.6	1.0	.1	.2	.0	.2	100.0	(13.6)	635
Живеалиште									
Урбано	97.1	1.1	.1	1.0	.7	.0	100.0	28.9	2857
Рурално	94.4	3.9	.7	.1	.2	.7	100.0	10.0	1844
Образование на носителот на домаќинството									
Без образование	89.6	6.5	.6	2.6	.7	.0	100.0	(15.9)	159
Основно	93.0	4.3	.7	.7	.8	.5	100.0	16.9	2115
Средно +	99.1	.1	.0	.4	.2	.2	100.0	(*)	2425
Индекс на богатство									
Најсиромашни	83.1	10.1	.9	2.2	2.6	1.1	100.0	18.9	837
Втори	97.7	2.0	.1	.1	.1	.0	100.0	(8.5)	913
Средни	97.6	.1	.7	1.1	.0	.4	100.0	(*)	963
Четврти	99.9	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	(*)	956
Најбогати	100.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	(*)	1032
Етничка припадност									
Македонци	96.8	2.3	.1	.7	.1	.0	100.0	14.3	3064
Албанци	97.5	.4	.7	.1	.3	1.0	100.0	(*)	1176
Роми	97.1	2.6	.3	.0	.0	.0	100.0	(6.9)	120
Други	83.3	7.7	1.4	2.2	5.0	.4	100.0	26.2	340
Вкупно	96.0	2.2	.3	.6	.5	.3	100.0	19.0	4701

* Просечното време за да се пристигне до изворот на вода за пиење се пресметува за оние домаќинства кои немаат вода во домовите

Табела EN.4: Лице кое полни вода

Структура на домаќинствата според лицето што полни вода за пиење во домаќинството, Република Македонија, 2005 година

Живеалиште	Лице што полни вода за пиење					Вкупно	Број на домаќинства
	Полнолетна жена	Полнолетен маж	Женско дете помладо од 15 години	Машко дете помладо од 15 години	Непознато		
Урбано	51.6	46.9	.1	.0	1.4	100.0	84
Рурално	71.6	20.7	.2	.0	7.4	100.0	103
Образование на носителот на домаќинството							
Без образование	(87.9)	(10.6)	(1.3)	(.2)	(.0)	100.0	17
Основно	67.8	26.2	.0	.0	6.0	100.0	148
Средно +	(10.7)	(89.3)	(.0)	(.0)	(.0)	100.0	22
Вкупно	62.7	32.4	.1	.0	4.7	100.0	187

Табела EN.5: Користење на санитарни средства за отстранување на изметот

Структура на популацијата од домаќинствата според типот на тоалетот што го користи домаќинството и процент на популацијата од домаќинството што користи санитарни средства за отстранување на изметот, Република Македонија, 2005 година

	Тип на тоалет што го користи домаќинството											Процент на население што користи санитарни средства за отстранување на изметот*	Број на членови во домаќинството	
	Подобрен санитарен објект					Неподобрен санитарен објект					Вкупно			
	Тоалет со казанче/миење со млаз на вода:					Тоалет со казанче/миење со млаз од вода што се слева на друго место	Тоалет со казанче/миење со млаз вода што се слева на непознато место/несигурно/непознато	Клозет без плоча/отворена дупка	Без објект / грмушка нива					
Канализациски систем со цевки	Сеп тичка јама	Клозет	Подобрен клозет со вентилација	Клозет со плоча										
Регион														
Скопски	67.0	27.7	.3	.0	.0	2.6	2.2	.0	.2	.0	100.0	95.0	6596	
Пелагониски	60.9	17.2	.5	.0	.3	13.1	.4	5.5	.1	2.1	100.0	78.9	2585	
Вардарски	78.7	11.0	.9	.0	.1	1.9	.0	7.4	.0	.0	100.0	90.7	1453	
Североисточен	66.8	18.8	.2	.0	8.0	5.5	.0	.8	.0	.0	100.0	93.8	1785	
Југозападен	57.0	34.5	.2	.0	.1	6.1	.0	.8	1.2	.0	100.0	91.8	2820	
Југоисточен	47.3	28.5	9.7	.0	.1	.0	.0	14.3	.0	.1	100.0	85.7	1871	
Полошки	23.4	72.3	.8	.0	3.4	.1	.0	.0	.0	.0	100.0	99.8	3773	
Источен	96.9	.2	.8	.3	.1	.0	.0	1.6	.0	.0	100.0	98.3	2585	
Живеалиште														
Урбано	83.1	12.4	.7	.1	.7	1.7	.1	1.1	.1	.0	100.0	96.9	13355	
Рурално	30.7	53.0	2.0	.0	1.9	5.8	1.4	4.4	.3	.5	100.0	87.5	10114	
Образование на носителот на домаќинството														
Без образование	47.1	28.7	6.0	.0	.7	11.7	1.5	3.5	.2	.5	100.0	82.5	1009	
Основно	48.6	38.6	1.7	.1	1.5	3.7	.9	4.5	.4	.2	100.0	90.3	11497	
Средно +	74.4	20.8	.3	.0	1.0	2.5	.3	.4	.0	.3	100.0	96.5	10957	
Индекс на богатство														
Најсиромашни	31.3	37.9	5.3	.2	2.9	9.6	3.0	7.7	1.0	1.2	100.0	77.5	4703	
Втори	51.8	36.8	.2	.0	2.1	5.6	.2	3.3	.0	.0	100.0	90.9	4698	
Средни	58.3	38.4	.6	.0	.0	1.3	.0	1.4	.0	.0	100.0	97.3	4681	
Четврти	69.9	27.8	.0	.0	1.0	.8	.1	.4	.0	.0	100.0	98.7	4708	
Најбогати	91.6	8.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	100.0	99.9	4679	
Етничка припадност														
Македонци	75.3	16.7	1.0	.0	1.1	2.4	.1	3.3	.0	.0	100.0	94.2	13365	
Албанци	33.8	55.0	.6	.0	1.7	5.8	1.8	.9	.4	.0	100.0	91.1	7777	
Роми	80.3	10.3	2.1	1.1	.1	2.7	1.4	.4	1.6	.0	100.0	93.9	689	
Други	58.9	26.1	5.4	.0	.1	1.8	.2	4.5	.0	3.1	100.0	90.4	1637	
Вкупно	60.5	29.9	1.2	.0	1.2	3.5	.7	2.5	.2	.2	100.0	92.9	23468	

* MICS индикатор 12; MDG индикатор 31

Табела EN.6: Фрлање на детски измет

Структура на деца на возраст од 0 до 2 години според местото на отстранување на детските фекалии и процент на деца на возраст од 0 до 2 години чијшто измет се отстранува безбедно, Република Македонија, 2005 година

Регион	Место на отстранување на детските фекалии								Процент на деца чијшто измет се отстранува безбедно*	Број на деца на возраст 0-2 години
	децата користат тоалет	се става/ плакне во тоалет или клозет	се става/ плакне во сливник или ендек	се фрла во губре	се остава на отворено	друго	непознато	вкупно		
Регион										
Скопски	30.7	18.0	7.3	35.3	.0	7.2	1.5	100.0	48.6	875
Пелагониски	9.8	31.7	2.1	54.0	1.3	.7	.3	100.0	41.5	250
Вардарски	22.4	70.2	.0	7.1	.0	.0	.4	100.0	92.6	104
Североисточен	8.0	67.5	.0	16.7	.1	7.2	.4	100.0	75.6	178
Југозападен	22.3	17.3	.9	47.3	.6	9.1	2.5	100.0	39.6	258
Југоисточен	6.3	7.9	12.5	63.5	1.4	4.6	3.9	100.0	14.1	201
Полошки	10.8	42.9	.5	33.3	.2	6.9	5.3	100.0	53.7	450
Источен	34.6	24.7	.3	36.5	.4	3.5	.1	100.0	59.3	175
Живеалиште										
Урбано	26.1	25.1	2.4	38.1	.3	6.7	1.3	100.0	51.2	1348
Рурално	13.8	34.0	5.9	37.7	.4	5.0	3.2	100.0	47.8	1144
Образование на мајката										
Без образование	6.2	31.5	3.9	46.8	2.3	7.9	1.3	100.0	37.7	197
Основно	15.9	33.0	5.5	34.8	.3	7.4	3.1	100.0	48.9	1446
Средно +	31.5	22.2	1.5	41.1	.0	3.0	.7	100.0	53.6	849
Индекс на богатство										
Најсиромашни	11.6	30.1	8.9	37.8	1.1	6.7	3.8	100.0	41.7	757
Втори	21.2	35.3	1.9	33.1	.0	7.1	1.3	100.0	56.6	570
Средни	19.4	26.9	2.5	44.5	.2	5.0	1.6	100.0	46.3	457
Четврти	27.1	26.3	1.8	38.3	.0	5.7	.8	100.0	53.5	441
Најбогати	34.6	22.0	.9	36.8	.0	3.2	2.5	100.0	56.6	267
Етничка припадност										
Македонци	22.9	25.5	1.4	46.4	.5	2.5	.8	100.0	48.4	898
Албански	17.2	35.2	4.8	31.9	.1	7.5	3.3	100.0	52.4	1217
Роми	9.9	23.8	2.9	47.3	.4	14.7	1.1	100.0	33.7	141
Други	34.4	15.3	10.8	30.8	1.3	5.4	2.0	100.0	49.7	235
Вкупно	20.5	29.2	4.0	37.9	.4	5.9	2.1	100.0	49.6	2492

* индикатор 14 на MICS

Табела EN.7: Користење на подобрени извори на вода и подобрен санитарен систем

Процент на популација од домаќинствата што користи и подобрени извори на вода за пиење и санитарни средства за отстранување на фекалии, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на популација од домаќинството:			Број на членови во домаќинство
	Користи подобрени извори на вода за пиење*	Користи подобрени санитарни средства за отстранување на фекалии**	Користи подобрени извори на вода за пиење и подобрени санитарни средства за отстранување на фекалии	
Регион				
Скопски	100.0	95.0	95.0	6596
Пелагониски	99.9	78.9	78.9	2585
Вардарски	99.9	90.7	90.6	1453
Североисточен	100.0	93.8	93.8	1785
Југозападен	98.7	91.8	91.6	2820
Југоисточен	96.9	85.7	82.7	1871
Полошки	98.5	99.8	98.4	3773
Источен	99.7	98.3	98.0	2585
Живеалиште				
Урбано	99.8	96.9	96.8	13355
Рурално	98.6	87.5	86.5	10114
Образование на носителот на домаќинството				
Без образование	98.9	82.5	81.7	1009
Основно	98.7	90.3	89.3	11497
Средно +	100.0	96.5	96.5	10957
Индекс на богатство				
Најсиромашни	97.6	77.5	75.9	4703
Втори	100.0	90.9	90.9	4698
Средни	99.0	97.3	96.3	4681
Четврти	100.0	98.7	98.7	4708
Најбогати	100.0	99.9	99.9	4679
Етничка припадност				
Македонци	99.9	94.2	94.1	13365
Албанци	99.0	91.1	90.4	7777
Роми	99.0	93.9	93.1	689
Други	96.1	90.4	86.6	1637
Вкупно	99.3	92.9	92.3	23468

* индикатор 11 на MICS; индикатор 30 на MDG

** индикатор 12 на MICS; индикатор 31 на MDG

Табела RH.1: Користење на контрацепција

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои моментално се во брак или во заедница кои користат (или чијшто партнер користи) контрацепција, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на жени (моментално во брак или во заедница) кои користат:														Број на жени моментално во брак или во заедница	
	Не користат никаков метод	женска стерилизација	пилула	ИУД	кондом	дијафрагма/пена/гел	други модерни методи	МЛА	периодична апстиненција	повлекување	друго	кој било модерен метод	кој било традиционален метод	секаков метод*		
Регион																
Скопски	82.5	.4	.8	1.1	9.3	.8	.8	.3	.1	.1	3.7	13.4	4.2	17.5	1119	
Пелагониски	84.7	1.5	2.2	.5	2.7	4.1	.0	.0	.2	.0	4.2	11.0	4.3	15.3	485	
Вардарски	92.1	.0	.5	.0	7.3	.0	.0	.0	.0	.0	.1	7.8	.1	7.9	225	
Североисточен	94.4	4.2	.6	.0	.7	.0	.0	.0	.0	.0	.1	5.5	.1	5.6	339	
Југозападен	80.6	.0	6.6	.5	4.2	.9	.1	.0	1.6	5.4	.0	12.4	7.0	19.4	480	
Југоисточен	99.1	.0	.1	.0	.4	.2	.0	.0	.2	.0	.0	.7	.2	.9	375	
Полошки	84.6	.5	4.3	.0	4.6	3.2	.1	2.2	.0	.1	.3	12.8	2.7	15.4	640	
Источен	87.7	.0	3.8	.1	.9	1.0	.0	.0	1.8	.0	4.7	5.8	6.5	12.3	587	
Живееалиште																
Урбано	88.5	.3	1.9	.7	4.7	1.6	.3	.7	.4	.1	.7	9.6	1.9	11.5	2447	
Рурално	83.7	1.2	3.2	.1	4.3	1.2	.1	.0	.6	1.5	4.1	10.1	6.2	16.3	1805	
Возраст																
15-19	98.7	.0	.0	.0	1.2	.0	.0	.0	.0	.1	.1	1.2	.1	1.3	20	
20-24	88.3	.0	1.2	.1	4.6	.6	.0	3.8	.1	.9	.2	6.7	5.1	11.7	91	
25-29	91.4	.3	1.4	.3	3.8	.5	.2	.2	.5	.4	1.1	6.4	2.3	8.6	519	
30-34	82.8	.1	2.5	.2	10.3	.5	.1	.0	.4	.3	2.6	13.8	3.4	17.2	783	
35-39	81.3	1.6	3.4	.0	4.8	2.0	.1	1.3	.0	.9	4.5	11.9	6.8	18.7	964	
40-44	89.9	.8	3.0	1.5	1.4	1.6	.0	.0	.7	.9	.1	8.4	1.7	10.1	963	
45-49	88.2	.5	1.6	.0	3.1	2.0	.9	.0	.8	.6	2.3	8.1	3.7	11.8	911	
Број на живи деца**																
0	99.1	.0	.0	.0	.4	.0	.0	.0	.0	.5	.0	.4	.5	.9	138	
1	79.2	.0	4.3	.0	14.0	.1	.0	1.3	.2	.2	.5	18.5	2.3	20.8	321	
2	86.1	.2	3.1	.2	4.6	1.3	.5	.0	.6	.4	3.0	9.9	4.0	13.9	2074	
3	89.0	1.6	1.9	.1	2.9	1.4	.1	1.2	.6	.1	1.1	7.9	3.1	11.0	1099	
4+	84.2	1.3	.9	2.0	3.2	3.0	.1	.0	.1	2.7	2.5	10.5	5.3	15.8	619	
Образование																
Без образование	91.7	.3	.3	.0	1.2	.9	.0	1.6	.0	.2	3.7	2.8	5.5	8.3	192	
Основно	88.5	1.1	2.3	.0	2.6	1.2	.1	.6	.4	1.2	1.9	7.4	4.2	11.5	2269	
Средно +	83.4	.3	2.9	1.0	7.3	1.8	.5	.0	.6	.0	2.3	13.6	3.0	16.6	1791	
Индекс на богатство																
Најсиромашни	85.7	.5	2.1	.0	4.4	1.1	.1	.4	.2	3.2	2.1	8.3	6.0	14.3	786	
Втори	84.8	2.5	3.0	1.6	2.3	.3	.0	.0	1.0	.2	4.3	9.7	5.5	15.2	807	
Средни	91.6	.1	1.2	.1	2.3	1.7	.0	1.7	.3	.1	.8	5.5	2.9	8.4	845	
Четврти	90.6	.2	.9	.2	5.2	1.5	.1	.0	.9	.1	.5	8.0	1.5	9.4	889	
Најбогати	79.9	.4	5.0	.3	8.0	2.3	.9	.0	.0	.0	3.1	16.9	3.2	20.1	924	
Етничка припадност																
Македонци	86.8	.7	2.8	.7	4.3	1.5	.3	.0	.8	.0	2.2	10.2	3.0	13.2	2537	
Албанци	85.6	.6	1.8	.1	4.5	1.6	.2	1.1	.1	2.1	2.3	8.8	5.6	14.4	1281	
Роми	82.6	2.7	.4	.0	4.7	1.7	.0	2.5	.2	.4	4.8	9.5	7.9	17.4	129	
Други	89.1	.1	3.7	.0	6.4	.2	.0	.0	.1	.0	.5	10.3	.6	10.9	305	
Вкупно	86.5	.7	2.5	.4	4.5	1.4	.3	.4	.5	.7	2.2	9.8	3.7	13.5	4251	

* индикатор 21 на MICS; индикатор 19C на MDG

Табела RH.2: Незадоволена потреба за контрацепција

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои моментално се во брак или во заедница со незадоволена потреба за семејно планирање и процент на задоволено барање за контрацепција, Република Македонија, 2005 година

Регион	Незадоволена потреба за контрацепција				Број на жени моментално во брак или заедница	Процент на задоволено барање за контрацепција*****	Број на жени моментално во брак или во заедница со потреба за контрацепција
	Сегашна употреба на контрацепција*	за растојание**	за ограничување***	вкупно****			
Регион							
Скопски	17.5	8.7	32.1	40.7	1119	30.1	653
Пелагониски	15.3	2.7	30.6	33.2	485	31.6	236
Вардарски	7.9	.8	26.0	26.8	225	22.7	78
Североисточен	5.6	1.5	20.2	21.7	339	20.4	92
Југозападен	19.4	3.6	20.2	23.8	480	44.9	207
Југоисточен	.9	2.3	43.8	46.1	375	2.0	176
Полошки	15.4	8.0	20.6	28.6	640	35.1	282
Источен	12.3	3.8	31.5	35.4	587	25.8	280
Живеалиште							
Урбано	11.5	4.9	31.3	36.2	2447	24.1	1166
Рурално	16.3	5.3	24.8	30.1	1805	35.1	838
Возраст							
15-19	1.3	10.2	2.0	12.2	20	9.7	(3)
20-24	11.7	19.5	19.9	39.4	91	22.9	46
25-29	8.6	16.8	28.1	44.9	519	16.1	278
30-34	17.2	11.3	30.7	42.0	783	29.0	463
35-39	18.7	1.4	27.1	28.5	964	39.7	455
40-44	10.1	.0	38.4	38.4	963	20.8	467
45-49	11.8	.8	19.4	20.3	911	36.9	292
Образование							
Без образование	8.3	2.4	54.3	56.7	192	12.7	125
Основно	11.5	4.5	26.8	31.2	2269	27.0	970
Средно +	16.6	6.2	28.0	34.1	1791	32.7	909
Индекс на богатство							
Најсиромашни	14.3	6.6	26.3	32.9	786	30.3	371
Втори	15.2	4.0	30.1	34.1	807	30.8	398
Средни	8.4	2.5	26.7	29.2	845	22.2	318
Четврти	9.4	6.8	26.4	33.3	889	22.1	380
Најбогати	20.1	5.5	32.7	38.2	924	34.4	538
Етничка припадност							
Македонци	13.2	2.8	30.0	32.7	2537	28.7	1166
Албанци	14.4	7.3	26.4	33.7	1281	29.9	616
Роми	17.4	2.5	19.4	21.9	129	44.3	51
Други	10.9	16.3	29.0	45.3	305	19.4	171
Вкупно	13.5	5.1	28.5	33.6	4251	28.7	2004

* индикатор 21 на MICS; индикатор 19C на MDG

**** индикатор 98 на MICS

***** индикатор 99 на MICS

Табела RH.3: Установа за преродилна здравствена заштита

Структура на жени на возраст од 15 до 49 години што се породиле во двете години пред анкетата според типот на стручниот кадар што пружил преродилна здравствена заштита, Република Македонија, 2005 година

	Лице што пружило преродилна здравствена заштита**						Вкупно	Кое било стручно лице*	Број на жени кои се породиле во двете години пред анкетата
	Доктор по медицина	Медицинска сестра/ акушерка	Акушерка-помошник	Лице кое традиционално присуствува на породување	Друго	Не е добиена преродилна здравствена заштита			
Регион									
Скопски	89.8	6.9	1.3	.0	1.5	.5	100.0	98.0	213
Пелагониски	97.4	.4	.0	.0	.0	1.8	100.0	97.8	46
Вардарски	98.1	.3	.0	.0	.0	1.6	100.0	98.4	18
Североисточен	99.1	.0	.0	.0	.0	.9	100.0	99.1	39
Југозападен	98.3	.0	.0	.4	.0	1.3	100.0	98.3	59
Југоисточен	96.9	.0	.0	.0	.0	3.1	100.0	96.9	36
Полошки	92.1	5.3	.0	.0	.3	2.3	100.0	97.4	115
Источен	99.7	.0	.0	.0	.0	.3	100.0	99.7	41
Живеалиште									
Урбано	95.1	2.6	.0	.0	1.0	1.2	100.0	97.7	308
Рурално	92.4	5.0	1.1	.1	.1	1.2	100.0	98.5	257
Возраст									
15-19	96.5	.6	.0	.0	.0	2.9	100.0	97.1	7
20-24	85.4	5.9	.0	.0	7.0	1.3	100.0	91.3	45
25-29	92.4	5.6	.8	.1	.0	1.1	100.0	98.8	186
30-34	95.8	3.1	.0	.0	.0	1.1	100.0	98.9	242
35+	95.8	.4	1.6	.0	.4	1.8	100.0	97.8	85
Образование									
Без образование	84.6	.2	.0	.0	9.1	5.7	100.0	84.8	35
Основно	92.0	5.8	.9	.1	.1	1.2	100.0	98.7	334
Средно +	98.6	.8	.0	.0	.0	.6	100.0	99.4	197
Индекс на богатство									
Најсиромашни	86.5	6.8	1.1	.2	2.0	3.4	100.0	94.3	158
Втори	95.1	3.3	1.2	.0	.0	.5	100.0	99.5	102
Средни	92.9	6.5	.0	.0	.3	.2	100.0	99.5	104
Четврти	99.9	.1	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	138
Најбогати	98.4	.0	.0	.0	.0	1.6	100.0	98.4	64
Етничка припадност									
Македонци	98.3	.1	.0	.2	.0	1.3	100.0	98.4	174
Албанци	91.3	6.8	.9	.0	.1	.9	100.0	99.0	306
Роми	78.5	.0	.0	.0	16.2	5.3	100.0	78.5	19
Други	98.5	.0	.0	.0	.0	1.5	100.0	98.5	67
Вкупно	93.9	3.7	.5	.0	.6	1.2	100.0	98.1	566

* индикатор 20 на MICS

Табела RH.4: Предродилна здравствена заштита

Процент на бремени жени кои добиле пренатална здравствена заштита на возраст од 15 до 49 години кои се породиле две години пред анкетата и процент на бремени жени кои добиле посебна здравствена заштита како дел од предродилната здравствена заштита, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на бремени жени на кои им е пружена предродилна здравствена заштита еднаш или повеќе пати во текот на бременоста	Процент на бремени жени кои имале:				Број на жени кои се породиле во двете години пред анкетата
		испитување на крв*	мерење на крвен притисок*	испитување на урина*	мерење на тежина*	
Регион						
Скопски	99.5	97.3	96.7	97.3	95.3	213
Пелагониски	98.2	96.0	93.0	96.0	88.1	46
Вардарски	98.4	97.5	97.5	97.5	97.5	18
Североисточен	99.1	98.2	99.1	96.8	99.1	39
Југозападен	98.7	87.2	75.0	86.3	98.5	59
Југоисточен	96.9	91.8	95.1	91.3	93.0	36
Полошки	97.7	96.5	90.6	96.0	88.6	115
Источен	99.7	99.0	99.3	98.5	99.6	41
Живеалиште						
Урбано	98.8	95.9	96.3	95.5	95.4	308
Рурално	98.8	95.7	89.4	95.4	92.8	257
Возраст						
15-19	97.1	96.5	96.7	96.5	96.4	7
20-24	98.7	87.2	87.4	85.4	86.9	45
25-29	98.9	94.7	96.8	94.5	95.5	186
30-34	98.9	97.7	92.7	97.5	96.8	242
35+	98.2	97.3	89.5	96.9	87.7	86
Образование						
Без образование	94.3	79.7	61.5	79.9	60.2	35
Основно	98.8	95.7	93.2	95.2	95.4	334
Средно +	99.4	98.8	98.8	98.7	98.2	197
Индекс на богатство						
Најсиромашни	96.6	87.7	91.2	87.6	88.8	158
Втори	99.5	98.9	91.5	98.3	91.1	102
Средни	99.8	99.5	99.2	99.3	96.3	104
Четврти	100.0	99.4	89.7	98.9	99.2	138
Најбогати	98.4	97.1	98.4	96.4	98.4	64
Етничка припадност						
Македонци	98.7	97.4	89.4	97.0	96.8	174
Албанци	99.1	96.2	95.6	96.0	93.7	306
Роми	94.7	73.4	75.6	72.9	75.7	19
Други	98.5	96.3	96.9	95.5	95.4	67
Вкупно	98.8	95.8	93.2	95.5	94.2	566

* индикатор 44 на MICS

Табела RH.5: Помош при породување

Структура на жени на возраст од 15 до 49 години со породување во двете години пред анкетата според видот на персоналот што помагал при породувањето, Република Македонија, 2005 година

Регион	Лице кое помагало при породувањето						Вкупно	Кое било стручно лице*	Породување во здравствена установа**	Број на жени кои се породиле во изминатите две години
	Доктор по медицина	Медицинска сестра/ акушерка	Акушерски помошник	Лице кое традиционално присуствува на породување	Друго	Никој				
Регион										
Скопски	86.7	9.9	.5	.1	2.8	.0	100.0	97.1	97.2	213
Пелагониски	92.2	7.8	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	100.0	46
Вардарски	66.5	33.4	.0	.0	.1	.0	100.0	99.9	99.9	18
Североисточен	87.6	10.4	.4	.0	1.5	.0	100.0	98.5	98.5	39
Југозападен	98.2	1.7	.0	.1	.0	.0	100.0	99.9	99.9	59
Југоисточен	93.6	5.2	.4	.0	.9	.0	100.0	99.1	98.7	36
Полошки	67.0	30.8	.0	.3	1.3	.6	100.0	97.8	98.0	115
Источен	83.2	14.1	.0	.3	.0	2.4	100.0	97.3	97.6	41
Живеалиште										
Урбано	83.2	15.0	.0	.1	1.2	.4	100.0	98.3	98.4	308
Рурално	84.8	12.6	.5	.1	1.8	.2	100.0	97.9	97.9	257
Возраст										
15-19	96.3	3.3	.0	.2	.2	.0	100.0	99.6	99.6	7
20-24	72.3	19.8	.3	.3	7.2	.0	100.0	92.5	92.4	45
25-29	84.3	14.8	.1	.1	.5	.2	100.0	99.2	99.4	186
30-34	83.0	15.0	.0	.1	1.5	.4	100.0	98.0	98.0	242
35-39	91.6	5.7	1.4	.0	0.7	.5	100.0	98.7	98.7	81
40-44	72.3	27.7	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	100.0	4
45-49	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	0
Образование										
Без образование	78.7	10.4	.4	.3	10.2	.0	100.0	89.4	89.6	35
Основно	81.6	16.0	.4	.2	1.4	.4	100.0	98.0	98.0	334
Средно +	88.9	11.0	.0	.0	.0	.1	100.0	99.9	100.0	197
Индекс на богатство										
Најсиромашни	83.1	11.8	.5	.3	3.5	.9	100.0	95.3	95.2	158
Втори	82.4	15.4	.7	.0	1.4	.0	100.0	98.5	98.6	102
Средни	81.6	16.5	.0	.2	1.3	.3	100.0	98.2	98.6	104
Четврти	82.4	17.6	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	100.0	138
Најбогати	95.4	4.6	.0	.0	.0	.0	100.0	100.0	100.0	64
Етничка припадност										
Македонци	86.7	12.3	.0	.0	.2	.7	100.0	99.0	99.2	174
Албанци	80.9	17.1	.4	.1	1.4	.1	100.0	98.3	98.3	306
Роми	69.9	11.9	.0	.9	17.3	.0	100.0	81.8	82.1	19
Други	95.0	4.2	.2	.2	.5	.0	100.0	99.4	99.3	67
Вкупно	83.9	13.9	.3	.1	1.5	.3	100.0	98.1	98.2	566

* индикатор 4 на MICS; индикатор 17 на MDG

** индикатор 5 на MICS

Табела CD.1: Помош од семејството за учење

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци за кои членовите од домаќинството се ангажирани во активности што го унапредуваат учењето и подготвеноста за училиште, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци						Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци
	За кои членови од домаќинството се ангажирани во активности што го унапредуваат учењето и подготвеноста за училиште*	Просечен број на активности во кои членови од домаќинството се ангажирани со детето	За кои таткото е ангажиран во една или повеќе активности што го унапредуваат учењето и подготвеноста за училиште**	Просечен број на активности во кои таткото е ангажиран со детето	Живее во домаќинство без својот биолошки татко		
Пол							
Машки	84.9	4.9	62.3	1.3	2.2	2428	
Женски	85.6	5.0	58.8	1.3	3.2	2118	
Регион							
Скопски	90.1	5.1	69.4	1.4	.9	1691	
Пелагониски	82.6	4.9	49.1	1.2	11.2	415	
Вардарски	86.2	5.1	20.1	.4	10.9	279	
Североисточен	84.7	4.8	56.4	1.1	1.2	329	
Југозападен	85.7	5.1	68.4	1.4	2.1	397	
Југоисточен	84.4	4.8	66.5	1.8	1.4	377	
Полошки	70.9	4.4	54.4	1.3	.8	742	
Источен	96.5	5.6	68.0	1.6	1.4	316	
Живееалиште							
Урбано	87.2	5.1	62.0	1.5	4.0	2467	
Рурално	83.0	4.8	59.2	1.1	1.0	2080	
Возраст							
0-23 месеци	72.3	4.3	50.3	1.0	4.3	1583	
24-59 месеци	92.2	5.3	66.2	1.5	1.8	2963	
Образование на мајката							
Без образование	57.7	4.0	48.3	1.2	2.7	324	
Основно	82.8	4.8	59.2	1.2	1.2	2491	
Средно +	93.9	5.4	65.2	1.6	4.7	1732	
Образование на таткото							
Без образование	56.3	3.9	47.6	1.2	.0	158	
Основно	80.6	4.7	57.1	1.1	.0	2129	
Средно +	91.8	5.3	68.2	1.6	.0	2139	
Таткото не живее во домаќинството	89.6	5.4	8.4	.2	100.0	120	
Индекс на богатство							
Најсиромашни	76.0	4.5	53.6	1.1	2.1	1282	
Втори	84.6	4.9	49.5	.9	7.8	988	
Средни	86.4	5.1	55.9	1.2	.6	883	
Четврти	91.7	5.2	80.2	1.6	.7	879	
Најбогати	96.4	5.6	74.9	2.1	1.2	515	
Етничка припадност							
Македонци	92.5	5.3	62.8	1.6	5.2	1704	
Албанци	80.1	4.7	57.5	1.1	.8	2097	
Роми	72.2	4.3	55.3	1.3	3.4	231	
Други	88.0	4.9	69.2	1.4	1.3	514	
Вкупно	85.2	5.0	60.7	1.3	2.6	4547	

* индикатор 46 на MICS

** индикатор 47 на MICS

Табела CD.2: Материјали за учење

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци кои живеат во домаќинство што има материјали за учење, Република Македонија, 2005 година

	Децата живеат во домаќинство со:	Детето има:	Детето си игра со:						Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци
			3 или повеќе книги што не се за деца*	3 или повеќе детски книги**	предмети од домаќинството	предмети и материјали најдени надвор од домот	домашни играчки	играчки од продавница	
Пол									
Машки	48.6	47.8	4.9	6.8	15.4	65.4	9.8	.5	2428
Женски	53.4	50.3	6.3	5.2	22.9	63.5	5.0	.5	2118
Регион									
Скопски	41.2	47.0	6.6	4.8	21.3	66.0	4.3	.6	1691
Пелагониски	60.3	56.5	7.0	6.2	12.2	60.8	13.8	.0	415
Вардарски	30.4	61.5	.0	8.0	2.9	81.3	7.8	.0	279
Североисточен	46.3	33.1	3.0	2.3	18.7	72.1	4.2	.0	329
Југозападен	64.8	61.2	9.6	5.3	8.2	67.2	11.2	.3	397
Југоисточен	61.3	55.3	3.5	9.7	8.5	67.3	12.2	.5	377
Полошки	55.6	33.3	3.4	8.1	30.4	50.2	10.5	.3	742
Источен	71.1	68.9	7.8	7.1	27.8	65.9	2.8	1.7	316
Живеалиште									
Урбано	51.6	59.9	4.6	5.9	17.2	68.0	8.1	.7	2467
Рурално	49.8	35.9	6.7	6.3	20.9	60.4	7.0	.2	2080
Возраст									
0-23 месеци	45.2	41.9	5.2	2.0	14.6	60.0	19.4	.2	1583
24-59 месеци	53.8	52.7	5.7	8.2	21.2	66.9	1.2	.6	2963
Образование на мајката									
Без образование	24.4	10.9	7.4	12.9	26.2	38.0	16.9	.1	324
Основно	42.7	29.2	6.5	7.4	19.0	62.2	7.9	.6	2491
Средно +	67.3	84.5	3.8	2.9	17.4	72.8	5.3	.4	1732
Индекс на богатство									
Најсиромашни	30.5	21.3	8.7	8.9	17.6	55.7	10.5	.2	1282
Втори	52.9	40.4	5.0	6.7	26.0	57.6	6.4	.2	988
Средни	55.4	51.1	3.7	2.1	16.6	70.1	9.8	.3	883
Четврти	55.0	73.3	4.8	5.8	18.1	71.4	5.3	1.4	879
Најбогати	82.2	88.9	2.8	5.1	13.6	78.5	2.4	.4	515
Етничка припадност									
Македонци	71.4	77.6	5.0	5.2	16.7	67.7	7.6	.4	1704
Албанци	42.4	26.5	6.7	6.3	21.4	61.2	7.3	.6	2097
Роми	36.5	32.0	6.3	8.2	28.1	47.2	16.6	1.2	231
Други	23.1	52.9	2.0	7.0	11.5	75.3	4.3	.0	514
Вкупно	50.8	48.9	5.5	6.1	18.9	64.5	7.6	.5	4547

* индикатор 49 на MICS

** индикатор 48 на MICS

*** индикатор 50 на MICS

Табела CD.3: Деца оставени сами или со други деца

Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци што биле оставени на грижа на други деца под 10-годишна возраст или биле оставени сами претходната недела, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца на возраст од 0 до 59 месеци			Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци
	Оставени на грижа на други деца под 10-годишна возраст претходната недела	Оставени сами претходната недела	Оставени на несоодветна грижа претходната недела*	
Пол				
Машки	5.8	3.2	7.9	2428
Женски	10.0	2.2	10.9	2118
Регион				
Скопски	6.6	2.9	8.9	1691
Пелагониски	8.6	1.5	9.0	415
Вардарски	3.4	1.1	4.5	279
Североисточен	13.2	1.8	13.9	329
Југозападен	15.0	3.8	16.3	397
Југоисточен	5.6	2.7	7.0	377
Полошки	6.9	2.2	6.9	742
Источен	6.6	5.7	10.5	316
Живеалиште				
Урбано	7.4	2.4	8.7	2467
Рурално	8.2	3.1	10.0	2080
Возраст				
0-23 месеци	3.8	1.2	4.4	1583
24-59 месеци	9.9	3.5	11.9	2963
Образование на мајката				
Без образование	6.3	4.2	8.0	324
Основно	7.8	1.7	8.3	2491
Средно +	7.9	3.9	10.9	1732
Индекс на богатство				
Најсиромашни	6.6	2.3	7.3	1282
Втори	12.6	1.6	13.3	988
Средни	8.0	.8	8.4	883
Четврти	4.6	2.3	5.9	879
Најбогати	6.3	9.6	13.6	515
Етничка припадност				
Македонци	9.3	4.2	12.3	1704
Албанци	8.1	1.6	8.5	2097
Роми	3.3	2.3	4.6	231
Други	3.1	2.8	4.6	514
Вкупно	7.8	2.7	9.3	4547

* индикатор 51 на MICS

Табела ED.1: Предучилишно образование

Процент на деца на возраст од 36 до 59 месеци кои посетуваат некаква организирана образовна програма за рано детство и процент на првоодделенци кои посетувале претшколска установа, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца на возраст од 36 до 59 месеци што во моментот посетуваат едукација за рано детство*	Број на деца на возраст од 36 до 59 месеци	Процент на првоодделенци кои посетувале претшколска установа изминатата година**	Број на деца првоодделенци
Пол				
Машки	15.1	1103	86.9	143
Женски	5.8	979	63.6	132
Регион				
Скопски	13.7	825	73.6	75
Пелагониски	8.8	166	(80.5)	24
Вардарски	22.6	175	(*)	5
североисточен	5.8	152	(*)	8
Југозападен	6.5	140	(51.3)	61
Југоисточен	9.5	177	(*)	8
Полошки	.9	308	94.6	64
Источен	13.1	141	(91.6)	29
Живеалиште				
Урбано	18.5	1127	77.2	152
Рурално	1.5	956	73.8	123
Возраст на децата				
36-47 месеци	12.9	1067	-	-
48-59 месеци	8.4	1016	-	-
6 години	-	-	85.3	84
7 години	-	-	71.5	191
Образование на мајката				
Без образование	.7	142	(86.7)	32
Основно	1.8	1057	68.2	170
Средно +	23.0	883	88.2	73
Индекс на богатство				
Најсиромашни	1.4	529	83.0	83
Втори	9.0	435	80.2	47
Средни	4.5	428	75.2	35
Четврти	21.7	442	63.4	86
Најбогати	24.7	249	(*)	23
Етничка припадност				
Македонци	16.9	809	77.3	142
Албанци	1.5	902	76.5	118
Роми	3.5	92	56.6	6
Други	25.0	279	(*)	9
Вкупно	10.7	2082	75.7	275

* индикатор 52 на MICS

** индикатор 53 на MICS

Табела ED.2: Опфат во основно училиште

Процент на деца на возраст за стапување во прво одделение од основното образование, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца на возраст за стапување во прво одделение од основното образование кои во моментот посетуваат прво одделение*	Број на деца на возраст за стапување во основно училиште**
Пол		
Машки	95.8	162
Женски	94.6	173
Регион		
Скопски	96.3	95
Пелагониски	82.8	16
Вардарски	(*)	32
Североисточен	(*)	8
Југозападен	98.7	76
Југоисточен	(73.9)	14
Полошки	97.5	64
Источен	(93.5)	30
Живеалиште		
Урбано	94.4	189
Рурално	96.2	146
Образование на мајката		
Без образование	82.6	47
Основно	96.6	184
Средно +	98.2	104
Индекс на богатство		
Најсиромашни	86.3	87
Втори	98.9	62
Средни	96.5	65
Четврти	99.0	106
Најбогати	(98.1)	14
Етничка припадност		
Македонци	96.2	137
Албанци	97.4	132
Роми	63.1	10
Други	(93.0)	56
Вкупно	95.2	335

* индикатор 54 на MICS

** возраста за стапување во основно училиште е 7 години

Табела ED.3: Нето стапка на посетување на основно образование

Процент на деца на возраст за основно образование** што посетуваат основно или средно училиште, Република Македонија, 2005 година

	Машки		Женски		Вкупно	
	сооднос на крајна посетеност	број на деца	сооднос на крајна посетеност	број на деца	сооднос на крајна посетеност*	број на деца
Регион						
Скопски	97.7	464	94.5	391	96.2	855
Пелагониски	86.0	108	78.1	151	81.4	260
Вардарски	97.9	55	99.4	92	98.8	147
Североисточен	93.6	132	92.8	70	93.3	201
Југозападен	99.2	209	99.3	331	99.3	540
Југоисточен	90.8	126	67.2	85	81.3	211
Полошки	99.2	388	97.2	287	98.3	674
Источен	97.4	146	95.7	98	96.7	244
Живеалиште						
Урбано	95.3	791	89.3	675	92.6	1466
Рурално	97.8	837	96.3	829	97.0	1666
Возраст						
7	96.3	162	95.5	173	95.9	335
8	95.8	201	90.4	159	93.4	360
9	97.6	191	97.9	160	97.7	351
10	97.7	181	90.5	214	93.8	395
11	95.8	168	90.5	198	92.9	366
12	97.7	152	94.2	134	96.1	287
13	95.6	377	96.5	195	95.9	572
14	97.3	196	91.6	271	94.0	467
Образование на мајката						
Без образование	79.5	113	82.5	167	81.3	280
Основно	96.9	1047	92.8	990	94.9	2036
Средно +	99.9	468	99.4	347	99.7	815
Индекс на богатство						
Најсиромашни	89.9	458	82.1	409	86.2	867
Втори	98.7	350	94.1	329	96.5	678
Средни	99.6	337	96.7	296	98.2	632
Четврти	98.8	267	99.8	304	99.4	572
Најбогати	99.9	216	100.0	166	99.9	382
Етничка припадност						
Македонци	99.1	627	95.7	589	97.5	1217
Албанци	98.0	798	97.7	752	97.8	1550
Роми	65.9	55	57.8	82	61.1	137
Други	89.7	147	67.7	81	81.9	229
Вкупно	96.6	1628	93.2	1504	94.9	3132

* индикатор 55 на MICS; индикатор 6 на MDG

** возраста за основно училиште е од 7 до 14 години

Табела ED.4: Нето стапка на посетување на средно образование

Процент на деца на возраст за средно образование** што посетуваат средно или повисоко образование, Република Македонија, 2005 година

	Машки		Женски		Вкупно	
	сооднос на крајна посетеност	број на деца	сооднос на крајна посетеност	број на деца	сооднос на крајна посетеност*	број на деца
Регион						
Скопски	64.9	206	62.8	189	63.9	395
Пелагониски	(58.5)	164	74.1	78	63.5	242
Вардарски	(*)	28	(64.6)	60	45.8	88
Североисточен	(92.2)	74	81.3	70	86.9	143
Југозападен	(57.3)	82	60.5	86	59.0	167
Југоисточен	(25.5)	106	49.3	91	36.5	197
Полошки	55.2	188	67.8	123	60.2	312
Источен	(*)	72	89.4	93	89.2	166
Живеалиште						
Урбано	64.1	353	77.5	427	71.4	781
Рурално	55.6	568	56.4	362	55.9	930
Возраст						
15	63.3	298	71.2	152	65.9	450
16	71.7	191	74.4	204	73.1	395
17	44.0	200	75.1	215	60.1	415
18	55.4	232	52.2	219	53.8	450
Индекс на богатство						
Најсиромашни	33.0	250	34.6	166	33.7	416
Втори	47.6	231	55.8	181	51.2	412
Средни	71.4	180	70.6	121	71.1	301
Четврти	(83.4)	110	88.1	135	86.0	245
Најбогати	(85.9)	151	92.6	186	89.6	337
Етничка припадност						
Македонци	63.1	393	82.4	479	73.7	872
Албанци	61.4	402	50.8	240	57.4	642
Роми	15.7	37	20.5	20	17.4	57
Други	(46.3)	88	28.4	50	39.8	139
Вкупно	58.8	921	67.8	790	63.0	1710

* индикатор 56 на MICS

** возраста за средно училиште е од 15 до 18 години

Табела ED.4w: Деца на возраст за средно училиште кои посетуваат основно училиште

Процент на деца на возраст за средно образование што посетуваат основно училиште, Република Македонија, 2005 година

	Машки		Женски		Вкупно	
	процент што посетува основно училиште	број на деца	процент што посетува основно училиште	број на деца	процент што посетува основно училиште	број на деца
Регион						
Скопски	4.8	206	2.4	189	3.7	395
Пелагониски	(.4)	164	.0	78	.3	242
Вардарски	(*)	28	(.2)	60	.5	88
Североисточен	(.1)	74	.0	70	.1	143
Југозападен	(13.4)	82	1.3	86	7.2	167
Југоисточен	(.0)	106	.1	91	.1	197
Полошки	12.0	188	1.2	123	7.7	312
Источен	(*)	72	.5	93	2.0	166
Живеалиште						
Урбано	2.1	353	1.2	427	1.6	781
Рурално	7.0	568	.7	362	4.6	930
Возраст**						
15	12.3	298	4.7	152	9.7	450
16	4.4	191	.2	204	2.2	395
17	.0	200	.0	215	.0	415
18	1.1	232	.1	219	.6	450
Индекс на богатство						
Најсиромашни	4.8	250	1.0	166	3.3	416
Втори	4.5	231	.2	181	2.6	412
Средни	5.3	180	1.6	121	3.8	301
Четврти	(13.2)	110	1.1	135	6.5	245
Најбогати	(.7)	151	1.3	186	1.0	337
Етничка припадност						
Македонци	1.0	393	.5	479	.7	872
Албанци	9.7	402	1.9	240	6.8	642
Роми	3.8	37	3.5	20	3.7	57
Други	(3.6)	88	.2	50	2.4	139
Вкупно	5.2	921	1.0	790	3.2	1710

Табела ED.6: Стапка на завршување на основното и премин во средно образование

Стапка на завршување на основното образование и стапка на преминување во средно образование, Република Македонија, 2005 година

	Крајна на завршување на основното образование*	Број на деца на возраст за завршување на основното училиште	Стапка на преминување во средно образование**	Број на деца кои посетувале осмо одделение од основно училиште минатата година
Пол				
Машки	85.0	196	93.7	241
Женски	80.8	271	96.1	143
Регион				
Скопски	80.0	90	88.9	88
Пелагониски	94.4	38	100.0	22
Вардарски	100.0	36	98.6	8
Североисточен	61.3	46	97.8	19
Југозападен	79.2	67	86.3	61
Југоисточен	84.8	54	99.2	39
Полошки	80.9	110	97.4	57
Источен	98.8	26	99.6	89
Живеалиште				
Урбано	81.3	174	95.1	177
Рурално	83.3	293	94.1	208
Образование на мајката				
Без образование	75.7	47	100.0	9
Основно	79.0	325	99.1	87
Средно +	98.3	94	96.3	23
Индекс на богатство				
Најсиромашни	61.9	114	91.7	46
Втори	87.8	129	99.2	79
Средни	92.1	95	84.2	89
Четврти	75.8	60	99.7	70
Најбогати	99.6	69	97.9	100
Етничка припадност				
Македонци	86.6	209	99.7	199
Албанци	80.5	225	90.8	157
Роми	44.6	11	26.9	8
Други	84.3	22	98.5	21
Вкупно	82.6	467	94.6	385

* индикатор 59 на MICS ; индикатор 76 на MDG

** индикатор 58 на MICS

Табела ED.7: Полова еднаквост во образованието

Сооднос на девојки со момчиња што одат во основно училиште и сооднос на девојки со момчиња што одат во средно училиште, Република Македонија, 2005 година

Регион	Сооднос на крајната посетеност (СКП) на основното образование за девојки	Сооднос на крајната посетеност на основното образование за момчиња	Индекс за полова еднаквост (ИПЕ) за СКП за основно училиште*	Сооднос на крајната посетеност (СКП) на средното образование за девојки	Сооднос на крајната посетеност (СКП) на средното образование за момчиња	Индекс за полова еднаквост (ИПЕ) за СКП за средно училиште*
Регион						
Скопски	94.5	97.7	.97	62.8	64.9	.97
Пелагониски	78.1	86.0	.91	74.1	(58.5)	(1.27)
Вардарски	99.4	97.9	1.02	(64.6)	(*)	(*)
Североисточен	92.8	93.6	.99	81.3	(92.2)	(.88)
Југозападен	99.3	99.2	1.00	60.5	(57.3)	(1.06)
Југоисточен	67.2	90.8	.74	49.3	(25.5)	(1.94)
Полошки	97.2	99.2	.98	67.8	55.2	1.23
Источен	95.7	97.4	.98	89.4	(*)	(*)
Живеалиште						
Урбано	89.3	95.3	.94	77.5	64.1	1.21
Рурално	96.3	97.8	.99	56.4	55.6	1.01
Образование на мајката						
Без образование	82.5	79.5	1.04	-	-	-
Основно	92.8	96.9	.96	-	-	-
Средно +	99.4	99.9	1.00	-	-	-
Индекс на богатство						
Најсиромашни	82.1	89.9	.91	34.6	33.0	1.05
Втори	94.1	98.7	.95	55.8	47.6	1.17
Средни	96.7	99.6	.97	70.6	71.4	.99
Четврти	99.8	98.8	1.01	88.1	(83.4)	(1.06)
Најбогати	100.0	99.9	1.00	92.6	(85.9)	(1.08)
Етничка припадност						
Македонци	95.7	99.1	.97	82.4	63.1	1.31
Албанци	97.7	98.0	1.00	50.8	61.4	.83
Роми	57.8	65.9	.88	20.5	15.7	1.31
Други	67.7	89.7	.75	28.4	(46.3)	(.61)
Вкупно	93.2	96.6	.96	67.8	58.8	1.15

* индикатор 61 на MICS; индикатор 9 на MDG

Табела ED.8: Писменост на возрасните

Процент на писмени жени на возраст од 15 до 24 години*, Република Македонија, 2005 година

	Процент на писмени*	Непознат процент	Број на жени на возраст од 15 до 24 години
Регион			
Скопски	97.0	.0	614
Пелагониски	96.4	.0	251
Вардарски	99.4	.0	183
Североисточен	98.5	.0	175
Југозападен	95.8	.1	216
Југоисточен	87.6	2.8	199
Полошки	99.0	.6	342
Источен	99.1	.0	253
Живеалиште			
Урбано	97.2	.2	1331
Рурално	96.4	.6	902
Образование			
Без образование	18.5	.1	46
Основно	93.3	1.6	495
Средно +	100.0	.0	1692
Возраст			
15-19	96.9	.4	1129
20-24	96.8	.3	1103
Индекс на богатство			
Најсиромашни	88.3	1.0	395
Втори	95.2	.8	430
Средни	99.7	.1	407
Четврти	99.7	.0	458
Најбогати	99.9	.0	542
Етничка припадност			
Македонци	98.7	.0	1424
Албанци	98.7	.4	613
Роми	60.4	.0	52
Други	83.4	4.0	143
Вкупно	96.8	.4	2233

* индикатор 60 на MICS; индикатор 8 на MDG

Табела СР.1: Пријавување на новородените

Структура на деца на возраст од 0 до 59 месеци врз основа на тоа дали родените биле пријавени и причините за непријавување, Република Македонија, 2005 година

	Новороденчето е пријавено*	Непознато	Број на непријавени деца на возраст од 0 до 59 месеци
Пол			
Машки	92.8	1.5	2428
Женски	95.0	1.7	2118
Регион			
Скопски	98.7	.8	1691
Пелагониски	68.4	5.7	415
Вардарски	99.5	.2	279
Североисточен	96.6	.0	329
Југозападен	93.8	3.1	397
Југоисточен	97.5	1.1	377
Полошки	90.8	1.6	742
Источен	95.9	2.0	316
Живеалиште			
Урбано	94.6	1.5	2467
Рурално	92.9	1.7	2080
Возраст			
0-11 месеци	88.7	2.7	746
12-23 месеци	92.9	1.1	837
24-35 месеци	95.8	1.2	881
36-47 месеци	95.9	.9	1065
48-59 месеци	94.4	2.3	1016
Образование на мајката			
Без образование	91.5	4.3	324
Основно	91.8	1.9	2491
Средно +	97.1	.6	1732
Индекс на богатство			
Најсиромашни	88.5	3.8	1282
Втори	93.5	.7	988
Средни	97.3	1.1	883
Четврти	95.3	.4	879
Најбогати	99.1	.6	515
Етничка припадност			
Македонци	96.2	1.1	1704
Албанци	92.4	1.9	2097
Роми	91.9	1.6	231
Други	92.5	1.7	514
Вкупно	93.8	1.6	4547

* индикатор 62 на MICS

Табела CP.2: Детски труд

Процент на деца на возраст од 5 до 14 години што се вклучени во активности на детски труд според типот на работа, Република Македонија, 2005 година

	Работа надвор од домаќинството		Домашни задачи 28+ часови во недела	Работење во семејниот бизнис	Вкупен детски труд*	Број на деца на возраст од 5 до 14 години
	платена работа	неплатена работа				
Пол						
Машки	.1	4.1	.0	3.1	6.8	2034
Женски	.2	2.5	.1	2.2	4.6	1915
Регион						
Скопски	.1	.7	.0	1.6	2.4	1171
Пелагониски	.2	6.6	.0	8.3	13.1	332
Вардарски	.0	.2	.0	14.6	14.8	173
Североисточен	.1	.5	.0	.8	1.4	259
Југозападен	.0	4.7	.0	1.6	5.0	643
Југоисточен	.0	.2	.0	.4	.6	276
Полошки	.2	8.2	.1	.1	8.6	791
Источен	.4	.6	.0	6.5	7.5	304
Живеалиште						
Урбано	.1	2.6	.1	3.9	6.6	1962
Рурално	.1	4.0	.0	1.5	4.8	1987
Возраст						
5-11 години	.2	4.5	.0	4.0	8.1	2624
12-14 години	.0	.9	.0	.1	1.0	1325
Оди во училиште						
Да	.1	3.6	.0	3.1	6.4	3343
Не	.2	1.4	.0	.5	2.2	606
Образование на мајката						
Без образование	.3	1.2	.0	.4	2.0	370
Основно	.1	3.6	.0	1.0	4.5	2466
Средно +	.0	3.2	.1	7.0	9.5	1112
Индекс на богатство						
Најсиромашни	.3	3.4	.0	1.8	4.1	1097
Втори	.1	4.5	.0	.1	4.6	836
Средни	.1	4.8	.1	4.8	9.8	746
Четврти	.1	1.5	.0	.9	2.5	727
Најбогати	.0	1.5	.0	7.8	9.3	543
Етничка припадност						
Македонци	.1	1.8	.1	3.5	4.9	1567
Албанци	.1	4.4	.0	.9	5.3	1902
Роми	1.2	3.4	.0	2.0	6.6	186
Други	.0	3.5	.0	10.7	12.1	294
Вкупно	.1	3.3	.0	2.7	5.7	3949

* индикатор 71 на MICS

Табела СР.3: Деца работници кои посетуваат настава и ученици ангажирани во детски труд

Процент на деца на возраст од 5 до 14 години што се деца работници кои посетуваат настава и ученици ангажирани во детски труд, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца во детски труд	Процент на деца кои одат на училиште	Број на деца на возраст од 5 до 14 години	Процент на деца работници кои исто така одат на училиште**	Број на деца работници на возраст од 5 до 14 години	Процент на ученици кои биле вклучени и во детски труд****	Број на ученици на возраст од 5 до 14 години
Пол							
Машки	6.8	86.5	2034	95.0	138	7.4	1760
Женски	4.6	82.7	1915	93.0	88	5.1	1583
Регион							
Скопски	2.4	83.3	1171	(77.1)	28	2.2	975
Пелагониски	13.1	75.2	332	96.6	44	16.9	250
Вардарски	14.8	92.1	173	(*)	26	16.0	160
Североисточен	1.4	81.3	259	(*)	4	1.6	211
Југозападен	5.0	87.9	643	(97.3)	32	5.6	565
Југоисточен	.6	77.8	276	(*)	2	.6	214
Полошки	8.6	88.7	791	95.6	68	9.3	702
Источен	7.5	87.6	304	(*)	23	8.2	266
Живееалиште							
Урбано	6.6	80.0	1962	92.4	130	7.6	1570
Рурално	4.8	89.2	1987	96.7	96	5.2	1773
Возраст							
5-11 години	8.1	79.3	2624	94.2	212	9.6	2080
12-14 години	1.0	95.3	1325	(*)	14	1.0	1263
Образование на мајката							
Без образование	2.0	64.7	370	(46.8)	8	1.5	240
Основно	4.5	85.9	2466	94.3	112	5.0	2118
Средно +	9.5	88.6	1112	97.5	106	10.5	986
Индекс на богатство							
Најсиромашни	4.1	75.9	1097	88.0	45	4.8	833
Втори	4.6	86.4	836	(95.5)	39	5.1	722
Средни	9.8	91.0	746	(100.0)	73	10.7	679
Четврти	2.5	90.0	727	(90.7)	18	2.5	654
Најбогати	9.3	83.8	543	(*)	50	10.1	455
Етничка припадност							
Македонци	4.9	86.9	1567	94.7	76	5.3	1362
Албанци	5.3	86.9	1902	96.9	102	6.0	1652
Роми	6.6	55.0	186	(51.4)	12	6.1	102
Други	12.1	77.1	294	(*)	36	15.7	227
Вкупно	5.7	84.7	3949	94.2	226	6.4	3343

** индикатор 72 на MICS

**** индикатор 73 на MICS

Табела СР.4: Дисциплинирање на детето

Процент на деца на возраст од 2 до 14 години според начинот на дисциплинирање на детето, Република Македонија, 2005 година

	Процент на деца на возраст од 2 до 14 години кои доживеале:						Мајка/ негувател смета дека детето треба да се казнува физички	Број на деца на возраст од 2 до 14 години
	само ненасилно дисципли- нирање	психолошко казнување	мало физичко казнување	строго физичко казнување	кое било психолош- ко или физичко казнување*	никакво дисципли- нирање или казнување		
Пол								
Машки	22.5	59.5	53.8	19.0	72.7	4.4	7.6	1176
Женски	26.8	53.9	51.3	10.8	64.6	6.5	6.1	838
Регион								
Скопски	25.9	56.4	57.8	21.2	70.3	2.4	4.7	608
Пелагониски	24.5	67.9	46.5	20.3	74.3	1.2	9.6	176
Вардарски	19.0	56.4	44.2	7.1	63.7	6.4	14.6	118
Североисточен	34.9	39.3	53.9	14.4	56.6	8.5	2.1	135
Југозападен	21.7	54.4	54.7	19.9	76.6	1.7	10.6	269
Југоисточен	16.3	73.7	60.3	19.6	83.1	.7	1.3	180
Полошки	28.7	51.4	42.3	7.4	58.8	12.5	9.9	367
Источен	16.4	63.0	58.4	3.6	71.8	11.8	4.6	162
Живеалиште								
Урбано	27.8	52.2	50.8	14.7	65.7	5.2	8.4	1040
Рурално	20.5	62.5	54.9	16.6	73.2	5.4	5.4	974
Возраст								
2-4 години	22.7	56.2	57.3	15.0	71.4	5.9	5.4	470
5-9 години	20.9	60.5	59.5	20.5	72.2	6.9	10.0	600
10-14 години	27.3	55.6	46.3	12.7	66.5	4.0	5.8	944
Образование на мајката								
Без образование	9.6	54.2	65.0	12.6	75.3	9.8	6.6	144
Основно	19.7	62.9	54.4	15.8	72.4	7.1	6.5	1157
Средно +	34.7	48.5	47.6	15.9	63.2	1.4	7.7	714
Индекс на богатство								
Најсиромашни	21.4	62.3	52.7	23.1	72.1	6.4	7.5	535
Втори	15.5	59.8	60.7	12.8	77.7	3.9	7.6	398
Средни	17.2	65.4	59.7	11.8	76.1	6.7	7.2	401
Четврти	24.3	54.1	57.2	19.2	68.8	5.5	10.0	375
Најбогати	50.1	37.9	28.1	6.6	45.4	3.1	1.0	306
Етничка припадност								
Македонци	32.7	48.6	48.3	13.6	63.1	3.6	5.4	932
Албанци	19.8	64.6	54.6	14.2	73.6	5.5	7.3	815
Роми	10.1	65.7	69.4	20.2	77.7	12.2	12.5	82
Други	8.3	63.6	59.7	29.5	78.2	9.5	11.0	185
Вкупно	24.3	57.2	52.8	15.6	69.3	5.3	7.0	2015

* индикатор 74 на MICS

Табела СР.5: Рани бракови

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години во брак или заедница пред својот 15-ти роденден, процент на жени на возраст од 20 до 49 години во брак или заедница пред својот 18-ти роденден, процент на жени на возраст од 15 до 19 години моментално во брак или заедница, Република Македонија, 2005 година

	Процент на жени во брак пред 15-годишна возраст*	Број на жени на возраст од 15 до 49 години	Процент на жени во брак пред 18-годишна возраст*	Број на жени на возраст од 20 до 49 години	Процент на жени на возраст од 15 до 19 години во брак/ во заедница**	Број на жени на возраст од 15 до 19 години
Регион						
Скопски	.7	2069	6.8	1791	.4	277
Пелагониски	1.5	817	13.4	690	2.3	127
Вардарски	.4	467	8.7	392	.2	75
Североисточен	1.1	605	16.4	509	.4	96
Југозападен	1.0	808	11.9	693	2.6	115
Југоисточен	3.2	613	32.6	496	5.7	117
Полошки	.6	1068	9.9	886	.2	182
Источен	.5	949	10.8	810	4.1	140
Живеалиште						
Урбано	1.0	4445	9.7	3816	1.2	629
Рурално	1.1	2952	15.5	2452	2.5	500
Возраст						
15-19	.2	1129	НА	НА	1.8	1129
20-24	.3	1103	3.6	1103	НА	НА
25-29	.8	1078	4.5	1078	НА	НА
30-34	2.3	1041	9.9	1041	НА	НА
35-39	1.9	1054	28.2	1054	НА	НА
40-44	1.2	1027	17.0	1027	НА	НА
45-49	.5	965	9.0	965	НА	НА
Образование						
Без образование	10.8	263	34.7	245	8.6	18
Основно	1.4	2988	19.6	2718	2.7	270
Средно +	.1	4146	4.0	3304	1.4	841
Индекс на богатство						
Најсиромашни	2.1	1354	19.0	1132	3.2	222
Втори	2.2	1336	17.6	1105	.5	231
Средни	.7	1498	12.0	1298	3.2	200
Четврти	.2	1577	7.6	1366	2.5	211
Најбогати	.3	1632	6.0	1367	.1	265
Етничка припадност						
Македонци	.5	4545	10.4	3862	2.2	683
Албанци	.7	2145	9.2	1799	.3	347
Роми	11.4	184	48.6	155	11.2	29
Други	3.6	522	23.7	452	1.7	71
Вкупно	1.0	7397	12.0	6268	1.8	1129

* индикатор 67 на MICS

** индикатор 68 на MICS

Табела СР.6: Разлика во години меѓу сопружниците

Структура на жени на возраст од 20 до 24 години моментално во брак или заедница според разликата во години со нивниот сопруг или партнер, Република Македонија, 2005 година

	Процент на жени на возраст од 20 до 24 години моментално во брак или заедница чијшто сопруг или партнер е:					Број на жени на возраст од 20 до 24 години моментално во брак/заедница
	помлад	0-4 години постар	5-9 години постар	10+ години постар*	вкупно	
Регион						
Скопски	2.5	55.0	36.6	5.9	100.0	22
Пелагониски	10.6	40.7	18.4	30.3	100.0	11
Вардарски	.0	59.0	31.0	10.0	100.0	5
Североисточен	.6	51.0	39.1	9.3	100.0	5
Југозападен	4.2	73.8	17.7	4.2	100.0	9
Југоисточен	1.9	45.6	49.9	2.7	100.0	14
Полошки	4.1	62.8	30.0	3.1	100.0	14
Источен	3.6	40.4	33.1	22.9	100.0	9
Живеалиште						
Урбано	5.0	55.9	28.8	10.3	100.0	48
Рурално	2.3	50.9	37.4	9.4	100.0	43
Образование						
Без образование	9.0	72.8	16.7	1.5	100.0	12
Основно	3.5	47.1	40.0	9.4	100.0	48
Средно +	1.9	55.6	28.6	13.9	100.0	31
Индекс на богатство						
Најсиромашни	5.9	57.8	31.6	4.8	100.0	32
Втори	.9	50.7	27.6	20.8	100.0	25
Средни	2.7	55.7	36.1	5.4	100.0	19
Четврти	7.4	43.9	43.5	5.2	100.0	10
Најбогати	.0	51.2	35.8	(13.0)	100.0	5
Етничка припадност						
Македонци	3.5	50.5	31.1	15.0	100.0	40
Албанци	3.7	51.0	38.0	7.2	100.0	25
Роми	3.6	73.8	21.8	.8	100.0	13
Други	4.4	48.0	40.0	7.6	100.0	13
Вкупно	3.7	53.5	32.9	9.8	100.0	91

* индикатор 69 на MICS

Табела СР.9: Ставови во однос на семејното насилство

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои веруваат дека мажот со право ја тепа својата жена/партнерка во различни околности, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои веруваат дека мажот со право ја тепа својата жена/партнерка:						Број на жени на возраст од 15 до 49 години
	Кога излегува без да му каже	Кога ги занемарува децата	Кога се кара со него	Кога одбива да има секс со него	Кога го заборува јадењето	За која било од овие причини*	
Регион							
Скопски	16.0	12.8	17.2	5.3	6.7	25.3	2069
Пелагониски	3.7	6.6	3.1	1.7	1.1	7.9	817
Вардарски	4.8	8.7	5.1	2.7	2.3	9.5	467
Североисточен	7.1	9.8	5.0	3.2	1.9	10.7	605
Југозападен	25.9	41.6	19.1	18.0	14.6	44.8	808
Југоисточен	2.2	2.1	.3	1.5	.4	3.1	613
Полошки	22.7	26.4	20.0	14.5	7.3	29.1	1068
Источен	1.5	12.0	3.6	3.8	1.9	15.3	949
Живеалиште							
Урбано	9.4	12.4	7.8	6.3	5.2	15.4	4445
Рурално	16.5	20.7	16.6	7.6	5.2	28.9	2952
Возраст							
15-19	7.8	11.0	8.7	4.4	5.6	14.2	1129
20-24	10.2	10.2	10.8	6.6	4.7	16.0	1103
25-29	13.9	15.1	14.4	7.6	7.6	21.3	1078
30-34	20.3	21.5	13.9	7.2	4.4	30.8	1041
35-39	9.5	20.8	8.5	6.2	1.3	23.5	1054
40-44	11.4	12.7	10.5	9.2	5.9	17.3	1027
45-49	13.2	19.6	13.0	6.5	7.0	22.9	965
Статус брачен/во заедница							
Моментално во брак/во заедница	13.3	18.4	12.4	8.1	5.4	23.7	4251
Порано во брак/во заедница	23.6	29.3	9.0	4.0	5.1	30.9	242
Никогаш во брак/во заедница	9.8	10.7	10.0	5.1	5.0	15.5	2904
Образование							
Без образование	24.1	28.9	25.5	21.4	16.7	35.9	263
Основно	20.2	24.0	19.6	9.6	7.3	32.8	2988
Средно +	5.7	8.9	4.5	3.8	3.0	11.1	4146
Индекс на богатство							
Најсиромашни	23.1	23.6	20.3	9.6	10.2	31.6	1354
Втори	14.3	20.5	15.2	12.0	6.5	26.5	1336
Средни	10.4	15.7	8.4	4.4	2.2	19.4	1498
Четврти	10.6	14.0	9.4	4.9	3.6	21.0	1577
Најбогати	4.9	7.0	5.3	4.2	4.4	8.1	1632
Етничка припадност							
Македонци	5.7	10.4	4.6	5.0	3.8	12.6	4545
Албанци	25.0	26.6	24.1	9.6	8.4	36.5	2145
Роми	25.7	33.0	29.8	21.6	10.4	47.4	184
Други	11.7	11.3	11.2	5.6	2.3	16.9	522
Вкупно	12.2	15.7	11.4	6.8	5.2	20.7	7397

* индикатор 100 на MICS

Табела СР.10: Деца со посебни потреби

Процент на деца на возраст од 2 до 9 години со попреченост што ја пријавиле нивната мајка или негувател според видот на попреченоста, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на деца на возраст од 2 до 9 години со пријавена попреченост според видот на попреченоста										3 - 9 години		2 години		
	заоста-нува во седење, станување или одење	потешкотии при гледање, било дење било ноќе	изгледа дека има потешкотии во слушањето	не разбира инструкции	слабост или вкочаност	не вкочанува, се вкочанува, се вкочанува	има напади, други деца на негова/нејзина возраст	не може да се разбере кога говори	не изгледа дека е уназадено, апатично или бавно	процент на деца на возраст од 2 до 9 години со нај-една пријавена попреченост*	Број на деца од 2 до 9 год	Број на деца на возраст од 3 до 9 години	Не може да има нај-малку еден пред-мет	Број на деца на возраст од 2 години	
Регион															
Скопски	1.7	2.3	.1	3.2	1.6	2.8	3.1	3.8	3.7	13.0	1019	17.2	897	5.4	121
Пелагониски	.8	1.0	.1	6.0	.5	.9	3.1	2.7	.7	8.6	233	10.1	210	8.2	23
Вардарски	1.0	.4	1.1	.9	6.6	7.8	.9	1.2	.7	11.4	144	8.0	131	3.2	13
Североисточен	.3	.5	.1	.6	.3	.1	2.8	3.5	.4	6.3	194	16.7	171	14.0	23
Југозападен	.4	.5	.3	1.1	.2	.4	1.4	1.7	.4	3.7	401	4.6	365	22.7	36
Југоисточен	1.0	1.0	1.3	.7	.7	.2	1.1	1.1	1.0	5.5	213	6.5	196	6.8	17
Полошки	.9	.8	.3	2.2	.9	.9	6.7	1.8	.9	10.8	446	11.0	391	4.3	55
Источен	2.8	1.8	2.0	2.2	1.1	1.3	1.6	5.6	1.4	12.9	238	25.4	223	13.6	15
Живеалиште															
Урбано	1.6	1.6	.5	2.4	1.8	2.5	4.1	3.3	1.2	10.6	1616	16.0	1456	6.4	160
Рурално	.8	1.0	.3	2.5	.6	.8	1.7	2.4	2.5	9.1	1271	9.8	1127	10.8	144
Возраст на децата															
2-4	.9	.8	.5	2.4	1.7	1.9	2.2	3.7	2.3	11.2	1024	14.4	721	-	-
5-6	2.7	2.7	.7	3.5	1.9	2.1	4.0	3.7	2.3	11.1	817	12.3	817	-	-
7-9	.4	.8	.2	1.7	.3	1.3	3.0	1.5	1.0	7.8	1046	13.3	1046	-	-
Образование на мајката															
Без образование	.9	1.6	.5	2.5	.8	1.0	3.1	3.6	.9	9.4	242	14.1	221	6.2	21
Основно	1.6	1.7	.3	3.2	1.4	2.2	3.3	3.6	2.6	11.7	1625	13.8	1444	10.9	181
Средно +	.6	.8	.6	1.2	1.2	1.2	2.5	1.7	.8	7.3	1021	12.2	919	4.7	102
Индекс на богатство															
Најсиромашни	1.7	1.3	.9	3.0	.9	1.5	2.8	3.2	3.5	12.0	734	16.8	647	8.4	87
Втори	.4	.8	.1	3.1	1.9	2.1	1.4	2.3	2.0	10.5	635	15.5	555	5.5	80
Средни	.6	1.0	.2	.7	.5	2.4	5.2	3.0	1.4	12.5	548	8.0	492	17.0	55
Четврти	.7	1.0	.6	1.4	.1	.2	1.8	2.0	.7	5.9	599	12.0	551	6.3	49
Најбогати	3.4	3.7	.1	4.6	3.9	3.3	4.9	4.6	.4	7.5	371	12.8	339	5.2	32
Етничка припадност															
Македонци	.9	.9	.6	1.5	1.2	1.3	1.3	1.6	.6	6.4	1195	11.9	1078	5.5	117
Албанци	1.6	1.9	.1	2.3	1.5	2.3	4.6	3.8	3.0	12.4	1245	15.7	1093	9.6	152
Роми	1.6	2.7	1.5	10.3	1.3	2.3	3.4	3.5	3.6	22.0	144	10.5	127	15.8	17
Други	.9	.3	.7	3.0	.2	.9	2.9	4.0	.5	8.0	303	10.7	286	12.2	17
Вкупно	1.2	1.4	.4	2.4	1.3	1.8	3.0	2.9	1.8	9.9	2887	13.3	2584	8.5	304

* индикатор 101 на MICS

Табела НА.1: Познавања за превенција од пренесувањето на ХИВ

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои ги знаат главните начини за спречување на пренесувањето на ХИВ, Република Македонија, 2005 година

	Процент на жени кои знаат дека пренесувањето може да се спречи со:							Број на жени
	Чуле за СИДА	имање само еден верен неинфициран сексуален партнер	секогаш користи кондом	апсти ненција од секс	Ги знае сите три начини	Знае најмалку еден	Не знае ниеден	
Регион								
Скопски	74.4	53.4	53.0	19.1	14.4	65.6	34.4	2069
Пелагониски	92.9	77.0	76.0	35.7	30.7	84.5	15.5	817
Вардарски	85.9	73.0	70.8	31.3	26.4	85.2	14.8	467
Североисточен	73.6	53.6	60.6	46.9	36.8	66.2	33.8	605
Југозападен	85.2	74.0	70.5	31.1	27.1	79.0	21.0	808
Југоисточен	72.1	56.8	59.7	19.4	13.9	68.5	31.5	613
Полошки	67.1	47.2	44.2	28.2	19.3	56.6	43.4	1068
Источен	97.9	69.5	67.6	27.2	19.0	80.2	19.8	949
Живеалиште								
Урбано	87.3	68.4	67.6	29.8	23.2	80.2	19.8	4445
Рурално	69.1	49.8	49.4	24.4	18.8	57.7	42.3	2952
Возраст								
15-19	84.6	63.3	64.2	35.9	27.4	76.5	23.5	1129
20-24	88.1	65.9	70.9	32.6	24.5	81.4	18.6	1103
25-29	84.1	62.0	60.6	21.9	17.4	73.3	26.7	1078
30-34	69.5	52.3	53.0	24.8	19.9	59.0	41.0	1041
35-39	74.7	62.8	56.9	26.1	22.3	68.0	32.0	1054
40-44	82.0	63.0	58.5	28.5	20.4	72.4	27.6	1027
45-49	76.2	56.4	57.1	22.7	17.4	66.7	33.3	965
Образование								
Без образование	34.0	20.0	14.4	6.0	4.1	22.1	77.9	263
Основно	61.7	41.9	37.0	21.0	15.7	48.4	51.6	2988
Средно +	96.2	77.3	80.1	33.9	26.7	90.8	9.2	4146
Индекс на богатство								
Најсиромашни	58.1	39.4	33.9	19.9	15.2	44.8	55.2	1354
Втори	74.1	51.6	53.8	24.5	15.3	63.4	36.6	1336
Средни	79.9	59.1	59.8	29.8	23.4	69.8	30.2	1498
Четврти	87.8	70.6	67.5	31.3	23.5	81.4	18.6	1577
Најбогати	95.8	78.8	81.3	31.3	27.9	91.1	8.9	1632
Етничка припадност								
Македонци	94.9	75.5	76.7	34.2	27.0	87.9	12.1	4545
Албанци	56.0	36.7	34.0	18.7	13.3	43.7	56.3	2145
Роми	56.4	43.1	34.1	14.8	12.2	48.2	51.8	184
Други	58.1	40.2	35.4	12.2	9.8	47.8	52.2	522
Вкупно	80.1	61.0	60.3	27.7	21.5	71.2	28.8	7397

Табела НА.2: Препознавање на погрешните сфаќања за ХИВ/СИДА

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои точно ги препознаваат погрешните сфаќања за ХИВ/СИДА, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на жени кои знаат дека:			Ги одбиваат двете најчести погрешни сфаќања и знаат дека лице што изгледа здраво може да биде инфицирано	Процент на жени кои знаат дека:		Број на жени
	ХИВ не може да се пренесе преку:		ХИВ не може да се пренесе преку комарец		ХИВ може да се пренесе со делење на игли		
	натприроден начин	делење на храна					
Скопски	68.1	44.9	50.5	35.3	39.5	68.2	2069
Пелагониски	88.9	50.4	73.4	42.9	56.1	82.5	817
Вардарски	79.3	64.5	67.6	50.5	39.7	83.9	467
Североисточен	64.1	38.5	38.8	26.8	36.6	67.8	605
Југозападен	78.1	23.4	52.8	17.1	25.1	77.0	808
Југоисточен	63.1	47.2	54.8	29.3	29.7	70.3	613
Полошки	53.5	32.3	46.8	20.6	43.4	59.2	1068
Источен	80.8	43.2	76.3	36.8	54.9	87.8	949
Живеалиште							
Урбано	78.9	51.0	66.5	40.9	45.6	81.4	4445
Рурално	59.1	28.5	41.6	18.5	34.7	60.5	2952
Возраст							
15-19	73.8	45.3	60.0	32.7	45.8	75.8	1129
20-24	81.2	53.7	69.2	43.0	50.3	82.3	1103
25-29	76.0	43.6	62.2	37.3	47.1	76.4	1078
30-34	61.0	35.3	45.0	26.5	35.9	65.1	1041
35-39	65.4	38.0	43.9	24.1	38.2	66.2	1054
40-44	73.9	38.4	59.3	29.7	38.1	76.0	1027
45-49	63.9	38.5	55.0	29.5	31.6	68.7	965
Образование							
Без образование	13.4	6.6	11.8	3.4	4.0	19.4	263
Основно	50.5	21.5	29.9	10.8	30.0	52.2	2988
Средно +	89.4	59.0	78.6	49.1	51.8	91.5	4146
Индекс на богатство							
Најсиромашни	46.3	18.0	27.5	8.6	25.7	48.0	1354
Втори	59.6	31.3	47.6	20.2	35.9	67.1	1336
Средни	72.5	47.4	57.1	36.9	41.1	73.2	1498
Четврти	80.3	46.2	65.1	37.2	42.9	79.8	1577
Најбогати	90.3	61.8	79.1	51.5	57.0	92.1	1632
Етничка припадност							
Македонци	85.0	54.3	72.9	42.9	47.5	89.7	4545
Албанци	48.3	20.5	27.4	12.2	34.1	45.4	2145
Роми	42.1	14.6	20.7	8.2	15.1	48.5	184
Други	52.0	33.4	45.9	26.6	25.5	51.2	522
Вкупно	71.0	42.0	56.5	32.0	41.3	73.1	7397

Табела НА.3: Обемно знаење за пренесувањето на ХИВ/СИДА

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои имаат обемно знаење за пренесувањето на ХИВ/СИДА, Република Македонија, 2005 година

	Знаат 2 начина за спречување на пренесувањето на ХИВ	Точно препознаваат 3 погрешни сфаќања за пренесувањето на ХИВ	Имаат обемно знаење (препознаваат 2 начина за превенција и 3 погрешни сфаќања)*	Број на жени
Регион				
Скопски	41.5	35.3	24.1	2069
Пелагониски	68.8	42.9	35.8	817
Вардарски	59.8	50.5	39.0	467
Североисточен	49.7	26.8	18.8	605
Југозападен	66.6	17.1	14.6	808
Југоисточен	49.5	29.3	21.7	613
Полошки	37.8	20.6	12.0	1068
Источен	58.2	36.8	28.8	949
Живеалиште				
Урбано	57.0	40.9	30.0	4445
Рурално	42.9	18.5	13.7	2952
Возраст				
15-19	54.3	32.7	23.4	1129
20-24	57.3	43.0	29.9	1103
15-24	55.8	37.8	26.6	2233
25-29	49.6	37.3	24.8	1078
30-34	47.1	26.5	20.9	1041
35-39	51.9	24.1	19.9	1054
40-44	51.0	29.7	24.2	1027
45-49	47.6	29.5	20.9	965
Образование				
Без образование	12.9	3.4	2.3	263
Основно	31.7	10.8	7.1	2988
Средно +	68.0	49.1	36.7	4146
Индекс на богатство				
Најсиромашни	29.4	8.6	5.4	1354
Втори	44.4	20.2	16.3	1336
Средни	50.5	36.9	25.0	1498
Четврти	57.6	37.2	27.0	1577
Најбогати	70.1	51.5	39.6	1632
Етничка припадност				
Македонци	65.6	42.9	32.5	4545
Албанци	28.3	12.2	7.5	2145
Роми	30.4	8.2	6.2	184
Други	29.2	26.6	17.2	522
Вкупно	51.4	32.0	23.5	7397

* индикатор 82 на MICS; индикатор 19В на MDG

Табела НА.4: Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои точно ги препознаваат начините за пренесување на ХИВ од мајка на дете, Република Македонија, 2005 година

Регион	Знаат дека СИДА може да се пренесе од мајка на дете	Процент на жени кои знаат дека СИДА може да се пренесе:				Не знаат ниеден посебен начин	Број на жени
		за време на бременоста	при породување	преку доење	сите три начини*		
Регион							
Скопски	65.9	64.4	58.6	58.3	54.4	8.5	2069
Пелагониски	87.3	82.9	73.5	82.6	70.8	5.6	817
Вардарски	79.2	77.3	74.6	71.0	67.1	6.8	467
Североисточен	63.3	63.1	51.9	53.6	47.8	10.3	605
Југозападен	71.9	71.2	58.2	62.5	55.2	13.3	808
Југоисточен	66.1	63.0	58.0	56.4	52.8	6.0	613
Полошки	55.1	54.7	43.8	42.8	39.3	12.1	1068
Источен	88.7	85.4	69.3	79.9	63.8	9.2	949
Живеалиште							
Урбано	77.4	75.7	67.2	67.7	61.0	9.9	4445
Рурално	61.1	59.1	48.8	53.9	47.1	8.0	2952
Возраст							
15-19	71.6	69.2	56.8	59.5	52.2	13.0	1129
20-24	77.3	75.7	65.0	66.8	61.4	10.8	1103
25-29	74.7	72.4	64.5	66.2	59.3	9.4	1078
30-34	60.7	59.5	49.9	53.9	47.4	8.8	1041
35-39	68.2	67.8	60.3	61.6	57.3	6.5	1054
40-44	73.7	71.7	65.8	67.9	61.4	8.3	1027
45-49	69.6	66.9	56.0	59.3	48.7	6.5	965
Образование							
Без образование	19.0	18.9	17.7	17.6	17.1	15.0	263
Основно	51.6	49.2	38.8	44.3	35.7	10.1	2988
Средно +	88.1	86.6	77.7	78.0	72.1	8.1	4146
Индекс на богатство							
Најсиромашни	45.9	43.3	34.4	38.4	33.5	12.2	1354
Втори	65.8	64.8	53.9	57.0	49.5	8.3	1336
Средни	68.4	66.3	60.7	59.5	54.1	11.6	1498
Четврти	79.4	77.0	65.8	69.2	60.1	8.4	1577
Најбогати	90.0	89.0	79.3	82.1	75.3	5.8	1632
Етничка припадност							
Македонци	86.9	84.7	75.6	77.8	70.0	8.0	4545
Албанци	42.9	42.0	31.7	34.3	29.3	13.1	2145
Роми	42.5	39.3	35.6	36.5	32.3	14.0	184
Други	56.6	54.9	46.2	50.2	44.2	1.4	522
Вкупно	70.9	69.1	59.8	62.2	55.5	9.1	7397

* индикатор 89 на MICS

Табела НА.5: Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои слушнале за СИДА и кои искажуваат дискриминаторски став кон луѓето со ХИВ/СИДА, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на жени кои:						Број на жени што слушнале за СИДА
	не би се грижеле за член на семејството болен од СИДА	ако член на семејството има ХИВ тоа би било тајна	веруваат дека на наставничка со ХИВ не би требало да ѝ се дозволи да работи	нема да купува свеж зеленчук од лице со ХИВ/СИДА	се согласува барем со една торска изјава	не се согласува со ни една торска изјава*	
Регион							
Скопски	3.8	44.7	45.0	57.2	81.8	18.2	1540
Пелагониски	1.7	29.5	50.7	62.7	81.4	18.6	759
Вардарски	2.0	45.1	46.4	55.8	82.7	17.3	401
Североисточен	4.7	32.8	56.9	64.1	81.9	18.1	445
Југозападен	3.7	67.3	68.5	76.5	91.3	8.7	688
Југоисточен	3.3	25.2	48.1	55.4	71.4	28.6	442
Полошки	15.5	32.8	69.8	73.9	88.0	12.0	717
Источен	2.3	38.2	59.1	72.3	88.9	11.1	929
Живеалиште							
Урбано	2.7	43.0	49.3	60.1	82.2	17.8	3882
Рурално	8.2	36.0	65.5	73.8	87.4	12.6	2040
Возраст							
15-19	6.2	42.7	54.7	62.6	83.9	16.1	956
20-24	5.0	40.6	47.6	58.6	81.0	19.0	972
25-29	4.6	37.3	46.5	60.6	79.5	20.5	907
30-34	2.9	48.3	64.3	74.0	91.1	8.9	724
35-39	7.4	30.8	60.7	72.8	81.8	18.2	787
40-44	4.2	43.9	57.5	66.8	87.3	12.7	842
45-49	1.1	41.0	56.7	61.3	85.1	14.9	735
Образование							
Без образование	8.7	25.5	48.0	52.3	72.5	27.5	89
Основно	7.1	39.1	68.3	77.7	91.0	9.0	1844
Средно +	3.4	41.6	48.9	59.1	81.0	19.0	3989
Индекс на богатство							
Најсиромашни	10.7	29.7	67.2	75.8	88.5	11.5	787
Втори	5.4	32.6	60.7	70.9	87.7	12.3	991
Средни	2.6	46.3	52.4	61.4	83.3	16.7	1197
Четврти	3.0	41.5	58.9	69.7	85.7	14.3	1384
Најбогати	3.9	45.9	43.3	53.7	78.4	21.6	1564
Етничка припадност							
Македонци	2.5	40.3	50.2	61.6	81.3	18.7	4313
Албанци	9.8	44.7	66.8	74.6	92.2	7.8	1201
Роми	9.3	26.0	53.2	61.5	76.8	23.2	104
Други	11.6	33.7	75.8	72.9	92.4	7.6	303
Вкупно	4.6	40.6	54.9	64.8	84.0	16.0	5922

* индикатор 86 на MICS

Табела НА.6: Знаење за установа за тестирање на ХИВ

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои знаат каде можат да се тестираат за ХИВ, процент на жени кои се тестирале и процент од тестираните на кои им биле соопштени резултатите, Република Македонија, 2005 година

	Знае установа за тестирање*	Се тестирани**	Број на жени	Ако се тестирани, им се соопштиле резултатите	Број на жени тестирани за ХИВ
Регион					
Скопски	44.2	5.2	2069	(96.8)	108
Пелагониски	63.6	2.8	817	(83.7)	23
Вардарски	47.8	2.9	467	(*)	14
Североисточен	36.4	.2	605	(*)	1
Југозападен	47.4	1.4	808	(*)	11
Југоисточен	41.8	1.3	613	(*)	8
Полошки	28.0	1.5	1068	(*)	17
Источен	54.8	4.7	949	(83.0)	45
Живеалиште					
Урбано	55.7	4.0	4445	96.0	178
Рурално	29.2	1.6	2952	(78.6)	49
Возраст					
15-19	48.5	2.1	1129	(*)	24
20-24	57.9	3.1	1103	(99.3)	34
25-29	51.7	3.8	1078	(78.2)	41
30-34	39.4	6.0	1041	(99.4)	62
35-39	33.1	.2	1054	(*)	2
40-44	40.4	3.1	1027	(*)	32
45-49	43.5	3.3	965	(*)	32
Образование					
Без образование	5.9	.4	263	(*)	1
Основно	16.7	.3	2988	(68.5)	8
Средно +	68.1	5.2	4146	93.1	217
Индекс на богатство					
Најсиромашни	19.7	.8	1354	(*)	11
Втори	29.2	1.2	1336	(98.1)	16
Средни	41.9	2.4	1498	(68.6)	37
Четврти	55.4	4.9	1577	(95.3)	77
Најбогати	72.2	5.2	1632	(99.8)	85
Етничка припадност					
Македонци	60.4	3.7	4545	90.9	167
Албанци	17.9	.6	2145	(*)	13
Роми	20.5	1.1	184	(*)	2
Други	32.0	8.5	522	(*)	45
Вкупно	45.1	3.1	7397	92.3	226

* индикатор 87 на MICS

** индикатор 88 на MICS

Табела НА.7: Покриеност за тестирање и советување за ХИВ при пренаталната здравствена заштита

Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои се породиле во двете години пред анкетата и на кои им било понудено советување за ХИВ во пренаталната здравствена заштита, Република Македонија, 2005 година

	Процент на жени:		Број на жени кои се породиле во двете години пред анкетата
	кои примиле пренатална здравствена заштита од стручно медицинско лице при последната бременост	на кои им е пружена информација за превенција од ХИВ при посетата за време на пренаталната здравствена заштита*	
Регион			
Скопски	98.0	7.5	213
Пелагониски	97.8	39.8	46
Вардарски	98.4	11.9	18
Североисточен	99.1	6.2	39
Југозападен	98.3	5.3	59
Југоисточен	96.9	6.1	36
Полошки	97.4	5.2	115
Источен	99.7	39.0	41
Живеалиште			
Урбано	97.7	14.0	308
Рурално	98.5	8.9	257
Возраст			
15-19	97.1	51.5	7
20-24	91.3	7.9	45
25-29	98.8	14.5	186
30-34	98.9	5.6	242
35-49	97.8	21.3	86
Образование			
Без образование	84.8	7.1	35
Основно	98.7	8.8	334
Средно +	99.4	17.4	197
Индекс на богатство			
Најсиромашни	94.3	15.1	158
Втори	99.5	7.6	102
Средни	99.5	5.0	104
Четврти	100.0	6.0	138
Најбогати	98.4	32.8	64
Етничка припадност			
Македонци	98.4	20.1	174
Албанци	99.0	8.9	306
Роми	78.5	15.0	19
Други	98.5	1.5	67
Вкупно	98.1	11.7	566

* индикатор 90 на MICS

Табела НА.8: Сексулано однесување со зголемен ризик од ХИВ инфекција

Процент на млади жени на возраст од 15 до 19 години кои имале секс пред 15-годишна возраст, процент на млади жени на возраст од 20 до 24 години кои имале секс пред 18-годишна возраст, процент на млади жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс со маж 10 или повеќе години постар, Република Македонија, 2005 година

Регион	Процент на жени на возраст од 15 до 19 години кои имале секс пред 15-годишна возраст*	Број на жени на возраст од 15 до 19 години	Процент на жени на возраст од 20 до 24 години кои имале секс пред 18-годишна возраст	Број на жени на возраст од 20 до 24 години	Процент на жени кои имале секс во претходните 12 месеци пред анкетата со маж 10 или повеќе години постар**	Број на жени кои имале секс во претходните 12 месеци пред анкетата
Регион						
Скопски	1.0	277	3.1	337	(.8)	104
Пелагониски	.4	127	11.3	124	(5.0)	64
Вардарски	.2	75	18.2	107	(*)	66
Североисточен	.1	96	14.6	79	(*)	28
Југозападен	.2	115	2.5	101	(*)	22
Југоисточен	2.4	117	21.1	82	(3.7)	77
Полошки	.1	182	5.1	160	(*)	45
Источен	.1	140	6.9	113	(*)	38
Живеалиште						
Урбано	1.0	629	10.4	701	1.9	326
Рурално	.1	500	4.5	402	(15.0)	118
Возраст						
15-19	.6	1129	.	0	13.6	119
20-24	.	0	8.3	1103	2.4	325
Образование						
Без образование	4.8	18	26.3	28	(*)	11
Основно	1.2	270	9.2	225	(25.0)	71
Средно +	.3	841	7.4	850	1.7	362
Индекс на богатство						
Најсиромашни	1.6	222	10.2	173	(22.9)	65
Втори	.2	231	3.2	199	(8.5)	62
Средни	.0	200	11.9	207	(.7)	84
Четврти	.1	211	9.7	247	(2.8)	104
Најбогати	1.0	265	6.7	276	.2	128
Етничка припадност						
Македонци	.8	683	9.5	742	5.6	387
Албанци	.0	347	2.1	267	(*)	23
Роми	1.3	29	27.4	23	(*)	13
Други	1.2	71	12.3	72	(*)	20
Вкупно	.6	1129	8.3	1103	5.4	444

* индикатор 84 на MICS

** индикатор 92 на MICS

Табела НА.9: Користење на кондом при последниот високоризичен сексуален однос

Процент на млади жени на возраст од 15 до 24 години кои имале високоризичен секс изминатата година и користеле кондом при последниот високоризичен сексуален однос, Република Македонија, 2005 година

Регион	Имале секс со последните 12 месеци	Имале секс со партнер во последните 12 месеци	Имале секс со повеќе од едне партнер во последните 12 месеци	Број на жени на возраст од 15 до 24 години	Процент на жени кои имале секс со невенчан партнер со кого не живеат заедно*	Број на жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс со невенчан партнер со кого не живеат заедно	Процент на жени кои користеле кондом при последниот секс со невенчан партнер со кого не живеат заедно**	Број на жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс со невенчан партнер со кого не живеат заедно
Регион								
Скопски	20.8	16.9	.6	614	81.6	104	(74.7)	85
Пелагониски	41.3	25.5	1.6	251	81.3	64	(72.2)	52
Вардарски	44.8	36.1	4.5	183	92.2	66	(*)	61
Североисточен	19.5	16.1	.0	175	81.2	28	(*)	23
Југозападен	10.4	10.0	.0	216	58.8	22	(*)	13
Југоисточен	45.4	38.8	1.7	199	81.0	77	(81.0)	62
Полошки	17.2	13.3	.7	342	70.5	45	(*)	32
Источен	17.9	14.9	1.5	253	63.1	38	(*)	24
Живеалиште								
Урбано	30.1	24.5	1.2	1331	85.4	326	76.0	278
Рурално	18.2	13.0	1.1	902	62.1	118	(46.4)	73
Возраст								
15-19	11.8	10.5	1.2	1129	87.8	119	70.0	104
20-24	39.0	29.4	1.1	1103	76.0	325	69.8	247
Образование								
Без образование	34.4	24.0	.2	46	12.3	11	(*)	1
Основно	17.5	14.3	1.6	495	30.7	71	(24.0)	22
Средно +	27.3	21.4	1.0	1692	90.7	362	73.0	328
Индекс на богатство								
Најсиромашни	19.6	16.5	2.3	395	49.0	65	(26.9)	32
Втори	20.7	14.5	.1	430	65.6	62	(66.6)	41
Средни	26.2	20.7	1.0	407	79.5	84	(59.4)	67
Четврти	26.2	22.8	1.0	458	84.6	104	(77.6)	88
Најбогати	31.5	23.6	1.3	542	96.6	128	82.1	123
Етничка припадност								
Македонци	34.4	27.2	1.8	1424	88.9	387	70.1	344
Албанци	5.3	3.8	.0	613	3.4	23	(*)	1
Роми	40.8	25.6	.4	52	14.1	13	(*)	2
Други	14.3	13.7	.2	143	21.4	20	(*)	4
Вкупно	25.3	19.9	1.1	2233	79.2	444	69.8	351

* индикатор 85 на MICS

** индикатор 83 на MICS; индикатор 19а на MDG

Табела НА.10: Услови за живеење на децата и децата сираци

Структура на деца на возраст од 0 до 17 години според условите за живеење, процент на деца на возраст од 0 до 17 години во домаќинства каде што не живеат со биолошки родител и процент на деца сираци, Република Македонија, 2005 година

	Не живее со ниен родител					Живее само со мајката		Живее само со таткото			Вкупно	Не живее со биолошки родител*	Едниот или двата родители се починали**	Број на деца	
	Живее со двата родители	само таткото е жив	само мајката е жива	и двајцата се живи	и двајцата се починали	таткото е жив	таткото е починат	мајката е жива	мајката е починала	Не може да се утврди					
Пол															
Машки	95.6	.0	.0	.4	.2	2.4	.7	.3	.3	.0	100,0	.6	1.3	3547	
Женски	92.0	.0	.0	.1	.1	4.8	2.4	.4	.1	.1	100,0	.2	2.7	3260	
Регион															
Скопски	95.0	.0	.0	.6	.2	.3	3.8	.1	.1	.0	100,0	.7	4.0	2039	
Пелагониски	89.0	.0	.0	.1	.9	8.2	.2	1.6	.0	.0	100,0	1.0	1.1	664	
Вардарски	88.7	.0	.0	.0	.0	6.7	3.8	.3	.0	.5	100,0	.0	3.8	342	
Североисточен	94.1	.0	.3	.1	.0	3.9	.6	.8	.1	.1	100,0	.4	1.1	486	
Југозападен	87.7	.1	.0	.2	.0	11.9	.0	.0	.0	.0	100,0	.3	.2	905	
Југоисточен	96.9	.0	.0	.2	.0	.9	.8	1.0	.1	.1	100,0	.2	.9	533	
Полошки	98.1	.0	.0	.1	.0	.3	.4	.1	.9	.0	100,0	.1	1.4	1295	
Источен	95.7	.0	.0	.2	.0	3.8	.0	.1	.0	.1	100,0	.2	.1	543	
Живееалиште															
Урбано	92.0	.0	.0	.4	.3	3.9	2.7	.5	.1	.1	100,0	.7	3.1	3428	
Рурално	95.7	.0	.0	.1	.0	3.2	.4	.2	.3	.0	100,0	.2	.8	3379	
Возраст															
0-4 години	97.0	.0	.0	.1	.0	2.3	.3	.2	.1	.0	100,0	.1	.3	1597	
5-9 години	94.9	.0	.1	.1	.1	3.7	1.0	.1	.1	.0	100,0	.2	1.2	1863	
10-14 години	90.5	.0	.0	.7	.1	5.3	2.9	.0	.5	.0	100,0	.8	3.4	2086	
15-17 години	94.0	.0	.0	.1	.6	1.8	1.8	1.3	.2	.2	100,0	.7	2.6	1260	
Индекс на богатство															
Најсиромашни	92.5	.0	.0	.1	.0	5.9	.7	.4	.1	.1	100,0	.2	.9	1851	
Втори	95.3	.0	.0	.1	.0	2.6	1.7	.2	.0	.2	100,0	.1	1.7	1481	
Средни	96.2	.1	.1	.2	.2	1.0	1.2	1.0	.0	.0	100,0	.5	1.6	1290	
Четврти	92.2	.0	.0	.0	.0	6.3	1.3	.0	.1	.0	100,0	.1	1.4	1194	
Најбогати	93.3	.0	.0	1.1	.7	.4	3.6	.0	1.0	.0	100,0	1.8	5.2	991	
Етничка припадност															
Македонци	91.1	.0	.0	.5	.2	5.4	2.0	.7	.0	.0	100,0	.7	2.3	2793	
Албанци	96.3	.0	.0	.1	.1	2.4	.6	.0	.4	.0	100,0	.2	1.2	3121	
Роми	93.5	.0	.2	.2	.1	2.6	2.2	.4	.1	.6	100,0	.5	2.7	309	
Други	94.3	.0	.0	.2	.1	.8	4.0	.2	.1	.3	100,0	.3	4.2	584	
Вкупно	93.9	.0	.0	.3	.1	3.5	1.5	.3	.2	.1	100,0	.4	1.9	6806	

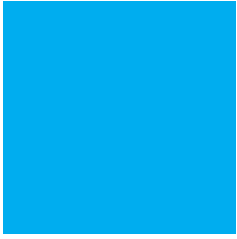
* индикатор 78 на MICS

** индикатор 75 на MICS

Листа на референци

- Boerma, J. T., Weinstein, K. I., Rutstein, S.O., and Sommerfelt, A. E. , 1996. Data on Birth Weight in Developing Countries: Can Surveys Help? *Bulletin of the World Health Organization*, 74(2), 209-16.
- Blanc, A. and Wardlaw, T. 2005. Monitoring Low Birth Weight: An Evaluation of International Estimates and an Updated Estimation Procedure. *WHO Bulletin*, 83 (3), 178-185.
- Filmer, D. and Pritchett, L., 2001. Estimating wealth effects without expenditure data – or tears: An application to educational enrolments in states of India. *Demography* 38(1): 115-132.
- Rutstein, S.O. and Johnson, K., 2004. *The DHS Wealth Index*. DHS Comparative Reports No. 6. Calverton, Maryland: ORC Macro.
- UNICEF, 2006. *Monitoring the Situation of Children and Women. Multiple Indicator Cluster Survey Manual*, New York.
- United Nations, 1983. *Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation* (United Nations publication, Sales No. E.83.XIII.2).
- United Nations, 1990a. *QFIVE, United Nations Program for Child Mortality Estimation*. New York, UN Pop Division
- United Nations, 1990b. *Step-by-step Guide to the Estimation of Child Mortality*. New York, UN
- WHO and UNICEF, 1997. *The Sisterhood Method for Estimating Maternal Mortality. Guidance notes for potential users*, Geneva.
- www.Childinfo.org.

Анекси

Анекс А .

Список на стручни лица вклучени во анкетата

Директор на проектот	М-р Благица Новковска
Технички координатор	Виолета Пановска
Теренски координатор	Сузана Стојановска Наташа Пендевска
Обработка на податоци/програмирање	Хелена Папазовска Мира Делева Лилјана Тасева Орхидеја Крстанова
Дизајн на примерок	Ана Адамчевска Весна Димитровска
Дизајн на анкетниот прашалник	Виолета Пановска Сузана Стојановска Наташа Пендевска
Членови на Управниот комитет	Валентина Величковска Станка Петковска Светлана Горгиева Емица Стаменковска Марија Кишман Билјана Анчевска Елена Косева Весна Џутеска Бишева Рут Феук Андријана Мицевска

Анекс Б. Дизајн на примерокот

Во овој прилог се опишани главните карактеристики на дизајнот на примерокот. Карактеристиките на дизајнот на примерокот опфаќаат големина на целниот примерок, алокација на примерокот, рамка на примерокот и список, избор на домени, фази на определување примероци, стратификација и пресметка на пондери на примерокот.

Примарната цел на дизајнот на примерокот за Анкетата за повеќекратни индикатори за состојбата на децата и на жените во Република Македонија е да се добијат сигурни статистички процени за повеќето индикатори, на национално ниво, за урбаните и руралните подрачја и за осумте региони на земјата: Скопски, Пелагониски, Вардарски, Североисточен, Југозападен, Југоисточен, Полошки и Источен. Урбаните и руралните подрачја во секој од осумте региони се дефинирани како домени за земање примероци. Примерокот понатаму се раслојуваше за да опфатат посебните слоеви за ромската популација, со поделба на сите слоеви во ромски и неромски слој, се додадоа 12 дополнителни слоја (4 од првичните слоја немаа одбрани кластери за ромскиот потпримерок), а 70 кластери се распределија за ромската популација од првичните 350.

За избор на примерокот за анкетата се користеше пристап од повеќе фази со земање примероци од раслоен кластер.

Големина и алокација на примерокот

Големината на целниот примерок за Анкетата за повеќекратни индикатори за состојбата на децата и на жените (MICS) во Република Македонија изнесува 5250 домаќинства. За пресметка на големината на примерокот, клучен индикатори што се користеше беше процентот на деца со акутни респираторни инфекции во текот на последните две недели пред анкетата за деца на возраст од 0 до 4 години. За да се пресмета потребната големина на примерокот за тие индикатори се користеше следната формула:

$$n = \frac{[4 (r) (1-r) (f) (1.1)]}{[(0.12r)^2 (p) (n_p)]}$$

Каде што:

- n е потребната големина на примерокот, изразена како број на домаќинства
- 4 е факторот што со 95 % достигнува ниво на доверливост
- r е процентот на деца со акутни респираторни инфекции во текот на последните две недели
- 1.25 е потребниот фактор за да ја подигне големината на примерокот за 20% при немање одзив
- f е скратен симбол за $deff$ (ефект на дизајнот)
- 0.25 е маргината за грешки што се толерира за 95 проценти ниво на доверливост, дефинирана како 25 проценти од p (релативна грешка при земање примероци од p)
- p е процентот од вкупната популација според кој е заснован индикаторот p
- n_x е просечната големина на едно домаќинство

За пресметувањето се зема како претпоставка дека p (процентот на деца со акутни респираторни инфекции во текот на последните две недели) изнесува 12 проценти. Вредноста на $deff$ (ефект на дизајн) се зема како 1,5 заснован на процените од претходните анкети, p (процент на деца на возраст од 0 до 4 години од вкупата популација) се зема како 6,1 проценти, а n_x (просечната големина на едно домаќинство) се зема како 3,56 домаќинства. Со овие параметри и користењето на формулата, потребната големина на примерокот, изразена како број на домаќинства, беше 4052.

За ромската популација, претпоставка е дека p (процентот на деца со акутни респираторни инфекции во текот на последните две недели) изнесува 20 проценти. Вредноста на $deff$ (ефект на дизајн) е земена како 1,5 проценти,

неодзивот ќе изнесува 20 проценти или фактор од 1,2 потребен за да ја подигне големината на примерокот, релативната грешка ќе биде 0,2, за p (процент на деца на возраст од 0 до 4 години од вкупната популација) е земен како 0,15 проценти, а n_x (просечната големина на домаќинство) е земен како 4,5. Со овие параметри и користењето на формулата, потребната големина на примерокот, изразена како број на домаќинства, беше 1067.

Крајната големина на примерокот изнесуваше 5250 домаќинства (350 кластери* 15 домаќинства на кластер). Во секој регион, кластерите (примарни единици за земање примероци) беа поделени на урбани и рурални домени, пропорционално со големината на урбаните и руралните популации во тој регион. Табелата подолу (SD.1) ја прикажува алокацијата на кластерите во домени за земање примероци.

Табела SD.1: Алокација на примероци за кластери (примарни единици за земање примероци) во домени за земање примероци

Регион		Кластери	Неромски кластери	Ромски кластери
Скопски	Урбани	75	44	31
	Рурални	25	24	1
Пелагониски	Урбани	26	17	9
	Рурални	12	12	0
Вардарски	Урбани	16	15	1
	Рурални	6	4	2
Североисточен	Урбани	18	12	6
	Рурални	12	12	0
Југозападен	Урбани	18	14	4
	Рурални	21	20	1
Југоисточен	Урбани	14	14	0
	Рурални	16	16	0
Полошки	Урбани	17	13	4
	Рурални	40	39	1
Источен	Урбани	23	14	9
	Рурални	11	10	1
Вкупно		350	280	70

Алокацијата на вкупните кластери на секој домен се изврши со земање на бројот на жени на возраст од 12 до 46 години од податоците од Пописот од 2002 година (со цел жените да бидат на возраст од 15 до 49 години во 2005 година), а со соодносот на бројот на жените во секој слој со вкупниот број, поделбата на кластерите за секој слој е $350 * m_j / \sum m_j$, каде што m_j е бројот на жени на возраст од 12 до 46 години во слојот според Пописот од 2002 година.

По алокацијата на кластерите во секој домен, на сличен начин се изврши алокацијата на кластерите во ромскиот слој до целокупната алокација на кластерите ($70 * m_{rj} / \sum m_{rj}$, каде што m_{rj} е бројот на ромските жени на возраст од 12 до 46 години во слоевите).

Големината на кластерот во Анкетата за повеќекратните индикатори за состојбата на децата и на жените (MICS) во Република Македонија е определена како 15 домаќинства, врз основа на неколку размислувања, вклучувајќи го и расположливиот буџет и времето потребно за секој тим да исполни еден кластер.

Рамка на примерок и избор на кластери

Рамката на примерокот е Пописот на населението од 2002 година, користење на податоците за подпопулациите на жени на возраст од 12 до 46 години (за жените во 2005 год. да бидат на возраст од 15 до 49 години), децата од 0 до 2 години и ромското население за избор на кластери. Подрачјата за набројување од Пописот се дефинираа како примарни единици за земање примероци (ПЕЗП). Земањето примероци се изврши со составување на список од сите кластери во секој слој, подредени според вкупниот број на жени на возраст од 12 до 46 години во времето на Пописот од 2002 година (кои ќе имат 15 до 49 години во времето на анкетата во 2005 година), со кластерот со најголем број жени поставен прв во списокот. Од овој список беа избрани првите кластери K , каде што K е бројот на кластерите што се избираат во слојот.

Избор на домаќинства

Изборот на домаќинства се изврши со сортирање на списокот на домаќинства во секој кластер во две групи: домаќинства со деца под 5-годишна возраст и оние без деца под 5-годишна возраст. Од тие две групи, 12 домаќинства се селектираа од првата група, а 3 домаќинства од втората група. Податоците што се однесуваа на избирањето на домаќинства со деца под 5-годишна возраст без засновани на пописните податоци од 2002 година за децата на возраст од 0, 1 и 2 години во времето на Пописот (1 ноември, 2002 година) и ажурирани со податоци за домаќинствата каде што е пријавено новороденче во 2003 и 2004 година според важечките податоци за пријавување, посебно за 2003 и за 2004 година.

Пресметка на пондери на примерокот

Примерокот во Анкетата за повеќекратни индикатори за состојбата на децата и на жените (MICS) во Република Македонија не се самопондерира. За пондерирање на податоците, најнапред се пресметаа пондерите на ниво на слој, врз основа на урбани-рурални подрачја во регионот и посебно за неромските и за ромските, и за домаќинствата со деца под 5-годишна возраст, и за домаќинствата без деца под 5-годишна возраст засновано на собраните податоци при земањето примероци. Пондерите на ниво на слој ќе можат да се применат ако при земање примероци се користи методот на веројатноста пропорционална со големината (ВПГ) при избирањето на кластери. Бидејќи методот за избирање на кластери се избираше според најголемите кластери K во слојот, каде што K е бројот на кластери што треба да се избераат, не беше можно да се искористи тој пристап, па така пондерите на ниво на кластери се пресметаа.

Пондерите на ниво на кластери се пресметуваа како што следи. Математичкото изразување на веројатноста за првата фаза од избирањето за ити кластер во секој слој е даден како:

$$P_{1i} = a m_i / \sum m_i, \text{ каде што}$$

P_{1i} е веројатноста при избирањето во првата фаза, а го претставува бројот на кластери избрани за одреден слој а m_i е мерката за големина (број на жени на возраст од 12 до 46 години според Пописот) во i -ти кластер од слојот и $\sum m_i$ е сумирање на вредностите m_i над целиот слој или вкупниот број на жени во слојот.

Во втората фаза од избирањето, веројатностите на избор на домаќинства во две подгрупи се дадени како:

$$P_{2i} = n_{i(c)} / m_{i(c)} \text{ и}$$

$$P_{2i} = n_{i(nc)} / m_{i(nc)}, \text{ каде што}$$

$m_{i(c)}$ и $m_{i(nc)}$ одделно го претставуваат вкупниот број на домаќинства во i -ти кластер кои имаат или кои немаат деца, а $n_{i(c)}$ и $n_{i(nc)}$ одделно го претставуваат бројот на домаќинства избрани во i -ти кластер кои имаат деца и оние кои немаат.

Целокупната веројатност е производот од веројатностите во двете фази или

$$P_i = P_{1i} P_{2i}$$

Се пресметуваа пондери на ниво на кластер со примена на инверзна веројатност за избор. Потоа, тие беа прилагодени за неодговор на ниво на слој, а потоа се нормализираа на вкупниот примерок на домаќинства за да ги дадат крајните пондери на домаќинствата. Овие исти пондери се користеа за податоците за членовите на домаќинството. За податоците за жените и за децата, пондерите за домаќинствата беа прилагодени за неодговор посебно на прашалниците за жени и за деца, а се нормализираа со вкупниот број на испитани жени и деца, како што е стандард за анкетата MICS (и други истражувања за домаќинства).

Сепак, поради пристрасната поделба на возраст/пол установена во податоците од анкетата (што произлегува од избирањето на кластерите кои се засновани на оние кластери со најголем број на немажени жени), податоците за членовите на домаќинството и за жените, понатаму, беа пондерираани за да ја прилагодат поделбата на возраст/пол кон поделбата на возраст/пол во Пописот. Ова прилагодување се изврши врз основа на возрасни групи од пет години. Овие прилагодени пондери, потоа, се нормализираа одделно со вкупниот број на членови на домаќинството и на жени. Истото прилагодување не се изврши за податоците за децата бидејќи има само една група од пет години кај податоците за децата. Иако постојат некои разлики во поделбата по пол од податоците од анкетата споредени со пописните податоци, разликите не се доволни за да се прилагодат на пондерирањето за оваа група.

Пондерите на примерокот се приложени во сите групи на податоци и се извршија анализи со пондерирање на секое домаќинство, член на домаќинство, жена или дете под 5-годишна возраст со тие пондери на примерок.

Анекс В.

Процени за отстапувања во примерокот

Примерокот на избрани испитаници во Анкетата за повеќекратните индикатори за состојбата на децата и на жените (MICS) во Република Македонија е само еден од примероците кои можеа да се изберат од истата популација со користење на истиот дизајн и големина. Секој од овие примероци би дал резултати што малку би се разликувале од резултатите на конкретниот избран примерок. Грешка на примероци е мерка на варијабилност помеѓу сите можни примероци. Степенот на варијабилност точно не е познат, но може статистички да се оцени од резултатите на анкетата.

Следните мерки за грешки на примероците се претставени во овој прилог за секој од избраните индикатори:

- Стандардна грешка (*se*): Грешките на примерокот вообичаено се мерат во однос на стандардните грешки за одредени индикатори (просек, процент итн.) Стандардна грешка е квадратен корен од варијанса. За процена на стандардните грешки се користи Тејлоровиот метод на линеаризација.
- Коефициентот на варијација (*se/r*) е соодносот на стандардната грешка со вредноста на индикаторот.
- Ефектот на дизајн (*deff*) е соодносот на актуелната варијанса на индикаторот според методот на примерок користен во анкетата, со пресметаната варијанса под претпоставка на прост случаен примерок. Квадратниот корен од ефектот на дизајнот (*deft*) се користи за да се покаже ефикасноста на дизајнот на примерокот. Вредноста *deft* е 1,0 што укажува дека дизајнот на примерокот е ефикасен како прост случаен примерок, додека вредноста *deft* над 1,0 укажува на зголемување на стандардната грешка поради користење на сложен дизајн на примерок.

- Границите на доверба се пресметани за да го покажат интервалот во кој може разумно да се претпостави дека спаѓа вистинската вредност за популацијата. За сите дадени статистички податоци пресметани од анкетата, нивната вредност ќе паѓа двапати во обем плус или минус од стандардната грешка ($p + 2 \cdot se$ или $p - 2 \cdot se$) од статистичките податоци во 95 % од сите можни примероци со иста големина и дизајн.

За пресметка на грешките на примерокот од податоците од MICS се користеше модулот за земање сложени примероци од компјутерската програма SPSS верзија 14. Во табелата што следува се прикажани резултатите. Покрај мерките за грешки на примерокот, опишани погоре, табелите, исто така, опфаќаат пондерирани и непондерирани пресметки на именители за секој индикатор.

Грешките на примерокот се пресметуваат за индикатори од примарен интерес, за вкупната вредност на национално ниво, за регионите и за урбаните и за руралните подрачја. Еден од избраните индикатори се базира на податоците за домаќинствата, 6 врз податоците за членовите во домаќинството, 10 врз податоците за жените и 12 врз податоците за децата под 5-годишна возраст. Сите индикатори прикажани овде се во форма на проценти. Табелата SE.1 го прикажува списокот на индикатори за кои се пресметуваат грешки на примерокот, вклучувајќи ја основната популација (именителот) за секој индикатор. Табелите SE.2 до SE.12 ги прикажуваат пресметаните грешки при земање примероци за вкупниот примерок, за урбаните и за руралните подрачја и за секој од осумте региони.

Табела SE.1: Избрани индикатори за пресметка на грешки на примерокот

Список на избрани индикатори за пресметки на грешка на примерокот, вклучувајќи ги основните популации (именители) за секој индикатор, Република Македонија, 2005 година

Индикатор на MICS	Основна популација
ДОМАЌИНСТВА	
74	Дисциплинирање на децата
	Избрани деца на возраст од 2 до 14 години
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО	
11	Користење на подобрени извори на вода за пиење
	Сите членови на домаќинството
12	Користење на подобрен санитарен систем
	Сите членови на домаќинството
55	Нето стапка на посетување на основното образование
	Деца на возраст за стапување во основно училиште
56	Нето стапка на посетеност на средното образование
	Деца на возраст за стапување во средно училиште
59	Стапка на завршување на основното образование
	Деца на возраст за завршување на основно училиште
71	Детски труд
	Деца на возраст од 5 до 14 години
ЖЕНИ	
4	Стручно лице што е присутно на породувањето
	Жени на возраст од 15 до 49 години со жив пород во изминатите 2 години
20	Пренатална здравствена заштита
	Жени на возраст од 15 до 49 години со жив пород во изминатите 2 години
21	Контрацепција
	Жени на возраст од 15 до 49 години моментално во брак/во заедница
60	Писменост на возрасните
	Жени на возраст од 15 до 24 години
67	Склучен брак пред 18-годишна возраст
	Жени на возраст од 20 до 49 години
82	Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ
	Жени на возраст од 15 до 24 години
83	Користење на кондом со нередовни партнери
	Жени на возраст од 15 до 24 години кои имаат небрачен партнер со кого не живеат заедно последните 12 месеци
84	Возраст на младите при првиот сексуален однос
	Жени на возраст од 15 до 24 години
86	Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА
	Жени на возраст од 15 до 49 години
89	Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете
	Жени на возраст од 15 до 49 години
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ	
6	Ниска родилна тежина
	Деца под 5-годишна возраст
25	Опфат со вакцинација против туберкулоза
	Деца на возраст од 12 до 23 месеци
26	Опфат со вакцинација против детска парализа
	Деца на возраст од 12 до 23 месеци
27	Опфат со вакцинација против ДПТ
	Деца на возраст од 12 до 23 месеци
28	Опфат со вакцинација против сипаници
	Деца на возраст од 12 до 23 месеци
31	Целосно вакцинирани деца
	Деца на возраст од 12 до 23 месеци
-	Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели
	Деца под 5-годишна возраст
22	Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици
	Деца под 5-годишна возраст со претпоставена пневмонија во изминатите две недели
-	Дијареа во изминатите 2 недели
	Деца под 5-годишна возраст
35	Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната
	Деца под 5-годишна возраст со дијареа во изминатите две недели
46	Поддршка за учење
	Деца под 5-годишна возраст
62	Регистрирање во матична книга на родените
	Деца под 5-годишна возраст

Табела SE.2: Грешки на примерокот: Вкупен примерок

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефект на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Табела	Вредност (<i>r</i>)	Стандардна грешка (<i>se</i>)	Коефициент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Пондерирана пресметка	Непондерирана пресметка	Граници на доверба	
									<i>r</i> - 2 <i>se</i>	<i>r</i> + 2 <i>se</i>
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.693	0.026	0.038	11.493	3.390	2015	3564	0.641	0.746
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.993	0.003	0.003	6.359	2.522	23468	4701	0.987	0.999
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.929	0.011	0.012	8.365	2.892	23468	4701	0.907	0.950
Нето стапка на посетување на основното образование	ED.3	0.949	0.008	0.009	3.674	1.917	3132	2624	0.933	0.966
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.630	0.031	0.049	5.505	2.346	1710	1336	0.568	0.692
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	0.826	0.032	0.039	1.650	1.285	467	232	0.762	0.890
Детски труд	CP.2	0.057	0.013	0.221	12.506	3.536	3949	4233	0.032	0.082
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породувањето	RH.5	0.981	0.007	0.007	3.672	1.916	566	1436	0.967	0.995
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.981	0.007	0.007	3.431	1.852	566	1436	0.967	0.994
Контрацепција	RH.1	0.135	0.014	0.107	9.219	3.036	4251	5165	0.106	0.164
Писменост на возрасните	ED.8	0.968	0.006	0.006	2.866	1.693	2233	2686	0.957	0.980
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.036	0.006	0.156	1.395	1.181	1103	1528	0.025	0.047
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.235	0.016	0.070	11.090	3.330	7397	7397	0.202	0.268
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	0.698	0.022	0.032	0.455	0.675	351	197	0.654	0.742
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.006	0.003	0.513	1.846	1.359	1129	1158	0.000	0.012
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.160	0.016	0.098	9.341	3.056	5922	5158	0.129	0.191
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.555	0.020	0.035	11.408	3.378	7397	7397	0.515	0.594
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.023	0.004	0.191	3.621	1.903	4107	4198	0.014	0.032
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.937	0.020	0.021	6.230	2.496	881	946	0.897	0.976
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.826	0.027	0.033	4.789	2.188	872	936	0.772	0.881
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.843	0.026	0.031	4.778	2.186	857	916	0.791	0.896
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.845	0.025	0.030	4.427	2.104	866	921	0.795	0.895
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.722	0.032	0.044	4.674	2.162	872	933	0.658	0.785
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.061	0.010	0.161	7.643	2.765	4547	4545	0.041	0.080
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	0.737	0.050	0.068	4.145	2.036	276	321	0.637	0.837
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.072	0.014	0.197	13.821	3.718	4547	4545	0.044	0.101
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	0.445	0.083	0.186	8.318	2.884	329	302	0.280	0.610
Поддршка за учење	CD.1	0.852	0.017	0.020	10.664	3.266	4547	4545	0.818	0.887
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.938	0.012	0.013	11.868	3.445	4547	4545	0.914	0.963

Табела SE.3: Грешки на примерокот: Урбани подрачја

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефект на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вре-дно-ст (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадра-тен корен од ефектот на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана пресмет-ка	Непон-дери-рана пресмет-ка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.657	0.038	0.057	12.974	3.602	1040	2054	0.582	0.733
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.998	0.001	0.001	0.703	0.838	13355	2751	0.997	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.969	0.011	0.011	10.703	3.272	13355	2751	0.947	0.991
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.926	0.014	0.015	4.049	2.012	1466	1375	0.897	0.954
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.714	0.050	0.070	8.790	2.965	781	717	0.614	0.814
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	0.813	0.038	0.047	0.980	0.990	174	104	0.737	0.889
Детски труд	CP.2	0.066	0.022	0.337	18.490	4.300	1962	2292	0.022	0.111
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.983	0.011	0.011	6.021	2.454	308	845	0.961	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.977	0.012	0.012	5.144	2.268	308	845	0.953	1.000
Контрацепција	RH.1	0.115	0.018	0.154	9.057	3.010	2447	2935	0.079	0.150
Писменост на возрасните	ED.8	0.972	0.005	0.006	1.677	1.295	1331	1551	0.961	0.983
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24)	CP.5	0.033	0.007	0.204	1.308	1.144	701	915	0.020	0.047
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.300	0.024	0.079	11.341	3.368	4445	4187	0.253	0.348
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	0.760	0.024	0.032	0.482	0.694	278	150	0.711	0.808
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.010	0.006	0.554	1.965	1.402	629	636	0.000	0.021
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.178	0.022	0.123	10.173	3.189	3882	3095	0.134	0.222
Знаење за пренесувањето на хив од мајка на дете	HA.4	0.610	0.027	0.045	13.187	3.631	4445	4187	0.555	0.665
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.024	0.003	0.144	1.217	1.103	2153	2390	0.017	0.031
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.942	0.014	0.015	2.102	1.450	476	549	0.913	0.971
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.885	0.020	0.023	2.193	1.481	472	544	0.845	0.926
Опфат со вакцинација против ДПП	CH.2	0.864	0.030	0.035	4.105	2.026	469	539	0.805	0.924
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.861	0.025	0.029	2.728	1.652	470	537	0.812	0.910
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.777	0.038	0.049	4.534	2.129	474	544	0.701	0.853
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.056	0.013	0.229	8.194	2.863	2467	2615	0.031	0.082
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	0.759	0.076	0.100	5.820	2.412	139	184	0.607	0.912
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.076	0.022	0.296	18.827	4.339	2467	2615	0.031	0.121
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	0.612	0.090	0.148	6.272	2.504	187	183	0.431	0.793
Поддршка за учење	ЦД.1	0.872	0.023	0.026	12.430	3.526	2467	2615	0.826	0.918
Регистрирање во матична книга на родените	ЦП.1	0.946	0.015	0.016	11.483	3.389	2467	2615	0.916	0.976

Табела SE.4: Грешки на примерокот: Рурални подрачја

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>p</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијаци-ја (<i>se/p</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									<i>r - 2se</i>	<i>r + 2se</i>
ДОМАЌИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.732	0.036	0.049	9.952	3.155	974	1510	0.660	0.804
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.986	0.007	0.007	7.020	2.649	10114	1950	0.972	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.875	0.020	0.023	7.336	2.708	10114	1950	0.835	0.916
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.970	0.010	0.010	4.316	2.078	1666	1249	0.950	0.990
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.559	0.039	0.071	3.896	1.974	930	619	0.480	0.638
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	0.833	0.046	0.055	1.932	1.390	293	128	0.741	0.925
Детски труд	CP.2	0.048	0.012	0.245	5.902	2.429	1987	1941	0.025	0.072
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.979	0.007	0.008	1.590	1.261	257	591	0.964	0.994
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.985	0.005	0.005	1.040	1.020	257	591	0.975	0.995
Контрацепција	RH.1	0.163	0.024	0.148	9.495	3.081	1805	2230	0.115	0.211
Писменост на возрасните	ED.8	0.964	0.012	0.012	4.333	2.082	902	1135	0.941	0.987
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.041	0.010	0.241	1.534	1.239	402	613	0.021	0.061
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.137	0.018	0.131	8.669	2.944	2952	3210	0.101	0.173
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	0.464	0.046	0.099	0.389	0.624	73	47	0.373	0.556
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.001	0.000	0.333	0.060	0.245	500	522	0.000	0.002
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.126	0.018	0.145	6.230	2.496	2040	2063	0.089	0.162
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.471	0.026	0.055	8.764	2.960	2952	3210	0.419	0.523
ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.022	0.008	0.383	5.979	2.445	1955	1808	0.005	0.039
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.930	0.039	0.042	9.358	3.059	406	397	0.852	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.757	0.045	0.060	4.396	2.097	400	392	0.666	0.848
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.817	0.044	0.054	4.957	2.227	388	377	0.729	0.906
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.826	0.046	0.055	5.542	2.354	396	384	0.735	0.918
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.656	0.044	0.066	3.257	1.805	399	389	0.569	0.743
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.066	0.015	0.226	6.927	2.632	2080	1930	0.036	0.096
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	0.715	0.066	0.092	2.917	1.708	137	137	0.583	0.847
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.068	0.016	0.238	8.046	2.837	2080	1930	0.036	0.101
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	0.226	0.052	0.231	1.835	1.355	142	119	0.121	0.330
Поддршка за учење	CD.1	0.830	0.025	0.030	8.532	2.921	2080	1930	0.780	0.880
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.929	0.020	0.022	11.740	3.426	2080	1930	0.889	0.969

Табела SE.5: Грешки на примерокот: Скопски регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									<i>r - 2se</i>	<i>r + 2se</i>
ДОМАЌИНСТВА										
Дисциплинирање на децата										
	CP.4	0.703	0.047	0.066	10.730	3.276	608	1033	0.610	0.796
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење										
	EN.1	1.000	0.000	0.000	.	.	6596	1271	1.000	1.000
Користење на подобрен санитарен објект										
	EN.5	0.950	0.015	0.015	5.725	2.393	6596	1271	0.920	0.979
Крајна стапка на посетеност на основното образование										
	ED.3	0.962	0.012	0.012	3.089	1.758	855	788	0.938	0.986
Крајна стапка на посетеност на средното образование										
	ED.4	0.639	0.049	0.077	3.989	1.997	395	377	0.540	0.738
Стапка на завршување на основното образование										
	ED.6	0.800	0.103	0.129	4.006	2.002	90	61	0.593	1.000
Детски труд										
	CP.2	0.024	0.009	0.398	4.987	2.233	1171	1307	0.005	0.042
ЖЕНИ										
Стручно лице што е присутно при породување										
	RH.5	0.971	0.017	0.017	4.644	2.155	213	463	0.938	1.000
Пренатална здравствена заштита										
	RH.3	0.980	0.015	0.015	5.470	2.339	213	463	0.950	1.000
Контрацепција										
	RH.1	0.175	0.030	0.171	9.199	3.033	1119	1472	0.115	0.236
Писменост на возрасните										
	ED.8	0.970	0.009	0.009	2.151	1.467	614	787	0.953	0.988
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)										
	CP.5	0.019	0.005	0.255	0.561	0.749	337	444	0.009	0.029
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ										
	HA.3	0.241	0.028	0.115	9.039	3.006	2069	2160	0.186	0.296
Користење на кондом со нередовни партнери										
	HA.9	(0.747)	(0.042)	(0.057)	(0.447)	(0.669)	(84.666)	(48)	(0.662)	(0.832)
Возраст на младите при првиот сексуален однос										
	HA.8	0.010	0.009	0.922	3.006	1.734	277	343	0.000	0.029
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА										
	HA.5	0.182	0.034	0.188	10.309	3.211	1540	1318	0.114	0.250
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете										
	HA.4	0.544	0.031	0.057	8.438	2.905	2069	2160	0.481	0.606
Деца под 5-годишна возраст										
Распространетост на недоволна тежина кај децата										
	NU.1	0.022	0.004	0.199	1.195	1.093	1434	1327	0.013	0.031
Опфатеност на вакцинација против туберкулоза										
	CH.2	0.939	0.020	0.021	2.058	1.434	345	306	0.900	0.978
Опфатеност на вакцинација против детска парализа										
	CH.2	0.923	0.020	0.022	1.689	1.300	343	304	0.883	0.963
Опфатеност на вакцинација против ДПТ										
	CH.2	0.901	0.026	0.028	2.217	1.489	342	303	0.850	0.952
Опфатеност на вакцинација против сипаници										
	CH.2	0.873	0.032	0.036	2.759	1.661	344	302	0.810	0.937
Деца што примиле целосна вакцинација										
	CH.2	0.831	0.039	0.047	3.356	1.832	343	305	0.753	0.910
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели										
	CH.6	0.030	0.008	0.255	2.910	1.706	1691	1473	0.014	0.045
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици										
	CH.7	0.723	0.052	0.072	0.835	0.914	50	63	0.619	0.827
Дијареа во изминатите 2 недели										
	CH.4	0.037	0.008	0.221	2.810	1.676	1691	1473	0.021	0.054
Примиле ОРТ или внесувале зголемени течности и продолжиле со исхраната										
	CH.5	0.261	0.030	0.116	0.349	0.591	63	74	0.201	0.322
Поддршка за учење										
	CD.1	0.901	0.021	0.023	7.377	2.716	1691	1473	0.859	0.943
Регистрирање во матична книга на родените										
	CP.1	0.987	0.005	0.005	3.320	1.822	1691	1473	0.976	0.998

Табела SE.6: Грешки на примерокот: Пелагониски регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та- бела	Вред- ност (<i>r</i>)	Стан- дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи- циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде- рирана прес- метка	Не- понде- рирана прес- метка	Граници на доверба <i>r - 2se</i> <i>r + 2se</i>	
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.743	0.080	0.108	13.935	3.733	176	414	0.582	0.904
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобри извори на вода за пиење	EN.1	0.999	0.001	0.001	0.553	0.744	2585	575	0.997	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.789	0.058	0.073	11.595	3.405	2585	575	0.673	0.905
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.814	0.061	0.074	6.551	2.560	260	271	0.693	0.935
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.635	0.134	0.211	11.763	3.430	242	153	0.367	0.903
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(0.944)	(0.028)	(0.03)	(0.38)	(0.616)	(38)	(26)	(0.887)	(1)
Детски труд	CP.2	0.131	0.060	0.455	13.733	3.706	332	440	0.012	0.251
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	1.000	0.000	0.000	0.060	0.245	46	130	0.999	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.978	0.014	0.014	1.200	1.096	46	130	0.950	1.000
Контрацепција	RH.1	0.153	0.041	0.264	7.152	2.674	485	566	0.072	0.234
Писменост на возрасните	ED.8	0.964	0.008	0.009	0.606	0.779	251	312	0.948	0.981
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.043	0.009	0.208	0.333	0.577	124	173	0.025	0.061
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.358	0.063	0.176	13.870	3.724	817	808	0.232	0.483
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(0.722)	(0.079)	(0.11)	(0.847)	(0.92)	(52)	(28)	(0.563)	(0.881)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.004	0.002	0.569	0.172	0.414	127	139	0.000	0.008
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.186	0.038	0.205	6.471	2.544	759	672	0.110	0.262
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.708	0.031	0.044	3.857	1.964	817	808	0.645	0.771
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.036	0.008	0.208	0.712	0.844	388	439	0.021	0.051
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.947	0.031	0.032	1.448	1.203	46	78	0.886	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.924	0.029	0.031	0.901	0.949	46	78	0.866	0.981
Опфат со вакцинација против ДРТ	CH.2	0.915	0.029	0.032	0.821	0.906	45	77	0.857	0.973
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.834	0.032	0.038	0.567	0.753	46	78	0.770	0.898
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.823	0.032	0.039	0.541	0.736	45	77	0.758	0.887
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.161	0.057	0.353	11.255	3.355	415	471	0.048	0.275
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	(0.717)	(0.144)	(0.201)	(4.821)	(2.196)	(67)	(48)	(0.429)	(1)
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.245	0.090	0.368	20.668	4.546	415	471	0.064	0.425
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(0.48)	(0.133)	(0.278)	(2.631)	(1.622)	(101)	(38)	(0.213)	(0.746)
Поддршка за учење	CD.1	0.826	0.063	0.076	12.889	3.590	415	471	0.700	0.952
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.684	0.093	0.136	18.795	4.335	415	471	0.498	0.870

Табела SE.7: Грешки на примерокот: Вардарски Регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАЌИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.637	0.144	0.226	19.325	4.396	118	217	0.349	0.924
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.999	0.001	0.001	0.133	0.364	1453	313	0.998	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.907	0.069	0.076	17.806	4.220	1453	313	0.768	1.000
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.988	0.008	0.008	0.724	0.851	147	125	0.972	1.000
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.458	0.125	0.273	3.896	1.974	88	63	0.209	0.708
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	6	(*)	(*)
Детски труд	CP.2	0.148	0.143	0.969	33.844	5.818	173	209	0.000	0.434
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.999	0.001	0.001	0.103	0.321	18	90	0.997	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.984	0.012	0.012	0.757	0.870	18	90	0.961	1.000
Контрацепција	RH.1	0.079	0.054	0.686	12.211	3.494	225	304	0.000	0.187
Писменост на возрасните	ED.8	0.994	0.004	0.004	0.453	0.673	183	170	0.987	1.000
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.019	0.007	0.371	0.296	0.544	107	113	0.005	0.033
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.390	0.042	0.108	3.236	1.799	467	433	0.305	0.474
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	(*)	(*)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.002	0.001	0.440	0.018	0.133	75	57	0.000	0.003
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.173	0.068	0.392	11.334	3.367	401	353	0.037	0.309
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.671	0.081	0.120	12.716	3.566	467	433	0.510	0.832
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.002	0.002	1.028	0.650	0.806	274	279	0.000	0.007
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	1.000	0.000	0.000	.	.	46	61	1.000	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.905	0.067	0.075	3.157	1.777	46	61	0.770	1.000
Опфат со вакцинација против ДРТ	CH.2	0.936	0.047	0.050	2.208	1.486	46	61	0.842	1.000
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.853	0.064	0.075	1.958	1.399	46	61	0.725	0.981
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.822	0.084	0.103	2.920	1.709	46	61	0.653	0.991
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.152	0.090	0.589	17.948	4.236	279	289	0.000	0.332
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	23	(*)	(*)
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.024	0.008	0.321	0.728	0.853	279	289	0.009	0.039
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	12	(*)	(*)
Поддршка за учење	CD.1	0.862	0.040	0.046	3.842	1.960	279	289	0.782	0.942
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.995	0.003	0.003	0.605	0.778	279	289	0.989	1.000

Табела SE.8: Грешки на примерокот: Северо-источен регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАЌИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.566	0.110	0.195	16.140	4.017	135	327	0.345	0.786
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	1.000	0.000	0.000	.	.	1785	412	1.000	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.938	0.021	0.022	3.112	1.764	1785	412	0.896	0.980
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.933	0.014	0.015	0.779	0.883	201	244	0.905	0.961
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.869	0.034	0.039	1.342	1.158	143	131	0.801	0.938
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(0.613)	(0.064)	(0.104)	(0.46)	(0.678)	(46)	(28)	(0.486)	(0.74)
Детски труд	CP.2	0.014	0.010	0.721	3.081	1.755	259	414	0.000	0.035
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.985	0.011	0.012	1.370	1.170	39	160	0.962	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.991	0.009	0.009	1.455	1.206	39	160	0.974	1.000
Контрацепција	RH.1	0.056	0.041	0.741	16.281	4.035	339	503	0.000	0.138
Писменост на возрасните	ED.8	0.985	0.005	0.005	0.456	0.675	175	259	0.975	0.995
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.031	0.007	0.229	0.259	0.509	79	155	0.017	0.045
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.188	0.045	0.241	9.945	3.154	605	742	0.097	0.278
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	13	(*)	(*)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.001	0.000	0.424	0.016	0.127	96	104	0.000	0.002
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.181	0.057	0.313	9.072	3.012	445	419	0.068	0.295
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.478	0.064	0.134	12.217	3.495	605	742	0.350	0.606
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.035	0.010	0.296	1.427	1.195	318	452	0.014	0.055
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.997	0.003	0.003	0.278	0.527	56	89	0.990	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.932	0.025	0.027	0.857	0.926	56	89	0.883	0.982
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.918	0.022	0.024	0.574	0.758	56	88	0.873	0.962
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.923	0.029	0.031	0.968	0.984	54	85	0.866	0.980
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.880	0.028	0.032	0.643	0.802	55	86	0.823	0.936
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.032	0.012	0.395	2.384	1.544	329	471	0.007	0.056
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	22	(*)	(*)
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.046	0.012	0.264	1.574	1.255	329	471	0.022	0.070
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(0.469)	(0.084)	(0.18)	(1.258)	(1.122)	(15)	(45)	(0.3)	(0.638)
Поддршка за учење	CD.1	0.847	0.038	0.045	5.165	2.273	329	471	0.771	0.922
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.966	0.025	0.026	8.802	2.967	329	471	0.916	1.000

Табела SE.9: Грешки на примерокот: Југо-западен Регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.766	0.071	0.092	10.555	3.249	269	381	0.624	0.907
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.987	0.011	0.011	5.126	2.264	2820	524	0.965	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.918	0.025	0.028	4.492	2.119	2820	524	0.867	0.969
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.993	0.003	0.003	0.445	0.667	540	330	0.987	0.999
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.590	0.093	0.158	4.567	2.137	167	129	0.404	0.775
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(0.792)	(0.124)	(0.157)	(2.533)	(1.591)	(67)	(28)	(0.543)	(1)
Детски труд	CP.2	0.050	0.021	0.423	4.630	2.152	643	487	0.008	0.093
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.999	0.001	0.001	0.107	0.327	59	139	0.998	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.983	0.011	0.011	0.888	0.942	59	139	0.961	1.000
Контрацепција	RH.1	0.194	0.048	0.245	7.863	2.804	480	544	0.099	0.289
Писменост на возрасните	ED.8	0.958	0.036	0.037	7.469	2.733	216	237	0.887	1.000
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.024	0.008	0.330	0.334	0.578	101	128	0.008	0.039
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.146	0.040	0.272	9.224	3.037	808	734	0.066	0.225
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	9	(*)	(*)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.002	0.001	0.739	0.089	0.299	115	109	0.000	0.004
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.087	0.037	0.420	9.144	3.024	688	542	0.014	0.161
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.552	0.066	0.119	12.735	3.569	808	734	0.421	0.683
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.084	0.047	0.559	9.780	3.127	321	344	0.000	0.177
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.958	0.026	0.027	1.478	1.216	87	91	0.907	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.915	0.033	0.036	1.218	1.103	87	90	0.850	0.980
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.947	0.026	0.027	1.128	1.062	84	86	0.895	0.999
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.858	0.053	0.062	2.054	1.433	86	89	0.751	0.964
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.820	0.066	0.080	2.626	1.621	87	90	0.688	0.952
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.068	0.014	0.201	1.206	1.098	397	410	0.041	0.095
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	(0.572)	(0.052)	(0.09)	(0.404)	(0.635)	(27)	(38)	(0.469)	(0.676)
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.097	0.043	0.441	8.569	2.927	397	410	0.011	0.183
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(0.22)	(0.047)	(0.215)	(0.481)	(0.693)	(39)	(38)	(0.125)	(0.314)
Поддршка за учење	CD.1	0.857	0.053	0.062	9.279	3.046	397	410	0.751	0.962
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.938	0.032	0.034	7.058	2.657	397	410	0.874	1.000

Табела SE.10: Грешки на примерокот: Југо-источен Регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Табела	Вредност (<i>r</i>)	Стандардна грешка (<i>se</i>)	Коефициент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Пондерирана пресметка	Непондерирана пресметка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.831	0.058	0.070	7.784	2.790	180	328	0.715	0.946
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.969	0.022	0.023	7.328	2.707	1871	442	442.000	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.857	0.057	0.067	11.693	3.420	1871	442	442.000	0.971
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.813	0.032	0.040	1.182	1.087	211	172	172.000	0.878
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.365	0.065	0.179	2.093	1.447	197	115	173.000	0.496
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(0.848)	(0.078)	(0.092)	(1.132)	(1.064)	(54)	(25)	(174)	(1)
Детски труд	CP.2	0.006	0.003	0.517	0.507	0.712	276	315	315.000	0.012
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.991	0.008	0.009	1.149	1.072	36	140	0.974	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.969	0.019	0.020	1.698	1.303	36	140	0.931	1.000
Контрацепција	RH.1	0.009	0.004	0.417	0.815	0.903	375	491	0.002	0.017
Писменост на возрасните	ED.8	0.876	0.040	0.045	3.714	1.927	199	258	0.796	0.955
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.117	0.040	0.346	2.628	1.621	82	167	0.036	0.198
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.217	0.054	0.248	11.157	3.340	613	652	0.109	0.325
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(0.81)	(0.061)	(0.076)	(1.104)	(1.051)	(62)	(46)	(0.687)	(0.933)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.024	0.019	0.776	1.359	1.166	117	91	0.000	0.062
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.286	0.067	0.233	9.965	3.157	442	459	0.152	0.419
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.528	0.059	0.112	9.079	3.013	613	652	0.410	0.646
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.011	0.006	0.551	1.276	1.130	359	388	0.000	0.023
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.985	0.015	0.015	1.344	1.159	68	90	0.955	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.849	0.030	0.035	0.627	0.792	68	90	0.789	0.909
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.890	0.024	0.027	0.539	0.734	68	90	0.841	0.939
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.862	0.031	0.036	0.707	0.841	68	90	0.801	0.924
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.752	0.023	0.030	0.242	0.492	68	90	0.707	0.797
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.119	0.042	0.350	6.732	2.595	377	407	0.036	0.203
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	0.615	0.130	0.211	4.038	2.010	45	58	0.356	0.874
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.046	0.014	0.305	1.839	1.356	377	407	0.018	0.075
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	24	(*)	(*)
Поддршка за учење	CD.1	0.844	0.045	0.053	6.277	2.505	377	407	0.754	0.934
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.975	0.012	0.012	2.235	1.495	377	407	0.952	0.998

Табела SE.11: Грешки на примерокот: Полошки Регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАЌИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.588	0.069	0.117	10.506	3.241	0	536	0.450	0.726
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.985	0.013	0.013	8.151	2.855	3773	686	0.959	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.998	0.001	0.001	0.392	0.626	3773	686	0.996	1.000
Нето стапка на посетеност на основното образование	ED.3	0.983	0.009	0.009	2.315	1.522	674	495	0.966	1.000
Нето стапка на посетеност на средното образование	ED.4	0.602	0.072	0.120	5.763	2.401	312	267	0.458	0.746
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(0.809)	(0.062)	(0.076)	(1.143)	(1.069)	(110)	(47)	(0.686)	(0.933)
Детски труд	CP.2	0.086	0.037	0.426	12.377	3.518	791	722	0.013	0.160
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.978	0.011	0.012	1.218	1.104	115	201	0.955	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.974	0.016	0.016	1.965	1.402	115	201	0.943	1.000
Контрацепција	RH.1	0.154	0.038	0.245	8.800	2.966	640	805	0.079	0.230
Писменост на возрасните	ED.8	0.990	0.006	0.006	1.487	1.220	342	439	0.978	1.000
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.031	0.012	0.398	1.086	1.042	160	218	0.006	0.055
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.120	0.029	0.242	9.655	3.107	1068	1218	0.062	0.177
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	14	(*)	(*)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.001	0.000	0.416	0.020	0.143	182	221	0.000	0.001
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.120	0.029	0.244	6.918	2.630	717	852	0.061	0.179
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.393	0.045	0.114	10.261	3.203	1068	1218	0.303	0.483
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.004	0.002	0.591	0.906	0.952	715	620	0.000	0.009
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	0.989	0.007	0.007	0.752	0.867	157	145	0.975	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.577	0.038	0.067	0.826	0.909	149	138	0.500	0.653
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.670	0.115	0.172	7.493	2.737	141	126	0.440	0.900
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.873	0.055	0.063	3.524	1.877	145	130	0.763	0.983
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.397	0.052	0.130	1.523	1.234	151	138	0.294	0.501
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.036	0.010	0.267	1.723	1.313	742	651	0.017	0.055
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	0.851	0.027	0.032	0.284	0.533	27	51	0.797	0.905
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.036	0.009	0.247	1.479	1.216	742	651	0.018	0.054
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(0.372)	(0.076)	(0.203)	(1.003)	(1.002)	(27)	(42)	(0.221)	(0.523)
Поддршка за учење	CD.1	0.709	0.062	0.087	12.146	3.485	742	651	0.585	0.834
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.908	0.039	0.043	11.679	3.417	742	651	0.830	0.985

Табела SE.12: Грешки на примерокот: Источен Регион

Стандардни грешки, коефициент на варијација, ефект на дизајн (*deff*), квадратен корен од ефектот на дизајн (*deft*) и интервали на доверба за избрани индикатори, Република Македонија, 2005 година

	Та-бела	Вред-ност (<i>r</i>)	Стан-дардна грешка (<i>se</i>)	Коефи-циент на варијација (<i>se/r</i>)	Ефект на дизајн (<i>deff</i>)	Квадратен корен од ефект на дизајн (<i>deft</i>)	Понде-рирана прес-метка	Не-понде-рирана прес-метка	Граници на доверба	
									$r - 2se$	$r + 2se$
ДОМАКИНСТВА										
Дисциплинирање на децата	CP.4	0.718	0.066	0.092	7.067	2.658	162	328	0.586	0.850
ЧЛЕНОВИ НА ДОМАКИНСТВО										
Користење на подобрени извори на вода за пиење	EN.1	0.997	0.002	0.002	0.709	0.842	2585	478	0.993	1.000
Користење на подобрен санитарен систем	EN.5	0.983	0.013	0.013	4.742	2.178	2585	478	0.958	1.000
Нето на посетеност на основното образование	ED.3	0.967	0.020	0.021	2.536	1.592	244	199	0.926	1.000
Нето на посетеност на средното образование	ED.4	0.892	0.029	0.032	0.856	0.925	166	101	0.834	0.949
Стапка на завршување на основното образование	ED.6	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	11	(*)	(*)
Детски труд	CP.2	0.075	0.051	0.684	12.777	3.574	304	339	0.000	0.177
ЖЕНИ										
Стручно лице присутно при породување	RH.5	0.973	0.025	0.026	2.697	1.642	41	113	0.922	1.000
Пренатална здравствена заштита	RH.3	0.997	0.002	0.002	0.218	0.467	41	113	0.993	1.000
Контрацепција	RH.1	0.123	0.046	0.373	9.349	3.058	587	480	0.031	0.214
Писменост на возрасните	ED.8	0.991	0.004	0.004	0.393	0.627	253	224	0.983	0.999
Склучен брак пред 18-годишна возраст (жени на возраст од 20 до 24 години)	CP.5	0.060	0.037	0.613	3.096	1.760	113	130	0.000	0.134
Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	HA.3	0.288	0.066	0.229	13.822	3.718	949	650	0.156	0.420
Користење на кондом со нередовни партнери	HA.9	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	16	(*)	(*)
Возраст на младите при првиот сексуален однос	HA.8	0.001	0.001	0.835	0.063	0.252	140	94	0.000	0.003
Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	HA.5	0.111	0.039	0.348	8.221	2.867	929	543	0.034	0.189
Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	HA.4	0.638	0.081	0.127	18.360	4.285	949	650	0.476	0.799
Деца под 5-годишна возраст										
Ниска родилна тежина	NU.1	0.010	0.005	0.540	1.036	1.018	297	349	0.000	0.021
Опфат со вакцинација против туберкулоза	CH.2	1.000	0.000	0.000	.	.	51	71	1.000	1.000
Опфат со вакцинација против детска парализа	CH.2	0.869	0.046	0.053	1.305	1.142	51	71	0.776	0.961
Опфат со вакцинација против ДПТ	CH.2	0.898	0.033	0.037	0.814	0.902	49	70	0.833	0.964
Опфат со вакцинација против сипаници	CH.2	0.879	0.071	0.081	3.316	1.821	51	71	0.737	1.000
Целосно вакцинирани деца	CH.2	0.750	0.070	0.094	1.845	1.358	51	71	0.609	0.891
Акутна респираторна инфекција во изминатите две недели	CH.6	0.024	0.010	0.403	1.489	1.220	316	373	0.005	0.043
Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	CH.7	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	18	(*)	(*)
Дијареа во изминатите 2 недели	CH.4	0.188	0.102	0.544	25.490	5.049	316	373	0.000	0.392
Примиле ОРТ или внесувале зголемена количина течности и продолжиле со исхраната	CH.5	(0.803)	(0.146)	(0.181)	(3.753)	(1.937)	(59)	(29)	(0.512)	(1)
Поддршка за учење	CD.1	0.965	0.017	0.017	3.097	1.760	316	373	0.932	0.999
Регистрирање во матична книга на родените	CP.1	0.959	0.017	0.018	2.685	1.639	316	373	0.925	0.993

Анекс Г.

Табели за квалитет на податоците

Табела DQ.1: Дистрибуција на популацијата од домаќинствата по возраст

Поделба на возраста на популацијата од домаќинствата по една година, по пол (пондерирана), Република Македонија, 2005 година

	Машки		Женски		Машки		Женски		
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент	
0	165	1.2	106	.8	41	95	.7	95	.7
1	150	1.1	151	1.1	42	301	2.3	301	2.3
2	137	1.0	166	1.3	43	205	1.5	205	1.5
3	206	1.6	166	1.3	44	224	1.7	224	1.7
4	165	1.2	184	1.4	45	211	1.6	211	1.6
5	250	1.9	240	1.8	46	138	1.0	138	1.0
6	156	1.2	171	1.3	47	198	1.5	198	1.5
7	162	1.2	173	1.3	48	229	1.7	229	1.7
8	201	1.5	159	1.2	49	173	1.3	173	1.3
9	191	1.4	160	1.2	50	309	2.3	309	2.3
10	181	1.4	214	1.6	51	149	1.1	149	1.1
11	168	1.3	198	1.5	52	127	1.0	127	1.0
12	152	1.1	134	1.0	53	145	1.1	145	1.1
13	377	2.8	195	1.5	54	92	.7	92	.7
14	196	1.5	271	2.1	55	231	1.7	231	1.7
15	298	2.2	152	1.2	56	142	1.1	142	1.1
16	191	1.4	204	1.5	57	89	.7	89	.7
17	200	1.5	215	1.6	58	67	.5	67	.5
18	232	1.8	219	1.7	59	75	.6	75	.6
19	184	1.4	258	2.0	60	143	1.1	143	1.1
20	252	1.9	265	2.0	61	124	.9	124	.9
21	156	1.2	244	1.9	62	98	.7	98	.7
22	212	1.6	209	1.6	63	91	.7	91	.7
23	246	1.9	169	1.3	64	106	.8	106	.8
24	221	1.7	133	1.0	65	111	.8	111	.8
25	160	1.2	322	2.4	66	46	.4	46	.4
26	204	1.5	219	1.7	67	96	.7	96	.7
27	208	1.6	183	1.4	68	154	1.2	154	1.2
28	201	1.5	136	1.0	69	109	.8	109	.8
29	247	1.9	117	.9	70	102	.8	102	.8
30	242	1.8	279	2.1	71	29	.2	29	.2
31	202	1.5	210	1.6	72	58	.4	58	.4
32	188	1.4	194	1.5	73	60	.5	60	.5
33	183	1.4	160	1.2	74	71	.5	71	.5
34	165	1.2	108	.8	75	84	.6	84	.6
35	181	1.4	158	1.2	76	79	.6	79	.6
36	219	1.7	204	1.5	77	76	.6	76	.6
37	229	1.7	191	1.4	78	33	.2	33	.2
38	202	1.5	212	1.6	79	17	.1	17	.1
39	161	1.2	193	1.5	80+	133	1.0	133	1.0
40	151	1.1	166	1.3	непознато/ исчезнати	38	.3	69	.5
					Тотал	13249	100.0	13174	100.0

Табела DQ.2: Подобни и интервјуирани жени по возрастни групи

Женска популација во домаќинствата на возраст од 10 до 54, интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години и процент на немажени и интервјуирани жени (пондериран) по возрастни групи од пет години, Република Македонија, 2005 година

Возраст	Женска популација од домаќинствата на возраст од 10 до 54 години	Интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години		Процент на немажени и интервјуирани жени
	Број	Број	Процент	
10-14	1012			
15-19	1048	1016	15.3	97.0
20-24	1020	993	14.9	97.4
25-29	977	968	14.6	99.1
30-34	951	937	14.1	98.5
35-39	958	949	14.3	99.0
40-44	935	919	13.8	98.3
45-49	908	868	13.0	95.6
50-54	840	на	на	на
15-49	6796	6650	100.0	97.8

на: не е релевантно

Забелешка: Пондери за двете женски популации од домаќинствата и на интервјуираните жени се пондери на домаќинството. Возраста се заснова на распоредот на домаќинството

Табела DQ.3: Подобни и интервјуирани деца под 5-годишна возраст

Детска популација во домаќинствата на возраст од 0 до 4 години чиишто мајки/негуватели се интервјуирани и процент на деца под 5-годишна возраст чии мајки/негуватели се интервјуирани (пондериран) по возрастни групи од пет години, Република Македонија, 2005 година

Возраст	Детска популација од домаќинствата на возраст од 0 до 7 години	Интервјуирани деца на возраст од 0 до 4 години		Процент на подобни и интервјуирани деца
	број	број	процент	
0	272	270	17.0	99.5
1	301	299	18.9	99.4
2	304	300	18.9	98.8
3	372	370	23.3	99.3
4	349	347	21.9	99.5
5	490	на	на	на
6	327	на	на	на
7	335	на	на	на
0-4	1597	1586	100.0	99.3

на: не е релевантно

Забелешка: Пондерите за двете детски популации од домаќинствата и на интервјуираните жени се пондери на домаќинството. Возраста се заснова на распоредот на домаќинството.

Табела DQ.4: Деца под 5-годишна возраст

Поделба на возраста на деца под 5-годишна возраст по групи од 3 месеци (пондерирани), Република Македонија, 2005 година

Возраст во месеци	Машки		Женски		Вкупно	
	Број	Процент	Број	Процент	Број	Процент
0-2	136	5.6	47	2.2	183	4.0
3-5	181	3.3	61	2.9	142	3.1
6-8	176	7.2	78	3.7	254	5.6
9-11	74	3.0	93	4.4	167	3.7
12-14	152	6.3	89	4.2	241	5.3
15-17	109	4.5	115	5.4	223	4.9
18-20	89	3.7	96	4.5	185	4.1
21-23	99	4.1	88	4.2	188	4.1
24-26	114	4.7	124	5.9	238	5.2
27-29	100	4.1	175	8.3	276	6.1
30-32	99	4.1	91	4.3	190	4.2
33-35	96	3.9	81	3.8	177	3.9
36-38	122	5.0	147	6.9	269	5.9
39-41	220	9.1	102	4.8	322	7.1
42-44	165	6.8	106	5.0	271	6.0
45-47	99	4.1	105	4.9	204	4.5
48-50	113	4.7	85	4.0	199	4.4
51-53	143	5.9	142	6.7	284	6.3
54-56	94	3.9	98	4.6	192	4.2
57-59	146	6.0	194	9.2	340	7.5
Вкупно:	2428	100.0	2118	100.0	4547	100.0

Табела DQ.5: Преклопување на возраста и периодите

Соодносите на возраста и периодите се граници на подобност според типот на собраните податоци (пондерирани), Република Македонија, 2005 година

	Соодноси на возраста и периодите*			Граница на подобност (долна - горна)	Модул или анкетен прашалник
	Машки	Женски	Вкупно		
Возраст во анкетниот прашалник за домаќинства					
1	.99	1.07	1.03		
2	.83	1.03	.93	Долна	Дисциплинирање на децата и детски инвалидитет
3	1.22	.96	1.09		
4	.79	.94	.86	Горна	Прашалник за деца под 5-годишна возраст
5	1.32	1.21	1.26	Долна	Детски труд и образование
6	.82	.88	.85		
8	1.09	.97	1.03		
9	1.00	.90	.95	Горна	Детски инвалидитет
10	1.01	1.12	1.06		
13	1.56	.97	1.29		
14	.68	1.31	.94	Горна	Детски труд и детски инвалидитет
15	1.30	.73	1.03	Долна	Анкетен прашалник за жени
16	.83	1.07	.94		
17	.96	1.01	.99	Горна	Сираци
18	.97	.93	.95		
23	1.09	.99	1.05		
24	1.06	.64	.85	Горна	Образование
25	.82	1.43	1.15		
48	1.15	1.26	1.20		
49	.73	.39	.57	Горна	Анкетен прашалник за жени
50	1.47	1.94	1.69		
Возраст во анкетниот прашалник за жени					
23	нема	.97	нема		
24	нема	.65	нема	Горна	Сексуално однесување
25	нема	1.44	нема		
Изминати месеци од последното породување во анкетниот прашалник за жени					
6-11	нема	1.10	нема		
12-17	нема	1.06	нема		
18-23	нема	.90	нема	Горна	Здравје на мајката и детето
24-29	нема	1.17	нема		
30-35	на	.83	на		

* Соодносите на возраста и периодите се пресметуваат како $x / ((x_{n-1} + x_n + x_{n+1}) / 3)$, каде што x е возраст или период.

на: не е релевантно

Табела DQ.6: Комплетност на известувањето

Процент на разгледувања каде недостасуваат податоци за избрани прашања и индикатори (пондериран), Република Македонија, 2005 година

Прашалници и тема	Референтна група	Процент со податоци што недостасуваат*	Број на случаи
Жени			
Датум на раѓање	Сите жени од 15 до 49 години		
Недостасува само месец		1.5	7397
Недостасува месец и година		.0	7397
Датум на прво породување	Сите жени од 15 до 49 години што имале најмалку едно породување		
Недостасува само месец		2.2	4346
Недостасува месец и година		.6	4346
Поминале години од последното породување	Сите жени од 15- до 49 години што имале најмалку едно породување		
Датум на последно породување	Сите жени од 15 до 49 години што имале најмалку едно породување	2.1	24
Недостасува само месец		1.3	4346
Недостасува месец и година		.1	4346
Датум на прв брак/заедница	Сите мажени жени од 15 до 49 години		
Недостасува само месец		7.3	4493
Недостасува месец и година		7.4	4493
Возраст на прв брак/заедница	Сите мажени жени од 15 до 49 години	.7	4493
Возраст при прв сексуален однос	Сите жени од 15 до 24 години кои имале сексуален однос	3.5	2233
Поминато време од последниот сексуален однос	Сите жени од 15 до 24 години кои имале сексуален однос	14.2	564
Деца на возраст под 5 години			
Датум на раѓање	Сите анкетирани деца под 5-годишна возраст		
Недостасува само месец		.4	4547
Недостасува месец и година		.0	4547
Антропометрија	Сите анкетирани деца под 5-годишна возраст		
Висина		6.4	4547
Тежина		6.8	4547
Висина или тежина		6.8	4547

* има одговори „непознато“

Табела DQ.7: Присуство на мајка во домаќинството и на интервјуираното лице за анкетниот прашалник за деца под 5-годишна возраст

Поделба на децата под 5-годишна возраст по тоа дали мајката живее во истото домаќинство и интервјуираното лице за анкетниот прашалник за деца под 5-годишна возраст (пондерирана), Република Македонија, 2005 година

Возраст	Мајка во домаќинството		Мајката не живее во домаќинството		Вкупно	Број на деца на возраст од 0 до 4 години
	интервјуирана мајка	интервјуиран татко	други интервјуирани полнолетни женски лица	други интервјуирани полнолетни машки лица		
0	99.8	.0	.2		100.0	272
1	100.0	.0	.0		100.0	301
2	99.6	.0	.4		100.0	304
3	99.4	.0	.6		100.0	372
4	99.6	.2	.2		100.0	349
Вкупно	99.7	.0	.3		100.0	1597

Табела DQ.8: Посетеност на училиштата според возраста на популација од домаќинството на возраст од 5-24 години по образовно ниво и по одделение кое се посетува во тековната година, Република Македонија, 2005 година

Возраст	Основно образование									Средно образование							Вкупно	Број
	Прет-школска возраст	Прво одд.	Второ одд.	Трето одд.	Четврто одд.	Петто одд.	Шесто одд.	Седмо одд.	Осмо одд.	99	Прва год.	Втора год.	Трета год.	Четврта год.	Високо образование	Не оди на училиште		
5	26.8	.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	72.6	100.0	490
6	42.4	25.5	.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	1.2	.0	.0	.0	.0	.0	30.3	100.0	327
7	.8	57.1	38.1	.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.1	.0	.0	.0	3.3	100.0	335
8	.6	2.2	48.8	39.8	2.6	.1	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	6.0	100.0	360
9	.6	.3	4.6	67.2	25.0	.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.1	.0	.0	1.6	100.0	351
10	.0	.2	.5	5.3	68.6	17.7	1.5	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	6.2	100.0	395
11	.0	.1	.5	.3	12.2	48.7	30.7	.4	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	7.1	100.0	366
12	.1	.1	.0	.2	.4	2.8	64.4	19.9	8.3	.0	.0	.0	.0	.0	.0	3.8	100.0	287
13	.0	.0	.5	.1	.1	.5	10.8	52.2	31.7	.0	.0	.0	.0	.0	.0	4.1	100.0	572
14	.0	.0	.0	.0	.3	.0	.4	10.6	48.9	.0	25.3	8.5	.0	.0	.0	6.0	100.0	467
15	.0	.1	.1	.0	.0	.1	.2	.7	8.5	.0	53.4	11.3	1.2	.0	.0	24.3	100.0	450
16	.0	2.0	.0	.0	.0	.1	.0	.0	.1	.0	2.8	41.7	26.1	2.5	.0	24.7	100.0	395
17	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.8	1.0	38.2	20.1	.0	39.9	100.0	415
18	.0	.0	.0	.0	.6	.0	.0	.0	.0	.0	.0	2.3	5.3	33.8	12.4	45.6	100.0	450
19	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.5	.5	3.9	6.6	23.6	64.8	100.0	442
20	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.4	38.2	61.3	100.0	517
21	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.2	.0	.0	.2	30.5	69.1	100.0	400
22	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.1	25.3	74.6	100.0	421
23	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	13.8	86.2	100.0	415
24	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	.0	14.1	85.9	100.0	354
Вкупно	3.4	3.6	4.0	4.9	5.1	3.2	4.5	5.0	5.7	.0	4.6	3.3	3.8	3.4	8.5	37.0	100.0	8209

Табела DQ.9: Сооднос на полот кај сите родени и живи деца

Сооднос на пол при породување кај сите родени, живи и починати деца, според возраста на жените (пондериран), Република Македонија, 2005 година

Возраст	Родени деца			Живи деца			Починати деца			Број на жени
	број на машки родени деца	број на женски родени деца	Сооднос на пол	број на живи машки деца	број на живи женски деца	Сооднос на пол	број на починати машки деца	број на починати женски деца	Сооднос на пол	
15-19	3	7	.42	3	7	.42	0	0	.57	1129
20-24	76	63	1.20	71	62	1.16	4	1	3.21	1103
25-29	462	415	1.11	458	409	1.12	4	6	.74	1078
30-34	908	960	.95	890	947	.94	18	12	1.48	1041
35-39	1011	1810	.56	942	1764	.53	70	46	1.53	1054
40-44	576	2376	.24	534	2352	.23	42	24	1.76	1027
45-49	701	2147	.33	648	2091	.31	53	56	.95	965
Тотал	3738	7777	.48	3546	7632	.46	191	145	1.32	7397

Забелешка: Соодносите по пол се пресметуваат како број на машки/број на женски

Табела DQ. 10: Дистрибуција на жени според поминато време од последното породување

Поделба на жените на возраст од 15 до 49 години со најмалку еден жив пород, по месеци од последното породување (пондерирана), Република Македонија, 2005 година

Поминати месеци од последното породување	Поминати месеци од последното породување		Поминати месеци од последното породување		
	Број	Процент	Број	Процент	
0	22	3.1	16	3.3	
1	11	1.6	17	2.9	
2	26	3.6	18	3.3	
3	7	1.0	19	3.5	
4	20	2.8	20	2.4	
5	15	2.1	21	3.0	
6	29	4.1	22	3.9	
7	16	2.3	23	2.4	
8	49	6.9	24	4.7	
9	14	2.0	25	3.0	
10	16	2.2	26	2.6	
11	25	3.6	27	3.7	
12	25	3.5	28	5.0	
13	46	6.4	29	2.9	
14	22	3.1	30	2.3	
15	18	2.5			
			Вкупно	714	100.0

Анекс Д.

Глобални индикатори на MICS: Броители и именители

ИНДИКАТОР	БРОИТЕЛ	ИМЕНИТЕЛ
1 Стапка на смртност кај деца под 5 години	Веројатност на умирање според точна возраст од 5 години	
2 Стапка на смртност кај доенчиња	Веројатност на умирање според точна возраст од 1 година	
3 Сооднос на смртноста кај мајките	Број на смртни случаи на жени од причини поврзани со бременост во дадена година	Број на живородени во годината (изразен по 100,000 родени)
4 Стручно лице што е присутно на породувањето	Број на жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете изминати години пред анкетата при кое било присутно здравствено стручно лице	Вкупен број на интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете изминати години пред анкетата
5 Породувања во здравствени установи	Број на жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете изминати години пред анкетата кои се породиле во здравствена установа	Вкупен број на интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете изминати години пред анкетата
6 Ниска родилна тежина (преваленца)	Број на деца под 5-годишна возраст што паѓаат под минус две стандардни девијации од средна тежина за возраста од стандардот на НЦЗС/СЗО (среден и голем); број што паѓа под минус три стандардни девијации (голем)	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст што биле мерени
7 Преваленца на недоразвиени децата	Број на деца под 5-годишна возраст што паѓаат под минус две стандардни девијации од средна висина за возраста од стандардот на НЦЗС/СЗО (среден и голем); број што паѓа под минус три стандардни девијации (голем)	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст што биле мерени
8 Преваленца на ослабени деца	Број на деца под 5-годишна возраст што паѓаат под минус два стандардни девијации од средна тежина и висина за стандардот на НЦЗС/СЗО (среден и голем); број што паѓа под минус три стандардни девијации (голем)	Вкупен број на деца под 5-годишна возраст чија тежина и висина биле измерени
9 Доенчиња со ниска родилна тежина	Број на последните породувања на живи деца во 2 години пред анкетата со тежина под 2.500 гр.	Вкупен број на последните породувања на живи деца во 2 години пред анкетата
10 Доенчиња мерени при породувањето	Број на последните породувања на живи деца во 2 години пред анкетата мерени при породувањето	Вкупен број на последните породувања на живи деца во 2 години пред анкетата
11 Користење на подобрени извори на вода за пиење	Број на членови на домаќинства што живеат во домаќинства каде што се користат подобрени извори на вода за пиење	Вкупен број на членови на домаќинства во испитаните домаќинства
12 Користење на подобрени санитарни системи	Број на членови на домаќинства кои користат подобрени санитарни објекти	Вкупен број на членови на домаќинства во испитаните домаќинства
13 Прочистување на водата	Број на членови на домаќинства кои користат прочистена вода	Вкупен број на членови на домаќинства во испитаните домаќинства
14 Отстранување на детските фекалии	Број на деца под 3-годишна возраст чија (последна) столица безбедно се отстранува	Вкупен број на испитани деца под 3-годишна возраст
15 Стапка на ексклузивно доење	Број на доенчиња на возраст од 0 до 5 месеци што исклучиво се дојат	Вкупен број на испитани доенчиња на возраст од 0 до 5 месеци
16 Стапка на продолжено доење	Број на доенчиња на возраст од 12 до 15 и на 20 до 23 месеци што моментално цицаат	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 15 и 20 до 23 месеци
17 Стапка на навремено хранење со дополнителна храна	Број на доенчиња на возраст од 6 до 9 месеци што се хранат со мајчино млеко и дополнителна храна	Вкупен број на испитани доенчиња на возраст од 6 до 9 месеци
18 Зачестеност на хранење со дополнителна храна	Број на доенчиња на возраст од 6 до 11 месеци што се хранат со мајчино млеко и дополнителна храна најмалку со минималниот препорачан број пати дневно (двапати на ден за доенчиња на возраст од 6 до 8 месеци, трипати на ден за доенчиња на возраст од 9 до 11 месеци)	Вкупен број на испитани доенчиња на возраст од 6 до 11 месеци
19 Соодветно хранети доенчиња	Број на доенчиња на возраст од 0-11 месеци што вчера се хранеле правилно: доенчиња на возраст од 0-5 месеци што исклучиво цицале и доенчиња на возраст од 6-11 месеци што цицале и јаделе тврда или полутврда храна соодветниот број пати (види погоре)	Вкупен број на испитани доенчиња на возраст од 0 до 11 месеци
20 Пренатална здравствена заштита	Број на жени на возраст од 15 до 49 години на кои најмалку еднаш во текот на бременоста во двете изминати години пред анкетата им била укажана помош од здравствено стручно лице	Вкупен број на интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во двете изминати години пред анкетата
21 Контрацепција	Процент на жени на возраст од 15 до 49 години кои моментално се во брак или во заедница кои користат (или чиј партнер користи) контрацептивен метод (модерен или традиционален)	Вкупен број на жени на возраст од 15 до 49 години кои моментално се во брак или во заедница
22 Лечење на претпоставена пневмонија со антибиотици	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија кои во двете изминати недели примиле антибиотици	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија во двете изминати недели
23 Барање на здравствена заштита за претпоставена пневмонија	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија во двете изминати недели кои биле однесени во соодветна здравствена установа	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со претпоставена пневмонија во двете изминати недели
24 Тврди горива	Број на жители во домаќинствата кои користат тврди горива (дрво, јаглен, остаток од жетва или природно губре) како примарен извор на домашна енергија за готвење	Вкупен број на членови на домаќинства во испитаните домаќинства
25 Опфат со вакцинација против туберкулоза	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани против БЦГ пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
26 Опфат со вакцинација против детска парализа	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци вакцинирани против ОПВ3 пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци

ИНДИКАТОР	БРОИТЕЛ	ИМЕНИТЕЛ
27 Опфат со вакцинација против дифтерија, пертусис и тетанус (ДПТ)	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани со ДПТ3 пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
28 Опфат со вакцинација против сипаници	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани против сипаници пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
29 Опфат со вакцинација против хепатитис Б	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани против хепатитис пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
30 Опфат со вакцинација против жолта треска *	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани против жолта треска пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
31 Целосно вакцинирани деца	Број на деца на возраст од 12 до 23 месеци што биле вакцинирани со вакцини против ДПТ1-3, ОПВ-1-3, БЦГ и сипаници пред првиот роденден	Вкупен број на испитани деца на возраст од 12 до 23 месеци
32 Неонатална заштита од тетанус *	Број на мајки со жив пород минатата година на кои им се дадени најмалку две дози од вакцината тетанус токсид (ТТ) во соодветниот период пред породувањето	Вкупен број на интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 години со едно породување во изминатата година пред анкетата
33 Користење на терапија за орална рехидрација (ОРТ)	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа кои во изминатите 2 недели примиле соли за орална рехидрација и/или соодветна домашна терапија	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во двете изминати недели
34 Домашно лекување на дијареа	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во двете изминати недели што примале повеќе течности и продолжено јаделе малку, исто или повеќе	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во двете изминати недели
35 Примиле ОРТ или внесувале зголемени количини течности и продолжиле со исхраната	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа што примиле ОРТ (соли за орална рехидрација или соодветна домашна терапија) или внесувале повеќе течности и продолжено јаделе малку, исто или повеќе	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци со дијареа во двете изминати недели
36 Домаќинството користи мрежи третириани со инсектициди *	Број на домаќинства со најмалку една мрежа за комарци, било да се трајно третириани или се третириани минатата година	Број на испитани домаќинства
37 Деца под 5-годишна возраст што спијат до мрежи третириани со инсектицид *	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци што спијат до мрежи против комарци третириани со инсектицид претходната ноќ	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 59 месеци
38 Деца под 5-годишна возраст што спијат до мрежи против комарци *	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци што спиеа до мрежи против комарци претходната ноќ	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 59 месеци
39 Лекување против маларија (деца под 5-годишна возраст) *	Број на деца на возраст од 0-59 месеци за кои е изјавено дека имале треска во двете изминати недели и добиле соодветна терапија против маларија 24 часа од настанувањето	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци за кои е изјавено дека имале треска во двете изминати недели
40 Повремено превентивно лекување против маларија (за мајки жени) *	Број на жени што примиле соодветни повремена лекаства за спречување на маларија (дефинирани како најмалку две дози од СП/Фансидар) во текот на последната бременост, што довело до живород во двете години пред анкетата	Вкупен број на жени што имале живород во двете години пред анкетата
41 Конзумирање јодирани сол *	Број на домаќинства чија тестирана сол има 15 дела од милион или повеќе јод/јодат	Број на испитани домаќинства
42 Дополнување на витамин А суплементација (за 5-годишни деца) *	Број на деца на возраст од 6 до 59 месеци што примиле најмалку еднакратна висока доза на витамин А во претходните 6 месеци	Вкупен број на испитани деца на возраст од 6 до 59 месеци
43 Дополнување на витамин А суплементација (за мајки по породувањето) *	Број на жени на возраст од 2 години со еден живород во двете изминати години пред анкетата кои примиле дополнителна висока доза на витамин А во текот на 8 недели по породувањето	Вкупен број на жени што имале живород во двете години пред анкетата
44 Содржина на пренаталната здравствена заштита *	Број на жени на возраст од 2 години со еден живород во двете изминати години пред анкетата кои примиле пренатална здравствена заштита во текот на последната бременост	Вкупен број на жени што имале живород во двете години пред анкетата
45 Навремен почеток на доеење	Број на жени што имале живород во двете години пред анкетата кои го прифатиле на цицане своето новороденче еден час од породувањето	Вкупен број на жени што имале живород во двете години пред анкетата
46 Поддршка за учење	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци што живеат во домаќинства каде што полнолетно лице е вклучено во четири или повеќе активности за унапредување на учењето и подготвеност за училиште во последните 3 дена	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 59 месеци
47 Поддршка за учење од таткото	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци чиј татко е вклучен во една или повеќе активности за унапредување на учењето и подготвеност за училиште во последните 3 дена	Вкупен број на деца на возраст од 0 до 59 месеци
48 Поддршка за учење: детски книги	Број на домаќинства со 3 или повеќе детски книги	Вкупен број на испитани домаќинства
49 Поддршка за учење: со книги што не се за деца	Број на домаќинства со 3 или повеќе книги што не се за деца	Вкупен број на испитани домаќинства
50 Поддршка за учење: предмети за игра	Број на домаќинства со 3 или повеќе предмети за игра	Вкупен број на испитани домаќинства
51 Грижа од неполнолетни лица	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци кои минатата недела биле оставени сами или на грижа на друго дете помало од 10 години	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 59 месеци
52 Посетеност на претучилишни установи	Број на деца на возраст од 36 до 59 месеци кои посетуваат форма на програма за едукација за рано детство	Вкупен број на испитани деца на возраст од 36 до 59 месеци
53 Подготвеност за училиште	Број на деца во прво одделение кои посетувале некоја претшколска установа претходната година	Вкупен број на испитани деца во прво одделение
54 Нето стапка на запишување во основното образование	Број на деца на возраст за запишување во основно образование кои моментално се првоодделени	Вкупен број на испитани деца на возраст за запишување во основно училиште
55 Нето стапка на посетеност на основното образование	Број на деца на возраст за основно училиште кои моментално посетуваат основно или средно образование	Број на испитани деца на возраст за запишување во основно училиште
56 Нето стапка на посетеност на средното образование	Број на деца на возраст за средно образование што посетуваат средно или повисоко образование	Вкупен број на испитани деца на возраст за средно училиште
57 Деца кои стигнале до петто одделение	Процент на деца запишани во прво одделение од основното образование кои стигнуваат до петто одделение	

ИНДИКАТОР	БРОИТЕЛ	ИМЕНТЕЛ
58 Стапка на преоѓање во средно образование	Број на деца кои моментално се во средно училиште, а кои посетувале осмо одделение од основно училиште минатата година	Вкупен број на испитани деца кои посетувале осмо одделение од основно училиште минатата година
59 Стапка на завршување на основното образование	Број на деца (од која било возраст) моментално во осмо одделение од основно училиште (без повторувачи)	Вкупен број на испитани деца на возраст за завршување на основно училиште (соодветна возраст за осмо одделение од основно училиште)
60 Стапка на писменост на возрасните	Број на жени на возраст од 15 до 24 години што можат да прочитаат кратка едноставна изјава од секојдневниот живот	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 24 години
61 Индекс на полова еднаквост во образованието	Процент на девојчиња во основно и средно образование	Процент на момчиња во основно и средно образование
62 Регистрирање во матична книга на родените	Број на деца на возраст од 0 до 59 месеци за кои е изјавено дека се пријавени	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 59 месеци
63 Распространетост на осакатување/сечење на женски гениталии *	Број на жени на возраст од 15 до 49 години кои изјавија дека биле подложени на кој бил вид на осакатување/сечење на гениталии	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 49 години
64 Распространетост на сериозна форма на осакатување/сечење на женски гениталии *	Број на жени на возраст од 15 до 49 години кои изјавија дека биле подложени на сериозен вид на осакатување/сечење на гениталии (како инфибулација)	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 49 години
65 Распространетост на осакатување/сечење на женски гениталии кај ќерки *	Број на жени на возраст од 15 до 49 години кои изјавија дека барем една ќерка била подложена на осакатување/сечење на гениталии	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 49 години кои имаат најмалку една жива ќерка
66 Одобрение за осакатување/сечење на женски гениталии *	Број на жени на возраст од 15 до 49 години кои одобруваат продолжување на осакатување/сечење на женски гениталии	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 49 години
67 Склучен брак пред 15 и 18-годишна возраст	Број на жени кои склучиле брак или биле во заедница на точна возраст од 15 и 18 години, по возрасни групи	Вкупен број на интервјуирани жени на возраст од 15 до 49 и 20 до 49 години, според возрасни групи
68 Млади жени на возраст од 15 до 19 години, моментално во брак/во заедница		Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 19 години
69 Разлика во години на сопругиците	Број на жени на возраст од 15 до 19 години и 20 до 24 години, моментално во брак/заедница, со разлика по возраст од 10 или повеќе години помеѓу нив и нивниот сегашен сопруг	Вкупен број на жени на возраст од 15 до 19 години и 20 до 24 години кои моментално се во брак или во заедница
70 Многуженство *	Број на жени во заедница со многу жени	Вкупен број на жени на возраст од 15 до 49 години кои моментално се во брак или во заедница
71 Детски труд	Број на деца на возраст од 5 до 14 години што се вклучени во детски труд	Вкупен број на испитани деца на возраст од 5 до 14 години
72 Деца работници кои посетуваат настава	Број на деца на возраст од 5 до 14 години што се вклучени во активности на детски труд и посетуваат настава	Вкупен број на деца на возраст од 5 до 14 години што се вклучени во активности на детски труд
73 Ученици ангажирани во детски труд	Број на деца на возраст од 5 до 14 години што посетуваат настава и се вклучени во активности на детски труд	Вкупен број на испитани деца на возраст од 5 до 14 години
74 Детска дисциплина	(1) Само ненасилна агресија, (2) Психолошка агресија, (3) Мала физичка казна, (4) Строга физичка казна	Вкупен број на избрани и испитани деца на возраст од 2 до 14 години
75 Распространетост на сираци	Број на деца на возраст под 18 години со најмалку еден починат родител	Вкупен број на испитани деца под 18-годишна возраст
76 Распространетост на деца од ранлива група	Број на деца на возраст под 18 години кои имаат еден хронично болен родител и живеат во домаќинство каде минатата година починало едно полнолетно лице на возраст од 18 до 59 години или живеат во домаќинство каде има едно полнолетно лице на возраст од 18 до 59 години кое било хронично болно изминатата година	Вкупен број на испитани деца под 18-годишна возраст
77 Посетеност на училиштата на сираците наспроти несираците	Процент на двојни сираци (со починати мајка и татко) на возраст од 10 до 14 години што посетуваат настава	Процент на деца на возраст од 10 до 14 години, со два живи родители кои живеат најмалку со еден родител и посетуваат настава
78 Услови за живот на децата	Број на деца на возраст од 0 до 17 години кои не живеат со биолошки родител	Вкупен број на испитани деца на возраст од 0 до 17 години
79 Недоволна ухранетост кај децата сираци и кај ранливите групи за ХИВ/СИДА	Процент на сираци или деца од ранливите групи под 5-годишна возраст кои имаат средна или сериозно помала тежина, од сите мерени сираци или деца од ранливите групи под 5-годишна возраст	Процент на деца кои не се класифицираат како сираци или деца од ранливи групи под 5-годишна возраст кои имаат средна или сериозно помала тежина, од сите мерени сираци или деца од ранливите групи под 5-годишна возраст
80 Рано стапување во сексуални односи кај децата сираци и кај ранливите групи за ХИВ/СИДА	Процент на сираци или деца од ранливите групи на возраст од 15 до 17 години кои имале секс пред 15-годишна возраст, од сите испитани сираци или деца од ранливите групи на возраст од 15 до 17 години	Процент на деца кои не се класифицираат како сираци или деца од ранливите групи на возраст од 15 до 17 години кои имале секс пред 15-годишна возраст, од сите деца кои не се класифицираат како сираци или деца од ранливите групи на возраст од 15 до 17 години
81 Надворешна поддршка за децата сираци и ранливите групи за ХИВ/СИДА	Број на деца сираци и деца од ранливите групи под 18-годишна возраст чии домаќинства добиле бесплатна основна надворешна поддршка за здравствена заштита на детето	Број на испитани деца сираци и деца од ранливите групи под 18-годишна возраст
82 Обемно знаење на младите за превенција од ХИВ	ни сфаќања за пренесување на ХИВ	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 24 години
83 Користење на кондом со нередовни партнери	Број на жени на возраст од 15 до 24 години кои изјавиле дека користеле кондом при сексуален однос со својот последен небрачен сексуален партнер со кого не живеат заедно во изминатите 12 месеци	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 24 години кои имале небрачен сексуален партнер со кого не живеат заедно во изминатите 12 месеци
84 Возраст на младите при првиот сексуален однос	Број на жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс пред 15-годишна возраст	Вкупен број на испитани жени на возраст од 15 до 24 години
85 Високоризичен секс во изминатата година	Број на сексуално активни жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс со небрачен сексуален партнер со кого не живеат заедно во изминатите 12 месеци	Вкупен број на жени на возраст од 15 до 24 години кои биле сексуално активни во изминатите 12 месеци
86 Ставови кон луѓе со ХИВ/СИДА	Прашања за луѓе со ХИВ или СИДА	Вкупен број на испитани жени

ИНДИКАТОР	БРОИТЕЛ	ИМЕНИТЕЛ
87 Жени што знаат каде можат да се тестираат за ХИВ	аат	Вкупен број на испитани жени
88 Жени што се тестирале за ХИВ	Број на жени што изјавиле дека се тестирани за ХИВ	Вкупен број на испитани жени
89 Знаење за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	Број на жени што точно ги дефинирале сите три начини за вертикално пренесување	Вкупен број на испитани жени
90 Покриеност за советување за пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	Број на жени кои се породиле во изминатите 24 месеци и примиле пренатална здравствена заштита и кои изјавиле дека имале советување за ХИВ/СИДА во текот на здравствената заштита	Вкупен број на испитани жени кои се породиле во изминатите 24 месеци
91 Покриеност за тестирање за спречување на пренесувањето на ХИВ од мајка на дете	Број на жени кои се породиле во изминатите 24 месеци и примиле пренатална здравствена заштита кои изјавиле дека ги добиле резултатите од тестот за ХИВ/СИДА во текот на здравствената заштита	Вкупен број на испитани жени кои се породиле во изминатите 24 месеци
92 Разлика според возраста кај сексуалните партнери	Број на жени на возраст од 15 до 24 години кои имале секс во последните 12 месеци со партнер кој бил 10 или повеќе години постар од нив	Вкупен број на испитани сексуално активни жени на возраст од 15 до 24 години
93 Безбедност на Домот	Број на членови на домаќинства кои живеат во урбани домаќинства на кои им недостасува службена документација за нивното престојувалиште или чувствуваат ризик од ислување	Вкупен број на членови на урбани домаќинства во испитаните домаќинства
94 Времетраење на домувањето	Број на членови на домаќинства кои живеат во урбани живеалишта кои не се сметаат за трајни	Вкупен број на членови на урбани домаќинства во испитаните домаќинства
95 Субстандардни домаќинства	Број на членови на домаќинство кои живеат во урбани сиромашни квартави	Број на членови на испитаните урбани домаќинства
96 Извори на набавки	Број на деца (или домаќинства) за кои се обезбедуваат набавки од јавни установи, претставени посебно за секој вид набавка: мрежи третирани со инсектицид против комарци, соли за орална дехидрација, антибиотици и лекови против маларија	Вкупен број на деца (или домаќинства) за кои се обезбедуваат набавки
97 Цена на набавките	Средна цена на обезбедените набавки, претставени одделно за секој вид на набавка и според тоа дали е од јавен или приватен субјект: мрежи третирани со инсектицид против комарци, соли за орална дехидрација, антибиотици и лекови против маларија.	Вкупен број на деца (или домаќинства) за кои се обезбедуваат набавки
98 Незадоволена потреба за планирање на семејството	Број на жени кои моментално се во брак или заедница кои се плодни и сакаат временски да ги разграничат породувањата или да го ограничат бројот на децата и кои во моментот не користат контрацепција	Вкупен број на испитани жени кои моментално се во брак или во заедница
99 Задоволена потреба за планирање на семејството	Број на жени кои моментално се во брак или во заедница и кои користат контрацепција	Број на жени кои моментално се во брак или во заедница кои имаат незадоволена потреба за контрацепција и кои моментално користат контрацепција
100 Ставови кон семејното насилство	Број на жени кои сметаат дека сопругот/партнерот со право ја удира и тепа својата жена барем во следните околности: (1) кога таа излегува без да му каже, (2) ги занемарува децата, (3) се кара со него, (4) одбива да има секс со него, (5) го загорува јадењето	Вкупен број на испитани жени
101 Посебни потреби	Број на деца на возраст од 2 до 9 години со најмалку една од девет пријавени попречености: (1) заостанува во седење, станување или одење, (2) потешкотии со видот, дење или ноќе, (3) изгледа дека има потешкотии со слухот, (4) потешкотии во разбирањето инструкции, (5) потешкотии во одењето или движењето со рацете или слабост или вкочанетост на екстремитетите, (6) има напади, се вкочанува, се онесвестува, (7) не учи да прави работи како другите деца на негова/нејзина возраст, (8) не може да зборува или да се разбере со зборови, (9) изгледа ментално уназадено, апатично или бавно	Вкупен број на испитани деца на возраст од 2 до 9 години

* Глобални MICS индикатори кои не беа вклучени во истражувањето во Македонија во 2005 година.

Анекс Ѓ. Анкетни прашалници

АНКЕТЕН ПРАШАЛНИК ЗА ДОМАЌИНСТВА

Ние сме од Државниот завод за статистика на Република Македонија. Работиме на проект што се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да поразговараме за тоа со вас. Разговорот ќе трае (број) минути. Сите податоци што ќе ги добиеме ќе останат строго доверливи и вашите одговори никогаш нема да се откријат. Во текот на разговорот би сакале да разговараме со сите мајки или други лица што се грижат за децата во домаќинството. Може ли да започнеме сега? Ако ви дозволат, започнете го интервјуто.

ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ДОМАЌИНСТВОТА		НН
НН1. Број на кластер: _____		НН2. Број на домаќинство: _____
НН3. Име и број на водителот на интервјуто: Име _____		НН4. Име и број на раководителот: Име _____
НН5. Ден/месец/година на интервјуто: _____ / _____ / _____		
НН6. Подрачје: Урбано ..... 1 Рурално 2		НН7. Регион: Скопски ..... 1 Пелагониски ..... 2 Вардарски ..... 3 Североисточен ..... 4 Југозападен ..... 5 Југоисточен ..... 6 Полошки ..... 7 Источен 8
НН8. Име на носителот на домаќинството: _____		
<i>Откако ќе ги пополните сите анкетни прашалници за домаќинствата, пополнете ги следните податоци:</i>		
НН9. Резултат од интервју за домаќинствата: Спроведено ..... 1 Одбиено ..... 2 Нема никој дома ..... 3 Домаќинството не е пронајдено/уништено ..... 4 Друго (со објаснување) 6		НН10. Испитаник за анкетниот прашалник за домаќинства: Име: _____ Линија бр. _____
НН12. Број на жени погодни за интервју: _____		НН11. Вкупен број на членови во домаќинството: _____
НН14. Број на деца под 5-годишна возраст: _____		НН13. Број на пополнети анкетни прашалници за жени: _____
НН15. Број на пополнети анкетни прашалници за деца: _____		
Белешки на водителот на интервјуто/раководителот: <i>Искористете го ова поле за да запишете белешки за интервјуто во ова домаќинство, како што е време на повторна посета, непотполнети обрасци за интервјуа со поединци, број на обиди за повторна посета, итн.</i>		
НН16. Службеник за внесување на податоците: _____		

СПИСОК НА ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВА

HL

НАЈНАПРЕД, ВЕ МОЛАМ ПРЕТСТАВЕТЕ МИ ГИ СО ИМЕ СИТЕ КОИ ОБИЧНО ЖИВЕАТ ОВДЕ, ПОЧНУВАЈЌИ СО ГЛАВНИОТ ВО ДОМАЌИНСТВОТО. ИМЕТО НА ГЛАВНИОТ ВО ДОМАЌИНСТВОТО ЗАПИШЕТЕ ГО ВО ЛИНИЈАТА 01. НАВЕДЕТЕ ГИ СИТЕ ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВОТО (HL2), НИВНИТЕ РОДНИНСКИ ВРСКИ СО ГЛАВНИОТ ВО ДОМАЌИНСТВОТО (HL3) И НИВНИТЕ ПОЛОВИ (HL4).
ПОТОА ПРАШАЈТЕ: ДАЛИ ИМА НЕКОИ ДРУГИ ШТО ЖИВЕАТ ОВДЕ, ИАКО ВО МОМЕНТОТ НЕ СЕ ДОМА? (ТОА МОЖЕ ДА БИДАТ ДЕЦА КОИ СЕ НА УЧИЛИШТЕ ИЛИ НА РАБОТА). АКО ОДГОВОРОТ Е ДА, ПОПОЛНЕТЕ ГО СПИСОКОТ.
ПОТОА, ПОСТАВУВАЈТЕ ПРАШАЊА ПОЧНУВАЈЌИ ОД HL5 ЗА СЕКОЕ ЛИЦЕ ПОСЕБНО. ДОДАДЕТЕ И УШТЕ ЕДЕН ЛИСТ АКО ИМА ПОВЕЌЕ ОД 15 ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВОТО. ШТИКЛИРАЈТЕ АКО СТЕ КОРИСТЕЛЕ ДОПОЛНИТЕЛЕН ЛИСТ

					ПОГОДЕН ЗА:							
					ИНТЕРВЈУ СО ЖЕНИ	ДЕТСКИ ТРУД МОДУЛ	ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ ИНТЕРВЈУ	ЗА ДЕЦА НА ВОЗРАСТ ОД 0 ДО 17 ГОДИНИ ПРАШАЊА HL9-HL12				
HL1. Линија БР.	HL2. Име	HL3. Каква е врската на (името) со главниот во домаќин- ството?	HL4. Дали (името) е машко или женско? 1 машко 2 женско	HL5. Колку години има (името)? Колку години наполнил/а (името) на својот последен роdden? запишете колку години наполнил/а 98 = Непознато*	HL6. заокружете- ЛИНИЈА БР. ако жената е на возраст од 15 до 49 години	HL7. ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ НА ВОЗРАСТ ОД 5 ДО 14 ГОДИНИ: која му е мајка или главниот негувател на ова дете? пополнете ЛИНИЈА БР. за мајка/негувател	HL8. ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ ПОД 5- ГОДИШНА ВОЗРАСТ: која му е мајка или главен негувател на ова дете? пополнете ЛИНИЈА БР. за МАЈКА/НЕГУВАТЕЛ	HL9. Дали биолошката мајка на (името) е жива? 1 да 2 не ⇨ HL11 8 непознато ⇨ HL11	HL10. Ако е жива: Дали биолошката мајка на (името) живее во ова ДОМАЌИН- СТВО? пополнете ЛИНИЈА БР. за мајка или 00 за „не“	HL11. Дали биолошкиот татко на (името) е жив? 1 Да 2 Не ⇨ следна линија 8 Непознато ⇨ следна линија	HL12. Ако е жив: Дали биолошкиот татко на (името) живее во ова домаќинство? пополнете ЛИНИЈА БР. за татко или 00 за „не“	
ЛИНИЈА	ИМЕ	ВРСКА	М	Ж	ВОЗРАСТ	15-49	МАЈКА	МАЈКА	ДА НЕ НЕПОЗНАТО	МАЈКА	ДА НЕ НЕПОЗНАТО	ТАТКО
01		0 1	1	2	___	01	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
02		___	1	2	___	02	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
03		___	1	2	___	03	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
04		___	1	2	___	04	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
05		___	1	2	___	05	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
06		___	1	2	___	06	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
07		___	1	2	___	07	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
08		___	1	2	___	08	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
09		___	1	2	___	09	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
10		___	1	2	___	10	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
11		___	1	2	___	11	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
12		___	1	2	___	12	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
13		___	1	2	___	13	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
14		___	1	2	___	14	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___
15		___	1	2	___	15	___	___	1 2 8	___	1 2 8	___

ДАЛИ ИМА ДРУГИ ЛИЦА ШТО ЖИВЕАТ ОВДЕ ^{TM} ДУРИ ИАКО НЕ СЕ ЧЛЕНОВИ НА ВАШЕТО СЕМЕЈСТВО ИЛИ НЕ ЖИВЕАТ СО РОДИТЕЛИ ВО ОВА ДОМАЌИНСТВО, ВКЛУЧУВАЈЌИ ГИ И ДЕЦАТА НА РАБОТА ИЛИ НА УЧИЛИШТЕ? Ако е да, внесете го името на детето и пополнете го образецот.

Потоа, пополнете го збирот подолу.

	Жени на возраст од 15 до 49	Деца на возраст од 5 до 14	Деца под 5-годишна возраст
Збир	___	___	___

* Погледнете ги упатствата: да се користи само за постари членови од домаќинството (шифрата значи „непознато/над 50-годишна возраст“).

СЕГА ЗА СЕКОЈА ЖЕНА НА ВОЗРАСТ ОД 15 ДО 49 ГОДИНИ, ЗАПИШЕТЕ ГО НЕЈЗИНОТО ИМЕ И БРОЈОТ НА ЛИНИЈАТА И ДРУГИТЕ ПРЕПОЗНАТЛИВИ ПОДАТОЦИ ВО ПОЛЕТО ЗА ПОДАТОЦИ ОД АНКЕТНИОТ ПРАШАЛНИК ЗА ЖЕНИ
ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ НА ВОЗРАСТ ПОД 5 ГОДИНИ, ЗАПИШЕТЕ ГО НЕГОВОТО ИМЕ И БРОЈОТ НА ЛИНИЈАТА НА НЕГОВАТА МАЈКА ИЛИ НЕГУВАТЕЛ ВО ПОЛЕТО ЗА ПОДАТОЦИ ОД АНКЕТНИОТ ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ.
СЕГА БИ ТРЕБАЛО ДА ИМАТЕ ПОСЕБНИ АНКЕТНИ ПРАШАЛНИЦИ ЗА СЕКОЈА ПОГОДНА ЖЕНА И ДЕТЕ ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ ВО ДОМАЌИНСТВОТО.

* Шифри за ХЛЗ: Роднински врска со главниот на домаќинството:

01 = Главен

02 = Сопруга или сопруг

03 = Син или ќерка

04 = Син или снаа

05 = Внук/а

06 = Родител

07 = Свекор/свекрва

08 = Брат или сестра

09 = Брат или снаа

10 = Вујко, чичко, стрико, тетин/
вујна, тетка, стрина

11 = Внука/внук по крв

12 = Внука/внук по брак

13 = Друга роднина

14 = Посвоено дете/штитеник/
посинок, паштерка

15 = Не е во роднинска врска

98 = Непознато

МОДУЛ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ

ED

За членови на домаќинство на возраст од 5 години и повеќе				За членови на домаќинство на возраст од 5 до 24 години										
ED1. линија бр.	ED1A. Име	ED2. Дали (името) има посетувано училиште или претшколска настава?	ED3. Кое е највисокото ниво на образование што (името) го посетувал? Кое е највисоката година што (името) ја завршил на тоа ниво? ниво: 0 претшколско 1 основно 2 средно 3 високо 6 нестандартна наставна програма 8 непознато одделение/година: 98 непознато ако е помалку од 1 одделение, внесете 00.	ED4. Во текот на школската година (2005-2006), дали некогаш (името) посетувал/а училиште или претшколска установа? 1 да 2 не ⇒ ED7	ED5. Од (денот во неделата), колку денови (името) посетувал/а настава? внеси број на денови во полето подолу.	ED6. во текот на оваа/таа школска година, кое ниво и одделение/година (името) посетувал/а? ниво: 0 претшколско 1 основно 2 средно 3 високо 6 нестандартна наставна програма 8 непознато одделение/година: 98 непознато		ED7. Дали некогаш (името) посетувал/а училиште или претшколска настава во текот на изминатата школска година, т.е. (2004-2005)? 1 да 2 не ☹ следна линија 8 Непознато ☹ следна линија			ED8. Во текот на претходната школска година, кое ниво и одделение/година (името) посетувал/а? ниво: 0 претшколско 1 основно 2 средно 3 високо 6 нестандартна наставна програма 8 непознато одделение/година: 98 непознато			
ЛИНИЈА	ДА	НЕ	НИВО	ОДДЕЛЕНИЕ/ ГОДИНА	ДА	НЕ	ДЕНОВИ	НИВО	ОДДЕЛЕНИЕ/ ГОДИНА:	ДА	НЕ	НЕПОЗНАТО	НИВО	ОДДЕЛЕНИЕ/ ГОДИНА
01	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
02	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
03	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
04	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
05	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
06	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
07	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
08	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
09	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
10	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
11	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
12	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
13	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
14	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___
15	1	2 ⇒ следна линија	0 1 2 3 6 8	___	1	2	___	0 1 2 3 6 8	___	1	2	8	0 1 2 3 6 8	___

МОДУЛ ЗА ВОДА И САНИТАРЕН СИСТЕМ		WS
WS1. Каков е главниот извор на вода за пиење за членовите на вашето домаќинство?	<p>Вода од водоводна мрежа</p> <p>Цевковод во домовите..... 11</p> <p>Цевковод во двор или плац..... 12</p> <p>Јавна чешма/хидрант ..... 13</p> <p>Дупнатини со цевка/дупка ..... 21</p> <p>Ископан бунар</p> <p>Заштитен бунар ..... 31</p> <p>Незаштитен бунар ..... 32</p> <p>Вода од извор</p> <p>Заштитен извор ..... 41</p> <p>Незаштитен извор ..... 42</p> <p>Насобрана дождовница ..... 51</p> <p>Цистерна ..... 61</p> <p>Запрежна кола со мал резервоар/буре..... 71</p> <p>Површинска вода (река, поток, брана, езеро, бара, канал, канал за наводнување)..... 81</p> <p>Флаширана вода ..... 91</p> <p>Друго (објасни)..... 96</p>	<p>11⇒WS5</p> <p>12⇒WS5</p> <p>⇒WS3</p> <p>96⇒WS3</p>
WS2. Кој е главниот извор на вода што домаќинството го користи за други намени, како готвење и миеење раце?	<p>Цевковод во домовите ..... 11</p> <p>Цевковод во двор или плац..... 12</p> <p>Јавна чешма/хидрант ..... 13</p> <p>Дупнатини со цевка/дупка ..... 21</p> <p>Ископан бунар</p> <p>Заштитен бунар ..... 31</p> <p>Незаштитен бунар ..... 32</p> <p>Вода од извор</p> <p>Заштитен извор ..... 41</p> <p>Незаштитен извор ..... 42</p> <p>Насобрана дождовница ..... 51</p> <p>Цистерна ..... 61</p> <p>Запрежна кола со мал резервоар/буре..... 71</p> <p>Површинска вода (река, поток, брана, езеро, бара, канал, канала за наводнување) ..... 81</p> <p>Друго (објасни)..... 96</p>	<p>11⇒WS5</p> <p>12⇒WS5</p>
WS3. Колку долго време треба за да се стигне до таму, да се наполни вода и да се врати?	<p>Бр. на минути ..... _ _ _ _</p> <p>Вода во домовите ..... 995</p> <p>Непознато 998</p>	<p>995⇒WS5</p>
WS4. Кој обично оди до тој извор и носи вода за вашето домаќинство? <i>Испитете:</i> Дали тоа лице е помало од 15 години? Од кој пол? Заокружете ги шифрите што најдобро го опишуваат тоа лице.	<p>Полнолетна жена ..... 1</p> <p>Полнолетен маж ..... 2</p> <p>Женско дете (под 15 години)..... 3</p> <p>Машко дете (под 15 години)..... 4</p> <p>Непознато..... 8</p>	
WS5. Дали ја прочистувате некако за да биде безбедна за пиење?	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>Непознато..... 8</p>	<p>2⇒WS7</p> <p>8⇒WS7</p>
WS6. Што вообичаено правите за водата да биде безбедна за пиење? Нешто друго? <i>Запишете ги сите спомнати работи.</i>	<p>Вриење ..... А</p> <p>Додавање белило/хлор..... Б</p> <p>Цедење преку ткаенина ..... Ц</p> <p>Користење на филтер за вода (керамика, песок, композит, итн.)..... Д</p> <p>Соларна дезинфекција ..... Е</p> <p>Се остава да отстои и да се наталожи..... Ф</p> <p>Друго (објасни) ..... Х</p> <p>Непознато 3</p>	
WS7. Каков тоалет обично користат членовите на семејството? Ако одговорот е „тоалет со казанче“ или „миеење со млаз на вода“, потпрашајте: Каде потоа оди водата? Ако е потребно, побарајте дозвола да го видите објектот.	<p>Казанче/се слева во канализационен систем..... 11</p> <p>септичка јама ..... 12</p> <p>во дупка (клозет) ..... 13</p> <p>некаде на друго место ..... 14</p> <p>непознато место/несигурно/непознато каде што ..... 15</p> <p>Подобрен клозет со вентилација ..... 21</p> <p>Клозет со плоча ..... 22</p> <p>Клозет без плоча/отворена дупка ..... 23</p> <p>Без објект или грмушка или нива..... 95</p> <p>Друго (со објаснување)..... 96</p>	<p>95⇒ NEXT MODULE</p>
WS8. Дали го делите овој објект со друго домаќинство?	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>	<p>2⇒ NEXT MODULE</p>
WS9. Колку домаќинства го користат овој тоалет?	<p>Бр. на домаќинства (ако се помалку од 10)..... 0</p> <p>Десет или повеќе домаќинства ..... 10</p> <p>НЕПОЗНАТО..... 98</p>	

МОДУЛ ЗА КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДОМАЌИНСТВОТА		НС
НС1а. Од која вероисповед е главниот на ова домаќинство?	Православна..... 1 Исламска..... 2 Римокатоличка..... 3 Протестантска..... 5 Друга вероисповед (објаснете)..... 6 Не е верник..... 7 Без одговор..... 15	
НС1б. Кој е мајчиниот јазик на?	Македонски..... 1 Албански..... 3 Турски..... 8 Ромски..... 5 Влашки..... 4 Српски..... 27 Бошњачки..... 10 Друг јазик (со објаснување)..... 6 Без одговор..... 15	
НС1ц. На која етничка група и припаѓа главниот во домаќинството?	Македонци..... 1 Албанци..... 3 Турци..... 8 Роми..... 5 Власи..... 4 Срби..... 27 Бошњаци..... 10 Друга етничка група (со објаснување)..... 6 Без одговор..... 15	
НС2. колку соби во ова домаќинство се користат за спиење?	Бр. на соби ____	
НС3. Главен материјал на домашниот под: <i>Запишете ги вашите забелешки.</i>	Природен под Земја/песок..... 11 Примитивен под Дрвени штици..... 21 Бамбусова трска..... 22 Готов под Паркет или лакирано дрво..... 31 Винилни или асфалтни ленти..... 32 Керамички плочи..... 33 Цемент..... 34 Тепих..... 35 Друго (со објаснување)..... 96	
НС4. Главен материјал на покривот: <i>Запишете ги вашите забелешки.</i>	Природен покрив Без покрив..... 11 Слама..... 12 Земја со трева..... 13 Примитивен покрив Груба рогозина..... 21 Бамбусова трска..... 22 Дрвени штици..... 23 Готов покрив Метален..... 31 Дрвен..... 32 Каламин/цементно влакно..... 33 Керамички плочи..... 34 Цемент..... 35 Готови шиндри..... 36 Друго (со објаснување) 96	

<p>НС5. Главен материјал на ѕидовите:</p> <p><i>Запишете ги вашите забелешки.</i></p>	<p>Природни ѕидови</p> <p>Без ѕидови ..... 11</p> <p>Трска/стебла ..... 12</p> <p>Кал..... 13</p> <p>Примитивни ѕидови</p> <p>Бамбусова трска со кал ..... 21</p> <p>Камен со кал ..... 22</p> <p>Непокриен керлич ..... 23</p> <p>Шперплоча ..... 24</p> <p>Картон ..... 25</p> <p>Повторно користено дрво..... 26</p> <p>Готови ѕидови</p> <p>Цемент..... 31</p> <p>Камен со вар/цемент ..... 32</p> <p>Тули ..... 33</p> <p>Цементни блокови ..... 34</p> <p>Покриен керлич ..... 35</p> <p>Дрвени штици/шиндри ..... 36</p> <p>Друго (со објаснување)..... 96</p>																															
<p>НС6. Каков вид на гориво за готвење користи домаќинството?</p>	<p>Електрична струја ..... 01</p> <p>Течен нафтен гас..... 02</p> <p>Јаглен/лигнит ..... 06</p> <p>Дрвен јаглен ..... 07</p> <p>Дрво ..... 08</p> <p>Слама/грмушки/трџа ..... 09</p> <p>Остатоци од земјоделски производи..... 11</p> <p>Друго (со објаснување)..... 96</p>	<p>01⇒НС8</p> <p>02⇒НС8</p>																														
<p>НС7. Дали јадењето сче готви на печка или на отворен оган во ова домаќинство?</p> <p><i>Распрашајте се за видот.</i></p>	<p>Отворен оган ..... 1</p> <p>Отворена печка ..... 2</p> <p>Затворена печка ..... 3</p> <p>Друго (со објаснување) ..... 6</p>	<p>3⇒НС8</p> <p>6⇒НС8</p>																														
<p>НС7а. Дали огнот/печката има оцак или капак?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>																															
<p>НС8. Дали јадењето вообичаено се готви во кукјата, во посебна зграда или надвор?</p>	<p>Во кукјата..... 1</p> <p>Во посебна зграда ..... 2</p> <p>Надвор ..... 3</p> <p>Друго (со објаснување) ..... 6</p>																															
<p>НС9. Дали вашето домаќинство има:</p> <p>електрична струја?</p> <p>радио?</p> <p>телевизор?</p> <p>мобилен телефон?</p> <p>немобилен телефон?</p> <p>фрижидер?</p> <p>компјутер?</p>	<table border="0"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Да</td> <td style="text-align: right;">Не</td> </tr> <tr> <td>Електрична струја.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Радио.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Телевизор.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Мобилен телефон.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Немобилен телефон.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Фрижидер.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Машина за перење садови.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Компјутер.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Машина за перење (алишта).....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> </table>		Да	Не	Електрична струја.....	1	2	Радио.....	1	2	Телевизор.....	1	2	Мобилен телефон.....	1	2	Немобилен телефон.....	1	2	Фрижидер.....	1	2	Машина за перење садови.....	1	2	Компјутер.....	1	2	Машина за перење (алишта).....	1	2	
	Да	Не																														
Електрична струја.....	1	2																														
Радио.....	1	2																														
Телевизор.....	1	2																														
Мобилен телефон.....	1	2																														
Немобилен телефон.....	1	2																														
Фрижидер.....	1	2																														
Машина за перење садови.....	1	2																														
Компјутер.....	1	2																														
Машина за перење (алишта).....	1	2																														
<p>НС10. Дали некој член од вашето домаќинство има:</p> <p>часовник?</p> <p>велосипед?</p> <p>мотоцикл или скутер?</p> <p>запрежна кола?</p> <p>автомобил или камион?</p> <p>чамец со мотор?</p> <p>трактор?</p>	<table border="0"> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">Да</td> <td style="text-align: right;">Не</td> </tr> <tr> <td>Часовник.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Велосипед.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Мотоцикл/скутер.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Запрежна кола.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Автомобил/камион.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Чамец со мотор.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>Трактор.....</td> <td style="text-align: right;">1</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> </table>		Да	Не	Часовник.....	1	2	Велосипед.....	1	2	Мотоцикл/скутер.....	1	2	Запрежна кола.....	1	2	Автомобил/камион.....	1	2	Чамец со мотор.....	1	2	Трактор.....	1	2							
	Да	Не																														
Часовник.....	1	2																														
Велосипед.....	1	2																														
Мотоцикл/скутер.....	1	2																														
Запрежна кола.....	1	2																														
Автомобил/камион.....	1	2																														
Чамец со мотор.....	1	2																														
Трактор.....	1	2																														

МОДУЛ ЗА ДЕТСКИ ТРУД
CL
НАМЕНЕТО ЗА МАЈКИ/НЕГУВАТЕЛИ НА СЕКОЕ ДЕТЕ ВО ДОМАЌИНСТВОТО НА ВОЗРАСТ ОД 5 ДО 14 ГОДИНИ. ЗА ЧЛЕНОВИ НА ДОМАЌИНСТВОТО ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ ИЛИ НАД 14 ГОДИНИ ОСТАВЕТЕ ГИ РЕДОВИТЕ ПРАЗНИ.
СЕГА БИ САКАЛ/А ДА ВИ ПОСТАВАМ ПРАШАЊА ЗА РАБОТАТА ШТО ЈА ВРШАТ ДЕЦАТА ВО ОВА ДОМАЌИНСТВО

CL1. ЛИНИЈА БР.	CL2. ИМЕ	CL3. Во текот на минатата недела, дали (името) сработил нешто за некој кој не е член на ова домаќинство? <i>Ако да:</i> за плата во готово или во натура 1 да, за плата (готово или натура) 2 да, неплатено 3 не ⇒ до CL5			CL4. АНО е ДА: Од (денот во неделата), колку часа тој/таа ја работел/а оваа работа за некој кој не е член на ова домаќинство? ако е повеќе од една работа, запишете ги сите часови за сите работи запишете го одговорот потоа ⇒ CL6			CL5. во кое било време изминатата година, дали (името) работел/а некаква работа за некој кој не е член на ова домаќинство? Ако е да: за плата? 1 да, за плата (готово или натура) 2 да, неплатено 3 не			CL6. во текот на минатата недела, дали (името) помагал/а во домашните задачи како купување, собирање дрва, чистење, носење вода или грижа за децата? 1 да 2 не ⇒ до CL8		CL7. <i>Ако е да:</i> од (денот во неделата), колку часа тој/таа поминал/а извршувајќи ги овие задачи?		CL8. во текот на минатата недела, дали (името) работел/а друга семејна работа (на нива или во фирмата или продавал/а стоки на улица? 1 да 2 не ⇒ следна линија			CL9. <i>Ако е да:</i> од (денот во неделата), колку часа тој/таа поминал/а извршувајќи ја таа работа?	
ЛИНИЈА БР.	ИМЕ	ДА			БР. НА ЧАСОВИ			ДА			БР. НА ЧАСОВИ		ДА			БР. НА ЧАСОВИ			
		ПЛАТЕНА РАБОТА	НЕПЛАТЕНА РАБОТА	НЕ		ПЛАТЕНА РАБОТА	НЕПЛАТЕНА РАБОТА	НЕ	ДА	НЕ		ДА	НЕ		ДА	НЕ			
01		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
02		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
03		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
04		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
05		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
06		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
07		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
08		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
09		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
10		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
11		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
12		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
13		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
14		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		
15		1	2	3	___	1	2	3	1	2	___	1	2	___	1	2	___		

МОДУЛ ЗА ДЕТСКА ДИСЦИПЛИНА

ТАБЕЛА 1: ДЕЦА НА ВОЗРАСТ ОД 2 ДО 14 ГОДИНИ ПОГОДНИ ЗА ДА ОДГОВОРАТ НА ПРАШАЊА ЗА ДИСЦИПЛИНИРАЊЕ НА ДЕЦА

Разгледајте го списокот за домаќинства и подолу набројте го секое дете на возраст од 2 до 14 години по ред во линијата според нивниот број (HL1). Не вклучувајте други членови на домаќинството надвор од 2 до 14 години. Забележете го бројот на линијата, името, полот и бројот на линијата на мајката или негувателот на секое дете. Потоа забележете го вкупниот број на деца на возраст од 2 до 14 години во полето (CD7).

CD1. Ред. бр.	CD2. бр. од HL1.	CD3. Име од HL2.	CD4. Пол од HL4.	CD5. Возраст од HL5.	CD6. Линија бр. на мајка/ негувател од HL7 или HL8.	
ЛИНИЈА	ЛИНИЈА	ИМЕ	М Ж	ВОЗРАСТ	МАЈКА	
01	___		1 2	___	___	
02	___		1 2	___	___	
03	___		1 2	___	___	
04	___		1 2	___	___	
05	___		1 2	___	___	
06	___		1 2	___	___	
07	___		1 2	___	___	
08	___		1 2	___	___	
CD7.	Вкупно деца на возраст од 2 до 14 години					___

Ако во домаќинството има само едно дете на возраст од 2 до 14 години, прескокнете ја табела 2 и прејдете на CD9; запишете го редниот број на детето и продолжете со CD11

ТАБЕЛА 2: ИЗБОР НА СЛУЧАЈНО ДЕТЕ ОД ПРАШАЊАТА ЗА ДИСЦИПЛИНИРАЊЕ НА ДЕЦА

Користете ја оваа табела за да изберете едно дете на возраст од 2 до 14 години, ако има повеќе од едно дете во тој интервал на возраст во домаќинството. Погледнете ја последната цифра од бројот на домаќинството од првата страница. Ова е бројот на редот на кој треба да одите во следната табела. Проверете го вкупниот број на погодни деца (од 2 до 14 години) горе во CD7. Ова е бројот на колоната на која треба да одите. Пронајдете го полето каде што редот и колоната се среќаваат и заокружете го бројот што се појавува во полето. Ова е редниот број на детето за кое треба да се постават прашањата. Запишете го редниот број подолу во CD9. На крај, на следната страница запишете го бројот на линијата и името на избраното дете во CD11. Потоа, пронајдете ја мајката или првиот негувател на детето и поставете им ги прашањата почнувајќи со CD12.

CD8. Последната цифра од бројот на анкетниот прашалник	ВКУПЕН БРОЈ НА ПОГОДНИ ДЕЦА ВО ДОМАЌИНСТВОТО							
	1	2	3	4	5	6	7	8+
0	1	2	2	4	3	6	5	4
1	1	1	3	1	4	1	6	5
2	1	2	1	2	5	2	7	6
3	1	1	2	3	1	3	1	7
4	1	2	3	4	2	4	2	8
5	1	1	1	1	3	5	3	1
6	1	2	2	2	4	6	4	2
7	1	1	3	3	5	1	5	3
8	1	2	1	4	1	2	6	4
9	1	1	2	1	2	3	7	5

CD9. Запишете го редниот број на избраното дете.	Реден број на детето.....
--	---------------------------

МОДУЛ ЗА ДЕТСКА ДИСЦИПЛИНА	CD
-----------------------------------	-----------

Посочете кое е погодно дете на возраст од 2 до 14 години во домаќинството со користење на табелата од претходната страница, според ваши инструкции. Побарајте да направите интервју со мајката или првиот негувател на избраното дете (посочени во бројот на линијата во CD6).

CD11. Запишете име и линија бр. на избраното дете за модулот од CD3 и CD2, според редниот број во CD9.	Име _____ Број на линија _____	
CD12. Сите полнолетни лица користат одредени начини за да ги научат децата на правилно однесување или за да обрнат внимание на проблем во однесувањето. Ќе ви прочитам неколку начини што се користат и сакам да ми кажете ако вие или некој друг во вашето домаќинство минатиот месец го користел тој метод со (името).		
CD12а. Одзема привилегии, му/и забранува нешто на (името), или не му/и дозволил/а да го напушти домот)	Да ..... 1 Не 2	
CD12б. објаснува зошто (однесувањето) е погрешно	Да ..... 1 Не 2	
CD12ц. Го/ја протресло	Да ..... 1 Не 2	
CD12д. Му/и викал или врескал	Да ..... 1 Не 2	
CD12е. Сте му дале нешто друго да работи	Да ..... 1 Не 2	
CD12ф. Го/ја плеснал, удрил или потчукнал по задникот со рака	Да ..... 1 Не 2	
CD12г. Го/ја удрил по задникот или на друго место од телото со нешто како ремен, четка за коса, стап или друг тврд предмет	Да ..... 1 Не 2	
CD12х. Го/и викал дека е глупав/а, мрзлив/а или други слични називи	Да ..... 1 Не 2	
CD12и. Го/ја удрил или плеснал по лице, глава или уши	Да ..... 1 Не 2	
CD12ј. Го/ја удрил или плеснал по дланка, рака или нога	Да ..... 1 Не 2	
CD12к. Го/ја тепал со предмет (силно и постојано колку што можел/а)	Да ..... 1 Не 2	
CD13. Дали мислите дека за правилно да се одгледува (расте, учи) (името), треба физички да го/ја казнувате?	Да ..... 1 Не ..... 2 Не знае/нема мислење 8	

ПОСЕБНИ ПОТРЕБИ

Наменето за негуватели на сите деца од 2 до 9 години што живеат во домаќинството. За членови на домаќинството под 2 години или над 9 години, редовите оставете ги празни.

Би сакал да ве прашам дали некое дете од ова домаќинство на возраст од 2 до 9 години имало здравствени проблеми кои сега ќе ги прочитам?

ДА1. Линија бр.	ДА2. Име на детето	ДА3. во споредба со другите деца, дали (името) има или имал/а сериозно заостанување во седење, станување или одење?	ДА4. во споредба со другите деца, дали (името) има потешкотии со видот, било дење било ноќе?	ДА5. Дали (името) изгледа дека има тешкотии со слухот? (користи слушни помагала, слуша со потешко-тии, целосно е глув/а?)	ДА6. Кога ќе му кажете на (името) да направи нешто, дали тој/таа ви се чини дека ве разбира што му/и кажувате?	ДА7. Дали (името) има тешкотии во одење или движење на своите раце или дали има слабост и/или вкочанетост во рацете или нозете?	ДА8. Дали (името) понекогаш има напади, се вкочанува или се онесвес-тува?	ДА9. Дали (името) учи да прави работи како другите деца на негова/ нејзина возраст?	ДА10. Дали (името) зборува (може ли да се разбере со зборови; може ли да изговори зборови што можат да се разберат)?	ДА11. (За 3 до 9 годишни деца): Дали говорот на (името) е на некој начин поразличен од нормалниот (недоволно јасен за да се разбере од луѓе надвор од членовите од потесното семејство)?	ДА12. (За 2-годишни деца): Може ли (името) да им-енува најмалку еден предмет (на пр., животно, играчка, чаша, лажница)?	ДА13. во споредба со другите деца на иста возраст, дали (името) се чини дека на некој начин ментално заостанува, апатично е или бавно?
ЛИНИЈА	ИМЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ	ДА НЕ
01		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
02		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
03		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
04		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
05		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
06		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
07		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
08		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
09		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
10		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
11		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
12		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
13		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
14		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
15		1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2

SI2.. Дали во ова домаќинство живее немажена жена на возраст од 15 до 49 години?

Проверете го списокот за домаќинството, колона ХЛ6. Треба да има еден анкетен прашалник со пополнети полиња со податоци за секоја немажена жена.

Да. ⇒ Одете до АНКЕТНИОТ ПРАШАЛНИК ЗА ПОЕДИНЕЧНИ ЖЕНИ за да го пополните анкетниот прашалник за првата немажена жена.

Не. ⇒ Продолжете.

SI3. Дали во ова домаќинство живее дете помало од 5 години?

Проверете го списокот за домаќинството, колона ХЛ8. Треба да има еден анкетен прашалник со пополнети полиња со податоци за секое погодно дете.

Да. ⇒ Одете до АНКЕТНИОТ ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ за да го пополните анкетниот прашалник за негувателот на првото погодно дете.

Не. ⇒ Завршете го интервјуто со тоа што ќе му се заблагодарите на испитаникот за соработката. Соберете ги заедно сите анкетни прашалници за ова домаќинство и пресметајте го бројот на спроведени интервјуа на првата страница.

АНКЕТЕН ПРАШАЛНИК ЗА ЖЕНИ

ПОДАТОЦИ ЗА ЖЕНИ		WM
<p><i>Овој модул е наменет за сите жени на возраст од 15 до 49 години (види колона ХЛБ од списокот за домаќинства - НН)</i> <i>Пополнете по еден образец за секоја погодна жена.</i> Пополнете го името и бројот на линија на жената и домаќинството и броевите на кластерот во полето подолу. Пополнете го вашето име, број и датум, а потоа прочитајте го поздравот. Ако ви дозволат, продолжете со интервјуто.</p>		
WM1. Број на кластер: _____	WM2. Број на домаќинство: _____	
WM3. Име на жената: _____	WM4. Број на линија на жената: _____	
Број на линија на жената: _____	WM6. Ден/месец/година на интервјуто: ____/____/_____	
WM7. Резултат од интервјуто со жени:	Завршено ..... 1 Не била дома ..... 2 Одбила ..... 3 Делумно завршено ..... 4 Неспособна ..... 5 Друго (со објаснување) 6	

Повторете ги поздравите, ако не, прочитајте го следново на жената:

Ние сме од Државниот завод за статистика на Република Македонија. Работиме на проект што се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да поразговараме за тоа со вас. Разговорот ќе трае (број) минути. Сите податоци што ќе ги добиеме ќе останат строго доверливи и вашите одговори никогаш нема да се откријат. Исто така, не сте обврзани да одговорите на кое било прашање на кое не сакате и можете да се повлечете од интервјуто во секое време. Може ли да започнеме сега?

Ако ви дозволат, започнете го интервјуто. Ако жената не се согласи да продолжи, благодарете се и одете на следното интервју.

WM8. кој месец и која година сте родени?	Датум на раѓање: Месец ..... ____ Непознат месец ..... 98 Година ..... ____ Непозната година 9998	
WM9. колку години наполнивте на вашиот последен роденден?	Години (наполнети) ____	
WM10. Дали сте посетувале училиште?	Да ..... 1 Не 2	2⇒WM14
WM11. Кое е највисокото ниво на образование кое сте го посетувале: основно, средно или високо?	Основно ..... 1 Средно ..... 2 Високо 3	
WM12. Кое е највисокото одделение/година што сте ја завршиле на ова ниво?	Одделение/година ____	
WM13. Проверете WM11: ☐ Средно или високо ⇒ Оди на следниот модул ☐ Основно ⇒ Продолжи со WM14		
WM14. Сега би сакал да ми ја прочитате оваа реченица. <i>Покажете му ги речениците на испитаникот.</i> <i>Ако испитаникот не може да ја прочита реченицата, потпрашајте го:</i> Може ли да ми прочиташ дел од реченицата? <i>Реченици како пример за тест за писменост:</i> 1. Детето чита книга. 2. Дождовите доаѓаат доцна оваа година. 3. Родителите мора да се грижат за своите деца. 4. Земјоделството е тешка работа.	Не може воопшто да чита ..... 1 Може да чита само делови од реченицата ..... 2 Може да ја чита целата реченица ..... 3 Ниедна реченица одбраниот јазик ..... 4 _____ (посочи кој на јазик) Слеп/оштетен вид 5	

МОДУЛ ЗА СМРТНОСТ КАЈ ДЕЦАТА		СМ
<p>Овој модул е наменет за сите жени од 15 до 49-годишна возраст. Сите прашања се однесуваат на ЖИВИТЕ породувања.</p>		
<p>СМ1. Сега би сакал да ви поставам прашања за сите ваши породувања. Дали сте се породувале?</p> <p>Ако одговорот е „не“, потпрашајте: Мислам, дали сте се породиле со дете кое дишело или плачело или покажало други знаци на живот, дури ако тој или таа живееле само неколку минути или часа?</p>	<p>Да ..... 1 Не ..... 2</p>	<p>2⇒ модул за брак/ заедница</p>
<p>СМ2а. Кој е датумот на вашето прво породување?</p> <p>Мислам, кога за првпат сте се породиле, дури и ако детето не живее или чиј татко повеќе не е ваш партнер.</p> <p>ПРЕСКОКНЕТЕ ДО СМ3 САМО АКО ВИ ЈА ДАЛЕ ГОДИНАТА НА ПРВОТО РАГАЊЕ. ВО СПРОТИВНО, ПРОДОЛЖЕТЕ СО СМ2б.</p>	<p>Датум на прво породување Ден ____ Непознат ден ..... 98</p> <p>Месец ..... Непознат месец ..... 98</p> <p>Година ..... Непозната година 9998</p>	<p>⇒ СМ3 ⇩ СМ2б</p>
<p>СМ2б. Пред колку години беше вашето прво породување?</p>	<p>Полни години од првото породување ____</p>	
<p>СМ3. Дали од вашите родени синови или ќерки некој живее со вас сега?</p>	<p>Да ..... 1 Не ..... 2</p>	<p>2⇒ СМ5</p>
<p>СМ4. Колку синови живеат со вас? Колку ќерки живеат со вас?</p>	<p>Синови во домот ..... Ќерки во домот .....</p>	
<p>СМ5. Дали имате некои од вашите родени синови или ќерки кои се живи но не живеат со вас сега?</p>	<p>Да ..... 1 Не ..... 2</p>	<p>2⇒ СМ7</p>
<p>СМ6. Колку синови што се живи не живеат со вас? Колку ќерки што се живи не живеат со вас?</p>	<p>Синови што живеат на др. место ..... Ќерки што живеат на др. место .....</p>	
<p>СМ7. Дали сте родиле момче или девојче живо, но кое набрзо починало?</p>	<p>Да ..... 1 Не ..... 2</p>	<p>2⇒ СМ9</p>
<p>СМ8. Колку момчиња починале? Колку девојчиња починале?</p>	<p>Починати момчиња ..... Починати девојчиња .....</p>	
<p>СМ9. Соберете ги одговорите од СМ4, СМ6 и СМ8.</p>	<p>Збир ____</p>	
<p>СМ10. Само да се осигурам дека е во ред, имате вкупно (вкупен број) породувања во вашиот живот досега. Точно ли е?</p> <p>☐ Да. ⇒ Одете на СМ11</p> <p>☐ Не. ⇒ Проверете ги одговорите и поправете пред да преминете на СМ11</p>		
<p>СМ11. Од овие (вкупен број) породувања, кога се породивте последен пат (дури и ако тој/таа починал/а)?</p> <p>Ако не го знае денот, внесете „98“ во полето за ден.</p>	<p>Датум на последното породување Ден/месец/година ..... / / .....</p>	
<p>СМ12. Проверете во СМ11: Дали последното породување на жената било во текот на изминатите две години, т.е. од _____</p> <p>Ако детето починало, бидете посебно внимателни кога упатувате на детето со име во следните модули.</p> <p>☐ Да, живо породување во изминатите 2 години. ☐ Одете до МОДУЛОТ ЗА ЗДРАВЈЕ НА МАЈКАТА И НОВОРОДЕНЧЕТО</p> <p>Име на детето _____</p> <p>☐ Нема жив пород во изминатите 2 години. ☐ Одете на модулот БРАК/ЗАЕДНИЦА.</p>		

МОДУЛ ЗА ЗДРАВЈЕ НА МАЈКАТА И НОВОРОДЕНЧЕТО		MN															
<p>Овој модул е наменет за сите жени со жив пород во изминатите 2 години пред датумот на интервјуто. Проверете го модулот за смртност кај децата ЦМ12 и запишете го името на последното родено дете овде _____. Во следните прашања, каде што е назначено, користете го името на ова дете.</p>																	
<p>MN2. Дали сте посетиле неког за пренатална здравствена заштита за оваа бременост? Ако да: Кого сте го посетиле? Некој друг? Препрашајте какво лице било тоа и заокружете ги сите добиени одговори.</p>	<p>Здравствено стручно лице: Доктор ..... A Мед. сестра/акушерка ..... B Акушерка-помошник ..... C Друго лице Лице кое традиционално присуствува на породување ..... F Селски здравствен работник ..... G Роднина/пријател ..... H Друго (со објаснување) ..... X Никој ..... Y</p>	Y ⇒ MN7															
MN2A. Колку пати сте посетиле неког за пренатална здравствена заштита за оваа бременост?	Бројка.....																
<p>MN3. Како дел од вашата пренатална здравствена заштита, дали ги направиле барем еднаш следниве работи? MN3a. Дали ви беше измерена тежината? MN3б. Дали ви беше измерен крвниот притисок? MN3ц. Дали дадовте примерок од урина? MN3д. Дали дадовте крв за испитување?</p>	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Да</th> <th>Не</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Тежина.....</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Крвен притисок.....</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Урина за испитување.....</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Крв за испитување.....</td> <td>1</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>		Да	Не	Тежина.....	1	2	Крвен притисок.....	1	2	Урина за испитување.....	1	2	Крв за испитување.....	1	2	
	Да	Не															
Тежина.....	1	2															
Крвен притисок.....	1	2															
Урина за испитување.....	1	2															
Крв за испитување.....	1	2															
MN4. за време на некоја од пренаталните посети, дали ви дадоа информации или совети за СИДА или за вирусот СИДА?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8																
<p>MN7. Кој ви помагаше при породувањето на вашето последно дете (или името)? Некој друг? Препрашајте какво лице било тоа што помагало и заокружете ги сите добиени одговори.</p>	<p>Здравствено стручно лице: Доктор ..... A Мед. сестра/акушерка ..... B Акушерка-помошник ..... C Друго лице Лице кое традиционално присуствува на породување ..... F Селски здравствен работник ..... G Роднина/пријател ..... H Друго (со објаснување) ..... X Никој ..... Y</p>																
<p>MN8. Каде се породувавте со (името)? Ако одговорот е болница, здравствен центар или клиника, подолу запишете го името на местото. Побарајте да ви го посочи типот на извор и заокружете ја соодветната шифра. _____ (име на местото)</p>	Дома Ваш дом ..... 11 Друг дом ..... 12 Јавен сектор Државна болница ..... 21 Државна клиника/здравствен центар ..... 22 Друга јавна (објаснете) ..... 26 Приватен здравствен сектор Приватна болница ..... 31 Приватна клиника ..... 32 Приватен мајчин дом ..... 33 Друга приватна здравствена установа (објасни) ..... 36 Друго (со објаснување) 96																
MN9. Кога се роди вашето последно дете (името), дали тој/таа беше многу крупно, покрупно од просечно, просечно, помало од просечно или многу мало?	Многу крупно ..... 1 Покрупно од просечно ..... 2 Просечно ..... Помало од просечно ..... Многу мало ..... 5 НЕПОЗНАТО 8																
MN10. Колку тежеше (името) при породување?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8	2 ⇒ MN12 8 ⇒ MN12															
<p>MN11. Колку тежеше (името)? Запишете ја тежината од здравствената книшка, ако е на располагање.</p>	Од книшка ..... 1 (килограми) ..... Од сеќавање ..... 2 (килограми) ..... Непознато 99998																
MN12. Дали сте го ја доеле (името)?	Да ..... 1 Не 2	2 ⇒ следен модул															
<p>MN13. Колку долго по раѓањето почнавте да го ја доите (името)? Ако е помалку од 1 час, запишете „00“ часа. Ако е помалку од 24 часа, запишете ги часовите. Во спротивно, запишете ги деновите.</p>	Веднаш ..... 000 Часа ..... 1 ____ или Денови ..... 2 ____ Не знам/не се сеќавам 998																

МОДУЛ ЗА БРАК/ЗАЕДНИЦА		МА
<i>Поставете ги прашањата на сите жени на возраст од 15 до 49 години</i>		
МА1. Дали моментно сте во брак или живеете заедно со маж како во брак?	Да, мажена сум ..... 1 Да, живеам со еден маж ..... 2 Не, не во заедница 3	3 ⇒ МА3
МА2. Колку години наполни вашиот сопруг/партнер на својот последен роденден?	Возраст во години ..... __ __ Непознато 98	⇒ МА5 98 ⇒ МА5
МА3. дали сте биле во брак или сте живееле заедно со маж?	Да, порано бев мажена ..... 1 Да, порано живеев со маж ..... 2 Не 3	3 ⇒ следен модул
МА4. Кој е вашиот брачен статус сега: дали сте вдовица, разведена или разделена?	Вдовица ..... 1 Разведена ..... 2 Разделена 3	
МА5. Дали сте биле во брак или сте живееле во заедница со маж само еднаш или повеќе од еднаш?	Само еднаш ..... 1 Повеќе од еднаш 2	
МА6. Во кој месец и година за првпат стапивте во брак или почнавте да живеете заедно со маж како во брак?	Месец ..... __ __ Непознат месец ..... 98 Година ..... __ __ __ __ Непозната година 9998	
МА7. Проверете МА6: ☐ И месецот и годината на стапување во брак/заедница? ⇒ Одете до следниот модул ☐ И месецот и годината на стапување во брак/заедница непознати? ⇒ Продолжете со МА8		
МА8. Колку години имавте кога почнавте да живеете заедно со вашиот прв маж/партнер?	Возраст во години __ __	

КОНТРАЦЕПЦИЈА И НЕЗАДОВОЛЕНА ПОТРЕБА		CP
CP1. Би сакал да разговараме со вас на друга тема, за семејно планирање и за вашето репродуктивно здравје. Дали сега сте бремени?	Да, бремена сум..... 1 Не ..... 2 Несигурна или не знае..... 8	2⇒ CP2 8⇒ CP2
CP1а. Кога забременивте, дали сакавте да забремените тогаш, дали сакавте да почекате до подоцна или дали сакавте да немате повеќе деца?	Тогаш ..... 1 Подоцна ..... 2 Несака повеќе деца 8	1⇒ CP46 2⇒ CP46 3⇒ CP46
CP2. Некои луѓе користат различни начини или методи за да одложат или избегнат бременост. Дали вие моментно правите нешто или користите некој метод за одложување или избегнување на бременост?	Да ..... 1 Не 2	2⇒ CP4а
CP3. Кој метод го користите? <i>Не наведувајте.</i> Ако спомне повеќе од еден метод, заокружете го секој од нив.	Женска стерилизација.....A Машка стерилизација.....B Пилула .....C ИУД.....D Инјекции .....E Импланти.....F Кондом .....G Женски кондом .....H Дијафрагма .....I Пена/гел.....J Метод на лактациона аменореја (МЛА).....K Периодична апстиненција .....L Повлекување.....M Друго (објаснете) X	
CP4а. Сега сакам да ви поставам прашања за иднината. Дали би сакале да имате (друго) дете или повеќе сакате да немате (веќе) деца?	Има (друго) дете ..... 1 Не повеќе/ниедно 2	2⇒ CP4д
CP4б. Ако моментно жената е бремена: СЕГА САКАМ ДА ВИ ПОСТАВАМ ПРАШАЊА ЗА ИДНИНАТА. По ова дете кое го очекувате, дали би сакале да имате друго дете или повеќе сакате да немате (веќе) деца?	Таа вели дека не може да забремени..... 3 Неодлучна/не знае 8	3⇒ следен модул 8⇒ CP4д
CP4с. Колку долго сакате да почекате пред да родите (друго) дете?	Месеци..... 1 ___ Години ..... 2 ___ Наскоро/сега .....993 Таа вели дека не може да забремени.....994 По венчавката .....995 Друго .....996 Не знае 998	994⇒ следен модул
CP4д. Проверете CP1: ☐ моментно бремена? ⇒ Оди на следниот модул ☐ моментно не е бремена или несигурна? ⇒ Продолжете со CP4Е		
CP4е. Дали мислите дека физички можете да забремените во ова време?	Да.....1 Не.....2 Непознато.....2	

СТАВОВИ КОН СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО		DV
DV1. Понекогаш сопругот се нервира и е лут од работи што жената ги прави. Според ваше мислење, дали сопругот со право ја удира или тепа својата жена во следните ситуации:		
DV1а. Ако таа излегува без да му каже?	Излегува без да му каже.....1	Да 2 Не 8 Непознато
DV1б. Ако ги занемарува децата?	Ги занемарува децата.....1	Да 2 Не 8 Непознато
DV1ц. Ако се кара со него?	Се кара 1	Да 2 Не 8 Непознато
DV1д. Ако таа одбива да има секс со него?	Одбива секс 1	Да 2 Не 8 Непознато
DV1е. Ако таа го загори јадењето?	Го загорува јадењето.....1	Да 2 Не 8 Непознато

МОДУЛ ЗА СЕКСУАЛНО ОДНЕСУВАЊЕ		SB
Проверете да нема никој друг присутен. Пред да продолжите, погрижете се за приватноста.		
SB0. Проверете WM9: Возраста на испитаникот е помеѓу 15 и 24 години?		
☐ Возраст од 25 до 49 години. ☐ Оди на следниот модул ☐ Возраст од 15 до 24 години. ☐ Продолжете со SB1		
SB1. Сега треба да ви поставам некои прашања за сексуалната активност за подобро да разбереме некои прашања од семејниот живот. Информациите што ќе ни ги дадете остануваат строго доверливи. Колку години имавте кога за првпат имавте сексуален однос (ако сте имале досега)?	Не имала секс. однос .....00 Возраст во години..... __ __ Првпат кога почнавте да живеете со (првиот)сопруг/партнер 95	00⇒ следен модул
SB2. Кога последен пат имавте сексуален однос? Запишете „пред години“ само ако последниот сексуален однос бил пред една или повеќе години. Ако одговорот е 12 месеци или повеќе, одговорот се запишува во години.	Пред денови ..... 1 ____ Пред недели ..... 2 ____ Пред месеци ..... 3 ____ Пред години 4 __ __	4⇒ следен модул
SB3. Кога последен пат имавте сексуален однос, дали користевте кондом?	Да1 Не2	
SB4. Каква е вашата врска со човекот со кого последен пат имавте сексуален однос? Ако човекот е „момче“ или „вереник“, прашајте: Дали вашето момче/вереник живееше со вас кога последниот пат имавте сексуален однос? Ако е „да“, заокружете 1. Ако е „не“, заокружете 2.	Сопруг/ партнер под ист покрив1 Човекот е момче/ вереник2 Друг пријател3 Случајно познанство4 Друго (објаснете)6	1⇒SB6
SB5. Колку години има тоа лице? Ако одговорот е Непознато, потпрашајте: Приближно колку години има тоа лице?	Возраст на сексуалниот партнер ..... __ __ Непознато 98	
SB6. Дали сте имале сексуален однос со некој друг маж во последните 12 месеци?	Да1 Не2	2⇒ следен модул
SB7. Кога последен пат имавте сексуален однос со друг маж, дали користевте кондом?	Да1 Не2	
SB8. Каква е вашата врска со овој човек? Ако човекот е „момче“ или „вереник“, прашајте: Дали вашето момче/вереник живееше со вас кога последниот пат имавте сексуален однос? Ако е „да“, заокружете 1. Ако е „не“, заокружете 2.	Сопруг/ партнер под ист покрив1 Човекот е момче/ вереник2 Друг пријател3 Случајно познанство4 Друго (објаснете) 6	1⇒SB10
SB9. Колку години има тоа лице? Ако одговорот е Непознато, потпрашајте: Приближно колку години има тоа лице?	Возраст на сексуалниот партнер ..... __ __ НЕПОЗНАТО98	
SB10. Дали сте имале сексуален однос со некој друг маж во последните 12 месеци?	Да 1 Не 2	2⇒ следен модул
SB11. Свкупно, со колку различни мажи сте имале секс во последните 12 месеци?	Бр. на партнери __ __	

МОДУЛ ЗА ХИВ/СИДА		НА																
<p>НА1. Сега би сакал(а) да зборувам со Вас за нешто друго.</p> <p>Дали некогаш сте слушнале за вирусот ХИВ или за болеста наречена СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>	2⇒ следен модул																
<p>НА2. Дали луѓето можат да се заштитат од инфекција со вирусот на СИДА на тој начин што ќе имаат само еден сексуален партнер кој не е инфициран и кој исто така нема други партнери?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА3. Дали луѓето можат да се заразат со вирусот на СИДА со магија или други натприродни средства?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА4. Дали луѓето можат да ја намалат веројатноста од зараза со вирусот на СИДА на тој начин што ќе користат кондом при секој сексуален однос?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА5. Дали луѓето можат да го добијат вирусот на СИДА од убоди од комарци?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА6. Дали луѓето можат да ја намалат веројатноста од зараза со вирусот на СИДА на тој начин што нема воопшто да имаат сексуални односи?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА7. Дали луѓето можат да го добијат вирусот на СИДА преку споделување храна со лице кое има СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА7а. Дали луѓето можат да го добијат вирусот на СИДА примајќи инјекции со игла која веќе ја користел некој друг?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА8. Дали е можно лице кое изгледа здраво да го има вирусот на СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ ..... 8</p>																	
<p>НА9. Дали вирусот на СИДА може да се пренесе од мајка на бебе?</p> <p>НА9а. За време на бременоста?</p> <p>НА9б. За време на породувањето?</p> <p>НА9ц. Преку доење?</p>	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Да</th> <th>Не</th> <th>НЗ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>За време на бременоста.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>За време на породувањето.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Преку доење.....</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>		Да	Не	НЗ	За време на бременоста.....	1	2	8	За време на породувањето.....	1	2	8	Преку доење.....	1	2	8	
	Да	Не	НЗ															
За време на бременоста.....	1	2	8															
За време на породувањето.....	1	2	8															
Преку доење.....	1	2	8															
<p>НА10. Ако една наставничка го има вирусот на СИДА но не е болна, дали треба да и се дозволи и понатаму да држи настава во училиштето?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ / не е сигурна/зависи ..... 8</p>																	
<p>НА11. Дали би купиле свеж зеленчук од сопственик на продавница или продавач за кого знаете дека го поседува вирусот на СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ / не е сигурна/зависи ..... 8</p>																	
<p>НА12. Кога член од вашето семејство би се заразил со вирусот на СИДА, дали би сакале тоа да остане тајна?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ / не е сигурна/зависи ..... 8</p>																	
<p>НА13. Кога член од Вашето семејство би заболел од вирусот на СИДА, дали би биле подготвени да се грижите за него/неа во Вашето домаќинство?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЗ / не е сигурна/зависи ..... 8</p>																	
<p>НА15. Не сакам да ги знам резултатите, но дали некогаш Ви бил направен тест за да се види дали имате ХИВ, вирусот што предизвикува СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>	2⇒ НА18																
<p>НА16. Не сакам да ми ги кажете резултатите од тестот, но дали тие Ви беа соопштени?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>																	
<p>НА17. Дали Вие самите баравте да се тестирате, или Ви беше понудено тестирање па Вие прифативте, или тестирањето беше задолжително?</p>	<p>Побарав тестирање..... 1</p> <p>Ми понудија и прифатив..... 2</p> <p>Задолжително ..... 3</p>																	
<p>НА18. Во овој момент, дали познавате некое место каде можете да отидете да се тестирате за да видите дали го имате вирусот на СИДА?</p> <p>НА18а. Ако сте се тестирале за ХИВ за време на препорочаната грижа: Освен во клиниката за препорочилна грижа, дали познавате некое место каде можете да отидете да се тестирате за да видите дали го имате вирусот на СИДА?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p>																	

АНКЕТЕН ПРАШАЛНИК ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ

ПОДАТОЦИ ЗА ДЕЦА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ		UF
<p>Овој анкетен прашалник е наменет за сите мајки или негуватели (види список за домаќинство, колона ХЛ8), кои се грижат за детето и живеат со него и е на возраст под 5 години (види список за домаќинство, колона ХЛ5). Треба да користите посебен образец за секое погодно дете. Пополнете го кластерот и бојот на линијата за домаќинството и името и броевите на линијата на детето и мајката/негувател во полето подолу. Запишете го вашето име и број.</p>		
UF1. Број на кластер: _____	UF2. Број на домаќинство: _____	
UF3. Име на детето: _____	UF4. Број на линија на детето _____	
UF5. Име на мајката/негувателот: _____	UF6. Број на линија на мајката/негувателот: _____	
UF7. Име и број на водителот на интервјуто: _____	UF8. Ден/месец/година на интервјуто: ____/____/____	
UF9. Резултат од интервјуто со деца под 5-годишна возраст (Шифри што упатуваат на полнолетен испитаник)	Завршено ..... 1 Не бил/а дома ..... 2 Одбил/а ..... 3 Делумно завршено ..... 4 Неспособен ..... 5 Друго (со објаснување)..... 6	

Повторете ги поздравите, ако не, прочитајте му го следново на вашиот испитаник:

Ние сме од Република Македонија. Работиме на проект што се однесува на здравјето и образованието во семејствата. Би сакале да поразговараме за тоа со вас. разговорот ќе трае околу 20 минути. сите податоци што ќе ги добиеме ќе останат строго доверливи и вашите одговори никогаш нема да се откријат. Исто така, не сте обврзани да одговорите на кое било прашање на кое не сакате и можете да се повлечете од интервјуто во секое време. Може ли да започнеме сега?

Ако ви дозволат, започнете го интервјуто. Ако испитаникот не се согласи да продолжи, заблагодарете му/и се и одете на следното интервју.

UF10. сега би сакал/а да ви поставам неколку прашања за здравјето на секое дете под 5-годишна возраст за кое вие се грижите и кое сега живее со вас. сега ќе ве прашувам за (името). кој месец и која година е роден/а (името). Испитајте: Кога е нејзиниот/неговиот роденден? Ако мајката/негувателот го знае точниот датум на раѓање, внесете го и денот, во спротивно, за ден заокружете 98.	Датум на раѓање: Ден ..... Не знае кој ден ..... 98 Месец ..... Не знае кој месец ..... 98 Година ..... Не знае која година 9998	
UF11. Колку години наполнил/а (името) на својот последен роденден? Запишете колку години наполнил/а.	Колку години наполнил/а ____	

РЕГИСТРИРАЊЕ ВО МАТИЧНА КНИГА НА РОДЕНИ		BR
BR1. Дали (името) има извод од матична книга на родените? Може ли да го видам?	Да го видов ..... 1 Да, не го видов ..... 2 Не ..... 3 НЕПОЗНАТО 8	1⇒BR5
BR2. Дали раѓањето на (името) е пријавено кај државните власти?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8	1⇒BR5 8⇒BR4
BR3. Зошто раѓањето на (името) не е пријавено?	Многу е скапо ..... 1 Мора да патува далеку ..... 2 Не знае дека треба да се пријави ..... 3 Не сака да плати казна ..... 4 Не знае каде се пријавува ..... 5 Друго (со објаснување) ..... 6 НЕПОЗНАТО 8	
BR4. Знаете ли како се пријавува раѓање на новороденче?	Да 1 Не 2	
BR5. Во УФ11 проверете ја возраста на детето: дали детето има 3 или 4 години? ☐ Да. ⇒ Продолжете со BR6 ☐ Не. ⇒ Одете до BR8		
BR6. Дали (името) посетува програма за организирано учење или образование, како приватна или владина установа, вклучувајќи детска градинка или локален детски центар?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8	2⇒BR8 8⇒BR8
BR7. Во последните 7 дена, колку часа посетувал (името)?	Бр. на часови — —	
BR8. Во изминатите 3 дена, дали вие или друг член на домаќинството на 15-годишна возраст сте се вклучиле во некоја од следните активности со (името):		
Ако да, прашајте: кој бил вклучен во активноста со детето - мајката, таткото или друг полнолетен член на домаќинството (вклучувајќи го и негувателот/испитаникот)? Заокружете го соодветното.		
		мајка татко друго никој
BR8a. Читате книги или разгледувате сликовници со (името)?	Книги	A B X Y
BR8b. раскажува приказни на (името)?	Приказни	A B X Y
BR8c. Пее песнички со (името)?	Песни	A B X Y
BR8d. Го шета (името) надвор од дома, маалото, дворот или опкружувањето?	Го/ја шета надвор	A B X Y
BR8e. Си игра со (името)?	Игра со	A B X Y
BR8f. Поминува време со (името) и именува предмети, брои и /или црта?	Поминува време со	A B X Y

РАЗВОЈ НА ДЕТЕТО		СЕ
<i>Прашањето СЕ1 е наменето само еднаш за секој негувател</i>		
СЕ1. Колку книги имате во домаќинството? Ве молиме, внесете ги училишните книги, но не и книгите наменети за деца, како сликовниците	Број на книги што не се за деца ..... 0 __ 10 или повеќе книги што не се за деца 10	
Ако одговорот е „ниедна“, внесете 00		
СЕ2. Колку детски книги или сликовници има за (името)?	Број на детски книги..... 0 __ Десет или повеќе книги 10	
Ако одговорот е „ниедна“, внесете 00		
СЕ3. Ме интересира да дознаам со какви работи си игра (името) кога тој/таа е дома. Со што си игра (името)? Дали си игра со домашни предмети како вангли, чинии, чаши или тави? предмети и материјали најдени надвород домот, како стапови, карпи, животни, школки или лисје? рочно изработени играчки, како кукли, автомобили и други играчки направени дома? играчки купени од продавница?	Домашни предмети (вангли, чинии, чаши, тави) ..... А Предмети и материјали најдени надвор од домот (стапови, карпи, животни, школки, лисје) ..... Б Рочно изработени играчки (кукли, автомобили и други играчки направени дома ..... Ц Играчки купени од продавница ..... Д Ниедна од споменатите играчки ..... S	
Ако испитаникот одговори со „ДА“ на некои од претходните категории, тогаш распрашајте го за да дознаете точно со што си игра детето за да го утврдите одговорот		
<i>Шифрата S ако детето не си игра со ниеден од спомнатите предмети.</i>		
СЕ4. Понекогаш возрасните што се грижат за децата мора да излезат од дома за да купат нешто, да перат алишта или од други причини мора да ги остават малите деца со други. Од (ден во неделата) колку пати (името) е оставан/а на грижа на друго дете (т.е. некое дете помало од 10 години)?	Број на пати ..... __ __	
Ако одговорот е „ниеднаш“, внесете 00		
СЕ5. Минатата недела, колку пати (името) е оставан/а сам/а?	Број на пати ..... __ __	
Ако одговорот е „ниеднаш“, внесете 00		

МОДУЛ ЗА ДОЕЊЕ		BF
BF1. Дали (името) е доено?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8	2⇒БФ3 8⇒БФ3
BF2. Дали тој/таа се уште се дои?	Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО 8	
BF3. Од ова време вчера, дали тој/таа примил/а нешто од следното: <i>Прочитајте ја на глас секој точка и запишете го одговорот пред да прејдете на следната точка.</i> BF3a. дополнителни витамини, минерали или лекови? BF3b. обична вода? BF3c. засладена вода, вод а со вкус или овошен сок или чај или инфузија? BF3d. раствор за орална дехидрација (ОРС)? BF3e. бебешка храна? BF3f. конзервирано млеко, млеко во прав или свежо млеко? BF3g. некои други течности? BF3h. тврда или полутврда (кашеста) храна?	ДА НЕ НЕПОЗНАТО А. Дополнителни витамини ..... 1 2 8 Б. Обична вода ..... 1 2 8 В. Засладена вода или сок ..... 1 2 8 Г. ОРС ..... 1 2 8 Д. Бебешка храна ..... 1 2 8 Е. Млеко ..... 1 2 8 Ж. Други течности ..... 1 2 8 Ж. Тврда или полутврда храна 1 2 8	
BF4. Проверете BF3X: Детето примало тврда или полутврда (кашеста) храна? ☐ Да. ⇒ Продолжи со BF5 ☐ Не или непознато. ⇒ Оди на следниот модул		
BF5. Од вчера ова време, колку пати (името) јадело тврда, полутврда или мека храна, освен течности? Ако е 7 или повеќе пати, запишете „7“.	Број на пати ..... __ __ Непознато 8	

МОДУЛ ЗА ГРИЖА ПРИ БОЛЕСТ		СА
<p>СА1. Дали (името) имал/а дијареа изминатите две недели, т.е. од (ден во неделата) од претходната недела?</p> <p><i>Дијареа се определува според забележувањето на мајката или негувателот или нао три или поретки или течни столица на ден или крв во столица.</i></p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЕПОЗНАТО ..... 8</p>	<p>2⇒СА5</p> <p>8⇒СА5</p>
<p>СА2. во текот на последната дијареа, дали (името) пиел/а нешто од следното:</p> <p><i>Прочитајте ја на глас секоја точка и запишете го одговорот пред да прејдете на следната точка.</i></p> <p>СА2а. Течност во специјално пакетче со име Шлокално име или пакетче со раствор ОРСК?</p> <p>СА2б. Домашна течност препорачана од државата?</p>	<p>А. Течност од пакет за ОРС ..... 1 2 8</p> <p>Б. Препорачана домашна течност ..... 1 2 8</p> <p>ДА НЕ НЕПОЗНАТО</p>	
<p>СА3. Во текот на болеста на (името), дали тој/таа пиела многу помалку, исто или повеќе од вообичаено?</p>	<p>Многу помалку или воопшто не 1</p> <p>Прилично исто (или помалку)2</p> <p>Повеќе3</p> <p>НЕПОЗНАТО8</p>	
<p>СА4. Во текот на болеста на (името), дали тој/таа јадела многу помалку, исто или повеќе од вообичаено?</p> <p><i>Ако одговорот е „помалку“, прашајте: многу или малку помалку?</i></p>	<p>Ништо1</p> <p>Многу помалку2</p> <p>Малку помалку3</p> <p>Прилично исто4</p> <p>Повеќе ..... 5</p> <p>НЕПОЗНАТО8</p>	
<p>СА5. Дали (името) бил/а болен со кашлица изминатите две недели, т.е. од (ден во неделата) од претходната недела?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЕПОЗНАТО ..... 8</p>	<p>2⇒СА12</p> <p>8⇒СА12</p>
<p>СА6. Кога (името) бил/а болен со кашлица, дали тој/таа дишел/а побрзо од вообичаено земајќи кратки, брзи здивови или имал тешкотии со дишењето?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЕПОЗНАТО ..... 8</p>	<p>2⇒СА12</p> <p>8⇒СА12</p>
<p>СА7. Дали симптомите потекнуваа од проблем во градите или затнат нос?</p>	<p>Проблем во градите1</p> <p>Затнат нос2</p> <p>Обете3</p> <p>Друго (со објаснување)6</p> <p>НЕПОЗНАТО8</p>	<p>2⇒СА12</p> <p>6⇒СА12</p>
<p>СА8. Дали побаравте совет или терапија за болеста надвор од домот?</p>	<p>Да ..... 1</p> <p>Не ..... 2</p> <p>НЕПОЗНАТО ..... 8</p>	<p>2⇒СА10</p> <p>8⇒СА10</p>
<p>СА9. Од каде побаравте помош?</p> <p>На друго место?</p> <p><i>Заокружете ги сите спомнати, но НЕ му/и помагајте со никакви сугестии.</i></p> <p>Ако одговорот е болница, здравствен центар или клиника, подолу запишете го името на местото. Побарајте да ви го посочи типот на извор и заокружете ја соодветната шифра.</p> <p>_____</p> <p>(име на местото)</p>	<p>Јавен сектор</p> <p>Државна болница ..... А</p> <p>Државен здравствен центар ..... Б</p> <p>Државна здравствена амбуланта ..... Ц</p> <p>Селски здравствен работник ..... Д</p> <p>Мобилна/далечна клиника ..... Е</p> <p>Друга јавна (со објаснување) Х</p> <p>Приватен здравствен сектор</p> <p>Приватна болница/ клиника ..... И</p> <p>Приватен општ лекар ..... Ј</p> <p>Приватна аптека ..... К</p> <p>Мобилна клиника ..... Л</p> <p>Друга приватна здравствена (објасни) ..... О</p> <p>Други извори</p> <p>Роднина или пријател ..... П</p> <p>Продавница ..... Љ</p> <p>Традиционален лекар ..... Р</p> <p>Друго (со објаснување) Х</p>	

<p>CA10. Дали (името) примил лек за таа болест?</p>	<p>Да ..... 1 Не ..... 2 НЕПОЗНАТО ..... 8</p>	<p>2⇒CA12 8⇒CA12</p>
<p>CA11. Дали (името) го испил препишаниот лек? <i>Заокружете ги сите препишани лекови.</i></p>	<p>Антибиотик ..... А Парацетамол/Панадол/Ацетаминофен ..... П Аспирин ..... Љ Ибупрофен ..... Р Друго (со објаснување) ..... Ц НЕПОЗНАТО</p>	
<p>CA12. Проверете УФ11: Дете на возраст под 3 години? ☐ Да ⇒ Продолжи со CA13 ☐ Бр ⇒ Одете до CA14</p>		
<p>CA13. Последниот пат кога (името) имал/а голема нужда, како е депонирана?</p>	<p>Децата користат тоалет/клозет ..... 01 Се става/пакне во тоалет или клозет ..... 02 Се става/пакне во сливник или ендек ..... 03 Се фрла во ѓубре (тврд отпад) ..... 04 Се закопува ..... 05 Се остава на отворено ..... 06 Друго (со објаснување) ..... 96 НЕПОЗНАТО ..... 98</p>	
<p><i>Поставете го следното прашање (CA14) само еднаш на секоја мајка/негувател.</i> CA14. Понекогаш децата имаат тешки болести и треба веднаш да се однесат во болница. Какви видови на симптоми би ве натерале да го однесете вашето дете веднаш во болница? <i>Продолжете со прашања за повеќе знаци или симптоми сè додека мајката/негувателот не можат да се сетат на дополнителни симптоми.</i> <i>Заокружете ги сите спомнати, но НЕ му/и помагајте со никакви сугестии.</i></p>	<p>Детето не може да пие или цица ..... А Детето сè повеќе се разболува ..... В Детето добива треска ..... С Детето дише забрзано ..... Д Детето диши тешко ..... Е Детето има крв во столицата ..... F Детето слабо пие ..... G Друго (со објаснување) ..... X Друго (со објаснување) ..... Y Друго (со објаснување) ..... Z</p>	

МОДУЛ ЗА ИМУНИЗАЦИЈА										IM	
Ако има книшка за вакцинации, препишете ги датумите во IM2-IM8 за секој тип на вакцина или дози на витамин А заведени во книшката. IM10-17 се за запишување на вакцинациите што не се заведени во книшката. IM10-17 се поставуваат само кога нема книшка.											
IM1. Дали имате книшка за вакцинација за (име)?			Да, ја видов1 Да, не ја видов2 Не3						2⇒IM10 3⇒IM10		
(а) Препишете ги датумите за секоја вакцинација од книшката. (б) Запишете „44“ во колоната за ден ако во книшката стои дена вакцинацијата е извршена, но нема запишан датум.			Датум на вакцинацијата								
			ДЕН	МЕСЕЦ		ГОДИНА					
IM2.	BCG	BCG									
IM3b.	Polio 1	OPV1									
IM3c.	Polio 2	OPV2									
IM3d.	Polio 3	OPV3									
IM4a.	DPT1	DPT1									
IM4b.	DPT2	DPT2									
IM4c.	DPT3	DPT3									
IM5a.	НерВ1	(DPT)Н1									
IM5b.	НерВ2	(DPT)Н2									
IM5c.	НерВ3	(DPT)Н3									
IM6.	MMR	Sipaniци									
IM10. Дали (името) примило некоја вакцина за спречување на разболување од некои болести, вклучувајќи вакцини примени во ден на кампања или ден за вакцинирање?			Да ..... 1 Но ..... 2 НЕПОЗНАТО 8						2⇒IM20 8⇒IM20		
IM11. Дали (името) бил/а вакциниран со вакцинација БЦЖ (БЦГ) против туберкулоза, т.е. инјекција во раката или рамото што остава белег?			Да ..... 1 Но ..... 2 НЕПОЗНАТО 8								
IM12. Дали (името) има примено „капки за вакцинација во уста“ за да се заштити од разболување, т.е. детска парализа?			Да ..... 1 Но ..... 2 НЕПОЗНАТО 8						2⇒IM15 8⇒IM15		
IM13. Колку години имал/а кога ја примил/а првата доза, веднаш по раѓањето (за две недели) или подоцна?			Веднаш по раѓањето (за две недели)..... 1 Подоцна..... 2								
IM14. Колку пати ги примил/а тие капки?			Бр. на пати..... __ __								
IM15. Дали (името) бил/а вакциниран/а со „вакцинации против ДПТ со инјекција“, т.е. инјекција во бутот или задникот, за да се спречи тетанус, пертузис, дифтерија? (некогаш се прима заедно со вакцинацијата против детска парализа)			Да ..... 1 Но ..... 2 НЕПОЗНАТО 8						2⇒IM17 8⇒IM17		
IM16. Колку пати?			Бр. на пати..... __ __								
IM17. Дали (името) бил/а вакциниран/а со „вакцинации против MMR со инјекција“, т.е. инјекција во раката на возраст од 13 месеци или постар/а за да се спречи заболување од сипаници?			Да ..... 1 Но ..... 2 НЕПОЗНАТО 8								
IM20. Дали друго погодно дете живее во домаќинството за кое испитаникот е негувател? Проверете го списокот за домаќинството, колона HL8.											
☐ Да. ⇒Завршете со овој прашалник и потоа одете до АНКЕТНИОТ ПРАШАЛНИК ЗА ДЕСА ПОД 5-ГОДИШНА ВОЗРАСТ за да го пополните анкетниот прашалник за следното погодно дете.											
☐ Не. ⇒Завршете го интервјуто со овој испитаник и благодарете му/и се за соработката.											
Ако ова е последното погодно дете во домаќинството, одете на МОДУЛОТ АНТРОПОМЕТРИЈА.											

МОДУЛ АНТРОПОМЕТРИЈА
АН

Откога ќе го комплетираше анкетниот прашалник за сите деца, мерачот ја мери тежината и висината на секое дете.

Запишете ја тежината и висината подолу, внимавајќи точно да ги запишете мерките за секое дете. Проверете го името на детето и бројот на линијата од списокот за домаќинството пред да ги запишете резултатите од мерењето.

АН1. Тежина на детето	Килограми (кг) ___ . ___	
АН2. Должина или висина на детето Проверете ја возраста на детето во УФ11: ☐ Деца под 2-годишна возраст. ☐ Мерење на должина (во лежечка положба). ☐ Деца на 2-годишна возраст или повеќе. ☐ Мерење на висина (во стоечка положба)	Должина (цм) Во лежечка положба ..... 1 ___ . ___ Висина (цм) Во стоечка положба 2 ___ . ___	
АН3. Шифра за идентификација на лицето што мери.	Шифра на мерачот ___	
АН4. Резултат од мерењето	Мерен ..... 1 Не бил/ присутен ..... 2 Одбил ..... 1 Друго (со објаснување) Рефусед 3	

АН5. Дали има друго дете во домаќинството кое е погодно за мерење?

Да. ⇒ Запишете ги резултатите од мерењето на следното дете.

Не. ⇒ Завршете го интервјуто со ова домаќинство и заблагодарете им се на сите учесници за нивната соработка.

Соберете ги заедно сите анкетни прашалници за ова домаќинство и проверете дали сите идентификациони броеви се внесени на секоја страница. Пресметајте го бројот на спроведени интервјуа и запишете го во полињата со податоци за домаќинствата.

Следете ги инструкциите во прирачникот за водители на интервју.

ISBN 978-9989-167-90-4

Република Македонија
Мултииндикаторско кластерско истражување
2005-2006 година